

ספרי' - אוצר החסידים - ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
ששי

היכל
שביעי

ספר המאמרים

הועתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים תשס"ט

תרמ"ה

מאת

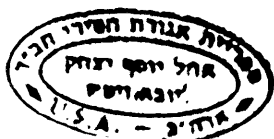
כ"ק אדמו"ר

אור עולם נזר ישראל ותפארתו כקש"ת

מוהר"ר שלום דובנער

זצוקלה"ה נבג"מ ז"ע מליובאוויטש

הוצאה רביעית עם תוספות

יוצא לאור על ידי מערכת

"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות ששים ושש לבריאה

מפתח

תרמ"ה

מחצתי ואני ארפא – שעווינגען רפ"י

הוספות

רפג והוי' פקד את שרה – תרמ"ג
רצא ויצב שם – תרמ"ד
רצז באתי לגני – תרמ"ד
שה ההפרש בין קליפת עמלק – תרמ"ד
שיא יאיר נתיב לד"ה מה רבו מעשיך הוי' – תרמ"ד
שיג מה רבו מעשיך – תרמ"ד
שכו ועברתי באמ"צ – תרמ"ד, תרנ"א
שמה ויאמר ה' אל משה – תרמ"ד, תרנ"א
שסב ויהיו חיי שרה – תרל"א
שסז ליקוט שיחות מכ"ק אדמו"ר מהוריי"ץ נ"ע
שסט מפתח ענינים מכ"ק אדמו"ר זי"ע
שע תיאור כתי"י
שעא מפתח ענינים מהמו"ל
תו פאקסימיליות מגוכי"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע ומכ"ק אדמו"ר מהוריי"ץ נ"ע

[ושאבתם: צילום גוכי"ק שם, ובראשו בגוכי"ק (צילום) כ"ק אדמו"ר מהוריי"ץ נ"ע, ההגות לד"ה ושאבתם רל"ג" [והוא דשמע"צ תרל"ד]. ההגות באות כחצאי רבוע].
[אמרו"ל כו': לא נגמר בגוכי"ק].
[ע' נשא תקס"ג: הוא הערה לד"ה זה תקס"ג. נדפס במאמרי אדה"ז – תקס"ג (ח"ב) ע' תקיב ואילך].

מחצתי ואני ארפא: [מאמר זה נצמא כפנקס שחלקו בגוכי"ק אדמו"ר מהוריי"ץ נ"ע וחלק בכת"י מעתיק – ספק גוכי"ק אדמו"ר מהוריי"ץ. מאמר זה הוא בכת"י מעתיק. המאמר לא נגמר בגוכי"ק]. לע"ע לא מצאתי עוד מאמרים משנה זו. וראה „חנוך לנער" ע' 9, אשר כנראה לא הי' בליובאוויטש במשך זמן זה. [באגרת מיום ה' כ"ה אדר תרמ"ה (אג"ק ח"א ע' ד): „נסיעתינו מכיטינו בקיץ . . . שעווינגען . . . ואחר חה"ס באנו לפה [פאריז]". וראה גם אג"ק ח"ג ע' ג. – א"כ נאמר בחודש תשרי].

ספר המאמרים – תרמ"ה

ספר המאמרים

— תרמ"ה —

בס"ד, מ"ה, שטווינגטון

מחצתי ואני ארפאי, ואי' במד"ר קהלת פ"א מחיצה עשיתי בין עליוני'
לתחתוני', עליוני' חיים ותחתוני' מתי' ולע"ל בלע המות לנצח כו'
אותה מחיצה אני מרפא. הנה ידוע דמיתה נקנסה על האדם מפני חטא עה"ד,
ולכן בחי' מל' שנק' עה"ד נק' בזהר אתר דמשתני, אתר דשארי בי' מותא, והיינו
מפני שרגלי' יורדות כו' לברר בירורי' דג' עולמו' בי"ע. ולכאו' והלא ענין
המיתה מצינו קודם חטא עה"ד ג"כ וכמו שבה"כ שנק' ז"מ קדמאין דמיתא
והיינו דמאן דנפל מדרגי' איקרי מית, והיינו שהאורו' עלו ונסתלקו למעלה
והכלי' ומעט האורו' שבהכלי' נפלו למטה, וענין מעט האור שנפל י"ל דהנה
ידוע דענין שבה"כ דתהו הוא עד"מ פירוד האותיות, וכמו תי' ברוך ה"ה נושא
וסובל בתוכו איזה אור, היינו שפירושו גיבענצט, אך כשמפרידי' האותי' אות
בי' בפ"ע ור' בפ"ע וכן הוא"ו והכ"ף אין בו שום גילוי אור שאינו נושא וסובל
בתוכו שום פירוש, וזהו"ע פירוד האותיות שעי"ז נסתלק מהם האור, מ"מ הרי
בהאותיות עצמן יש ג"כ קצת אור שהרי הוא בי' ולא אלף וכמו"כ הר' כו' ועצם
קיום מציאותו מה שהוא מציאו' אות ה"ה מצד קצתי' שיש בו. וכמו"כ יובן
למעלה דהנה ידוע דהכלי' יש להם שרש בפ"ע, וכמו שנתיקון אי' בת"ז וכד
אנת אסתלק מנייהו אשתארו כלהו שמהן כגופא בלא נשמתא, וידוע דמה
דאשתארו כגופא היינו מצד האור שיש בהם בפ"ע דשרש הכלי' מהרשימ',
וכמו"כ יובן בכלי' דתהו שיש בהם אור בפ"ע שזהו קיום מציאותם לבד האור
המאיר בפנימיותן והיינו אורו' דתהו, וכשנשתברו הכלי' היינו שנתפרדו
ונסתלק האור ועלו למעלה והכלי' נפלו למטה, הרי נפל האור שבהכלי' מצד
עצמה ג"כ שנשאר בהם לקיום מציאותם, ובאמת י"ל שמהאור הפנימי (היינו
מהאורו' דתהו שהי' מאיר בהכלי') נשאר בהם ג"כ, וכמו הקיסטא דחיותא
שנשאר לאחר הפרד כו' ה"ה קצת חיות מהנפש שנשאר בהגוף לבד החיות
שבהגוף בעצם לקיום מציאותו, וכמו"כ הכלי' דתהו דמיתו ונפלו למטה, אפ"ל
שנשאר בהם קצת מהאור ג"כ וכנ"ל במשל הנפש כו'. ונחזור לעניננו שזהו נק'

(1) דברים לב. לט.

(2) קצת שיש: כ"ה בכת"י, ואוצ"ל: קצת אור שיש.

מיתה מה שנפלו כלי' דתהו, והגם שאח"כ נבנה עולם התיקון היינו שנתתקן עולם התהו, אך ידוע דעיקר נתתקן עולם האצי' ולא יש שם תערובו' רע כלל וכמ"ש לא יגורך רע, אך ג' עולמות בי"ע לא נתתקנו לגמרי ונשאר בהם תערובות רע, וכמ"ש בע"ח דעולם הבריאה רובו טוב ועולם היצי' מחצה על מחצה כו' וא"כ הרי נשאר בהם תערובו' רע שזהו נק' מיתה, הרי יש ענין המיתה קודם חטא עה"ד ג"כ, וא"כ לכאו' יפלא מאד מפני מה גזרו אומר שהמיתה נקנסה רק משום חטא עה"ד והלא קודם חטא עץ הדעת הי' ג"כ ענין המיתה בעולם כנ"ל.

והנה להבין זה צ"ל תחלה מ"ש ועתה פן ישלח ידו ולקח גם מעה"ח כו' וחי לעולם, ולכאו' צ"ל מ"ש ועתה דוקא דמשמע מזה שאם הי' אוכל תחלה מעה"ח הגם שהי' חי לעולם לא איכפת לי, אך עתה מאחר שאכל מעה"ד עלה כבי' למעלה פן ישלח ידו כו', וצ"ל זה ומ"ש שהי' עושה כו' אלוקה הלא אם הי' אוכל תחלה מעה"ח הי' ג"כ חי לעולם, ובאמת (כמדומה לי) מבואר בספרי' דעיקר החטא הי' מה שאכל מעה"ד קודם, והי' צריך לאכול תחלה מעה"ח. והנה להבין כ"ז צלה"ק תחלה להבין ענין הידוע שיש בד"כ ג' מדרי' עקודי' נקודי' וברודי', עקודי' היינו שכל הע"ס כלולי' בכלי א', ונקודי' הוא שהע"ס הם כיו"ד כלים כל ספי' יש לה כלי בפ"ע, והם עומדי' זת"ז, וברודי' הוא שהע"ס הם בבחי' ג' קוין חח"ן מימין כו' ויש בהם התכללו'. והנה ידוע דנקודי' הי' השבירי' מפני תוקף האור ולא הי' כלי יכול לקבלו נשברו הכלי' ונפלו למטה והאורו' נסתלקו למע', ולכאו' צ"ל אם השבירה הי' מפני תוקף האור מפני מה לא הי' השבירי' בעולם העקודי' ששם כל הע"ס בכלי אחד ובודאי תוקף האור גדול מאד יותר מנקודי', ולמה לא הי' השבירי' בעקודי'. אך הענין הוא דהנה ע"ס דעקודי' לא יש בהם התחלקו' כלל כ"א כלולי' כולם יחד שלא יש בהם התחלקו' כלל וכמשית"ל אי"ה, וזהו שהע"ס עקודים בכלי אחד שגם הכלי הוא בבחי' א' משא"כ ע"ס דנקודי' בבחי' התחלקו'. וביאור הענין יובן עד"מ מנפש האדם ידוע שיש עשר כחות הנפש ג' שכלי' וז"מ, והנה כוחות הנפש המתלבשי' בגוף הם רק הארו' הנפש ולא עצם הנפש, דעצם אינו נמשך בגוף כלל, וכמ"ש במ"א דמלאך בשליש עולם עומד וכ"ש הנשמה שלמעלה ממלאך הגוף קטן מהכיל את עצם הנפש, כ"א האר' מהנפש, ומ"ש במ"א שהשכל הוא עצמיות, היינו לגבי המדו' וכ"ש לגבי ג' לבושי' מחדומ"ע נחשב השכל עצמיות, אבל באמת הוא ג"כ האר' דעצם הנפש אינו מתלבש בגוף כלל, דכל עצם בלתי מתפשט ובלתי מתחלק רק נשאר מלמעלה, ונק' מזל לו ונוזלי' מלבנון שהאר' ממנו נוזל ונוטף להנשמה המלובשת בגוף. והנה מוכרח לומר שגם בעצם הנפש ישנם העשר כוחו', והנה מה שאומרי' כאן עצם הנפש אין הכוונה עצם הנפש ממש שכבר נת"ל דכל עצם בלתי מתחלק ואיך ימצא שם עשר מדריגות

ובאמת את עצם הנפש אין אנו יודעין כלל מהו שהוא למעלה מהשגה, וכמ"ש במ"א שא' רבינו ז"ל להר"מ ויליינקער אשר עצם הנפש הוא וואָס דער הערט ויא ער איז פראַן און חוץ עם איז גאָר נישט פראַן, היינו ההכרה והרגשה בעצם אלקו' איך שהוא יחיד ומיוחד ואין בלתי כלל, וי"ל דהיינו עצם ניצוץ הנשמה שקשור ומיוחדת בעצמות אוא"ס חבוקה ודבוקה בך בבחי' א"ס יחיד ומיוחד שהוא בחי' ומדרי' שלמעלה מבחי' א' וכמ"ש במ"א וע' בע"ח שער מ"א או מ"ב), כ"א הכוונה על בחי' הנשמה שלמעלה מגדר התלבוש' בגוף כלל לעולם, שם יש ג"כ עשר כוחות, דאל"כ מאין ימצא הכחו' המתלבוש' בגוף אם לא שיש להם שרש ומקור בעצם הנפש ששם יש כל הכחו' האילו ומשם נמשכי' להתלבוש בגוף, אך זה מובן דהכחו' כמו שהם בעצם הנפש אינם בערך ודוגמא כלל להכחו' כמו שהם מלובש' בגוף והם באופן אחר לגמרי, כי שם הם כלולי' ומיוחדי' בעצם הנפש היינו באור המקיף מעצם הנפש אשר מאיר עליהם עד שאינו שייך לומר שם כחו' מחולקי' והם נעלמו' לגמרי שאינו שייך לומר שם חכ' ומדו' כלל, ואינו שייך לומר ריחוק ערך חכ' המלובש' בגוף לגבי כח החכ' שבעצם הנפש כריחוק ערך חכ' שבעש' גשמי' לגבי החכ' שיש בחכמו' היותר העמוקי' והרמי', וכמו שכל עמוק שהכל בכלל חכ' הגלוי' שבגד' השג' לשום אדם, משא"כ כח החכ' שבעצם הנפש אינו בגדר השגה כלל ולכן אינו נופל עליו שם חכ', וגם לא יש שם התחלקו' כוחו' שנא' עליהם שהם עשר כוחו' מחולקו', הגם שמוכרח לומר שיש שם מציאו' כוחו' כנ"ל, אמת שיש שם ג"כ כחו' אך הם כלולי' ונעלמי' בעצם הנפש, ועצם הנפש כוללם יחד שלא יש שם שום התחלקו' לומר כח החכ' וכח הבינה כו', רק מה שאנו רואין שהנפש המתלבוש בגוף יש בו התחלקו' מוכרח לומר שגם בשרש ומקור הנפש יש מקור לזה.

ועד"ז יובן בבחי' עולם העקודי' הגם שבהכרח לומר שגם שם יש שרש ומקור ע"ס דאל"כ מאין ימצא ע"ס בעולם האצי', ומוכרח לומר דשרשם ומקורם הוא בעולם העקודי' ג"כ, אך שם כולם עקודים בכלי א' שהע"ס כולם כלולי' יחד עד שלא שייך שם התחלקו' ע"ס, וגם הם שלא בערך מעין ודוגמא דע"ס דאצי'. וביאור הענין דהנה אי' בתה"ז במא' דפתח אלי' אנת הוא חכים ולא בחכ' ידיעה אנת הוא מבין ולא בנינה ידיעה כו', והנה א"א לומר דקאי על בחי' חו"ב דאצי' שהרי קאמר מתחלה אנת הוא דאפיקת עשר תיקונין וקרינן לון ע"ס דקאי על בחי' ע"ס דאצי', חסד דרועא ימינא כו' חכ' מוחא בינה ליבא כו' וכל ספי' אית לה שם ידיעא ואנת לית לך שם ידיעא כו' אנת הוא חכים ולא בחכ' ידיעא, משמע דקאי על בחי' מדרי' דלית לך שם ידיעה דחכ' דאצי' נק' חכ' ידיעה, הגם שמבואר דגם בחי' חכ' דאצי' ג"כ אינו מושג, ועוד דהרי באצי'

איהו וחיהי חד איהו וגרמוהי חד הוא אינון ואינון הוא שהם בחי' אלקו' וכמ"ש במ"א ולכן החכ' נק' אין, מ"מ נק' בשם חכ' ידיעה שהרי מחכ' דאצי' נמשך להיות חכ' דבריאה שהוא בכחי' יש חכ' ממש, והתהוות חכ' דבריאה מחכ' דאצי' הוא ע"י הפרסא המפסקת בין בריאה לאצי', וידוע דענין הפרסא הוא כמו משל לנמשל שהמשל הוא דבר זר שלא מענין הנמשל כלל והוא דבר אחר לגמרי מ"מ הרי מלוּבש בו מהות שכל המשפיע שאומר את המשל, וכמו"כ בחי' חכ' דאצי' המהווה חכ' דבריאה ע"י הפרסא, הרי מהות חכ' דאצי' מלוּבש בהפרסא ולכן נק' חכ' דאצי' בשם חכ' ידיעה הגם שבעצם החכ' דאצי' למעלה מהשגה ונק' אין, מ"מ ה"ה ידיעה ע"י חכ' דבריאה וכנ"ל שמהות החכ' מלוּבש בהפרסא, משא"כ התהוות חכ' דאצי' מבחי' אוא"ס הוא בדרך בריאה יש מאין לא ע"ד השתל' עו"ע, וכידוע דאבא יונק ממזלא דענין המזלות הוא כמשל השערות שהחיות בהם חיות מצומצם מאד עד כשגוזזו' השערות אינו מרגיש שום כאב, ובהם חיות מועט יותר מצפרני הרגלי' כו', וכמו"כ מה שנמשך מאוא"ס להו' בחי' חכ' דאצי' הוא הארה מצומצמת מאד, ואף גם זאת כתי' והחכמה מאין תמצא כמו המציאה המוצא' אינו יודע מאין בא לו כמו"כ חכ' דאצי' אינו משיג מקור המהוה, והיינו שאף הארה מצומצמת הנ"ל שהוא האין המהוה בחי' חכ' אין החכ' משיג זאת וכמו המציאה כו' כנ"ל. ונמצא מובן ריחוק ערך בחי' חכ' דאצי' מאוא"ס (ומ"ש בע"ח דבכתר וחכ' מאיר אוא"ס בקירוב מקום וכמ"ש במ"א ביאור ענין זה, י"ל דזהו לאחר התהוותה, וקרוב למ"ש בע"ח לתרץ מה שיכולי' לקבל גילוי הקו אף שהוא בחי' אוא"ס שלפני הצמצום, ומתרץ דאחר שנתהוה מציאותם ע"י הצמצומי' יכולי' לקבל גם בחי' אוא"ס שלפני הצמצום, וע"ד דוגמא זו י"ל גם בבחי' חכ' דלאחר התהוותה מאיר בחי' אוא"ס בחכ' בקירוב מקום, אך ראשי' התהוותה הוא בדרך בריאה יש מאין העלם והסתר הבורא מהנברא כנ"ל, וצ"ע), ואם היות שבהכרח לומר שגם בבחי' אוא"ס שלמעלה מאצי' יש מקור לבחי' חכ' דאצי', האמת כ"ה אך לא שנא' ח"ו שגם שם יש מציאו' החכ' כמו החכ' דאצי', ע"ז אמר אנת הוא חכים ולא בחכ' ידיעה דמה שאנת הוא חכים אינו מהות ומציאו' חכ' כמו חכ' דאצי' שאינו בגדר השגה כלל, וגם נק' לא ידיעה שאין החכ' ידיעה בפ"ע כי כל הע"ס אשר שם הם כלול' כולם יחד עד שאין שייך לחלק שם חכ' בחי' ומדרי' בפ"ע ובחי' בינה מדרי' בפ"ע, להיות שכלול' ומיוחד' בתכלית היחוד בבחי' אוא"ס עצומ"ה, ולזאת אינם ניכרי' למהות ומציאות כלל ומכ"ש שלא יש שם התחלקות, וכמו הכחות הכלול' בעצם הנפש שאינם מעין ודוגמא הכחות הגלוי' כי שם הם בדקו' והעלם ורוחני מאד ולכן כולם כלול' יחד, ואין הקרירות שבחכ' והחמימות שבמדות מנגדי' זל"ז כלל, וכולם ישכנו יחד ולאחר

המשכתם בגוף הרי כל א' על מקומו יבוא ולא ישנו את תפקידם, משא"כ בהיותם כלולי' בעצם הנפש כולם כלולי' יחד מפני עוצם דקותם ורוחניותם, וכמו"כ יובן בכחי' ע"ס שבבחי' אנת שהוא בחי' אוא"ס כולם כלולי' יחד מפני עוצם דקותם ואין החכ' ידיע' כלל למציאות ומהות בפ"ע וכן החסד כו', וזהו"ע ע"ס הגנוזות במאצילן כשלהבת הקשורה בגחלת, כמו השלהבת שבגחלת ה"ה גנוזה ונעלמה בהגחלת ואינה נגלית כלל וקשורה'.

הוספות

הוספות

הוספה א

בס"ד, שי"פ וירא, רמ"ג

וה' פקד את שרה כאשר אמר ויעש ה' לשרה כאשר דבר. וצ"ל ענין כפל הלשון שאמר מתחלה וה' פקד ואח"כ ויעש. והנה איתא בזהר ע"ז ויעש עשי' לעילא דעשי' במזלא תליא. והוה ענין ונהר יוצא מעדן כו' שנק' מזלא דבני כו' במזלא תליא. והנה מתחלה צ"ל שא' תחלה וה' פקד בתוס' וי"ז ואח"כ א' ויעש ה' בלא וי"ז. והענין הוא דהנה איתא במדרש ס"פ בא פי"ט לשעבר אני ובי"ד הייתי מהלך לפניהם. דבמצרים כתי' וה' הולך לפניהם, אבל לע"ל אני לבדי שנא' כי ה' הולך לפניהם כו'. והחילוק הוא דהנה איתא במדר' פ' וארא פי"ב כ"מ שנא' וה' הוא ובי"ד של מעלה הוא וסנקליטון שלו עכ"ל, וכ"מ שנא' ה' בלא וי"ז מורה עצמותו בלא בי"ד. וצ"ל כי לכאורה אינו מובן מה איכפת אם הוא ג"כ עם בי"ד. אך הנה מתחלה צ"ל ענין בי"ד. והענין דהנה בי"ד הוא בחי' אד' שהוא בחי' דין דינא דמלכותא דינא [והוא, הוא בחי' שם הוי' שמאיר בשם אלקים וש' אד'] והוא ענין מ"ש כי שמש ומגן הוי' אלקים, שאלקי' הוא בחי' מגן ונרתק על בחי' הוי', כמו שלשמש יש מגן ונרתק שאם לא הי' המגן לא היו יכולים לקבל את אור השמש מפני תוקף בהירתו וע"י המגן שמסתיר את אורו וזיוו יכולים לקבל את אורו כו'. כך הוא ענין שמש ומגן הוי' כו' לפי שבחי' הוי' הוא מורה על עצמותו שהוא בחי' הוי' ותהו ויהי' כו' ואם הי' מאיר בחי' הוי' כמו שהוא לא היו יכולים לקבל העולמות והיו בטלים במציאות והי' כלא הי' וע"כ כדי שיוכלו לקבל ולא יהיו בטלים כו' הוצרך להתמצצם ולהסתיר וע"י בחי' אלקי' כו' ע"ז יוכלו לקבל גילוי אורו כו'. והוה מ"ש כבוד מל' יאמרו וגבורתך ידברו כו'. ובוה יובן מ"ש וה' הוא ובי"ד דהיינו שהוי' נסתתר בבחי' בי"ד בחי' אד' שלא יהי' מאיר בחי' הוי' כמו שהוא רק ע"י בחי' אד', ומ"מ בלא בחי' שם הוי' המשותף בבחי' בי"ד שזהו בחי' הוא שבבי"ד לא היו יכולים לקבל כלל. והוה מ"ש בתחלה עלה במח' לברוא העולם במדה"ד ואח"כ שיתף מדה"ר. לפי שאם הי' בחי' דין לבד לא היו ג"כ יכולים לקבל כ"א ע"י ב' הבחי' דהיינו ע"י בחי' שם הוי' שנסתתר בבחי' שם אד' ע"ז יכולים לקבל.

ב) ובוה יובן המדרש שבמצרים כתיב וה' הוא ובי"ד [ורייבוי בי"ד נלמד מהיינו הנוסף והוי', וכמ"ש במדרש דבמצרי' הי' הוא ובי"ד דכתי' והוי' הולך כו' ולע"ל אני לבדי כי הולך לפניהם הוי', הרי שנלמד זה מהוא"ז הנוסף. והענין דהנה בי"ד הוא שם אד' ש' אלקי' שהוא בחי' מל', וידוע דבחי' מל' נאצל בסוד שרש רק נקודה חדא (כתר מל' או מל' שבמל') ובנין המל' הוא מהט"ס שלמעלה ממל' כמו ממל' שבחכ' נעשה חכ' שבמל' וממל' שבחסד נעשה חסד שבמל' וכן כולם, וע"ז מורה הוא"ז, וידוע דוא"ז הוא

המשכה היינו ההמשכה מהט"ס במל', זהו והוי', הוי' הוא בחי' אני, והואי' והוי' היינו ההמשכה מש' הוי' בש' אלקי' שם אד' שהוא בחי' ב"ד כנ"ל, ובמצר' דכתי' וה' היינו הוא וב"ד] דהיינו שהגם שעיקר יצימ' הי' כדי להיות גילוי שם הוי' כמ"ש בפ' וארא לכן אמור לבני אני הוי', וכתי' אח"כ וידעתם כי אני הוי' המוציא אתכם מתחת סבלות מצרים, וכמ"ש במ"א. אך מ"מ אינו מאיר אלא בבחי' שם אד' שהוא בחי' לבוש. זהו מה שארז"ל פסחים ד"ן ע"א ע"פ זה שמי כו' לא כמו שאני נכתב אני נקרא נכתב בהוי' ונק' באד'. לפי שעתה אינם יכולים לקבל גילוי שם הוי' כמו שהוא רק ע"י בחי' לבוש, זהו מ"ש זה' בהיכל קדשו, היכל גימ' אד' שהוא בחי' היכל ולבוש לבחי' שם הוי' [והר"ע שילוב הוי' באד', זהו דאפי' במ"ת שהי' גילויים גבוהים מאד אנכי הוי' אלקיך. מ"מ וידבר אלקים שהוא ע"י שם אלקי'. ע' בדי'ה וככה תאכלו (ל"ט) כ' שם ח"ל והגם כו' שיצי"מ הוא ע"י שם הוי' וכמ"ש לכן אמור לבני אני הוי' כו', אך הענין כשנמשך שם הוי' ע"י ב"ד שהוא בחי' שם אלקי' אזי גובר מדרי' שם אלקי' הגם שנמשך שם הוי' בגילוי בש' אלקי' ולא ע"ד מ"ש שמש ומגן הוי' אלקי' שש' אלקים מסתיר על ש' הוי', משא"כ יצי"מ כו' הוא מבחי' גילוי ש' הוי', אך מ"מ כיון שהגילוי הוא ע"י ש' אלקים שהוא בחי' שילוב הוי' בש' אד' מתגברי' אותיות ש' אד', עכ"ל. וצ"ע ההפרש בין שמש ומגן לשילוב הוי' באד']. אבל לע"ל כי הולך לפניהם ה' שיהי' גילוי שם הוי' בעצמו שלא ע"י בחי' ש' אד' [והר"ע שילוב אד' בהוי', שצ"ל ש' אד' ג"כ, ולכן בני אהרן שרצו לדלג על שם אד' בקרבנם לפני הוי' נענשו, שצ"ל ש' אד' ג"כ, אך שהוא שילוב אד' בהוי', והר"ע כי הוי' הוא האלקים (כמשיח"ל אי"ה). וענין שצ"ל שילוב אד' בהוי' דוקא, אפ"ל כמ"ש בסידור ח"ב בכוונת המקוה ד"ב. ענין שילוב שם אל"ד בשם אהי', דש' אל' הוא אנא זמין לאולדה, ויש ב' בחי' אנא זמין לאולדה ולא נולד עדיין היינו שלא נמשך בגילוי כ"א הוא עדיין בהעלם בבחי' כתר שהוא שם אהי', וזהו"ע שילוב ש' אל' בש' אהי' כדי שיהי' גילוי למטה, והפי' דש' אל"ד הוא אני מוליד (האור דבשם אהי' הנ"ל) מכה אל הפועל יעו"ש, וכמו"כ י"ל כאן. אך צ"ע דכתי' שם שמתגלה בחי' תחתונה כו' יעו"ש וצ"ע. והגם דעל לע"ל כתי' והי' אור הלבנה כאור החמה ואור החמה הי' שבעתיים כאור שבעת הימים, הרי לע"ל יהי' ג"כ חילוקי מדרי' חמה ולבנה שהר"ע שמש ומגן הנ"ל (ע' בלקי"ת פ' שמיני בדרוש המילואים פ"ב כ' ח"ל וש' אלקי' נק' מגן זהו ג"כ ענין לבנה עכ"ל וצ"ע לכאור' שהרי ענין המגן הוא שלא יאיר אור השמש כמו שהוא בגוף כדור השמש אלא רק הארה ממנו, אבל אותו הארה שמאיר הוא אור השמש ולא שנשתנה אור השמש כ"א פעולת המאורי' הוא שלא יהי' ריבוי האור שלא יוכלו הנבראים לסבול כ"א רק הארה מצומצמת לבד, אבל הלבנה הוא שמקבלת אור השמש ונשתנה

בסידור . . . ד"ב : בהוצאת קה"ת דף קנז.

המאור: כ"ה בנובמבר, ואוצ"ל: המגן.

האור לגמרי עד שנק' אור הלבנה ולא אור * , והיינו שנעשה שינוי בעצם האור ולא החילוק בריבוי ומיעוט לבד (ואפשר יש להעיר לענין מגן ולבנה מענין ב' בחי' שבמל' ים וארץ ים שכונס ומעלים בתוכו אור האצ"י כו' וצ"ע) (ועי' בדרוש הנ"ל פ"א חמה הוא מה שמחומם כו' והיינו הארת ז"א מה שנמשך להאיר בבי"ע כו' לכאו' נ' שהוא מה שמאיר ע"י המגן ונרתק מאחר שמאיר בבי"ע, וצ"ל שלבנה למטה במדרי' מחמה) ועי' בתו"א והוספות ד"ה אנכי מגן לך פי' הב' שהו"ע הפרסא שבין אצ"י לבריאה, ועי' מענין הפרסא בפ' וירא בד"ה פתח אלי' שהוא כמו המשל לנמשל, ויובן מזה ג"כ כנ"ל שהוא מגלה אותו האור עצמו (ועי' שם פי' הא' אפשר יתפרש כמ"ש בדרוש הנ"ל) ועי' בד"ה מה יפו פעמיך בנעלים שנעל הוא החופה את הרגל דש' אלקי' הוא בחי' מגן ונרתק שמש ומגן כו' ויש עוד בחי' נעל החופה את הרגל מל', והיינו כנ"ל, ועי' בד"ה ויצוום (ל"ז) ועי' בדרוש המילואים הנ"ל פ"א כ' וז"ל שב' בחי' ים ויבשה שכבחי' מל' דאצ"י כו' וזהו"ע ים וארץ ומשם יבואר ג"כ לענין ב' נערים המבואר כאן עכ"ל, ועי' בפ' צו בד"ה ששת ימים הא' פ"ה, ועי' עוד בפ' בלק בהביאור לד"ה מי מנה פ"א, אך בדרוש הנ"ל אמר בהדי' דמגן ולבנה הם ענין א' כנ"ל וצ"ע), אך הנה לע"ל יהי' ש' אד' וש' אלקי' ג"כ במדרי' שם הוי', פי' שעתה ש' אלקי' הוא מדת הצמצום שמצמצם על הארת ש' הוי' שיהי' העלם והסתר נראה ליש כו', אבל לע"ל לא יהי' שם אלקי' מסתיר כלל כ"א יאיר ויתגלה בחי' ש' הוי' כמו שהוא, ועוד זאת שיאיר בחי' ש' הוי' דלעילא ע"י ש' הוי' דלתתא, וזהו והי' הוי' לי לאלקים שלגבי הגילוי דלע"ל יהי' ש' הוי' ש' אלקי' דז"א בעלותו לגבי עתיקא כאלקי' יחשב, וכמו שעכשיו מאיר בחי' ש' הוי' ע"י שם אלקי', כמור"כ לע"ל יאיר ויתגלה בחי' ש' הוי' דלעילא ע"י שם הוי' דלתתא, וזהו ביום ההוא יהי' הוי' אחד ושמו אחד ואמרז"ל אטו האינדא לאו א' הוא, לא כמו שאני נכתב אני נקרא נכתב בשם הוי' ונק' בשם אד', ולע"ל נכתב בשם הוי' ונק' בשם הוי', והענין דקרי וכת"י הוא העלם וגילוי דהכת"י הוא ש' הוי' שעיקר ההתהוות הוא מצד ש' הוי', אך אם הי' ההתהוות מעצם ש' הוי' כמו שהוא היו העולמות בטלים במציאות לגמרי ע"ד נבראי' דעלדאת"כ, והמכוון הוא שיהי' מציאות היש שזהו ע"י ש' אלקי' שמעלים ומסתיר על אור ש' הוי' כדי שיהיו העולמות נראים ליש ודבר נפרד ומ"מ יהי' ביטול היש לאין, וזהו נכתב בש' הוי' אך נק' בש' אד' את אשתמודעאה אדון על כולא, ובחי' זו הוא ג"כ אחד, אך * כמארז"ל שאמרו השבטים ליעקב כשם שאין בלבך אלא אחד כך אין בלבינו אלא אחד, כך בכ' הרמיון, דאחד דיעקב הוא בחי' יחו"ע, ואחד דשבטים הוא יחו"ת שנמצא מציאות היש אלא שבטל להאין וזהו"ע ביטול היש

ולא אור : כ"ה בנוכריק, ואוצ"ל : ולא אור השמש.
 (י' כ"ה בנוכריק.)

לאין, אבל לע"ל יהי נקי כמו שנכתב. זהו שיהי הוי' אחד ושמו אחד, שמו אחד הוא שבחי' שמו יהי אחד בחי' יח"ע איך שכולו קמי' כלא חשיב שיהי גילוי ש' הוי' שלא ע"י שם אלקי' כ"א עצם ש' הוי', והוי' אחד שיאיר ויתגלה בחי' שם הוי' דלעילא ע"י שם הוי' דלתתא. נמצא שלע"ל יהי העילוי בב' בחי', א' מה שיאיר בחי' שם הוי' בלי מגן ונרתק היינו לבוש דש' אד', ועוד שע"י שם הוי' זה יאיר ויתגלה בחי' ש' הוי' דלעילא כנ"ל. אך אפ"ל דהא בהא תליא מפני שמאיר ש' הוי' דלעילא בש' הוי' דלתתא שהו"ע הוי' אחד מפני זה יהי' שמו אחד גילוי יח"ע ביחודתו. והענין דהנה בגמ' (פסחים ד"ן ע"א) תירצו על הוי' אחד לא כעוה"ז עוה"ב, בעוה"ז על שמועות טובות אומר הטוב והמטיב ועל שמועות כו' ולע"ל כולו הטוב ומטיב ועל שמו אחד תי' לא כמו שאני נכתב כו' משמע דאפילו מצד ש' הוי' יש חילוקים שמועות טובות כו' והיינו דש' הוי' דלתתא הוא ש' הוי' דסדר השתל', ויש שם חו"ג שמאל וימין ושייך שם שינוים (ולפ"ז א"ז עדיין בחי' יח"ע כמובן) אבל כשיאיר ש' הוי' דלעילא בשם הוי' דלתתא יהי כולא הטוב והמטיב מדרי' יח"ע אני הוי' לא שניתני, ושמו אחד שבחי' יח"ע יאיר למטה ג"כ (ולפ"ז אפ"ל דבמצרים הי' גילוי שם הוי' דלתתא, ולכן הי' שינוים. ובברה"ע * ש' הוי' ע"י שם אלקים. אך ממש במדרש נס בלילה, הוא וב"ד אינו משמע כן וצ"ג). וזהו והי' אור הלבנה כאור החמה, שאור הלבנה שהוא ש' אד' או ש' אלקי' יהי' כאור החמה כמו שמש הוי' שש' אלקי' לא יסתיר כלל. ואור החמה יהי' שבעתיים כאור שבעת הימים היינו בחי' כתר בכלל, ובפרט הוא בחי' ז"ת דעתיק"ד, וע' בלק"ת בדרוש המילואים הנ"ל דזה"י הם ז"ת דעתיק, ואור זה"י הם ג"ד דעתיק, ושבעתים כאור שבעת הימים היינו בחי' יסוד דא"ק יעו"ש. נמצא לפ"ז אף שלע"ל יהי' ג"כ חילוקי מדרי' מ"מ יהי' הגילוי שלא בערך נגד הגילוי דעכשיו כנ"ל. וזהו לע"ל אני לבדי בלי ב"ד שיומשך שלא ע"י לבוש דש' אד'. ועי"ל פי' והי' אור הלבנה כאור החמה שאור הלבנה יהי' כמו אור החמה דלע"ל שיהי' שבעתים כאור שבעת הימים שיהיו שוין בקומתן שני המאוה"ג ולא יהי' חילוקי מדרי' כלל]. ועפ"ז יובן מ"ש וה' פקד את שרה שהוא בחי' הוא וב"ד דהיינו שהפקידה היא מבחי' * הוי' שמתלבש בש' אד', אבל כדי שיהי'

בגו"כ"ק בשוה"ג: ע' בגמ' פסחים ד"ן ע"א על שמועות טובות ברוך הטוב והמטיב כו' זה קאי על הוי' אחד, וכפי שנת' כאן משמע הפי' בגמ' שאף כשיאיר ש' הוי' שלא ע"י ש' אלקים מ"מ שייך שינוים. אבל לע"ל שיאיר ש' הוי' דלעילא ע"י ש' הוי' דלתתא לכן יהי' כולו הטוב והמטיב. וי"ל שהרי אפי' ש' הוי' ה"ה בסדר השתל'.

ובברה"ע ש': כ"ה בגו"כ"ק, ואוצ"ל: ובברה"ע האיר ש'.
מבחי' הוי': כ"ה בכתיב, ואוצ"ל: מבחי' ש' הוי'.

בחי' ויעש בפ"מ היא בבחי' ש' הוי' שלמעלה מהתלבשות בכלים כי עשי' לעילא [והיינו כמו שיהי' לעיל והי' אור הלבנה כו' ואור החמה כו' בחי' כתר בכלל וע' משית"ל אי"ה].

ג) אך עדיין צ"ל כיון דכתי' ויעש ה' כו' למה צריך לזה' פקד כו'. אך מתחלה צ"ל משארז"ל שלהי מ"ק דכ"ח ע"א דחיי בני ומוזני לאו בזכותא תליא אלא במולא. ולכאו' אינו מובן שהרי כתי' ועבדתם את ה' כו' וברך את לחמך כו' לא תהי' משכלה כו' את מספר ימיך אמלא. הלא מבואר בפסוק זה בני חיי ומוזני. ובתנאי שיהי' דוקא בבחי' עובד אלקים שזהו מ"ש ועבדתם כו' שהוא בחי' זכות. וכן נמי כתי' אם בחוקתי תלכו ונתתי גשמיכם כו' וכתי' והי' אם שמוע תשמעו כו' ונתתי מטר כו' ואספת דגנך כו' וכתי' למען ירבו ימיכם וימי בניכם כו'. וכן כתי' נמי בעשה"ד שבפ' ואתחנן למען יאריכון ימיך ולמען ייטב לך כו'. הרי מבואר שבני חיי ומוזני בזכותא דוקא תליא. וגם במד"ר וירא פניג ע"פ וה' פקד את שרה אמר ר' אחא בעל פקדונות אני. עמלק הפקיד אצלי חבילה של קוצים והחזיר לו הקב"ה חבילה של קוצים שנא' פקדתי את אשר עשה עמלק לישראל (שמואל א' ג'ו) שרה הפקידה אצלי מצות ומעש"ט. החזיר לה הקב"ה מצות ומעש"ט. נמצא מבואר שהפקידה שהופקדה שרה בבני להוליד את יצחק זהו מפני שהפקידה אצל הקב"ה מצות ומעש"ט. וא"כ גם בני בזכותא תליא שזהו ע"פ זכות דמצות ומעש"ט דוקא. ועוד צ"ל מש"א במולא תלי' והלא ארז"ל שבת דקניז' ע"א וע"ב אין מול לישראל. אך הנה מתחלה צ"ל מהות ענין מזל דהנה נודע שלא כל הנשמה מתלבשת בגוף שהרי מלאך בשליש עולם והנשמה גבוה מבחי' מלאך. וא"כ איך יכולה להתלבש בגוף קטן כזה. אלא שרק הארה מהנשמה מתלבש בגוף. אבל עצמות הנשמה נשארת דבוקה למעלה באלקי' חיים כו'. וזהו מ"ש נשמה שנתת בי טהורה כו' ואתה משמרה. שיש שני בחי' א' שמתלבש בבחי' גוף בחי' ואתה נפתח בי כמ"ש ויפח באפיו נשמת חיים. והב' שהיא רק בבחי' ואתה משמרה שהיא רק בבחי' מקיף ואינו מתלבש בגוף והוא בחי' חי' יחידה. דהנה יש ה' בחי' גר"ג ח"י. גר"ג הם המתלבשי' בגוף נשמה במוח ורוח בלב כו'. אבל חי' יחידה אינם מתלבשים בגוף ונק' בחי' מולא ע"ש יזל מים מדליו ומזל הוא ל' פועל שהוא המקור להיות ההשפעה ורוח חיים להחיות רוח שפלים גם שפע אלקי' והרהורי תשובה שבאים לאדם הם מכח המזל כו' אע"ג דאיהו לא חזי מולי' חזי שרואה ושומע הכרוזין שלמעלה ב"ק יוצאת ומכרות שובה כו'. ועיין משפעת למטה להיות התעוררות בלב כו' [וזהו כמ"ש גבי חבירי דניאל חרדה גדולה נפלה עליהם אף שלא ראו את המראה. אלא מפני שמזליהו חזי פעל בהם הרגשה למטה בגוף ג"כ שנפל עליהם חרדה גדולה היינו בהנשמה המלובשת בגוף]. כי ההארה שירדה ונמשכה למטה בגוף אינו דבר נפרד לגמרי כו'. והנה כתיב ונזולים מן לבנון שבחי' המזל נמשך מבחי' לבנון שהוא ע"ד והחכ' מאין תמצא כי החכ' תחי' שהיא ראשית התפשטות

החיות נמשך מבחי' אין שהוא בחי' שלמעלה מהשכל והוא בחי' אין שאינו מושג וזהו בחי' לבנון שהיא בחי' לב נון, לב הוא בחי' ל"ב נ"ח ונון הוא בחי' נש"ב דהיינו שהוא התחברות בחי' חר"ב בחי' אין ויש והממוצע המחברם גבוה משניהם שהוא בחי' אין [ושרש המזל הוא מבחי' אין המחבר חו"ב, זהו אין מזל לישראל, אין מזל לישראל שהאין הוא המזל וכמ"ש במ"א בפ"י אין מחסור ליראין שהאין הוא המחסור כו.].

ד) והנה כמו שיש שני בחי' בנשמה כמ"כ יש ג"כ באלקות, שארז"ל בברכות דף יו"ד ע"א מה הקב"ה ממלא את כל העולם כך הנשמה ממלאה את כל הגוף, ובמדרש תלים ע"ס ברכי נפשי מה הנפש ממלאה את הגוף כך הקב"ה ממלא את העולם, ויש בחי' או"ס ב"ה שקדוש ומובדל כו' וכמאמר איהו חפ"ס בכולא עלמין ולית מאן דתפיס ב"י, והיינו שיש ג"כ שני בחי' אלו בחי' המתלבש בעולמות שהוא בחי' ממכ"ע, והב' מה שלמעלה מהתלבשות בעולמות שהוא בחי' סוכ"ע ונק' בחי' מזל, והיינו שהיא למעלה מבחי' חכ', וזהו מ"ש בזהר שנהר יוצא מעדן הוא בחי' מזל, והיינו לפי שנהר יוצא כו' להשקות את הגן כי גן הוא בחי' מה שהנשמות יושבין ונהנין מזיו כו' שהוא בחי' השגה, אבל נהר יוצא מעדן הוא למעלה מהשגה והוא בחי' עדן עין לא ראתה, ומה שנהר זה משקה את הגן היינו שהארה מבחי' זו נמשך בגן עדן שמשגי' הנשמות ע"י זיו תורתן ועבודתן שלהם עצמם מה שעשו בעה"ז שז"ע שכר מצוה מצוה היינו הארה מבחי' התומ"צ נמשך בג"ע להתענג הנשמות שיושבין שם, ור"ע ארים בסימא דנשמתא שנת' בזח"א לך לך דע"ז ע"א, שנת' בד"ה ויאמר כו' לך לך שזהו בחי' תוס' אורות היינו הארה מבחי' מזל שהוא בחי' נהר שיוצא מעדן בחי' עין לא ראתה כו', ועיקר גילוי בחי' זו יהי' לע"ל כו' כמ"ש במ"א שע"י העבודה בתומ"צ דעכשיו מוסיפ"י תוס' אורות באצ"י ולע"ל יתגלה בחי' ס', ומ"מ הארה מבחי' זו מאיר בג"ע כו' שז"ע ארים בסימא דנשמתא כו', ובזה יובן משארז"ל בני חיי כו' לאו בזכותא תליא אלא במזלא דאין הפ"י במזלא דהיינו המזלות הקבועים בגלגל שמזל מחכים מזל מעשיר כו' אשר ע"ז ארז"ל אין מזל לישראל כי חלק אותם ה', לכל העמים, אבל הפ"י במזל תליא היינו במזל העליון שהוא בחי' או"ס מה שלמעלה מבחי' חכ' וכמאמר אבא יונק ממזלא שאר"א יונקים ממזל הח' מזל ונוצר שנק' מזל העליון ומזל הי"ג ונקה, וזהו לא בזכותא, דזכותא הוא בבחי' חכ', דהנה איתא שיש היכל הזכות דהיינו שיושבין ודנין ע"ב סנהדרין אם לזכות כו' וכמ"ש בזח"ב פקודי דרנ"א ודרנ"ב, שהוא היכל הגבורה, ומספר ע"ב סנהדרין כנגד שם ע"ב שהוא בחי' חסד, וזהו ע"ד אחליפו דוכתי' שבפ' שמע והא"ש שהוא אור החסד בכלי הגבורה ואור הגבורה בכלי החסד כמ"ש במ"א, ועד"ז כאן ההיכל הזכות עצמו הוא היכל הגבורה

הסנהדרין שיושבין לדין הם ע"ב כמנין חסד, והם כנגד ע' סנהדרין ושני סופרי הדיינים שכותבים דברי המזכין ודברי המחייבין כמארז"ל בסנהדרין פ"ד משנה ג' [ועז"ל דשם יושבין ע' סנהדרין, ויש עוד מופלא שבסנהדרין זהו בחי' הוא שבב"ד הנ"ל בחי' חסד] ושרש החסד הוא בחי' חכ' כי המדות מתנהגים עפ"י חכ' כו' זהו לאו בזכותא תלי' שאין הב"ד של מעלה יכולים לשפוט בעצמם ליתן לו בנים, כמו למשל שאנו רואים במלכותא דארעא שאע"פ שיש בעלי משפט הדגין כ"ד מ"מ דבר גדול אין יכולים לדון בעצמם וצריכי' להעלות אצל המלך בעצמו והוא ישפוט כו', והר"ע בני חיי ומוזני במזלא תליא שהוא בחי' אוא"ס מה שלמעלה מבחי' חכ' לפי שהוא דבר גדול מאד מה שאין יכולים בעצמם לשפוט כו', אך מ"מ צריך ג"כ זכות של תר"מ לפי שע"י ב"ד של מעלה נתעלה הדבר אל בחי' מזל העליון וע"כ נא' ועבדתם כו' וברך את לחמך כו' לפי שתלוי ג"כ בזכות שע"ז נתעלה הדבר אל בחי' אוא"ס כו' מה שלמעלה מבחי' חכ' [וזהו אם בחקתי תלכו כו' ונתתי גשמיכם בעתם, דהנה ע"פ הוי' אור הלבנה כו' ואור החמה יהי' שבעתים כאור זה"י פירש"י בפסחי' דס"ח א' ח"ל שבעתים הן מ"ט כאור זה"י מ"ט כאור ז"י של עכשיו (היינו ד"פ מ"ט) נמצא עורף על אור של עכשיו שמ"ג עכ"ל, גימ' גשם דשרש הגשם הוא מבחי' שבעתים כאור זה"י וכמארז"ל כל אורה האמור באל"י בירידת גשמי' הכתוב מדבר, ויפץ ענן אורה שנע' למטה גשם, אך דוקא אם בחקתי תלכו שע"י נתעלה כו'] ולכן גם גבי שרה א"ר אחא שזהו ע"י שהפקידה מצות ומעש"ט, ע"ז וכתה להפקד בב"ד של מעלה שיותרן לה בן, אך הם בעצמם אין ביכולתם ליתן כ"א שפסקו ע"י שהפקידה מצות ומעש"ט ע"ז ראו' היא שתפקד בבנים והעלו לבחי' אוא"ס שלמעלה מבחי' חכ' הוא בחי' מזל העליון דונוצר ומשם נמשך לשרה בן [והתומ"צ הם העלאת מ"ן לבחי' מזל העליון שיהי' יחוד ב' מזלות הנ"ל דנוצר ונקה, וע"י יחוד המזלות ממילא נעשה יחוד חר"ב ג"כ (דכל השפעה צ"ל ע"י חו"ב דוקא), אך הנה יודע דביחוד חר"ב יש ב' מדרי' יחוד חיצוני שהוא לצורך חיות העולמות חידוש הישנות, אך כדי שיומשך דבר חדש והיינו שיהי' לידת הנשמות הוא ע"י יחוד פנימי דחר"ב, וכ"ז הוא ע"י יחוד המזלות ממילא נעשה יחוד חר"ב, וההעלאות מ"ן לבחי' המזלות הם תומ"צ, ומ"מ לא בזכותא תליא שכל העלאות מ"ן אינו מגיע רק עד חכ' שהוא ראשית ההשתל' וכמשנת"ל שהוא ראשית התפשטות החיות אבל למעלה מהחכ' בבחי' אין שהוא בחי' המזלות הנ"ל אינו מגיע לשם שום העלאת מ"ן דתומ"צ, זהו לא בזכותא תליא, ומ"מ אמרו במדרש שנפקדה שרה מפני שהפקידה מצות ומע"ט כנ"ל הרי צריכי' זכות ג"כ, ושניהם אמה, הוא ע"ד שאמרז"ל פתחי לי כחודה של מחט ואני אפתח לך כפתחו של אולם, דהאולם לא הי' לו דלתות ורומז על בחי' אתעדל"ע שאין אתעדל"ת מגיע לשם, ומ"מ צ"ל פתחו לי כחודה של מחט דהגם שאין אתעדל"ת מגיע לשם, מ"מ אינו נמשך אלא דוקא כשיש שלימות למטה, וכמו טפה"ע דכתי' תספרו חמישים יום ואינו סופרים רק מ"ט והיינו כסופרי' מ"ט

ימי' שהם מ"ט שע"ב ממילא נמשך שה"ג. וכמו"כ יובן כאן שע"י תומ"צ שעושי'ן ממילא נמשך מבחי' מזלות דא"א הנ"ל]. ולכן הגם כי ויעש ה' לשרה כו', מ"מ צ"ל תחלה וה' פקד שהוא בחי' ב"ד ששופטים הדבר לזכות תחלה ע"פ החכ', ואח"כ מעלים הדבר לבחי' אוא"ס שלמעלה מהחכ' הוא בחי' מזל העליון דנוצר הנ"ל, ומשם נמשך ויעשה ה' כו'.

ה) ובזה יובן ג"כ משי'א וה' פקד כו' בוא"ו, ואח"כ ויעש ה' כו'. והיינו לפי שתחלה צ"ל בחי' וה' פקד בחי' הוא וב"ד ואח"כ שיהי' בחי' ויעש בחי' עשי' נא' ויעש ה' בלא וי"ו שהוא בחי' שם הוי' כמו שהוא למעלה מבחי' כלים דאצ"י, וזהו שלע"ל נא' כי הולך לפניהם ה' והיינו שלמעלה יהי' התגלות כבוד מל' ית' על כולם וכמ"ש והי' ה' למלך כו' כי עתה אינו רק בחי' מלך ישראל וכמ"ש כה אמר ה' מלך ישראל כו', אבל לע"ל והי' ה' למלך על כל הארץ כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם הוי' ולעבדו שכם א'. ומ"מ [גם לע"ל יהיו צדיקי' במעלה עליונה יותר, ואפ"ל שהרי ארז"ל כאר"א נכוה בחופתו של חבירון] וי"ל ע"ד ההפך ששעכשו בין בן כרך ובן כפר, או כמו שרי מלוכה ורואי פני המלך, ויש בני מלכים כו' [ואפ"ל דההפך בין ב' המשלים, דבן כרך ובן כפר נא' על ישעי' שהוא כבן כרך שראה את המלך ויחזקאל כבן כפר, וידוע דנבואת ישעי' הי' מעולם הבריאה (היינו גו"ה דרך התלבשות הבריאה) ונבואת יחזקאל (דרך התלבשות) עולם היצ"י, והמשל הב' דשרים ובנים אפ"ל דשרים ג"כ באצ"י וכמו ריב"ז שאמר אני כשר לפני המלך וע' במארי' מע' ש' אות ע"א שרים ארי"א]. וזהו ג"כ שמתחלה נק' שרי, כי שרה לשון שררה בחי' מל' ושרי הוא בחי' רק מלך ישראל אבל שרה הוא גילוי מלכותו על הכל וכמארז"ל ספ"ק דברכות די"ג א' שרי לאומתה (שרי ל' יחיד משמע: שרת'י) ולבסוף נעשה שרה לכל העולם כולה [וזהו שרי אין לה ולד, שרה יש לה ולד]. וזהו שילדה את יצחק צחוק עשה לי כו' לשון תענוג שיהי' לע"ל נא' ה' בלא וי"ו כו'. [וזהו וה' פקד את שרה כאשר אמר היינו מ"ש שוב אשוב אליך כעת חי' ולשרה בן היינו מה שנפסק בב"ד ש"מ מצד זכותה שראוי' שתלד בן (ע' בבה"ז על מאה"ו וה' פקד בגין כו') ויעש ה' שלמעלה מסדר השתל' כאשר אמר ב"ד ש"מ, ואפ"ל זהו מ"ש ה' לאברהם למה זה צחקה כו' היפלא מה' דבר, דכדי שיהי' בן צ"ל מבחי' פלא עליון היינו בחי' כתר כנ"ל]. וזהו שנא' וה' פקד שצ"ל מקודם עפ"י ב"ד שמקבלים ודנין ע"פ החכ' כו' וד"ל.

בס"ד, וישלח ל"ג ד'

ויצב שם מזבח ויקרא לו אל אלקי ישראל, וארז"ל בפ"ב דמגילה ד"ח ע"א אר"א מנין שקראו הקב"ה ליעקב אל שנא ויקרא לו אל אלקי ישראל, דאי ס"ד למזבח קרא ליה יעקב אל ויקרא לו יעקב מבע"ל אלא ויקרא לו ליעקב אל ומי קראו אל, אלקי ישראל, וכ"ה בזה"ג פ' קדושי דפ"ו ע"א ע"פ לפני לא נוצר אל דתנינן קב"ה קרא ליעקב אל, דכתי' ויקרא לו אל כו' (ופי' במק"מ אלקי ישראל הוא בחי' בינה שהוא אלוהה דז"א והוא קרא ליעקב אל, וי"ל דיעקב הוא בחי' מל' יו"ד עקב, ובשרש בחי' מל' קדום לז"א שבמחשבה ארץ קדמה, ויש בה בחי' עליונות יותר מבחי' ז"א וכמבואר במ"א שענין הבריאה יש מאין יש במל' מה שלא יש גם בבחי' חכ' ולכן הצמיחה דוקא בהארץ ולא בשמים היא כו', ועיקר ההמשכה בז"א הוא כדי שיומשך במל' שזהו עיקר המכוון (וע' בלק"ת בביאור מסעי בענין חותמו של הקב"ה אמת כו') ולכן בזה"ג שאינו נמשך במל' כתי' הצדיק אבד כו' צדיק הוא בחי' יסוד ואבד מלקבל ברכאון מלעילא כדאי' בזהר מלעילא י"ל שהוא בחי' בינה כו' ולכן נק' יעקב אל. ועי"ל מה שיעקב נק' אל דהנה כתי' אז יבקע כשחר אורך כו' יבקע אותיות יעקב והיינו ראשית גילוי הקו (וכמ"ש בס' בראשית ב' ח"ב בהגהות לד"ה וישב יעקבי כו') שהוא שרש ומקור ההמשכה בכל הע"ס ולכן נק' יעקב אל, וע' בס' תלים קאפי' נו"ן. אל אלקי הוי' אל הוא מה שעלה ברצונו כו' אלקי' צמצום, הוי' המשכת הקו ששרשו מת"ת הנעלם, והוא למעלה מב' שמות דאל אלקי' כו' ומשמע שם דאל הוא בחי' אוא"ס שנגע בו הצמצום כו' והקו מבחי' אוא"ס שלא נגע בו הצמצום, וא"כ צ"ע הנ"ל, וכמדומה ברור שראיתי בכ"ק שמה שעלה ברצונו כו' זהו בחי' כתר מל', והצמצום כ' בזהר"ק על מאה"ז דט"ו בריש כו' שה' ביסוד דמל' הנעלמת בא"ס כו' יעו"ש וצ"ע, וכ"ה במד"ר פ' ויחי פצי"ח ע"פ ושמעו אל ישראל אביכם ור' פנחס אמר אל הוא ישראל אביכם, מה הקב"ה בורא עולמות אף אביכם בורא עולמות, והיינו כמשרז"ל בילקוט ישע"י רס"י מ"ג ע"פ בוראך יעקב ויצרך ישראל, עולמי עולמי מי בראך כו' יעקב בראך, וכ"ה ברבות בחוקתי פל"ז גבי וזכרתי את בריתי יעקב, ולכא"ו צ"ל האיך שייך על יעקב שלמטה לאמר כן דאם היותו נשמה דאצי' מ"מ לא הי' רק מרכבה לז"א דאצי', ולא ז"א ממש, וכמ"ש רבינו באגה"ק סי' ד' בענין נשמות דאצי' וי"ל אך אינן אלקות ממש לברוא יש מאין מאחר שכבר יצאו ונפרדו מהכלים דע"ס שבהן מלוּבש הקו מאור א"ס שהאור הוא כעין המאור כו' עכ"ל, וא"כ צ"ל האיך ארז"ל אף אביכם בורא עולמות, ואמרו ז"ל יעקב בראך, ויותר צ"ל על מארז"ל הנ"ל דמגילה שהקב"ה קרא ליעקב אל, הלא ש' אל הוא מז' שמות שאינם נמחקי, וידוע שגם הע"ס דאצי' ממש מה שנקראים בשמות

בהגהות . . . יעקב: נדפס באוה"ת וישב (כרך ב) רס, א ואילך.
בס' תלים קאפי' נו"ן: בתחלתו. נדפס ברשימות הציצ' לתהלים ע' קפט ואילך.

שאינם נמחקים כמו אל אלקי' ששם אל הוא בחדסד וש' אלקי' בגבורה אין הכוונה על העיס ממש כיא רק על אור אים שמלוכש בהן (ייל הכוונה כמבואר בכ"ד שהכלי יש לה שרש בפ"ע ושרשה יהרשימה ואור הרשימה שמהווה כלי החדסד נק' ש' אל כו' וכמבואר זה בד"ה להבין ע' שמו הגדול (וע' בד"ה וירד כו' רמ"ג) והנשמות דאצי' הרי נפרדו מהכלים דאצי' כו' איכ איך שייך לקוראם בשם אל שקאי על האואיס מהרשימה שמלוכש בהכלי, כן ייל הכוונה, אך הנה בס' בראשית ב' ח"ב ד"ה הקבצו (אשר משם מקור דרוש זה) כ' בפ"י דהא אפי' העיס לא נק' בשמות הבורא רק מפני שהקו מאואיס מלוכש בהם עכ"ל (וכאן לקמן דקדק בלשונו הק' וכ' וכבר נפרדו גם מכלים דאצי' וכ"ש מהאורות והארת ק"ז עכ"ל דקדק וכ' מהאורות והארת הק"ז, ייל דהיינו נ"ל מהאור הרשימה שמלוכש בהכלי ומכ"ש מהאור דק"ז, אך בד"ה הקבצו הנ"ל כ' בפ"י מפני שהקו כו' כנ"ל) וי"ל דהנה אי' במד"ר שמות פ"ב לפי מעשי אני נקרא בשם אל שדי בצבאות באלק' כו' והיינו שנק' בהשמות לפי הפעולה הנמשכו מהספ"י שכשנמשך ממדת החדסד נק' שם אל, והנה הפעולה נמשכת מהאואיס המלוכש בהכלי וכמ"ש בפרד"ס ש"ד פ"ד הובא בד"ה להבין מ"ש באוצ"ח עד"מ יד הנותן העיקר הוא הנפש הנותן ולא היד עצמה, כמ"כ בספ"י הפעולה הוא שנמשך מאואיס רק שעובר ע"י הכלי, ונמצא מה שנק' בשם אל הוא מה שנמשך המשכת אואיס ע"י מדת החדסד זה נק' שם אל כו', וע' בכרך תורה פ' בא ד"ה בביאור ע' משה יזכרי' לאתקנא רזא דשמ"י תפס כן בפשיטות כוונת הבעש"ט ז"ל יעו"ש, ועדיין איז מוכן מה שייך השם להאור דהק"ז כו', וי"ל דמ"ש לפי מעשי אני נק' כו' הרי הפעולה שהוא הגילוי נק' בהשם וכמו גילוי אור החדסד שנמשך ע"י כלי החדסד זה נק' אל כו' והגילוי הוא מאואיס שמלוכש בהכלי כנ"ל במשל היד כו', ועוי"ל לפי מעשי אני נק' כו' אני הוא בחי' אואיס עצומה, ונקרא י"ל פ"י גילוי וכעין קרי וכת"י כו', אך צ"ל דהלא בכ"מ דהכלי דאצי' הם נשמות לבי"ע למ"ד כלים דז"א כו', וי"ל כמ"ש בד"ה להבין ע' שמו הגדול הנ"ל פ"ד בשם העי"ח אך הם מלוכשים בהכלים עד שגם בהסתלק האור נשאר חיות זה בהכלי כו' יעו"ש וי"ל בד"א דכמ"כ כשנמשך בבי"ע יש בו האור ג"כ כו' וצ"ע"ג שהרי כ' שא"ז ענין להשמות אל כו' יעו"ש) שאואיס כשמלוכש בחדסד נק' אל וכמ"ש מזה במ"א, וא"כ הנשמות דאצי' כיון שכבר נפרדו מהכלים דאצי' כמ"ש באה"ק סי' ר' הנ"ל, ונמצא אין הק"ז מאואיס מלוכש בהן, איכ אין שייך לקרותם בשמות הבורא, דהא אפי' העיס עצמן לא נקראים בשמות הבורא רק מפני שהקו מאואיס מלוכש בהן כו' והאיך אמרו בפ"ב דמגילה שהקב"ה קראו ליעקב אל שהוא מז' שמות שאינם נמחקים כו'.

ולהבין כ"ז נקדים תחלה מש"רי על מ"ש בזהר פ' בא דל"ח ע"א מאן פני האדון ה' דא רשב"י שלכאו' יפלא האיך אומרי' על רשב"י פני האדון ה', דאך

בס' . . . הקבצו: נדפס באוה"ת ויחי (כרך ב) שנת, ב ואל"ך.

ד"ה . . . יזכרי' נדפס באוה"ת ויחי ע' תתלג ואל"ך.

מ"ש רבינו: ראה מאמרי אדה"ז — תקס"ד ע' קו. אוה"ת ויחי (כרך ב) שנט. א.

שהי' נשמה דאצי' מ"מ הלא נשמות דאצי' נת"ל שכבר נפרדו גם מכלי' דע"ס, והאיך יקראו בש' מז' שמות, וכ"ש ש' הוי' שהוא ש' המיוחד. והענין הוא דהנה כתי' למען אחי ורעי אדברה נא שלום בר, ופי' שלום הוא השפעות דיסוד ז"א במל' בחי' השפעה הפנימיות ואומר שלמען אחי ימשיך בחי' המשכה זו, וצ"ל מי הם הנק' אחי, אך הענין הוא דבראשית האצי' ע"ס באורות וכלים נאצלו ג"כ עמהם בחי' נשמות דאצי' ונקראים אחים ורעים לז"א (י"ל שזהו"ע שכ' בפ' ויגש ואלה שמות בניי' כו' יעקב שיעקב הוא כן ישראל סבא והוא בחי' אח לז"א ועמ"ש מזה כמדומה בד"ה הנה ע' ב' ירידת למצרים כו', ובכתבי כ"ק אאמו"ר וצלה"ה בד"ה חנוך לנער בהביאור המתחיל ובה"ע למעלה בנייר פערטיל השייך לס' רמ"ם), דהנה יש הפרש גדול בין אצי' כמו שהוא נמשך ומלוכש בבי"ע לכמו שהוא באצי' ממש, (וע' בפ"י הרמ"ז ר"פ משפטים שיש ג' מדריגות בכלל הא' נשמות דבי"ע ממש, הב' נשמות דאצי' רק שהן מאצי' שבבי"ע, הג' נשמות מאצי' העליון ממש, וא"כ מש"ר כאן שיש הפרש גדול בין אצי' כמ"ש נמשך ומלוכש בבי"ע לכמו שהוא באצי' ממש י"ל כוונתו שיש הפרש גדול בין אצי' ממש לאצי' שבבי"ע, ומכ"ש שיש הפרש רב יותר בין אצי' שבבי"ע לנשמות דבי"ע ממש) שהרי נשמה דאצי' לא תוכל לסבול כל דבר רע, ולא נאמר נפש כי תחטא אלא על נפש דבריאה יצירה עשייה, שאף שגם בה יש בהכרח הארת האצי' המחיה אותה, עכ"ז הנה הוא בהעלם והסתר (נ' שכאן כוונתו על נשמות דבי"ע ממש שנת' ברמ"ז דפ' משפטי' הנ"ל שעל בחי' נפש מנשמות דבי"ע נא' נפש כי תחטא) ולכן במעשה דדוד נסתלקה ממנו שכינה, והיינו לפי שהאצי' הוא אלקות ממש, אשר שם כתי' לא יגורך רע, משא"כ כשמסתתר כח האלקי לברוא יש מאין בבי"ע אשר ומשם יפרד, שם שייך תערובות טו"ר בלבושים דבי"ע, וא"כ מאחר שהנשמות דאצי' הגם כי לגבי הע"ס דאצי' הם קטנים הרבה במדריגה בבלתי שלימות כמו הע"ס, מ"מ להיותם מבחי' אצי' העליון ממש הרי הן בחי' אלקות ולא נשתנו להיות יש ודבר נפרד כלל (וצ"ל שכוונתו שגם בירידתו להתלבש בגוף שעז"נ אתה בראת יצרת כו' נפחת בי לא נשתנו ג"כ ממעלתן כלל וכלל, וה"ה למטה בגוף ג"כ בחי' אצי' העליון שהוא אלקות ממש כו'). ועפ"ז יובן מה שמצינו בזהר שאמר רשב"י על עצמו אנא סימנא בעלמא, שלכאו' זהו רוממות והתנשאות מאד שאין זה מדרכי הצדיקים כלל, אך הענין הוא דהנשמה שהיא בבחי' יש ודבר נפרד היינו כמו נשמות דבי"ע ממש, הוא שאין שייך בה התנשאות, משא"כ הנשמה דאצי' וכ"ש מאצי' העליון ממש שהיא אלקות ממש באמרו אנא סימנא זהו רוממות והתנשאות כח האלקי אשר בו, כי האצי' הוא ביטול גמור לאור א"ס ע"ד ונחנו מ"ה, ואינו יש כפ"ע, אי"כ מה שאומר אנא סימנא זהו רוממות אלקות שבו, וכמו שאמר משה בפ' והא"ש תשמעו, ונתתי עשב, שזהו מפני כי שכינה מדברת מתוך גרונו של משה והוא ה"י בבחי' מ"ה שהי' בטל לגמרי לאו"ס בה' המדבר בו, וזה הביטול האמיתי הוא רק בנשמות דאצי', להיות כי אצי' הוא חכמה וכמ"ש בת"ז אבא מקננא באצי' וחכמה היא

בחי' כח מה ביטול אמיתי, ועד"ז יובן מ"ש בזחיב בא דליח ע"א הנ"ל מאן פני האדון ה' דא רשב"י שכיון שהי' נשמה דאצי' ממש איב לא הי' הנשמה שלו מסתיר כלל על אור האלקי, אלא הי' בבחי' ביטול גמור, לכן הי' יכולי' לאמר עליו מאן פני האדון כו' דא רשב"י, שהשכינה מלוכשת כנשמתו, ונשמתו אינה דבר המסתיר כו' כ"א ע"ד נשמת משה שאמר ע"ע ונתתי כו', ואמנם בחי' זו הוא רק בנשמות היותר גבוהי' וגדולי' כמו רשב"י וע' במד"ר נח פל"ה מה שאמרו עליו, עכת"ד הנאמרים, וע"פ הקדמה זו נבין ג"כ ענין מה שהקב"ה קראו ליעקב אל להיות כי הי' נשמה דאצי' העליון ממש אשר גם בהתלבשותו בגוף לא נשתנית כלל להיות דבר נפרד כ"א בחי' אלקות ממש לכן שייך ויתכן ענין קריאת ש' אל, והיינו על בחי' האלקות שבנפשו ורוחו ונשמתו, אשר הנר"ג שלו אינם מסתירים כלל כו'.

ואמנם עדיין צ"ל הלא נת' שגם הע"ס דאצי' שמתיוחד בהן בחי' איהו לברוא בהן יש מאין מ"מ אינם נקראי' בש' מו"ש שאינם נמחקי' רק מצד האורות המלוכשי' בהע"ס הם הם לכד הנקראים כו"ש שאינם נמחקים, ונשמות דאצי' אם שהם מאצי' העליון ממש מ"מ הי' כבר נפרדו גם מכלי' דע"ס וכ"ש מהאורות והארת הק"ו, וא"כ הדרי קושי' לדוכתי' איך יכולי' לאמר על נשמה דאצי' ש' מו"ש שאינם נמחקי' שזה לא שייך רק על בחי' האורות שהאור הוא כעין המאור, דהן אמת שהנשמה דאצי' היא אלקות ואינה מסתרת על אור האלקי שבה, אמנם על בחי' האלקות שבה, וגם מה שגבוה ממנה היינו בחי' כלים דע"ס דאצי' שבפרט אחד הם גבוהים שהרי בחי' איהו מתיחד עם גרמוהי הם הכלים לברוא בהם וע"י יש מאין, משא"כ בנשמות אם שהם ג"כ אלקות מ"מ אינו מתייחד בחי' איהו עמהם לברוא בהם וע"י יש מאין כמ"ש באגה"ק סי' ר' הנ"ל, והי' גבוהים בבחי' זו מנשמות דאצי', ומ"מ גם על הע"ס אינו שייך לקרותן בש' מו"ש כ"א מצד האור כו' והאיך יקראו הנשמות דאצי' בש' אל ושי' הוי' כו', וגם צ"ל האיך אמר במד"ר פצי"ח הנ"ל בפירוש אף אביכם בורא עולמות כו', הלא עם הנשמות אינו מתייחד בחי' איהו לברוא בהן וע"י יש מאין כו'.

והענין הוא דהנה כתי' כל הנקרא בשמי וגר' בישעי' סי' מ"ג זיין, ות"י כל דא בגין אבהתכון צדיקיא דאתקרי שמו עליהון, ובגמ' פ"ה דב"ב דע"ה ב' עתידים צדי' שיקראו ע"ש של הקב"ה ופי' רש"י שיהי' שמם הוי', וא"כ לכאור גם כזה צ"ל האיך יקראו הנשמות בש' המיוחד לע"ל. אך הענין שזהו ע"י ירידת שהנשמה בגוף ונהיב הנה עי"ז תתעלה עד שיקראו בש' המיוחד, דהנה מ"ש באגה"ק סי' ר' הנ"ל שהנשמות דאצי' הם נפרדי' גם מכלי' דע"ס זהו הנשמה כמו שהיא למעלה שנק' בשם עומדי' כמו המלאכי' רק שיתרון הנשמה על המלאך שמלאכי' הם מבחי' חיצוניות הכלי' ונשמות מפנימיות הכלי' אבל מ"מ גם הנשמות נפרדו מהכלים דע"ס עד שאינן בבחי' כח האלקי הבורא יש מאין, ואמנם ע"י שירדה הנשמה בגוף ונהיב המעלימי' ומסתירים כו' וע"י בחי' אתכפיא ואתהפכא הנה היא מתעלית להיות

נכללת בבחי' היחוד דאיהי וחיויה חד שזהו בכלל יחוד בחי' איהו עם בחי' האור, או עם בחי' החכמה שנק' חיויה, כנ"ש מזה בת"א פ' יתרו בד"ה זכור ושמור דרוש השני, וא"כ אז יהי' הקו מאוא"ס מלוּבש בהוּ כמו שמלוּבש עתה בע"ס, וזהו ענין לאשתאבא בגופא דמלכא שכמו שעכשיו מאיר הק"ו בגופא דמלכא שהם המדות ז"א שחכ' הוא בחי' ראש כו' יהי' לעיל בנש"י שישתאבו בגופא דמלכא שיאיר בהם הקו כו'. ולקרב אל השכל ענין שיקראו ע"ש של הקב"ה שיהי' שמם הוי' כפי' רש"י ז"ל יובן ממ"ש רבינו ז"ל באגה"ק ספי' ר"ה וז"ל דהא אשכחן שאפי' מלאך נברא נק' ה' בפ' וירא לפי' הרמב"ן וכמ"ש ותקרא ש' ה' הדובר אליה כו' (בפ' לך לך ט"ז י"ג) וכה"ג טובא, עכ"ל, ובסוף הקו"א שם כ' הרי נודע שכל מלאך שהוא שליח מלמעלה אזי נקרא בשם ה' ממש השוכן בקרבו, משא"כ כשאינו שליח יש לו שם אחר כפי עבודתו ואזי קורא קדוש ק"ק הוי' כו' כלומר ששם הוי' מובדל ממנו עכ"ל וכיון שאפי' מלאך נברא מבי"ע ממש, כשהוא שליח נק' אז בשם המשלח השוכן בקרבו שלכן נק' אז הוי', מכ"ש נשמה דאצי' שהוא בעצם אלקות, שהרי אפי' נשמות דבי"ע עצמן הם ג"כ יותר נעלים מהמלאכים כנודע, וכ"ש נשמות שמאצי' דבי"ע, ונשמות שמאצי' העליון, שכאשר הנשמות עושין שליחותו של הקב"ה הרי אז הם נקראים בשם המשלח, וענין השליחות שהנשמות מקיימות שליחותו של הקב"ה יובן ע"פ מה דאיתא במדרש ר' תנחומא פ' ויגש בריש פיסקא ואת יהודה שלח לפניו אמר הקב"ה לישראל ה"י מכבדו את המצות שהם שלוחי ושלוחו של אדם כמותו אם כבדת אותם כאילו כבדתני ואם כו' אין לך אדם שכיבד את המצות כיעקב שנא' ויעקב איש תם יושב אוהלים (תולדות ר"ה) וא"כ הנשמות ע"י קיום המצות שהם כמותו ית' ונק' ארחות הוי' ממש שהם תר"ך עמודי אור דכתר עליון, וכת"י תורת ה', מצות ה', הרי הם נקראי' בשם הוי' ממש, וזהו כל הנק' בשמי' שת"י אבהתכון צדיקייא כי האבות קיימו כל המצות כנודע מדרז"ל וכמ"ש במ"ת הנ"ל שאין לך אדם שכיבד את המצות כיעקב, שנק' צדיקי' ע"ש וצדקה תהי' לנו כי נשמור לעשות את כל המצוה כו' וכ"ה עכשיו אחר מ"ת כל אדם המקיים ומכבד תורה ומצות ה"ה נק' בשם ה' ששלוחו של אדם כמותו, וי"ל עוד בעומק יותר שהרי המצוה אימתי היא נעשית מצוה כשאיש הישראלי עושה אותה עדי"מ ציצית ותפילין שאם הם מונחי' על השולחן ה"ה נקראי' תשמישי מצוה או תשמישי קדושה, ואימתי הם נקראי' מצות הוי' כשישראל מניח תפילין ולובש ציצית ונמצא כי המצוה נעשית ע"י איש הישראלי העושה המצוה והרי הוא הוא עצמו השליח שיעשה מצוה ע"י שמקיים רצון העליון שזהו כל הנק' בשמי' שמו כגימ' רצון הוא בחי' רצה"ע דמעשה המצות, ושלוחו של אדם כמותו, ולכן כמו שהמלאך בעת שליחותו ה"ה נק' בש' הוי' המשלחו להיות כי הוי' המשלחו שוכן בקרבו, כ"ש נשמה אפי' נשמה דבי"ע כשהוא שליח שהוא יכול להקראות בש' הוי' המשלחו, וכ"ש נשמה דאצי' שהיא אלקות ודאי שיכול להקראות בש' הוי' ולכן על רשב"י שהי' מקושר תמיד כמ"ש בחד קטירא איתקטרגא בי' אחידא בי' להיטא, גם ה"י נשמה דאצי' היו יכולים לקרותו בש' הוי' עד שאמרו מאן פני האדון ה' דא רשב"י.

אמנם עדיין צ"ל הלא לפי זה גם עכשיו אדם המקיים תומ"צ שהוא שלוחו של הקב"ה הרי הוא נק' בש' הוי' המשלחו, ולמה ארז"ל עתיד' כו' שיקראו על שמו, משמע שדוקא לעתיד יקראו ע"ש ולא עכשיו, אך הענין הוא דבאמת גם עכשיו בעת קיום התומ"צ היה נק' בש' הוי' משלחם, רק מפני כי כל קיום התומ"צ דעכשיו הוא להוסיף אורות דאצי', ולע"ל יתגלה בחי' זו להיות ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר כי פי ה' דבר בבחי' גילוי לכן אמרו עתיד' ויהי' פי הגדה זו שעתיד' המקיים תומ"צ עכשיו בזמן ההיום לעשותם שהם הם הנק' צדיקים שיקראו פי' ענין קריאה זו הוי"ע המשכה וכמ"ש במ"א בפי' ויקרא ה' ה', ובפי' ממעמקים קראתיך כו' וכמשל הקורא לחבירו שממשיכו ממקום שהוא שם לבוא אליו כמ"כ לע"ל יהי' נמשך בהם מהעלם אל הגילוי מה שהם נק' בשם ה' משלחם כו'. ועי"ל לפי שעיקר קיום המצות יהי' לע"ל שזהו שאנו אומרי' בתפלת המוספי' ושם נעשה לפניך כמצות רצונך, נמצא שעיקר קיום הרצון יהי' לע"ל לכן אמרו עתיד' לע"ל כשיקיימו כמצות רצונך שיהי' נק' ע"ש של הקב"ה כו'.

ועפכ"ז יובן ענין משארז"ל אלקי ישראל קראו ליעקב אל, שגם יעקב שלמטה הי' נק' ש' אל שהוא מו"ש שאינם נמחקים, והיינו שגם בהיותו בעוה"ז הי' נק' כן ע"ש כי להאבות הטעים הקב"ה מעין עוה"ב וכמארז"ל בספ"ק דבי"ק שלשה הטעימו הקב"ה בעוה"ז מעין עוה"ב, אי"כ האור בהן גם בהיותם בעוה"ז הגילוי שיהי' לע"ל שעתיד' שיקראו ע"ש של הקב"ה, ולכן קרא אותו אל שהוא ש' הבורא (ומ"ש מה הקב"ה בורא עולמות אף אביכם בורא עולמות, כי בדי"ה הקבצו הנ"ל שהוא מ"ש ואשים דברי בפיך כו' לנטוע שמים כו' כמ"ש בזח"א ד"ד סע"ב וי"ל הכוונה מש"כ שם שע"י לימוד התורה שמחדש איזה דבר עי"ז נעשה רקיע חדש וארץ חדשה למעלה, וע' במק"מ שם פי' רקיע אור מקיף לזעיר וארץ חדשה הוא אור מקיף לנוק' כו' והיינו שע"י קיום תומ"צ ממשיכים עוד בחי' מקיפי' שלמעלה מאו"פ היינו אוא"ס דק"ו שמתלבש בכלים כ"א בחי' או"מ שלמעלה מאוב"כ כו' ועי"ל דהנה יעקב הוא בריח התיכון שמבריה מן הקצה אל הקצה והיינו שממשיך גילוי אלקות גם בג' עולמות ב"ע וכמ"ש אלה תולדות יעקב יוסף כמבואר במ"א, והנה ההמשכה בב"ע זהו בריאה חדשה כו' וזהו מה אלקיכם בורא עולמות י"ל ראשית התהוות עולם האצי' דוהחכ' מאין תמצא, כך אביכם בורא עולמות ג' עולמות ב"ע, ועמ"ש מזה בס' בראשית א' ח"ב ד"ה ויקרא לו כו', ושייכות ע' בורא עולמות למה שקראו אל י"ל דהנה נת"ל דבד"כ ענין שקראו אל הוא המשכות אוב"כ שהוא בד"כ המשכות בקו בכלים דאצי', וגם שיומשך בחי' מקיפי' כנ"ל, וע"י שממשיכים אוא"ס בכלים דאצי' ממילא מאיר גילוי אור בב"ע ג"כ כו'). אך עדיין צ"ל למה קראו אל ולא הוי' כמו שפי' רש"י על מארז"ל דעתיד' הנ"ל שפי' שיהי' שמם הוי', אך הענין יובן ע"פ מש"ר על מאה"ז דוח"ג קדושי' דפי"ז ע"א ע"פ לפני לא נוצר אל (נדפס בהוספה לבה"ז) דתנינו קב"ה קרא ליעקב אל דכתי' ויקרא לו אל כו', שפי' שם כי אל היינו נהורא דחכמתא כי קנה חכמה קנה בינה כ"פ קנה בגי' יש שהוא מחצה מתר"ך אורות דכתר שמתלבשים באו"א, ובחי' אל שנק' נהורא דחכמתא היינו כי אל הוא

מעשר מאותיות יש והוא בחי' מל' דאבא שהוא הנמשך כיעקב בחי' מדות דאצי' בחי' ת"ת כו'. ויוכז זה ע"ד מ"ש ברבות פ' מקץ פ"ל ע"פ אני פרעה ובלעדיך כו' מן אני של ב"ז אתה למד אני של הקב"ה כו' והיינו שיהי' הצדיקים מקיימי תומ"צ לגבי הקב"ה דוגמת יוסף אצל פרעה שאמר רק הכסא אגדל ממך פ" בחי' כתר ומחכמה ואילך נתן ליוסף כו' ולכן ובלעדיך לא ירים כי הנהגת המלוכה היא ע"י חב"ד ומדות כו' וכמו"כ לע"ל ש"י עולמות לצדיקי' בחי' קנה חכ' קנה בינה ובתוכם חצי מהכתר בחי' א"א רק הכסא אגדל ממך בחי' ע"י, ופי' מבלעדיך לא ירים איש, איש הם המלאכים כמ"ש איש לבוש הכדים, איש עומד לנגדו (יהושע סי' ה') והאיש גבריאל (דניאל סי' ט') וזהו עתידי' צדיקי' כו' שפי' רש"י שיהי' שמם הוי' שסודו מחכ' ואילך, וכמ"ש ה' בחכמה יסד ארץ, והוא ע"י קיום המצות שהם שלוחיו של הקב"ה, וכמו"כ איתא במאו"א אות מם שאו"א נק' מלאכי אלקי' שענין ופי' מלאך הוא שליח, וכמו שהמלאך בעת השליחות נק' בש' הוי' כן נשתלחו ישראל להמשיך דירתו ית' בתחתוני' ע"י קיום רצון העליון המלוכש בתומ"צ שע"ז יושלם מה שנתאוה הקב"ה שיהי' לו דירה בתחתוני', ולכן בעת שעושה המצוה או לומד תורה ה"ה אז נק' בש' הוי' ממש, רק שמפני שכל העסק בתומ"צ דעכשיו הוא להוסיף אורות באצי' ארז"ל עתידי' צדי' שיקראו ע"ש של הקב"ה וכנ"ל והאבות שהטעימו הקב"ה בעוה"ז מעין עוה"ב א"כ האיר בנשמתם מעין הגילוי דלע"ל לכן קראו הקב"ה ליעקב אל גם בהיותו ב'עוה"ז בגוף כו', וזהו ויקרא לו אל אלקי ישראל, שאלקי ישראל קראו ליעקב אל כו'.

באתי לגני אחותי כלה אריתי מורי עם בשמי אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי אכלו רעי' שתו וגוי' וסמ"ך לי אני ישנה ולבי ער, ופי' במד"ר במקומו דר"ח (שהוא דף ר"ו ע"ד ור"ז ע"א) ובפ' נשא קרוב לר"פ י"ג, וע' בפ' בראשית פי"ט, לגן אין כתיב כאן אלא לגני לגנוני, למקום שהי' עקרי בתחלה, עיקר שכינה בתחתוני' היתה, וזהו שאה"כ ויטע ה' אלקי' גן בעדן מקדם, וכתי' וינחהו בג"ע לעבדה ולשמרה, וכתי' וישמעו את קול הוי' אלקי' מתהלך בגן לרוח היום, שהי' גילוי אלקות בגן, וע"י חטא אדה"ר בעה"ז כתי' ויגרש את האדם, ונסתלקה השכינה לרקיע הראשון, וע"י חטא קין נסתלקה לרקיע השני, חטאו דור אנוש נסתלקה לרקיע השלישי, וע"י חטא דור המבול והפלגה וסדומי' והמצרי' בימי אברהם נסתלקה לרקיע השביעי, וכנגדן עמדו ז' צדיקים אברהם יצחק יעקב לוי קהת עמרם משה והורידו השכינה למטה אברהם משביעי' לששי יצחק כו' עד משה שהורידה מרקיע הראשון (מלמטלמ"ע) לארץ, וזהו דכתי' ושכנתי בתוכם שהוא ענין גילוי

השכינה שהי' בבהמקד (ומה שלא חשיב מה שהי' מית ע"י משה דכת' וירד הוי' על הר סיני, וי"ל שהגילוי דמית הי' רק לפי שעה, ועוד י"ל ע"פ מ"ש בד"ה וירד הוי' (מ"ג) אות ח' יעו"ש, וידוע מה שמבואר בכ"מ שהמקדש הי' מעין לע"ל שהמטה נזדכך והי' כלי לגילוי אור הסוכי"ע, והגם שבדרוש זה מבואר לקמן המשל על השראת הנפש שבבהמ"ק כמו שעיקר השראת הנפש במוח שבראש, וא"כ הי' בבהמקד גילוי בחי' ממכ"ע לבד ועמ"ש מזה בד"ה קדש ישראל להוי' (מ"א) ובד"ה הבאים ישרש יעקב בס' בש"ז, אך הרי ברוב דרושי' מבואר שבבהמקד הי' גילוי בחי' א"ס הסוכי"ע (וע' מ"ש בס' שמות ח"ב בד"ה ועשו לי מקדש ובד"ה ביאור על פי הרמב"ן עה"ת פסוק ויקחו לי תרומה, וד"ה ועשו לי מקדש בס' בראשית ברא שית, ועמ"ש בלק"ת בהביאור לד"ה לבכתני הב', וע' בד"ה את קרבני לחמי האי'), וגם בדרוש זה לקמן מבואר שבבהמקד האיר פנימיות שם הוי', וי"ל שהכוונה ג"כ בחי' א"ס הסוכי"ע, יעו"ש לקמן היטב ונ"ל ברור שהכוונה כן). וזהו באתי לגני למקום שהי' עקרי בתחלה, ולכא"ו צ"ל מה"ע בהמקד לגן וע"פ פשוט י"ל למקום שהי' עקרי בתחלה היינו בארץ שעיקר שכינה בתחתוני' היתה, (וע' ביפ"ת שמתרץ מה שקשה מהרבות שע"פ כל אשר חפץ כו' השמי' שמי' לה' והארץ כו' וממארו"ל לא ירדה שכינה למטה מעשרה) אך באמת ית' לקמן אי"ה עוד פי' בזה.

והנה כדי שיהי' גילוי השכינה בבהמקד הי' ע"י ג' בחי' שהם אריתי מורי עם בשמי, אכלתי יערי כו' שתיתי ייני כו' פי' אריתי מורי עם בשמי פי' במד"ר שהוא קטורת הסמי' וקומץ הלבנה, אכלתי יערי הוא איברי עולה והקטר חלבי' ואמורים דקוה"ק, שתיתי ייני הוא בחי' נסכים וע"ז משיבה כנס"י אני ישינה, ופי' בזח"ג אמור דצ"ה ע"א אני ישינה בגלותא דמצרי', והיינו שבמצרי' ובכל לא הי' מאיר גילוי אלקות, אבל מ"מ ולבי ער, ופי' במד"ר במקומו ולבי ער לבתי כנסיות ובתי מדרשות, כי משחרב בהמקד אין להקב"ה בעולמו אלא ד"א של הלכה (ועמ"ש בלק"ת ד"ה קרבני לחמי הנ"ל ובת"א ד"ה ואתה תצוה שע"י תורה נמשך הגילוי שהי' בבהמקד, היינו מה שפועל בעכו' בנפש האדם, ומשה הוא הממשיך את התורה ועפי"ז יתורץ מה שלא חשיב במדרש באתי לגני הנ"ל מה שמשה המשיך התורה (שעצם התורה הוא גילוי אלקות וד"ל, וא"ז הקושי' דהג"ה דלעיל) וי"ל כמו שמבואר כאן שע"ז הי' הגילוי דמקדש, ועדיין צל"ע היטב בהדרושי' הנ"ל). ועפי"ז יתפרש הפסוק דבאתי לגני גם עכשיו דפי' באתי לגני הוא לגי"ע דהנה איתא בזהר דבפלגות לילה קוב"ה אתי לאשתעשא עם צדיקא בנינתא דעדן, ומפני מה בחצות דוקא לפי שאז מתעוררים בעלי תורה לעמוד משנתם ולעסוק בתורה, ולכן אז בחצות דוקא קוב"ה אתי כו' וה"ז כמו העבודה בבהמ"ק שהי' תורמין את הדשן מחצות לילה. והענין הוא דהנה שורש הפרש שבין זמן בהמ"ק לגלות בכל הוא כענין הפרש בין יום ובין לילה, שג' בכל נמשל ללילה כמ"ש אמר שמר אתא בקר וגם לילה (ישעי' ס"י ק"א י"ב) שנמשל זה"ג ללילה, ובהמקד נמשל לאור היום, שהרי ארו"ל בכ"ר פי' ע"פ ויקרא כו' לאור יום אלו מעשיהם של צדיקים, ומה הן מעשיהם של צדיקים ארו"ל בכתובות ד"ה סע"א גדולי' מעשה צדיקים ממעשי שמי' וארץ דאלו כו'

ובמעשה צדיקי' כתי' מקדש כו' כוננו ירך ב' ידות, הרי דמעשה צדיקים הוא בנין בהמקד' איכ מה שאמרו ע"פ לאור יום זהו מעשה הצדיקי' הכוונה על בהמקד' שנק' מעשה צדיקים בגמ' כתובות, והוא הנק' ברבות אור יום נמצא נמשל בהמקד' לאור יום, ולחושך קרא לילה קאי על הרשעים שהחריבו את בהמקד', והיינו כמו שבאור היום מאיר אצל כל אדם בחי' אור הנפש בגילוי כמו בעסקו במומ' שביום הולך ועושה הכל, ואפי' בתורה (למיד לא איברי לילה אלא לשינתא) אינו דומה יום ולילה, שהרי ביום מאיר אצלו כל החושים שלו משא"כ בלילה שהוא זמן השינה הרי אז מסתלקים המוחין ואינם מאירי' כלל ולא נשאר אצלו כ"א כח המדמה לבד שהוא רק קיסטא דחיותא, והיינו הכח מה שהוא חי לבד, אבל יתרון המדבר על הבעל חי שהוא בחי' נפש המדברת, וגם נפש השיכליות אינו מאיר אז כלל, ונמצא בעת השינה נגרע מעלת המדבר להיות כחי לבד, וגם בבעי' יש הפרש בין יום ולילה. ועד"ז יובן בהפרש שבין זמן שבהמקד' קיים לזה שאין בהמקד' קיים שהוא כמו ההפרש בין יום ללילה שבהמקד' נמשל לאור היום שאז מאיר אור השכל וכל החושים, משא"כ כשאין בהמקד' קיים נמשל לשינה שאינו מאירים החושים כו'. וביאור הענין להבין ההפרש בין זמן בהמקד' לג' בכל, ובין בהמקד' לכלליות העולם, שלכאור' הלא כתי' את השמים ואת הארץ אני מלא, ואמרו בזהר דלית אתר פנוי מיניה, איכ מה ההפרש בין בהמקד' ששם הי' השראת השכינה ובין כלליות העולם מאחר דלית אתר פנוי מיני'. אך הענין הוא דזהו כמו ענין ההפרש בין השראת הנפש ביום שבראש לגבי השראתה בכל איברי הגוף שהרי אנו רואי' שגם ציפורני הרגל מקבלים חיות מהנפש דאליכ' מהיכן הם חיים ומ"מ עיקר השראת הנפש הוא במוח (או בלב, ותלוי בפלוגתא דדוד ושלמה (וכמדומה) שר"א ור"ע היכן הנשמה שרוי' אם בלב או במוח), ולכן אנו רואי' שהמוח שבראש מרגיש כל כאב גם הכאב הנעשה בציפורני הרגל ההרגש הוא במוח שבראש לפי שעיקר השראת הנפש הוא במוח שבראש, ומשם נתפשט החיות גם עד ציפורני הרגל כו', ועד"ז יובן ההפרש שבין בהמקד' ובין כלליות העולם שהגם שלית אתר פנוי מיניה מ"מ עיקר השראת אלקות הי' במקדש שצמצם שכינתו בין שני בדי הארון כו' והיז' ע"ד השראת הנפש במוח שבראש, וזהו שנמשל בהמקד' לאור היום והיינו כמו שבאור היום מאיר השמש כמ"ש את המאור הגדול לממשלת היום כמו"כ יובן במקדש שהאיר שם בחי' שמש הוי', ששם הוי' נמשל לשמש וכמו שבאור היום מאיר השמש כן האיר בבהמקד' בחי' שם הוי' משא"כ בכלליות העולמות לא נזכר רק ש' אלקים כמ"ש בראשית ברא אלקים, וליב' פעמי' נז' ש' אלקי' במע"ב אבל ש' הוי' לא נז' כלל במע"ב רק לאחר שבת דכתי' תחלה ויכל אלקים שנכלו הצמצומים דשם אלקים ואז הי' שבת שנק' שבת להוי' כמ"שנ' במ"א ואחר שבת נא' ביום עשות ה' אלקים ארץ ושמי', אבל במע"ב בריאת העולם לא נז' שם הוי' כלל אבל במקדש האיר בחי' שמש הוי' כמ"ש וכבוד הוי' מלא כו' ולכן הי' גילוי אותות ומופתים יוצאים מדרכי הטבע, לפי שאלקי' בגימ' הטבע שהוא ג"כ אלקות וכמ"ש בתשו' ח"צ, רק שבחי' זו היא בחי' הסתר והעלם שע"י בחי' זו מתנהג העולם שהוא לי' העלם, אבל בבהמקד' שהאיר שם הוי' הי' גילוי אותות ומופתים יוצאים מדרכי הטבע, וזהו באתי לגני לפי המד"ר והיינו

כמו בגן דכתי' ביה בנטיעתו שם מלא כמ"ש ויטע ה' אלקי' גן שהי' בגן גילוי אלקותו ית' כמ"ש וישמעו את קול ה' אלקי' רק שע"י החטאים סלקו השכינה עד רקיע השביעי כו' אבל ע"י הזיצ הנ"ל עד משה שהוריד השכינה לארץ זהו באתי לגני למקום שהי' עקרי בתחלה כו'.

ועפ"ז יובן ג"כ שורש ההפרש בין בהמק"ד ושלא בזמן הבית, דהנה בבהמק"ד כתי' שלש פעמי' כו' פני הוי' אלקיך, שהאיר שם פנימיות ש הוי' כו' אבל כשאינו בהמק"ד קיים כתי' ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא שבחי' הפנימיות אינו מאיר ומוסתר ונעלם בבחי' יום ההוא שהוא עלמא דאתכסיא. והענין הוא דהנה איתא שבזמן גלות בבל אין השם שלם ופי' בלק"ת פ' ראה בד"ה ראה אנכי שאין בחי' י"ה מאיר בו"ה, והיינו כי י"ה הוא בחי' עלמא דאתכסיא, וכמ"ש בת"ז חכמה מוחא איהו מחשבה מלגאו, בינה לבא ובה הלב מבין, ועל אילין תרין כתי' הנסתרות להוי' אלקינו, אבל בחי' ו"ה הוא נגלית וכמ"ש והנגלות לנו ולבנינו פי' ו"ה דש' הוי' הם נגלות לנו כו'. והענין הוא דהנה מבשרי אחזה שהרי אנו רואים שהמדות מתגלים ע"י הדבור, שהרי כשהאדם הוא בכעס מדבר דבורו בכעס, משא"כ כשהוא באהבה עם זולתו מדבר עמו בפנים שוחקות ובנחת והשקט, כי זהו מילתא דלא שכיחא שיעצור רוחו ולא יתגלה בדבורו איך ומה הוא כו', משא"כ ענין החכמה והשכל אינו מוכרח כלל שיתגלה בדבור ההשכלה שהשכיל, או שיהי' גם מוכח מדבורו שהשכיל השכלות, שהרי יכול לישב בעצמו ולהשכיל השכלות ולהבין ברוח ביתו ואעפ"כ לא יהי' מוכח כלל בדבורו עם זולתו שעסק בזמן ההוא בהשכלת איזהו דבר, שיכול לעצור א"ע מבלי יתגלה כלל בדבורי פיו כו', ועד"ז יובן בנמשל למעלה שענין שבחי' המדות מתגלי' בדבור והיינו דכתי' ששת ימי' עשה כו' ולא כתיב בששת ימי' שששת ימי' הם ששה מדות עצמם נתגלו בדבור דעשרה מאמרות הם הלי"ב אלקי' שנו' במע"ב, וכתי' עליהם בדבר ה' שמי' נעשו שע"י הדבור והמאמר עי"ז נתגלו מדותיו ית' יום ראשון האיר חסד ויום שני גבורה ולכן בו נא' יהי רקיע ויהי מבדיל כמ"ש במ"א, ובשלישי ת"ת כו' וזהו ענין ו"ה דש' הוי' אבל בחי' י"ה אינם שייכים לעולמות, וגם קודם שנברא העולם הי' בחי' חו"ב שע"ז אמר בת"ז אנת הוא חכים ולא בחכ' ידיעא כו' מבין ולא בבנינה ידיעא כו', ומ"ש כולם בחכמה עשית זהו הארת החכ' שמאיר במדות, וע"ז נאמר ג"כ חסד אל כל היום פי' אל הוא נהירא דחכמתא המאיר בבחי' חסד וזהו שהאיר בבריאת העולם אבל בחי' חכמה עילאה אינו שייך לעלמין דאתגליו כלל ועז"נ מאד עמקו מחשבותיך שהם בבחי' עומק כו', וזהו שאה"כ כי אמרתי עולם חסד יבנה וכתי' זכור רחמיך וחסדיך כי מעולם המה, פי' שרחמי' וחסדי' הם שייכים לעולמות, וכמשל באדם שענין המדות הם גילוי לזולתו, שהרי אינו שייך לומר שמתחסד עם עצמו או מרחם על עצמו כ"א על זולתו דוקא וכמ"ש מזה במ"א באורך כו', וכמו"כ יובן למעלה שענין המדות הם שייכים לברה"ע וזהו זכור רחמיך וחסדיך כי מעולם המה, אבל חו"ב הוא מאד עמקו מחשבותיך ועז"נ ממעמקים קראתיך הוי' שצריכי' לקרות בחי' י"ה דש' הוי' מבחי' עומק הנ"ל דעמקו כאדם שקורא לאחד מבית לחוץ כו'. וזהו ההפרש בין בהמק"ד ובין כו'.

שבבהמק"ד ה' היכל קדש הקדש' פי' קדשים הוא חו"ב וקה"ק הוא בחי' כתר שכללותם הוא י"ה דש' הוי' שהיו"ד יש בו קש"י, ובחי' זו ד"ה שהם עלמא דאתכסיא האיר בבהמק"ד, אבל כשאין השם שלם היינו שאינו מאיר בחי' י"ה, כ"א בחי' ו"ה, ובאמת בזה"ג גם בחי' פנימיות המדות אינם מאירים שהרי כתי' כרחל לפני גוזזי נאלמה, שרק בחי' חיצונית מבחי' וא"ו שהוא ששה מדות וה"א הוא בחי' הדבור מאירי' להנהגת העולמות אבל בחי' פני הוי' עז"נ אסתיר פני בחי' הפנימיות בבחי' יום ההוא הוא בחי' עלמא דאתכסיא כו' שהרי מסתלק קוב"ה לעילא ולעילא, ועז"נ אני ישינה בגלותא דמצרי' ובכל שאינו מאיר בחי' הפנימיות כו'. ומ"מ ולבי ער שפי' במד"ר לבתי כנסיות ובתי מדרשות שע"י תורה ותפלה גם עכשיו לבי ער, כי אורייתא מחכ' נפקית, וגם ארז"ל אלפים שנה קדמה תורה לעולם שנא' ואהי' אצלו שעשועי' יום יום היינו בחי' אאלפך חכ' אאלפך בינה, שזהו בחי' י"ה וגם יש בה מבחי' השעשועי' העצמים שהוא בחי' תענוג, וזהו שארז"ל ע"פ יקרה היא מפנינים יקרה היא מכה"ג שנכנס לפני ולפנים, והיינו כי הכה"ג הוא רק נכנס לפני ולפנים אבל התורה היא בחי' פני ופנים עצמה כנ"ל שיש בה בחי' ג"ר בחי' י"ה עם הקש"י בחי' שעשועי' כו'.

והנה נת' לעיל שכדי להיות גילוי השכינה בבהמק"ד זהו ע"י ג' דברי' אריתי מורי, אכלתי יערי, שתיתי ייני, כמו"כ יובן זה בעבודת ה' גם עכשיו, דהנה אריתי מורי הוא בחי' קטרת, ואכלתי יערי הוא בחי' קרבנות, וההפרש שבין קטורת לקרבנות שהקטורת הם בחי' ריח לבד שהוא דבר שהנשמה נהנית ממנה, משא"כ האכילה היא מה שנכנס בפנימיות להוסיף חיות הדם שבו הנפש להחיות הגוף. וביאור הענין בעבודה צ"ל ב' בחי' מס"נ שבק"ש הא' הוא למס"נ באחד והב' הוא מ"ש אח"כ ובכל נפשך שארז"ל במשנה ספ"ט דברכות אפי' נוטל את נפשך, שלכאור מה"ע ב' מס"נ אלו, ובכדי להבין ענין למס"נ באחד צ"ל תחלה פי' וענין אחד. דהנה אחד הוא בחי' אנת הוא חד ולא בחושבן פי' שאינו בחושבן ע"ס כלל ואינו שייך לעולמות כי כלליות התהוות העולמות ואפי' עולמות עליונים הוא רק מבחי' שמו לבד, ועז"נ בשכמל"ו שמבחי' שם מכבוד מל' נתהוו כלליות העולמות, וגם על בחי' שם זה נאמר כי נשגב שמו לבדו שגם שמו הוא רק בבחי' נשגב כו' אבל וירם קרן לעמו כו' לבניי עם קרובו שקרבן להיות עם קרובו, וכמארז"ל במד"ר פ' ואתחנן ע"פ אשר לו אלקי קרובי אליו, והיינו לבחי' ש' הוי' שהוא שם העצם כו' ולזאת כאשר יעמיק דעתו בהתבוננות זו יבוא לבחי' רצוא ותשוקה ליכלל ולבטל בבחי' אוא"ס עצמותו ומהותו מבלי יחפץ בשו"ד זולתו וכמ"ש ועמך לא חפצתי, וזהו ענין קטרת מל' והי' הקשורים ליעקב, וכמו שא' רשב"י בחד קטירא אתקטרנא ביה אחידא ביה להיטא כו' שהוא בחי' התקשרות הנפש לאלקות כו', וז"ע למס"נ באחד, ואמנם הנה התבוננות זה פועל רק לנה"א שהוא חלק אלקה ממעל כמ"ש כי חלק הוי' עמו ולכן ע"י התבוננות זו הנ"ל ה"ה מתפעלת לבא להיות בבחי' התקשרות לאלקות ע"ד והי' הקשורים, בחד קטירא כו', אבל הנה"ב להיותה גשמי אינה מתפעלת מזה מה גם שאינה מבין התבוננות זו כ"כ כי הגשמי א"א לו להבין רוחניות דבר מה בקירוב איך

ומה כו' ואי לזאת תקנו בשתים לפניה שלפני ק"ש בכרכה ראשונה שהיא פי' וכיארור על תי' ה' אחד כמ"ש במ"א, איך שהאופנים וחיות הקדש הם בבחי' רעש גדול בבחי' הביטול לאלקות ועי"ז מתפעל גם נפשו הבהמית להיות כי שרשה משמרי האופנים וכשמתבונן איך ששרשו ומקורו הוא בטל בתכלית הנה עי"ז נעשה גם אצלו הזזה ממקומו שיסכים לבחי' הביטול. וב' בחי' אלו ז"ע אריתי מורי כו' ואכלתי יערי כו' אריתי מורי עם בשמי הוא בחי' קטורת הוא בחי' ביטול דנה"א בבחי' למס"נ באחד שזהו בחי' ריח דבר שהנשמה נהנית ממנה, ובעבודה הוא בחי' אתכפיא שהוא בחי' מס"נ כי מה לי קטלא כולא או קטלא פלגא כו', שהוא בחי' האתכפיא בסור מרע ועשה טוב, בזהירת מל"ת בכל דקדוקיה, ובשמירת מ"ע בבחי' אתכפיא היינו ללמוד יותר מרגילותו, וזהו שארז"ל אינו דומה שונה פרקו מאה פעמי' לשונה פרקו מאה פעמים ואחד שנת' בסש"ב פט"ו שזהו מחמת אתכפיא יותר מרגילותו כו' וכן כנתינתו הצדקה יותר מטבעו כו' ובבחי' עבודה הנה אתכפיא הוא יותר נעלה מבחי' אתהפכא, וכמ"ש במ"א בניארר ע"פ קחו מאתכם תרומה. ובדרך פרט מורי ובשמי הם מל"ת ומ"ע, מורי הוא בחי' האתכפיא במל"ת בדברים האסורי' והי"ז כמו המור שנעשה מחי' טמאה ע' בת"א כמג"א כד"ה חייב אינש לבסומי בפורי' השני, וגם מורי הוא ל' מרירות על ריחוקו מה' ואיך שנפשו האלקית שהיא חלק אלקה ממעל ירדה מאגרא רמה לבירא עמיקתא הוא הגוף ונה"ב המעלימי' כו' ועי' התעוררות בבחי' מרירות על ריחוקו עי"ז יהי' לו נקל יותר לבא לבחי' אתכפיא לעצור את רוח תאותו רוח עוית להזהר גם מדקדוק קל שבזהירות מל"ת (והיינו איך ימלא את לבו ללכלך הנה"א עוד בלבושי' צואים כו' די' ירידתו בהתלבשות הגוף שהוא ממשכא דחויא כו', ולכן עי' שיזכור זאת לעצמו יהי' זה עצה לו שיוכל לסגף א"ע כו') וזהו אריתי מורי כו', ובשמי הוא בחי' הבושם מכל שאר עצי הגן שהוא בחי' העונג מקיום מ"ע בכל פרטיה וכוונותיה כו'. ועי' שפועל בעצמו בחי' האתכפיא בסור מרע ועשה טוב עי"ז זוכה להיות בבחי' ריח חזק שמשיב את הנפש פי' משיב את הנפש שממשיך המשכות אוא"ס מבחי' חד ולא בחושבן בבחי' חכ' כי לגבי אוא"ס גם החכמה כעשיה גשמית נחשבת כמ"ש כולם בחכ' עשית כו' ואי לזאת כדי שיהי' נמשך המשכת אוא"ס בבחי' חכ' זהו עי' הריח הנ"ל דאריתי מורי עם בשמי שהוא בחי' אתכפיא, ועי' דאתכפיא טט"א עי"ז אסתלק יקרא דקב"ה בכולהו עלמין שמקור כולם היא בחי' החכ' וז"ע הריח שמשיב את הנפש הוא בחי' והחכמה תחי' עי' שנמשך אוא"ס בבחי' חכ' כו', וזהו שארז"ל בקטרת ואחד עשר סממנים היו בה שנת' במ"א שעשר הוא בחי' ע"ס ואחד עשר הוא שנמשך מבחי' אחד שהוא בחי' חד ולא בחושבן בבחי' ע"ס שכללותו הוא החכ' כו'.

ומעתה יובן ענין אכלתי יערי עם דבשי שהוא בחי' קרבנות כו' ובעבודה הוא בחי' הקרבת נה"ב שגם הוא יסכים ויבא ג"כ לבחי' ביטול וז"ע בכל נפשיך אפי'

נוטל כו' והוא ע"י התבוננות איך שהמלאכים הם בטלי' עי"ז יבא ג"כ לבחי' הביטול, והיינו כי מהתבוננות באחד איך שאנת הוא חד ולא בחושבן הנה להיותו גשמי אינו מתפעל מזה כי א"א לו להבין דקות הענין כ"כ, כ"א ע"י התבוננותו איך ששרשו שהם האופנים הם בטלי' לאלקות וגם המלאכים היותר גדולי' כמו החיות הקדש הם ג"כ ברעש גדול כו' והשרפי' הם עוד בבחי' ביטול היותר גדול עד שאומרים קדוש כו' ועי"ז תפול עליו אימה ופחד להיות גם הוא בבחי' הביטול והי"ז כמשל איש המוני כשרואה את המלך הנה להיותו המוני אינו מבין כ"כ גדולת המלך כ"א ממה שרואה שרים רבים ונכבדי ארץ שכורעים ומשתחווים לפני המלך ובטלים אליו עי"ז תפול עליו ג"כ אימה ופחד מגדולת המלך כו', ונמצא כי ענין יראה זו נלקחה מחמת התבוננות איך שהשרים שמשגיגים כו' הם בטלים, ועד"ז יובן בנה"ב ג"כ שלהיותו גשמי שאינו משיג כ"כ בעצמו לכן בחי' ביטול דמס"נ דבכל נפשיך נלקח ממה שמתבוננת איך שהאופנים וחיות הקדש הם ברעש גדול כו', וזהו אכלתי יערי יערי הם המלאכי' שנמשלי' לעצי היער כמ"ש אז ירננו כל עצי היער שקאי על המלאכים שנמשלו לעץ כמארז"ל למעלן שרפים עומדים למטן עצי שיטים עומדי', וגם מ"ש בגי'ע וטוב למאכל קאי על מלאכים וזהו ג"כ שאה"כ כאן אכלתי יערי, ונמשלו לאכילה שכמו האכילה הגם שהיא מחי' את האדם מ"מ ה"ה מתעלית ע"י האדם האוכלה שהרי היא נכללת מבחי' צומח לבחי' מדבר כו' כך המלאכים ע"י שנשי' באים לבחי' בכל נפשיך בחי' ביטול הנה"ב ע"י התבוננות איך שהם בטלים הנה עי"ז המלאכים מתעלים ג"כ, והיינו לבא ג"כ לבחי' ביטול דאחד שהוא מצד הנה"א שהיא חלק הוי' כו' שהיא באה למהוי אחד באחד הוא בחי' לאשתאבא בגופא דמלכא כו' ומתעלית המלאכים ג"כ ע"י הנשמות שיבאו ג"כ לבחי' זו הגם כי מצד עצמם אינם יכולים לבוא לבחי' זו וכמ"ש במ"א שעליהם נא' וצדקתך ירננו, ורק זכר מבחי' רב טובך כו' אבל עיקר הרב טוב הוא לבי' כו', וזהו אכלתי יערי בעבודה הוא בחי' ברכת יוצ"א, ודבשי הוא ק"ש הוא בחי' ובכל נפשיך שנא' בק"ש כו'.

שתיתי ייני עם חלבי הוא בחי' נסכים, הנה כתי' החדלתי את תירושי המשמח אלקי' (בשופט' סי' ט') שהיין הוא משמח אלקים, וזהו שארז"ל עירובין דס"ה ע"א כל המתפתה ביינו יש בו מדעת קונו, והיינו שכמו היין הנה תחלה הי' כנוס בענבים והי' בהעלם תוך הענבים, וע"י דריכה בגת עי"ז יוצא היין מהעלם שהי' כנוס בהענבים לידי גילוי להיות יין כו' וכך פעולתו הוא ג"כ להוציא מן ההעלם אל הגילוי כו' וזהו שהשותה יין פניו מאדימות, לפי שהדם הוא הנפש הנה הוא כנוס בתוך הגוף וע"י ששותה יין יוצא מהעלם אל הגילוי בפניו שע"י יציאת הדם בפניו מאדים פניו כו', וכך פעולתו ברוחני' לשמח אלקי' הוא בחי' הצמצומי' דש' אלקי' המעלי' על אור ה' וקדושתו להוציא את בחי' חכמתו ית' וכמ"ש והוי' בחכמה מהעלם את הגילוי, ועי"ז מאיר תוס' אור באור הנפש להיות בבחי' דביקת לאלקות כו' וכן ענין חלבי הוא כמו החלב שמגדל את הולד בהגדלת האיברים בזמן היניקה יותר מערך גידולו אח"כ בזמן כזה, כן הוא ברוחניות הוי"ע הגדלת המדות אהוי"ר בבחי' תוי"מ על העיקר כו' (במד"ר משמע חלבי הוא חלב שהוא בחי' הקטר חלבים

ואימורים שע"ג המזבח אך רבינו ז"ל פי' חלבי חלב המגדל הולד וע' בלק"ת בשה"ש כמאמר באתי לגני). וההפרש שבין אכלתי יערי לבחי' שתתי ייני הוא כי אכלתי יערי הוא בחי' המשכה למעלה לבד, אבל הנסכים הוא שיומשך הגילוי בנפש להיות יין המשמח אלקי' הוא בחי' הצמצומים בכדי שיתגלה אור חכמתו ית' גם כנפש האדם שיוגדל הדביקות בה' וכמ"ש ואתם הדבקים בה' כו'. אכלו רעים שחו ושכרו דודים פי' אכלו רעים הוא אכילת כהנים שהי' אוכלים השיריים מההקטרה דהנה כתי' ואם האכל יאכל וארז"ל בשתי אכילות הכתוב מדבר אחת אכילת מזבח וא' אכילת כוהנים שהוא מה שכוהנים אוכלים ובעלים מתכפרים וכמ"ש ואכלו אהרן ובניו, וע"י אכילת אהרן שהוא בחי' אכילת אדם בנגימ' מ"ה, ובאהרן כתי' ואהרן מ"ה הוא הי' פועל שיבואו הבעלים לבחי' אה"ר כי כהן הוא בחי' אהבה וכה"ג הוא בחי' אה"ר כו', ועכשיו בעבודה הוא בחי' לימוד התורה, שאורייתא מחכ' נפקית וכתוב בה ואהי' אצלו שעשועים, הוא בחי' עדן ותענוג כו' וגם ושעשוע בני אדם, וע"י שלומד תורה לשמה הוא כבי' בבחי' רועי למקום, וזהו אכלו ריעים היינו כמו שריעים הוא בחי' חו"ב הם בבחי' תרדל"מ כמו"כ ע"י לימוד התורה לשמה בבחי' תענוג הרי יש המשכות אוא"ס בלימוד התורה הלזה למטה כמו למעלה עד שנחשב כבי' לבחי' ריעי כו' כמ"ש למען אחי ורעי כו' וע' בדרוש חה"ש י"ט מענין כבי' שנים מתכסים בטלית אחת, שחו ושכרו דודים, דודים הוא שהאהבה אצלם לפרקים ואינן כמו ריעים שהם תרדל"מ כ"א לפרקים לבד והוא בחי' בעת"ש שצ"ל בבחי' שחו הוא יין המשמח הנ"ל והוא בחי' חמר חיריזן עתיק, אך תחלה צ"ל ושכרו בחי' יין המשכר הוא בחי' מרירות על ריחוקו עד שישתה וישכח רישו הוא כל עניני עוה"ז להיות בבחי' צעק לבם אל כו' כמ"ש בת"א בדי' מקץ הראשון, וע' בדי' אוסרי לגפן מענין יין המשכר ויין המשמח, ואח"כ יבא לבחי' יין המשמח ע"ד שאח"כ מוקטרת מור ולבינה, שאחרי המרירות יבא לבחי' לבינה הוא בחי' השמחה, וכמ"ש מזה בת"א במג"א בדי' ויושט המלך לאסתר כו' ונמצא הגם כי אני ישנה כו' מ"מ ולבי ער לבתי כנסיות ולבתי מדרשות שע"י בתי כנסיות הוא בחי' ק"ש שהוא בחי' אריתי מורי ובתי מדרשות הוא בחי' התורה שהיא במקום הבהמק"ד והיא בחי' אכלו ריעים כו' יש גם עכשיו כל בחי' זו בעבודה כו'.

בס"ד

ההפרש בין קליפת עמלק לז' עממין הכנעני החתי כו'. הנה כתיב ראשית גוים עמלק ואחריתו עדי אובד. פי' דז' אומות הם ז"מ רעות והם לעומי' דז"מ דקדושה כו'. ועמלק הוא הראשית והמקור להז"מ רעות ואחריתו עדי אובד שאין לו עלי' ובידור כ"א שבירתו זהו תקנתו כו'. ולכאז' צ"ל למה יגרע עמלק מכל הז' אומות אשר בגמר הבידורים יתעלו ג"כ, וכמ"ש אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם הוי' ולעבדו כו', משא"כ קלי' עמלק אין לו עלי' כלל כו'. והענין הוא דהנה נת"ל דז' אומות הם נגד ז"מ רעות וזה לעומת זה עשה האלקי', וכמו שיש ז"מ בקדושה אהבה ויראה ת"ת כו' כמ"כ יש ז"מ בלעז"ז אהבה זרה ותאוה זרה שהוא היפך ומנגד לאהבה דקדושה, וכן יראה רעה וכעס וגאוה הם היפך יראה דקדושה, וכן התפארת כו', וכולם מנגדים אל הקדושה כו'. והנה ארז"ל אין אדם עובר עבירה אא"כ נכנס בו רוח שטות, שהרוח שטות מכסה ומסתיר על ניצוץ אלקי שבנפשו, ואם הי' הניצוץ אלקי מאיר אצלו בגילוי לא הי' עובר על רצון העליון כלל. וכמו שאנו רואים שמי שנתאוה איזה תאוה ה"ה מאבד שכלו ועושה שטותים נוראים עד אשר ישיג וימלא תאות לבו, והוא מפני תוקף התאוה ורתיחת הדמים ה"ה מאבד שכלו וינהג כאחד הפחותים. וא"כ שכלו מאבד כ"ש שהניצוץ אלקי שבו הוא בהעלם והסתר מאד עד שהוא מסיח דעתו לגמרי ואינו יודע כלל אשר בזה נעשה נפרד מאחדותו ית'. דבאמת לאמיתו כל דבר שהוא נגד רצוה"ע תועבת ה' אשר שנא הנה כשהאדם עושה אחת מאלה ח"ו ה"ה בתכלית הפירוד וגרוע ומשוקץ יותר מהדבר האסור עצמו כמ"ש בסש"ב פכ"ד יעו"ש. אך מפני רוב תאותו שוכח לגמרי ע"ז, נמצא עיקר סיבת הדבר מה שהוא עובר עבירה ח"ו הוא מפני הרוח שטות שמעלים ומסתיר על הארת אור הוי' המאיר בנפשו. והו פועלת המדות רעות כמו תאהבה זרה כו' שמתגבר' עליו עד שמאבד א"ע ח"ו (בל"א ער איז אַזיאי פיהל משוקע אין תאות ר"ל ביז ער פאַרלירט זיך אינגאַנצען ח"ו). אך לפעמים כשמאיר בנפשו בחי' אור הוי' ומשיב אל לבו שאי"ז רצון ה' הבורא ה"ה בא לידי הרהור תשו' (ועי' בסש"ב פי"א בענין רשעים מלאים חרטות כו') ובפרט בזמן שיש לו עת רצון למע' וכמו בחדש אלול ובעשיית ויוהכ"פ (ובפרט בעת תפלת נעילה כו' כמ"ש במ"א) שאז מאיר מלמע' בחי' גילוי אור, הי' פועל בכל אחד שבישראל אפי' בקשבי"ק ופושעים שמתעוררי' בתשו' כו'. דהנה כל נפש מישראל הוא חלק אלקה ממעל וכמ"ש בסש"ב פ"ב, וכל ניצוץ בטבעו להמשך אחרי האבוקה, וכן הנהי' יש לה אהבה טבעית הנק' אהבה מסותרת ליכלל בשרשה בחי' אא"ס ב"ה וכמ"ש בסש"ב פי"ט, וי"ש רשפי' רשפי' אש כו' וכמ"ש בתו"א פ' נח ד"ה מים רבים וע' בד"ה מים רבים הש' בענין זה אך הנהי' הוא מוסתר ונעלם מאד בגוף ונהיב מלך אסור ברהטים שהוא משוקע ומוסתר כו' כנ"ל. אך

כשמאיר גילוי המאור מלמע' ממילא נתעורר הניצוץ זה ליכלל בהאבוקה הוא בחי' גילוי המאור בחי' עצמות אוא"ס ב"ה, ולזאת בעשיית ויוהכ"פ בפרט שמצד בחי' ר"ר מאיר מלמע' בחי' גילוי אור המאור כו' לכן כאו"א מישראל מתעורר בתשו"ע אפי' קשב"ק כו'. דמה שהי' משוקע תחלה בתאות עוה"ז ר"ל איז מצד שרצונו להיות נפרד מאלקות ח"ו כ"א מפני שכ"כ תקפה עליו ריבוי התאוה ר"ל עד שמאבד שכלו ואינו מתבונן כלל, והיינו שאין בו גילוי אור כו' כנ"ל. אך כשמאיר בו בחי' גילוי אור ה"ה בא לידי תשובה כו' כנ"ל. והנה עיקר סיבת הדבר הזה (מה שהז"מ רעות יכולים לשלוט בו כ"כ על העיר קטנה כו') הוא מפני העדר היגיעה בעבודה שבלב זו תפלה. דהנה זה כל האדם שייגע האדם בתפלה ביגיעת נפש ויגיעת בשר ויעמיק דעתו בהתבוננות בגדולת אוא"ס ב"ה בהעמקת הדעת ולא בדמיון לבד כ"א באמת לאמתו כו' עד שיוליד מזה בחי' אהוי"ר כדבעי ולהיות סו"מ ועי"ט (האהבה ויראה מקור למי"ע ומלי"ת וכמשיית) וכן בעסקו בתורה שמקשר חב"ד שבנפשו בחב"ד שבתורה אם ככה יעשה לא יהי' להז"מ רעות שום שליטה וממשלה בהעיר קטנה (וע' בסש"ב פי"ב ופי"ג) ונהפוך הוא שביכלתו להפוך גם את המדות דנה"ב לאלקות כו'. אך בהעדר העבודה שאינו מעמיק דעתו בקשר אמיץ וחזק ואינו מתבונן היטב כ"א בדמיון לבד וממילא אין לידת המדות כדבעי למהוי שאין נולד אהוי"ר אמיתי כ"א דמיונות שוא בבחי' חיצוני' (וכמב' במ"א בענין שהגלות נק' היינו כחולמים כו') וככה נחשך האור מעט מעט עד שאין האור מאיר אצלו בגילוי, והיינו שאין לו שום חיות כלל בשום דבר וכל עשיותיו הם רק מן השפה ולחוץ בלי שום חיות פנימי, ועי"ז מתעבה ומתגשם עוד ומתגבר בו הנה"ב עד כאשר בא לו איה תאזה בדבר היתר רק שהיא מותרת לגמרי אינו יכול למשול על רוח תאותו ולעשות הסכם חזק בנפשו לבלי לעשותה כ"א נמשך אחרי' וממילא ה"ה נתגשם יותר כו', והיום אומר לו כך ומחר אומר לו כך, ומדברים המותרים בא לדברים האסורים ח"ו עד שיוכל לבוא לידי עבירה בפו"מ ר"ל, וכ"ז מפני העדר העבודה ויגיעת נמשו בתפלה, וממילא נתגשם כ"כ כו' כנ"ל. אך מ"מ לפעמים כשמאיר בנפשו בחי' גילוי אור ונזכר על עשיותיו איך שהם נגד רצון הוי' והמה תועבת הוי' אשר שנא בתכלית השנאה ונעשה עי"ז נפרד מאהדתו ית' כו' יתמרמר בנפשו מאד וישוב אל הוי' בכל לבו כו'. וכ"ז הוא בקליפות שארי אומות שהם נגד המדות דקדושה (והיינו כשאינו מאיר בהם בחי' המוחין כו' ולזאת כשמאיר בהם בחי' המוחין ממילא נידחים כו') וזהו מ"ש ביעקב וידו אחוזת בעקב עשו, יעקב הוא ירד עקב שהיורד הוא בחי' חכ' נמשך בעקביים, היינו גם במדרי' היותר תחתונים, וזהו וידו אחוזת ידו אותיות ירד אחוזת בהעקב של עשו, ואינו מניח את המדות רעות להיות להם שום שליטה וממשלה כו', אדרבא הוא מכניע את המדות דנה"ב ג"כ לאלקות, והיינו ע"י התגברות החכ' דנה"א כמ"ש בתו"א ד"ה מי כהוי' אלקינו המגביהי לשבת כו'. וזהו וירא כי לא יכול לו והיינו מפני גילוי אור החכ'. ומ"ש ויגע בכף יריכו היינו בבחי' נצה, כשהעבודה הוא

רק בבחי' נצחון בלא גילוי החכ' אז יכול לנגוע כו', אך כשמאיר בחי' המוחין הם נידחים כו'. ולזאת אם באמת מייגע האדם א"ע בתפלה כשעה ושתים ביגיעת נפש באריכות ההתבוננות והעמקת הדעת עד שיוקלט אצלו במוחו ויגיע אל לבבו כמשנת"ל בענין הדעת עד שירגיל א"ע להתבונן היטב בגדולת אוא"ס ב"ה בהעמקת הדעת וממילא יולד בנפשו בחי' אהוי"ר כדבעי ויתוקן בכמה דברים כו'. ואף מי שתקפה עליו יצרו לעבור על איזה דבר כו' וצריך לעשות תשובה, מ"מ כשמאיר גילוי המוחין ובפרט בעשיית שפועל בו הזוה גדולה כו' (ווארום ער פאסקענט דאס כלל וכלל ניט אפ רק שמשוקע מאד עד שאינו מתבונן אבער אז ער בארעכינט זיך אַמאָהל הי"ז פועל בו הזוה כו' כנ"ל). אמנם קליפת עמלק הוא קליפה נגד הדעת דקדושה שמנגד לבחי' הדעת דקדושה. דהנה ידוע דדעת הוא ל' התקשרות וכמו והאדם ידע, ויש ב' בחי' דעת ד"ע וד"ת. ד"ע הוא המקשר בחי' חו"ב, דבחי' חכ' הוא ברק המבריק לא בא עדיין לידי השגה והבנה. דאם הוא בבחי' השגה והבנה אינו שייך לקרותו בשם ברק כידוע, ובחי' בינה הוא השגה והבנה באורך ורוחב כו'. וכדי שבחי' ברק המבריק דחכ' יבוא לידי השגה והבנה בבחי' בינה הוא ע"י הדעת והוא ע"י העמקת הדעת והתקשרות בעצם המושכל עד שמתבונן היטב על בוריו וכמ"ש במ"א. הנה מעצם ההתבוננות שבמוח נולדים מדות שבמוחין והן בחי' ז"ת דתבונה שהוא התפעלות המדות שבמוח באהוי"ר, ומיד נתעורר ההתפעלות בלב הר"ע משיכת הלב שנמשך אחרי ההתפעלות שבמוח. וכמו שנראה בחוש, שכשמתעורר במדות שבמוח בהתפעלות שכלי באהוי"ר מזה נתעורר בלבו ג"כ בהעלם ההתפעלות להדבר ההוא, והר"ע משיכת הלב כו' (ולפעמים יש ענין משיכת הלב מה שהלב מרגיש אותה ונמשך אחרי' (בל"א דיא הארץ ציט דערצואו כו'). וי"ל שהוא למע' מהשכל וכאן הכוונה מה שהלב נמשך אחרי המדות שבשכל כו' כנ"ל) והוא ג"כ ע"י בחי' הדעת המתפשט כו', וכמ"ש מזה בסו" ובה"מ בסו" אין אומר ואין דברים כו'. אך משיכת הלב הנ"ל הוא בהעלם, ובעבודה העיקר הוא שנוולד בלב בחי' אהוי"ר בהתפעלות מורגשת בהתגלות דוקא ועי"ז בא לקיום המצות בסו"מ וע"ט בסו"מ.

וביאור הענין הוא דהנה ידוע דהלב הוא ממוצע בין המוח להאיברים, דעיקר השראת החיות הוא במוח שבראש, וכדי שיומשך החיות מהמוח להאיברים להחיות הוא ע"י הלב, שמהמוח נמשך הרוח חיים בחלל הימני שבלב ומתפשט בהדם שבהחלל השמאלי, והר"ע התחברות רוח ונפש דכר ונק' * וכמ"ש בזהר סבא דמשפטים, ומשם נמשך דם ורוח חיים שבו בכל האיברים והוא עיקר החיות המחי' את האיברים כידוע בחכמת הרפואה. נמצא עיקר הממוצע הוא הלב ובלעדו לא יומשך החיות מהמוח להאיברים ולכן כשיקרה איזה קלקול בהלב ר"ל הי"ז גורם חלישות יותר מאיזה קלקול

דכר ונקי' : בהתקפה אחרת : חכ' עם בינה.

באבר אחר, והיינו מפני שהוא עיקר הממוצע כו' כנ"ל. כמ"כ יובן בעבר
 בנפש האדם, דהנה רמ"ח פיקודין הם רמ"ח איברים דמלכא וכמ"ש בת"ז ושס"ה
 ל"ת שס"ה גידים וכדי שיהי' חיות במעשה המצוות שיהי' עשיית
 המצוה כדבעי למיהוי הוא ע"י אהוי"ר דאהבה הוא מקור הרמ"ח מ"ע וכמ"ש
 בס"ש"ב פ"ד והמקימן באמת הוא האהבה את שם הוי' וחפץ לדבקה בו באמת וא"א
 לדבקה בו כ"א ע"י המ"ע. ויראה מקור שס"ה מל"ת כי ירא למרוד או יראה גדולה
 מזו שמתבושש מגדולתו לעבור על רצון המלך בפניו כמ"ש בס"ש"ב שם וכמ"ש
 במ"א באריכות. והמשכת המדות הוא מבחי' מוחין, דכשמתבונן בשכלו בגדולת
 אוא"ס ב"ה נלדים בחי' המדות והם נמשכים ע"י מיצר הגרון בכחי' מדות
 שבלב להתפעל באהוי"ר בהתגלות, וממילא מתפשט החיות בהאיברים הם
 רמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת. אך כשאינו נמשך בלב להוי' אהוי"ר בהתגלות אפי'
 שמתפעל במוחו באהוי"ר שכלי לא יבוא לקיום המצוות בסו"מ בסו"מ וע"ס,
 וכנראה בחוש דהעיקר הנותן חיות במעמ"צ הם המדות אהוי"ר שבהתגלות
 הלב, אך מפני שבהתגלות מדות יכול להיות אחיות החיצוני' זאת פעולת
 החכ' שמאיר בהמדות שלא יהי' יניקה לחי' כו' וכמ"ש במ"א. והנה בכדי
 שיומשך מהמח ללב הוא ע"י הדעת והוא בחי' ד"ת שמקשר המוחין בהמדות
 והיינו כשמתבונן באיזה התבוננות מתפעל בלבו מהתבוננות זו ולא כמו שחושב
 איזה דבר בעלמא כ"א שהתבוננות מגיע אל לבבו וממילא יולד מזה בחי'
 אהוי"ר כו'. וכמו עד"מ מדות אהוי"ר גשמי' מה שאוהב דבר הטוב לו ומתיירא
 מן דבר המזיק לו הנה התפעלות המדות הוא ע"י הדעת וכמו שאנו רואים
 שאוהב א"ע ומרגיש א"ע מאד (בל"א דער דערהער פון זיך איז זייער שטאַרק)
 וממילא ה"ה חפץ מאד בהתפשטות החיות שמתפשט בהגוף, ולכן כל דבר שמבין
 בשכלו שטוב לו ה"ה חפץ מאד באהבה וחיבה יתירה, שהרי עי"ז יהי' התפשטות
 החיות, וכל דבר שמונע התפשטות החיות ה"ה שונא בתכלית השנאה ומתיירא מזה
 מאד משא"כ מי שאינו מרגיש א"ע כ"כ (אף שכל אדם בטבעו אוהב א"ע אבל לא
 בהרגשה יתירה ואינו יקר בעיני עצמו בל"א ער איז באיי זיך גיט אַזוי
 טייער און דער הערט זיך גיט אַזוי שטאַרק כו'), אף שמבין בשכלו שטוב
 לו והוא רוצה בזה מ"מ אינו מתפעל באהבה וחיבה יתירה והן ולא שזוין כו'.
 ואדם אחר שמרגיש א"ע כו' ההכרה בדבר הטוב הוא ג"כ באופן אחר לגמרי
 והיינו שהתבוננות איך שהדבר טוב לו מתאמת אצלו בהכרה והרגשה ונתעורר
 אצלו האו' להדבר ההוא בחזק כו', והא בהא תליא כו'. והמקור לכל זה הוא
 הרגשת עצמו והתקשרות בחזק ואינו מסיח דעתו מזה לחשוב ולהרהר כו'.
 וכמ"כ יובן בעבודה שענין הדעת הוא ההתקשרות בחזק בהתבוננות עד שיהי'
 אצלו בהכרה והרגשה איך שאוא"ס ב"ה הוא מחי' את העולם וכמ"ש לאהבה את
 הוי' כי הוא חייך שעיקר החיות המחי' את העולם הוא כחי' אור האלקי
 המתפשט בעולם להחיותו ובלעדו לא יהי' להם שום קיום ומציאות כלל
 וכשהתבוננות הנ"ל יהי' נוגע אל לבבו כאשר נוגע אל האדם חיות נפשו ממילא
 לא יסיח דעתו מזה ויבין היטיב כל הפרטים שיש בהתבוננות הנ"ל ומתאמת אצלו
 בחי' הכרה והרגשה הנ"ל (וכמו שאדם המרגיש א"ע כו' כנ"ל) חפץ מאד

בהתפשטות החיות כמו־כ ע"י התבוננות הנ"ל יולד בנפשו בחי' אה' שיחפוך בהתפשטות החיות הוא האור האלקי שיאיר בהעולם בגילוי. ועיקר המשכת האור האלקי הוא ע"י מ"ע וכידוע דכל מ"ע הוא המשכה מלמעלה למטה. ויראה ויפחד מאד מהדבר שמונע האור האלקי ח"ו. והם שס"ה מל"ת כו'. וכ"ז הוא ע"י בחי' הדעת כנ"ל. משא"כ בלא התקשרות כנ"ל, אף שנתפעל מעט באהוי"ר א"ז אמיתית כי אם דמיונות הוא וכמ"ש בסש"ב. נמצא העיקר הממשיך בחי' המוחין למדות שבלב שיהי' התפעלות המדות בהתגלות בלב הוא ע"י הדעת וממילא נמשך החיות במעמ"צ שיהי' כדבעי למתוי כו' כנ"ל. אך קליפת עמלק הוא ההיפך לגמרי מבחי' הדעת, דהדעת מחבר המוחין במדות ועמלק מפריד בין המוחין ומדות, שאף שמתבונן במוחו מ"מ לא יתפעל בלבו כלל וכלל, זהו עמלק מל' עם מלק מלשון ומלק את ראשו ממול ערפו שמפריד הראש מן הגוף דמוח הדעת מאחוריו וממח נמשך החוט השדרה שהוא עיקר קיום הגוף. והעבודה י"ל שזהו כנ"ל דגוף הם רמ"ח מ"ע ושס"ה מל"ת וחיותו וקיומו הוא הדעת כו' ועמלק המפריד כו'. וזהו שאמרדיל על עמלק שידוע את רבונו ומכוון למרוד בו. דמלחמת עמלק הי' מיד אחר יציאת מצרים שראה בעיניו האותות והמופתים דיצי"מ וקרי"ס וכן וכל האומות נתפעלו ונתבטלו מהגילוי אור וכמ"ש שמעו עמים ירגזון חיל אחז יושבי כו' או נבהלו כו', משא"כ עמלק לא נתפעל מזה כלל ואינו נוגע אליו כלל ורצה להלחם כו', והוא רק בבחי' חוצפא בלי טו"ד וע"ד חוצפה כלפי שמיא כו', ובעבודה הוא אף שמבין בשכלו שהחיות העולם הוא מהאור האלקי ובלעדו אין שום מציאות כלל מ"מ אינו מתפעל מזה כלל וכלל להיות אה' ה' ופחד ה' בלבו ועושה מה שלבו חפץ. וזהו אשר קרך בדרך שהוא הקרירות ר"ל לבלי להתפעל משום דבר. ולא שכונתו לצורך עצמו למלאות תאות נפשו וכמו ז"מ רעות כ"א כוונתו לעקור את הכל ח"ו וח"ו שלא יהי' ענין העבודה כלל כו', והוא בבחי' חוצפא בלי טו"ד. וכמו החצופה הוא שמבין שאין לו ערך לגבי חברו שגדול ממנו במעלה וידוע שהצדק אתו ומ"מ אינו מתפעל כלל מזה ועושה את שלו כו'. זה גרוע יותר מהז"מ רעות, דמי שמשוקע במדות רעות ר"ל אינו פורק עצם הענין כ"א כשתקפה עליו התאוה כ"כ עד שמאבד שכלו ורוחב בינתו כו' ולזאת כשמאיר בחי' המוחין הרי המדות רעות נידחים כו' כנ"ל. משא"כ קליפת עמלק הרי הוא יודע הכל והקרירות בנפשו כ"כ עד שאינו מתפעל מכ"ז כלל וכלל כו'. (ומה שהדיעה במוח אינו נוגע ללבו כלל י"ל שזה גופא הוא למע' מט"ד כו' וד"ל) וזה ממילא כשאינו מתפעל בלבו באהוי"ר כו' מתגבר"י עליו הדי"מ רעות וכנראה בחוש שאף שאין כוונתו לעצמו כנ"ל מ"מ סוף כל סוף הי' נופל בתאוות ותענוגים ר"ל דזה בא ממילא כו', והא בהא תליא כו'. ולכן ככ"מ שזכר מלחמת עמלק נו' שהי' בצאתם ממצרים וכמ"ש זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך בצאתכם ממצרים וכו', כתי' פקדתי כו' אשר שם לו בדרך בעלותו ממצרים. דהנה מצרים ידוע שהוא מיצר מי שהתבוננות דשאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה היא בעולם, וענין יצי"מ הוא מה שנגרש בנפשו ההתבוננות דשאו מרום עיניכם וראו מי ברא כו', ומיד בא

עמלק לקרר שלא יתפעל בלבו מההתכוננות הנ"ל. וזהו ל' ראשית גוים שהוא הראשון ומקור להז"מ רעות שהוא מפריד בין המוחזין למדות ומקרר שלא יתפעל בלבו באהוי"ר וממילא מתגברים הד"מ רעות כ"כ. וי"ל דוהו מה שפי' רש"י ע"פ אשר קרן צננך והפשירך מרתיחתך שהי' אוה"ע יראים כו', בא זה והקרה אותם בפני אחרים והיינו כני"ל שיצי"מ הוא הגילוי המוחזין בלב וכשהמוחזין מאירין בגילוי הי' המדיר נבנעין כו' כני"ל, ובא זה והקרה כו' שהרי הוא ראשית גוים כו' כני"ל. ולזאת אחריתו עדי אובד שאין לו עלי' כלל ואי"א להיות בדרך בירור כ"א שבירתו זה תקנתו כו'. והוא ע"י התשובה דאין לך דבר שעומד בפני התשובה כו'. והענין דהנה כתי' הנה זה עומד אחר כתלינו משגיח מן החלונות מצייץ מן החרכים, דיש ב' מיני כותל, א' כותל דקדושה וכמ"ש בחזקי' ויסב פניו אל הקיר כו', ואי' בזהר קיר בלשון יווני אדון וענין שהסיב פניו אל הקיר הוא יחוד הוי' אד' כמ"ש במ"א. ויש קיר בלעז"ז וכמ"ש ביחזקא' ונתתי אותה קיר הברזל בינך ובין העיר וכמארז"ל משחרב ביהמ"ק חומת ברזל מפסקת כו', וברזל ע"ה בגימ' עמלק, והוא הקיר ברזל דעמלק שמפריד בין המוחזין למדות כו', וצריכים לשבור את הקיר הזה. וזהו שבביהמ"ק היו כל מיני מתכות זהב וכסף ונחושת כו', וברזל לא הי' שם וכתי' לא תניף עליהם ברזל כו' וכתי' ומקבת וכל כלי ברזל לא נשמע בהבית כו', וכ"ז מפני שאי"א להיות בדרך בירור כ"א שבירתו זהו תקנתו. והוא ע"י התשובה מעומקא דליבא. וי"ל שזהו ע"י ביטושים שנותנים לו מלמעלה היה שב בתשובה כו'. ועי"ז עושים חלונות וחרכים בהקיר וכמו שע"י החלון מאיר שמש הוי' כמ"כ ע"י שעושים חלונות בהכותל הנ"ל מאיר בחי' המוחזין הוי' בחכ' כו' במדות. והכח ע"ז לשבור את הכותל דעמלק הוא ע"י משה כמ"ש והי' כאשר ירים משה את ידו וגבר ישראל. וי"ל דקאי על בחי' התורה שנק' ע"ש משה וכמ"ש זכרו תורת משה עבדי וכתו' זו יש בחי' המאור שבה, דאף שבחי' התורה כמו שהיא עכשיו נק' ותורה אור שהוא בחי' אור ולא מאור עצמו. אך זהו התורה כמו שהוא עכשיו, אבל לע"ל יתגלה בחי' טעמי תורה שהיא פנימיות התורה והוא בחי' המאור שבתורה. וידוע דעוד הפעם מ"ת לא יהי' לע"ל, אי"כ בהתורה דעכשיו יש בה בהעלם בחי' המאור ולכן ע"י ריבוי לימוד התורה בשקידה בביטול קצת (בל"א נאָר מיט עפעס אַוועק לייג) יש בכח התורה לשבור קליפת עמלק לעשות חלונות וחרכים שיאיר בחי' שמש הוי' היינו שבחי' החכ' יאיר בלב להתפעל באהוי"ר וממילא יהי' קיום המצות בסר"מ ועש"ט כדבעי למהוי בחכמת פנימיות התורה יהי' להנהי"א וג' לבושים לבד השליטה והממשלה בהעיר קטנה כו'.

כ"ז נלע"ד בדרך אפשר ההפרש בין קליפת עמלק לז' עממין, ואם ח"ו שגיתי ה' הטוב יכפר בעדי והשי"ת יאיר עיני בתר' ית'.

מה רבו מעשיך הוי'

כ"ק הוד כ"ק אאמור' הרה"ק זצוקללה"ה נבג"מ ז"ע, אשר כתבו בשנת תרמ"ד.

קבלתיו במתנה מאת הוד כ"ק אאמור' הרה"ק ביום א', קודם הסעודה גדולה שהיתה בחתונת דודתי – אחותו – מ' חי' מושקא תי' עם ב"ג ר' משה שי' הכהן, הארינשטיין, בחדש אלול תרנ"ב.

סיבת המתנה הוא, כי לכל עת אמירת חסידות ודיבורי פארבריינגען שהיו בכל משך ימי החתונה, אשר הותחלו בערך כשבוע קודם החתונה, הייתי נוכח כחסיד זקן. ובליל מוש"ק אשר סיים הדרוש הנודע "כל הנהנה" אשר דיבר במוש"ק – עם הפסקות של אמירת לחיים – עמדתי כל הלילה על רגלי אצל השולחן ושמעתי, אף כי גם לא הבנתי.

ולמחר קודם המנחה קרא אותי, ויתן לי דרוש בתור מתנה, ויאמר לי בזה"ל: "דאס איז א חסידות ואס נעמט זעך פון א חסידות'ן קוש (נשיקה), דיא מעשה ועל איך דיר א מאהל דער ציילין, און דעם מאמר ועל איך אי"ה מיט דיר לערנען אין סליחות צייט".

בימי הסליחות למד אתי המאמר כולו שני פעמי', ובעשי"ת למד אתי מאמר זה שני פעמי', ובין יו"כ לסוכות למד אתי רק פעם א'. ויצוני ללמוד אותו בעצמי בחגה"ס ובחור"מ.

בקיץ תרנ"ו, באחד הטוילים סיפר לי הוד כ"ק אאמור' הרה"ק, כי באחד הלילות בחורף תרמ"ד, ישב ולמד עם הרה"ג רי"מ נ"ע מפאלטוועי, ומגורו הי' בב' חדר' בבית אמו (כי בקיץ העבר עשה תיקון בביתו ולא הי' אפשר לדור שם בחורף ההוא) ואנכי ישנתי בחדר שלמדו. ובלילה כאשר שכבתי במטתי הייתי נאה במאד, וחפץ במאד לנשקני, כתשוקת אב, ומנע א"ע מזה, ותמורת ענג זה החליפו כי כתב המאמר, והחליט במחשבתו כי כאשר יעזור השי"ת ואגדל, הנה בהזדמנות ראשונה שאעשה לו קורת רוח בהנהגה של חסידות, א חסידות'ן פיר יתן לי הכתב הזה במתנה. ולכן נתן לי בשנת תרנ"ב המתנה טובה.

(1) ראה אודותם – ספר התולדות אדמור' מהר"ש (קה"ת, תש"ז. תשי"ז) ע' 22.

(2) נדפס בסה"מ תרנ"ב ע' צא ואילך.

(3) ראה גם רשימת הבר מצוה (נדפס בשלימותו ב"קונטרס הבר מצוה תרנ"ג"): ואמר הרה"ג רש"י ניימארק; יע, ער האט גיהערט דעם מאמר "כל הנהנה" א גאנצע נאכט". רשימת המאסר (ספר השיחות תרפ"ח-תרפ"ז ע' 227): "נוכרתי בהיותי ילד בן י"ב שנה – תחלת שנת השלש עשרה, אלול תרנ"ב – חתונת דודתי . . . (במוצאי ש"ק) בחצי שעה השתים עשרה התחיל הוד כ"ק אאמור' הרה"ק לאמר הדרוש כל הנהנה".

(4) הרה"ח ר' יעקב מרדכי בעזפאלאו. ראה אודותו – ספר השיחות תרפ"ח-תרצ"א ע' 92 הערה 30. ושי"נ.

(5) ראה גם רשימת היומן של רבינו מיום כ"ו ניסן תרצ"א (ספר השיחות תרצ"א ע' 224). לקו"ש חי"א ע' 138. שיחת י"ד שבת תשכ"ב.

מה רצו מעריך הוי

כ"ק הוד כ"ק אלא"ר הרה"ק זצוקללה"ה נבג"מ ז"ע. אפר כתבו
באנת תרמד.

קבלתינו במתנה מאת הוד כ"ק אלא"ר הרה"ק ביום א'. קודם
הפעולה גדולה אהיתה בחתונה זודתי - אחותו - מ' ח' מואקא
הי' עם צ"ג ר' מאה א"י הכהן. הארינאטיין, בחדא אלול תרנב

מיבת המתנה הוא כי לכל עת אמיתת חסידות ודיבורי
פארכביינגען שהיו צבל מאן ימי החתונה. אפר הותחלו
בערך באדוע קודם החתונה, הייתי נוכח בחסיד זקן,
ובליל מואקא אפר קיים הדיוא הנודע בל הנהנה אפר דיבר
צמואקא - עם הפסקות אל אמירת לחיים - עמדתי כל הלילה
על כנלי אלל האולחן ואמעתי אפר כי גם לא הצנתי. ולמחר
קודם המנחה קרא אותי, ויתן לי דרוא צתור מתנה, ויאמר
לי בזה"ל "דאס איז א חסידות וחס נעמט זען סון א
חסידות-ין קיא (בעיקר) דיא מעאקא ועל איך דיר א מאהל דער
ציילין. און דעס מאמר ועל איך אייה מיט דיר לערנען אין
קליחות זייט".

בימי הסליחות למד אתי המאמר כולו אני פעמלי, ובעאית
למד אתי מאמר זה אני פעמלי, ודין יוב למוכות למד אתי רך
פעם א'. וזכני ללמוד אותו בעצמתי בחג"ס ובחז"מ.
בקיץ תרנ"ב. במאמר הסיוטים סינ"ז. הרב נ"א מאמ"ל הנה"ג. כי במאמר
הזאת בגילוי תפלה. ישב וזמר עם הפתג דיה"ל על מן אלוס, ואמרתי
בלבתי קבית אמו (כי קצת הקנני עמי מאן) בקבית וזמרה אצפ"ד אבוס סם
במזל הווי"ט) ומוציא שבת סמיו. וזמרה מאכ שנגיש בישת הייט
למה מאמר. וזמ"ל באב אצפ"ד. כתפ"ק אב. ומוציא א"י וזמרה עקמית
האצ"ד ט סגד המייר והאזיט במשבת כי באכס ועודו הסיג"ה ואצ"ה.ה
בהע"ה-י-אסו. אאע"ה אז אב"ה בוא בהע"ה ס' חסיבות. א חסיבות/כ"ב
יח"ז. הרב הוי. במע"ה. וזמ"ל מאן זי. בש"ה תרנב החמ"ה. שז"ה.

צילום גוכתייק אדמיר מהורייצ - יאיר נתיב להמאמר ד"ה מה רבו מעשיך תרמ"ד

מה' רבו מעשיך ה' כולם כחכ' עשיתי, משמע שכל הנבראים שנבראו שרשם ומקורם מבחי' חכ"י, וזהו מה רבו מעשיך ה', פי' ריבוי הנבראים שנבראו, וכידוע שיש ריבוי נבראים עד אין שיעור למטה בעוה"ז הגשמי, שיש ד' מינים דצח"מ ובכל מין ומין בפרט יש כמה וכמה מינים ממינים שונים, שיש כמה מיני' בדומם אבנים פשוטים ואבנים טובות, וכמה בצומח כמה מיני אילנות וריבוי מיני עשבי' ומיני תבואות, וריבוי מיני בע"ח בהמות חיות ועופות, ובכל מין ומין יש ריבוי פרטים משוני' זמ"ז בטבעם. וגם במין המדבר יש כמה מינים וכ"א חלוק מחבירו במזגו ותכונתו, ואין דיעותיהם שוות כו". וזהו מה רבו מעשיך שיש ריבוי עד אין שיעור. ובאמת במ"ש מה רבו מעשיך נכלל גם הנבראים הגדולים ונבראים העליונים, דתי' רבו פירושו ל' גדולה (ע' בקונ"י שרש רבב), וכמו רבות בנות כו"י וכמו זעקת סדום ועמורה כי רבה פי' גדלה (ע' ברש"י ספ"י) וכמו נבקעו מעיינות תהום רבה"י. וכמו"כ פי' מה רבו מעשיך קאי על גדולי הנבראים שנבראו וכמו השמי' והשמש והירח והכוכבים שהם מהנבראים הגדולים, שכל כדור הארץ הוא כגרגר חרדל לגבי השמים, ויש כוכבים גדולים מאד שהם גדולים מן הארץ הרבה מאד"י. ומכ"ש נבראים עליונים כמו מלאכי' וצבא מעלה שארז"ל"י מלאך בשליש עולם עומד, פי' שהעולם הוא שלישי מהמלאך"י, ויש ריבוי פרטים עד אין שיעור

-
- י' צילום המאמר הגיע לאחרונה ונדפס ב"קונטרס בר מצוה תרנ"ג", ברקלין נ"י. תש"ס.
ההערות דלהלן נערכו ע"י הרה"ת ר' אהרן לייב (ברש"ב) שי' ראסקין.
- (1) כמה ענינים מהמאמר מיוסדים, כנראה, על מאמר ד"ה כל אשר חפץ כו' מה רבו וד"ה בעשרה מאמרות תרמיא. לכללות המאמר – ראה גם ד"ה מה רבו תרמי' (סה"מ תרמי' ע' תב ואילך). ובארוכה – ד"ה והי' אמונת עתך תרניב (סה"מ תרניב ע' לו ואילך), שהוא תוס' הגהות וכו' לד"ה הנ"ל תרטי"ז.
 - (2) תהלים קד, כד.
 - (3) ראה גם אוה"ת (יהל אור) לתהלים עה"פ ס"ע תד.
 - (4) ראה גם תור"א וארא נו, א. ד"ה אין ערוך תרצ"ד פכ"ח (סה"מ תשי"א ע' 139). סה"מ הישית' ע' 112.
 - (5) ראה גם ד"ה מים רבים תשי"ז פ"ט (סה"מ מלוקט ח"א ע' 8) בהערה.
 - (6) ראה סנהדרין לח, א.
 - (7) = בקונקודנציא (ספר שרשים ומלים בתנ"ך).
 - (8) משלי לא, כט.
 - (9) וירא יח, כ.
 - (10) וז"ל רש"י שם: „כל רבה שבמקרא הטעם למטה בכיית, לפי שהן מתורגמין גדולה, או גדלה והולכת, אבל זה טעמו למעלה כר"ש, לפי שמתורגם גדלה כבר, כמו שפירשתי ויהי השמש באה, הנה שבה יבמתך".
 - (11) נח ז, יא.
 - (12) ראה רמב"ם הל' יסוה"ת פ"ג ה"ח.
 - (13) ב"ר פס"ח, יב. חולין צא, ב.
 - (14) „ובא פי' זה גם בד"ה וראיתי אני דשנת תרס"ב ע' שנ. ולע"ע לא ידעתי מקורו" – הערת

וכמו מחנה מיכאל קפ"ו אלף מחנות כו"ס¹⁵. ויש ריבוי עולמות וכמארז"ל¹⁶ ע"פיו ועלמות אין מספר א"ת ועלמות אלא ועולמות, שיש עולמות עד אין שיעור. וזהו מה רבו מעשיך ה', פי' כל ריבוי הנבראים וגדולי הנבראים שנבראו כולם שרש התהוותם הוא מבחי' חכ' וכמ"ש¹⁷ רבות עשית אתה ה' אלקי נפלאותיך ומחשבותיך אלינו, פי"ו רבות עשית הם ריבוי הנבראים שנבראו וגדולי הנבראים שנבראו כנ"ל, נפלאותיך ומחשבותיך אלינו שרש התהוותם הוא מבחי' חו"ב שזוה"ע נפלאותיך ומחשבותיך, נפלאותיך הוא בחי' חכ' וכמ"ש בס"י¹⁸ בל"ב נתיבות פליאות חכ', ושרש החכ' הוא מבחי' הכתר שנק' פלא עליון. וזהו אאלפך חכ"י אלף אותיות פלא"י. ומחשבותיך הוא בחי' המשכת החכ' כמו שנמשך בנינה משם שרש ומקור כל התהוות העולמות והנבראים. וזהו כולם בחכ' עשית, ונדוע כי עשית בנינה"י. וזהו מה רבו כו' כולם בחכ' כו' שאמר דהע"ה וחשב שכל מה שנברא ונוצר ונעשה הכל הוא מבחי' חכ'. וכן ת"י על מ"ש¹⁹ בראשית ברא בחוכמתא²⁰, וכן כתי"ב²¹ ה' חככ' יסד ארץ כו'. ומכ"ז מובן שהתהוות העולמות הוא מבחי' חכ' כו' כנ"ל.

ולכאן' צ"ל הלא כתי"ב²² כל אשר חפץ הוי' עשה בשמים ובארץ, שמשמע ששרש התהוות עשיות שר"א הוא מבחי' חפץ שהוא בחי' רצון, וכמו עד"מ כנפש האדם הרי כח הרצון הוא למעלה הרבה מכח החכמה, דכח החכ' שבנפש הוא בכלל עשר כחות הנפש שיש להם כלים, והם נק' כחות פנימיים בחי' נר"ן, שהשראת כח החכ' הוא במוח שבראש האדם דוקא רק שמתפשט ומושל ושולט על כל כחות הנפש, אבל עיקר השראתו הוא במוח שבראש. אבל כח הרצון בכלל המקיפי' יחשב ואין לו כלי ובכ"מ בשוה"י. וכמו"כ למעלה בחי' חפץ ה' הוא בחי' כתר, שכותרת ומקיף למעלה מעלה מע"ס דאצי', עד שהתהוות בחי' חכ' ראשית האצי' מבחי' כתר

כ"ק אדמר"ר בסה"מ ה'ש"ת ע' 21. וראה גם המשך מים רבים תרל"ו פקט"ו. המשך תעריב ח"א ע' שלט. תשי"ח ע' 280 ובהערת כ"ק אדמר"ר שם. ובכ"מ.

15) זחי"ג קנד, א. קנה, א. ולא קפיד להעתיק גם מספר המאות אשר בוהר שם (ע"פ הערה בסה"מ ה'ש"ת ע' 40. תשי"א ע' 86. תש"ג ע' 84).

16) זחי"ג ע"א, ב. תקר"ו בהקדמה (יד, ב).

17) שה"ש ו, ח.

18) תהלים מ, ו.

19) ראה גם אוה"ת (יהל אור) לתהלים עה"פ (ע' קנג).

20) פ"א מ"א.

21) ע"פ איוב לג, לג.

22) ראה תקר"ו תיקון ע (קלה, א). לקרית ויקרא א, ב. ובכ"מ.

23) ראה זחי"ג מג, א.

24) בראשית א, א.

25) כ"ה בכ"מ בדא"ח. ובתרגום ירושלמי שם: כחוכמא.

26) משלי ג, יט. וראה ברכות נה, א. תניא שעהיוה"א פ"י (פו, ב).

27) תהלים קטו, ג.

28) ראה לקרית נשא כד, א. ובכ"מ.

כתי"י והחכ' מאין תמצא, מאין והארה בעלמא ובדרך מציאה כמבואר במ"א¹⁰¹. וידוע דבכתר גופא יש ב' מדרי' פנימיות וחיצוניות, ובח' חפץ שהוא בחי' פנימיות הכתר פנימיות הרצון¹⁰², שזה גבוה הרבה למעלה ראש¹⁰³ מבחי' חכ', ומשם ה' התהוות העולמות, ולא מבחי' חכ'. וגם צ"ל איך שיהי' התהוות העולמות מבחי' חפץ, שהי' בחי' ומדרי' שאינו שייך לעולמות כלל. ואונקלוס תירגם על בראשית בקדמין, ובחי' קדם הוא למעלה מבחי' חכ¹⁰⁴ וקרוב לבחי' חפץ, דקדם כולל ב' הבחי' הנ"ל רצון וחפץ כו'. ומשם נמשך התהוות העולמות. ופעם כתי"י¹⁰⁵ כי אמרתי עולם חסד יבנה, ויש בזה ב' פיי¹⁰⁶, הא' שהעולם נברא ע"י מדת החסד, דמדן[ות] שייכים לזולת¹⁰⁷, ולכן כדי שיהי' התהוות העולם להיות נראה ליש ודבר נפרד הוא ע"י המדות דוקא. פי' הב', שבכדי שיהי' העולם צריך לבנות מדת החסד, שאוא"ס ב"ה הוא לאו מכאמ"כ¹⁰⁸, וכדי שיהי' התהוות העולמות צריך לבנות מדת החסד וע"י יומשך חיות העולם כמ"ש¹⁰⁹ מכלכל חיים בחסד כו"י. והיינו ע"י עבודת האדם למטה באתעדל"ת אתעדל"ע ממשיך בחי' החסד למטה. ולב' הפי' הרי התהוות העולמות הוא מבחי' המדות שלמטה במדרי' מבחי' החכ' כו'. ולפעמים מצינו דכתי"י¹¹⁰ בדבר הוי' שמים נעשו¹¹¹, משמע שהתהוות העולמות הוא מבחי' אותיות הדיבור, וכמארז"ל¹¹² ע"פ¹¹³ ביה ה' צור עולמים, ביו"ד נברא עוה"ב ובה' נברא העוה"ז, וכמאמר¹¹⁴ בע"מ נבה"ע. וכן במע"ב כתי"י ויאמר אלקי', בחי' אמירה ודיבור. וידוע דשם אלקי' הוא בחי' עולם הדיבור¹¹⁵, וכתי"י ל"ב פעמים ש' אלקי' במע"ב¹¹⁶ דהתהוות העולמות הוא מבחי' הדיבור שלמטה גם מהמדות, וצ"ל כ"ז.

(29) איוב כח, יב.

(30) ראה תרי"א מג"א צ, ב. לקרית פ' ראה כו, ד. ובכ"מ.

(31) ראה לקרית שה"ש כח, ד. לג, ד. אוה"ת שמע"צ ע' א'תשפד ואילך. ובכ"מ.

(32) ע"פ עזרא ט, ו.

(33) ראה תרי"א ויקהל פז, ד. אוה"ת תצא ס"ע תתצ.

(34) תהלים פט, ג.

(35) ראה אוה"ת (יהל אור) עה"פ (ע' שיר ואילך. סה"מ תרכ"ט ע' עג. ד"ה איתא במדרש תילים

תרל"ד. תרנ"ג (סה"מ תרל"ד ע' נד. לעיל ע' 000). סה"מ תרפ"ט ע' 89. ובכ"מ.

(36) ראה ראה סה"מ תרכ"ח ע' ד ואילך. עזר"ת ע' קסח ואילך. תרצ"ו ע' 218 ואילך. וראה לקרית

מסעי צג, רע"א. סה"מ תרל"ג ח"ב ע' תקמא. תרנ"ד ע' כ. תרח"ץ ע' נח. ובכ"מ.

(37) = מכל אליו מדות כלל (ראה תקריז בהקדמה יז, ב).

(38) בתפלת העמידה.

(39) ראה גם המשך תער"ב ח"ג ע' א'תל.

(40) תהלים לג, ו.

(41) ראה תרי"א מקץ מא, ד ואילך. ד"ה ויגש שנה זו (סה"מ תרמ"ד ע' רט ואילך). ובכ"מ.

(42) מנחות כט, ב.

(43) ישע"י כו, ד.

(44) אבות רפ"ה.

(45) ראה תרי"א יתרו סט, ד. ובכ"מ.

(46) ראה זח"פ פא, ב (ברע"מ). זהר חדש צד, ד. צו, ב. ונפרטו שם קיב, ג-ד. פרדס שער יב (שער

הנתיבות) פ"ב. לקרית אמור לג, ד. תצא לט, רע"ג. שה"ש לא, ריש ע"ד. לב, ד. ובכ"מ.

ג) והנה"ה להבין את כל הנ"ל צלה"ק תחילה משארז"ל בע"מ נבה"ע והלא במאמר אחד יוכל"ה להבראות, אלא כדי להפרע מהרשעים שמאבדי' את העולם שנברא בע"מ וליתן שכר טוב לצדיקי' שמקיימי' את העולם שנברא בע"מ. ולכאור' מפני מה העונש כ"כ לרשעים שמאבדי' את העולם שנברא בע"מ, מאחר שבמאמר א' יוכל להבראות. ובמדרש"ש א"י משל ע"ו, א' שקנה כלי ביר"ד זהובים והכלי אינו שוה רק זהב א', ונגנב הכלי, ונמצא הגנב. היתכן לומר שיתחיי' הגנב לשלם יר"ד זהובים מפני שזה הוציא עלי' יר"ד, מאחר שאינו שוה רק זהב א'. וכמ"כ יובן למעלה, מאחר שבמאמר א' יוכל להבראות, מפני [מה] יתחייבו הרשעים על שמאבדי' את העולם שנברא בע"מ כו'. והענין הוא, דהנה מאמר א' הוא מאמר דבראשית⁵⁰, וכמשארז"ל⁵¹ בע"מ נבה"ע והלא ט' ויאמר הן, אלא בראשית נמי מאמר הוא. והיינו דמאמר דבראשית ברא אלקי' הוא בחי' מאמר, והוא כלל שכולל כל הט' מאמרות פרטים שנפרטו אח"כ מבחי' מאמר א', להיות אח"כ התהוות ג' עולמות ב"ע. וזהו שת"א בראשית בחוכמתא, שבחי' חכ' הוא בחי' מאמר א' הנ"ל, וכמשית"ל אי"ה.

והענין דהנה בפסוק הראשון בראשית נכללו כל הנבראים שנבראו אח"כ ע"י הט' מאמרו', שז"ש⁵² את השמים ואת הארץ, וידוע דכל אתין שבתורה הם ריבויים⁵³, וזהו את השמים כולל כל צבא השמים, היינו כל המדרי' הרוחניים שלמעלה מעלה, ואת הארץ כולל כל צבא הארץ, היינו כל הנבראים בדצח"מ שנמצאים בארץ. וכמ"ש במד"ר פ"א⁵⁴. וביאור הענין, דפסוק ראשון בראשית כו' מרומז בו כל הע"ס דאצ"י⁵⁵, וזהו בראשית הוא בחי' חכ'. ופי' בראשית ב' ראשית, הוא בחי' ח"ע וח"ת⁵⁶, והיינו ח"ת כמו שהיא כלולה בח"ע, וכמו אותיות הכלולים בשכל. ואח"כ את השמים ואת הארץ, שמים הוא בחי' אש ומים⁵⁷ מדות העליונות, ואת הארץ הוא בחי' מל'. וזהו"ע ע"ס דאצ"י. וזהו הכלל מהט' מאמרות, שכל מה שנברא אח"כ בהט' מאמרות כולם ישנם בעולם האצ"י ג"כ,

47) כהבא לקמן – ראה מקומות שציינו בהערה 1. סה"מ תרכ"ו ע' רפכ ואילך. ועוד.

48) כ"ה בכ"ק. ובמשנה שם: יכול.

49) = ובמדרש שמואל (לאכות שם).

50) לקות בהר מא, ד. מאמרי אדה"ז תקס"ב ח"א ע' קפה. ח"ב ע' תלב. מאמרי אדמור"ר האמצעי

דברים ח"א ע' רפד ואילך. ח"ב ע' תעז. וראה סה"מ תרנ"ט ע' קמג ואילך. תשי"ד ע' 67 ואילך.

51) ראש השנה לב, א. מגילה כא, ב.

52) ראה חגיגה יב, א. ב"ר פ"א, יד.

53) ב"ר שם. וראה פרשי' בראשית א, יד.

54) זח"א לא, ב (תוספתא). רנו, ב (השמטות). וראה אוה"ת בראשית ח"ג תפו, סע"ב ואילך. סה"מ

תרנ"א ע' פט ואילך.

55) ראה זהר שם ז, ב ובנצריא שם. אוה"ת וסה"מ שם.

56) ראה פרשי' בראשית א, א.

וכידוע שכל מה שיש למטה יש למעלה ג"כ, וכמבואר במ"א⁵⁷. ואח"כ נפרטו בריבוי פרטים עד אין שיעור, שזה"ע בע"מ נברא העולם, שיהי' מציאות התהוות עולמות ב"ע כו'.

ג) ולהבין ביאור הענין בדרך פרט יותר ענין כלל ופרט, הנה אנו רואין עד"מ בנפש האדם המח' הוא בחי' כלל לגבי הדיבור, שבמח' יוכל האדם לחשוב כל שכל בשעתא חדא וכרגעא חדא, אבל כשבא לפרט ההשכלה ולגלות לזולתו יצטרך לדבר בזה הרבה בריבוי אותיו, וכ"ש כשיצטרך ללמוד שכל זה עם קטן, יצטרך לבוא שכל זה בריבוי אותיות וצירופים רבים מאד כו'. וכמו"כ יובן למעלה ענין כלל ופרט, דבתחילה הי' כלי"ש כלולים בד"כ שעלו"ש במח' היינו בחי' מחה"ק דא"ק, שזה"ע מח' אחת שבזהר"ש, שצופה ומביט עד סוף כל הדורות בסקירה אי"ש, ואח"כ נפרטו בדיבור בריבוי אותיות וצירופים. וכמו עד"מ א' שרוצה לבנות איזה בנין, הרי בראשית כשעלה במח' ורצונו לבנות הבנין הרי לא עלה רק הכלל שיכנה הבית, ולא היו ניכרים שם הפרטים כלל, אך באמת כלולים שם כל הפרטים יחד, דכשעולה ברצונו שיכנה הבית הרי כלולים שם כל פרטי הבית אבניו ועציו ועפרו ואיכות וכמות הבית ופרטי חדריו, רק שהוא בדרך כלל עדיין ולא יצא לידי גילוי עדיין, רק שהוא מקור למקור שמשם יומשך אח"כ הגילוי, והיינו אחר שיומשך הרצון אח"כ בכחי' שכל ומדות כו'. וכמו"כ יובן למעלה בבחי' מחה"ק שסוקר הכל בסקירה אחת, והר"ע רצון הקדום רצון הכללי, דכשעלה ברצונו שיהיו עולמות הרי ברצון זה הי' כלולים כל פרטי העולמות, אך הוא בהעלם עצמותו עדיין טרם שבא לידי גילוי, וזהר"ע מאמר א' שכולל כל העולמות בדרך כלל. ואח"כ נפרטו בט' מאמרות פרטיות שהם בחי' צירופי אותיות הדיבור בריבוי צירופים, וכנודע שיש כ"ב א"ב שהם רל"א זוגות, ויש רל"א שערים שמתגלגלים פנים ואחור"ש וכמ"ש בפרדס שער ל' הוא שער הצירוף פ"ה.

והנה כתי"ש כי לא מחשבותי מחשבותיכם, דהנה אנו רואים למטה ממחשבת האדם לא יעשה מאומה"ש, שאפי' כשיחשוב כל היום באיזה פרט דבר בכל פרטיו

-
- 57) ראה סה"מ תרכ"ז ע' קסג ואילך. תרכ"ז ע' צח ואילך. תרכ"ט ע' קנו ואילך. תרל"ד ע' קע ואילך. המשך מים רבים תרל"ז פקניה ואילך. סה"מ תרצ"ז ע' 223. וראה שם ע' 216. ועוד.
- 58) אוצ"ל: כל הפרטים. או: כל העולמות.
- 59) תיבה זו אינה ברורה בצילום הכ"כ שתח"י.
- 60) ראה זח"ב כ, א, רעו, ב (תוספת). לקרית אחרי כו, סע"ב. נשא כ, ד, כח, ב. עקב טז, ד. תצא לה, א. שה"ש יז, ד, ט, ב. ועוד.
- 61) ע"פ ר"ה יח, א (וראה חדא"ג מהר"ש"א שם). נוסח ברכת זכרונות.
- 62) ראה ספר יצירה פ"ב מ"ד ואילך.
- 63) ישע"י נה, ח.
- 64) ראה גם לקרית מסעי צה, א. דרושים לר"ה נה, סע"א ואילך. שה"ש יז, סע"ג ואילך. סה"מ צ להצ"צ מצוות האמנת אלקות פ"א (נה, א ואילך). ובכ"מ.

ממש, לא יתהווה מזה מאומה, כ"א מדיבור האדם יכול להיות איזה התהוות וכמ"ש דבר מלך שלטון, שהדי' גורם שיעשה זולתו ולא שמהדיבור עצמו יהי' ההתהוות, ואף גם זאת יש מיש ולא יש מאין. אך מהמח' לא יהי' שום התהוות, ואפי' כשיחשוב כל היום לא יעשה זולתו ג"כ שאינו יודע כלל מהו חושב. אבל למעלה אינו כן, אלא תומי' שעלה במח' שיהיו עולמות מיד נתהווה וכמ"ש בכתהאריוז"ל כשעלה ברצונו הפשוט שיהי' העולמות הרי כל הנבראים כל פרט ופרט מין נברא שיש בעולם, הרי כולם בפרט עלו בבחי' מחה"ק ותיכף שעלו מיד נתהוו שם. אך זאת בנקל להבין שהנבראים כמו שנתהוו בבחי' מחה"ק אינם בערך מעין ודוגמא כמו הנבראים שהם עכשיו בעולם, כ"א שהיו באופן ומהות אחר לגמרי, ובאופן היותר רוחני ונעלה מהנבראים דעכשיו.

ד) וביאור העניין יובן עד"מ בנפש האדם יש ב' לבושים מח' ודיבור, והנה אנו רואין דלבוש המח' הוא לבוש נעלה יותר מלבוש הדיבור, שהרי המח' נק' לבוש הפנימי שמתאחדת עם הנפש בתכלית היחוד, וכידוע דכל ענין מח' הוא רק לגלות העלם העצמי לגבי עצמו, אבל לגבי זולתו אינו נראה ונגלה כלל, שאף אם יחשוב זמן רב לא ידע זולתו כלל, רק זאת אפשר להבין שהוא טרוד באיזה מח', אבל א"א לידע מה מחשב. משא"כ הדיבור הוא נראה ונגלה לזולתו, וכל עיקר פעולת הדיבור הוא לגלות לזולתו, דלגבי עצמו א"צ לדיבור כלל. ואפי' כשצריך לעשות איזה דבר א"צ לזה לבוש הדיבור, דכשעולה במח' ורצונו לעשות אותו דבר ה"ה עושה וא"צ לאמצעות הדיבור כלל, אבל המח' הוא רק לגלות העלם העצמי לגבי עצמו, ולכן המח' תמיד משוטט וא"א לפשוט אותו, משא"כ הדיבור הרי אפשר לפשוט וללבוש וכמו עת לדבר ועת לחשות מלדברי, אבל המח' הוא מתאחדת כ"כ

בגוכי"ק בשוה"ג: לע' א"ק אדם דברי' צל"ע ושמתי כד' פ"כ"י, תקעו הבי"י, ושם מענין הכלל במחה"ק איך היו שם.

(65) קהלת ת, ד.

(66) ראה לקרית פ' ראה כד, סעי'ד ואילך: ובמחשבה א' הוא סובב וממלא לכל העולמות וכמאמר צופה ומביט עד סוף כל הדורות ה' הוה ויהי' וגו' ועוה"ב ותחיה"מ בכלל בסקירה אחת ממש והוא מ"ש בתחלת העי"ש כשעלה ברצונו כו' שברצונו ומחשבה זו נאצלו כל העולמות. . מריש כל דרגין עד סוף כל דרגין כולן במחשבה א' נתהוו. וראה גם לקרית אחרי כו, סעי"ב ואילך. דרושים לר"ה שם. שה"ש שם. סהמ"צ להצ"צ שם.

(67) לקרית פ' ראה שם.

(68) לקרית ר"ה שבהערה 69.

(69) בהבא לקמן - ראה מקומות שצויינו בהערה 1. סה"מ תרכ"ז שם. תרנ"ט ע' קמה ואילך.

תשי"ד ס"ע 70 ואילך.

(70) ע"פ קהלת ג, 2.

(י) ראה עץ חיים שער א (דרוש עגולים ויושר) ענף ב. וראה שער הכללים רפ"א.

עם הנפש עד שא"א לפושטה, הרי שהמח' הוא למעלה הרבה מבחי' הדיבור. וכמו"כ יובן למעלה בחי' מחה"ק הוא בחי' עליונה, וכמו שהמח' באדם מתאחד עם האדם ואינו נראה ונגלה לזולתו, כמו"כ בחי' מחה"ק הוא בחי' ומדר' שסתום ונעלם לגמרי, ונק' ישת חשך סתרוי', חשך והעלם לגמרי, ומיוחד בתכלית היחוד בבחי' אוא"ס עצומה. והנבראים כמו שהם בבחי' מחה"ק הם בטלים ומיוחד' בתכלית היחוד בשרש ומקור המהווה אותם, שלא בערך הנבראים מעלדאת"ג שנפרטו באותיות הדיבור.

וביאור הענין, הנה אמרו"ל כל מה שיש בים יש ביבשה, פי' ים ויבשה הם עלדאת"כ ועלדאת"ג והם ב' בחי' הנ"ל, וכל מה שיש בעלדא"ג ישנם ג"כ בעלדאת"כ, שעלו כולם בבחי' מחה"ק ונתהוו שם כנ"ל, רק ההפרש בניהם דנבראים דעלדאת"כ הם מובלעים שם, וכמו נבראים שבים הם מובלעים במי הים וכמו דגים שבים כשפורשי' מן הים מיד מתים. אבל נבראים שביבשה, הגם שהם מקבלים חיות מן היבשה וכמ"ש' ארץ אשר ממנה תצא לחם, ומגדלת פירות ותבואות אשר עליהם יחי' האדם, ומ"מ הרי הם נפרדים מן הארץ שיוכל לשוט באויר או בספינה. וכמו"כ יובן למעלה שהנבראים דעלמא דאתכסי' היינו בבחי' מחה"ק ה"ה מיוחדים ובטלים בתכלית לאלקות שלא בערך הנבראים דעלדאת"ג שנפרטו בע"מ, ולכן התהוות הנבראים דעלדאת"ג מבחי' מחה"ק נק' בשם בריאה יש מאין, שגם החוקרים מודים דהתהוות הגשמיות מהרוחניות אין לך בריאה יש מאין גדול מזה, שנבראו מאין ואפס המוחלט להיות מציאות היש. ולכן נא' ע"ז שם בריאה, דתי' בריאה מורה שהוא דבר חדוש שלא הי' מעולם, וכמ"ש' אם בריאה יברא הי', פי' אם כבר נברא פה לארץ א"צ שיברא כעת, ואם לא נברא עד עכשיו יברא עכשיו, והיינו דבר חדש מה שלא הי' עד כה. ועד"ו יובן למעלה, מה שהתהוות העולמות נק' בשם בריאה יש מאין, היינו מפני שהוא דבר חדש שלא הי' בהעלם כלל. והגם שכל העולמות היו כלולים בשרשם ומקורם בחי' מחה"ק כנ"ל, האמת כ"ה שהיו כלולים שם, אך לא כמו שהם עכשיו במציאות היש, דהיש לא הי' שם במקור כלל. וכמו עד"מ כשעולה במחשבתו לבנות בית, הרי ישנו במח' כל ציור

(71) תהלים יח, יב.

(72) ראה חולין קכו, א. ירושלמי שבת פ"ד ה"א.

(73) ראה לקרית צו יד, ג. שער האמונה לאדמ"ר האמצעי פ"ב (פד, א ואילך). ועוד.

(74) ראה ע"ז ג, סע"ב. חולין שם. וראה ברכות סא, ב.

(75) איוב כח, ה (ושם: ארץ ממנה יצא לחם).

(76) ראה ספר העיקרים מאמר א פ"ג. מאמר ד פ"ג. לקרית פ' ראה כ, ד. סה"מ תרכ"ט ס"ע

קנט. תרל"ד ע' קע. המשך מים רבים תרל"ז פקנ"ז. סה"מ תרצ"ז ע' 226. ועוד.

(77) ראה רמב"ן בראשית א, א.

(78) קרח טו, ל (ושם: ואם).

(79) ראה תריח משפטים תכה, סע"ב.

(80) ראה דב"ר פ"ב, ג. פרש"י עה"פ.

הבית אבניו עציו ועפרו וגגו וקירותיו, האם נא' שהאבנים והעצים הגשמיים עומדים במחשבתו, זה א"א לומר כלל, כ"א מה שכלול במחשבתו הוא הכח הרוחני מהגשמות. וכמ"כ יובן למעלה בבחי' מחה"ק, הגם שהיו כלולים שם כל העולמות כל נברא בפרט, אך כ"ז לא מציאות גשמותם כ"א הכח הרוחני. וכמו שהם שם הם בבחי' אין ואפס המוחלט לגמרי, ומה שנמשכו אח"כ להיות מציאות היש ה"ז דבר חדש ש[לא] היו מעולם במקור המהווים כלל וכלל, שהוא בחי' אין לגמרי.

ה) אך צ"ל, דהנה ידוע מ"ש בכתהאריז"ל¹ דבחי' א"ק נק' ג"כ אדם דבריאה, שהו"ע בריאה יש מאין, ולכאו' הרי נת"ל דבהנבראים שבבחי' מחה"ק דא"ק הוא בחי' אין ממש, וכפי מ"ש בכתהאריז"ל על בחי' א"ק שם בריאה הוא דבר חדש מה שלא הי' תחילה כנ"ל, וא"כ אינו שייך לומר ע"ז איני. אך הענין יובן עד"מ מדגים שבים שהם מובלעים במי הים וכשפור' מהים מיד מתים, והנה הדגים הגם שעיקר מציאותם הוא מן המים, ולכן ניתרים באסיפה וא"צ שחיטה, מ"מ ה"ה מציאות נבדל ודבר נפרד בפ"ע² כמו כל הנבראים שבעלמא דאתגלי, ועכ"ז נמצא בהם הביטול כ"כ עד שכאשר יפרדו ממקום הווייתם היינו בחי' אין המהווה אותם ה"ה מתבטלים לגמרי, שזהו לכאו' היפך בחי' המציאות והפירוד, שזהו שרש התחדשות הבריאה. אך הענין הוא דדגים שבים נבראו באופן כזה, פ"י שנתחדשו מאין להיות מציאות יש חי באופן כזה שיהיו תמיד מובלעים בבחי' האין המהווה אותם ולא יהיו נפרדים כרגע ואז יהי' חיותם שירגש ענין מציאותם שזהו מה שהוא חי כו', ואם יובדל ממקורו הוא האין אפי' רגע א' יהי' נפסק חיותם הוא בחי' הרגש מציאותו, היינו בחי' חיות שלו, והגוף נשאר קיים רק שאינו חי, כי הגוף יש לו שרש בפ"ע, ושרשו מבחי' הרשימה, והיינו בחי' אוא"ס הסוכ"ע (וע' בד"ה יביאו לבוש מל' בהביאור הכ"ס³ שנמשך ע"י ממכ"ע יע"ש). וכמ"כ יובן למעלה בבחי' הנבראים שבבחי' מחה"ק, שאם היות שהם נבראים עכ"ז אופן קבלת חיותם, שיהיו מובלעים במקור חיותם, פ"י שיהיו תמיד בטלי' בבחי' האין המהווה אותם ולא יהיו נפרדי' ממנו לגמרי, כ"א בזאת הם נפרדים כמה שמרגישים חיותם להרגש מציאות נבדל, אבל באמת הם מובלעי' תמיד בהאין המהווים, ואם יפרדו יופסק החיות, וכמו המת שמסתלק החיות ונשאר רק [הגוף] מפני ששרשו מבחי' סוכ"ע⁴.

(81) עץ חיים שער א (דרוש עגולים ויושר) ענף ד. שער ב (השתלשלות י"ס דרך עגולים) ענף ב. שער ג (סדר אצילות למהרח"ו) פ"א. וראה מאמרי אדה"ו ענינים ע' א ואילך. אוה"ת ענינים ע' עז ואילך.

(82) ראה אוה"ת שם ע' עז ואילך.

(83) חולין כו, ב.

(84) ראה סה"מ תרס"ב ע' שנב. תשי"ח ע' 285.

(85) תרא מג"א צב, ב ואילך.

(86) ראה סה"מ תרנ"ט ע' ב.

(87) ראה המשך וככה תרל"ז פצ"א. סה"מ תרצ"ז ע' ריו.

וביאור הענין י"ל שהוא ע"ד המבואר במ"איי במ"ש בכתהאריוז"ל שכללות סדר השתל' נחלק לג' מדרי', א"ק הוא אדם דבריאה כו' אצ"י כו' אדם דעשי'. ובחי' אצ"י דכללות לא נו' בשום מקום, וצ"ל מהר"ע אצ"י דכללות. והענין הוא דהנה בכל עולם ופרצוף יש ע"ס חכ' חסד כו', והנה קריאת השמות חכ' חסד שייך רק בהכלי אבל בהאור אינו שייך שום קריאת שם כלל, כי הוא פשוט בתכלית הפשיטות לגמרי. והנהי" מ"ש שא"ק נק' אדם דבריאה, זהו בחי' הכלים דא"ק ששרשם מהרשימהי, אבל בחי' האור שמתלבש בהכלי ומחי' את הכלי זהו בחי' אצ"י ל' ויאצל כו'. [בגוכי"ק בשוה"ג: ב"י כלי' דא"ק להבין ע' הפרצו"י]. ועד"ז י"ל כאן שהכלי בטלים במציאות לגמרי להאורי' ומובלעים בהאור ואינם נפרדים רק כמה שמרגישים החיות להרגש מציאות נבדל שהוא חכ' ולא חסד כו', שהוא מצד הכלי. וא"ז ס[ו]תר למה שנת"ל דהנבראים שבבחי' מחה"ק הם בבחי' אין לגמרי כו'. דבאמת אי' בע"ח שער מ"איי (בד' קארין) הוא שער מ"ב פ"ב) שגם גופות דא"ק הם שר"ש נשמורת דגופות כו', ואין שם בחי' כלי רק לשכך את האזן. א"כ בבחי' א"ק אינו שייך כלל לומר שם כלים. אך י"ל דכ"ז לגבי אצ"י שלמטה מבחי' א"ק נק' גופות דא"ק שרש נשמות כו' וראי' שגם גופות (פי' כלי') דאצ"י נק' נשמורת דגופות (רק בכריאה נק' גופות) אבל לגבי א"ס אצ"י גם א"ק אדם דבריאה יחשב, שהוא בחי' בריאה יש מאין, ויותר משאין ערוך אצ"י לגבי א"ק אין ערוך א"ק לגבי א"ס, שהריי א"ק נק' אור כלליי כנ"ל שכולל כו' ה"ז קצת שייכת לע"ס דאצ"י שהוא בחי' רצון לרצון להאציל כו' ואין ערוך לגבי א"ס כלל. ולכן כדי שיהי' התהוות בחי' א"ק מחה"ק מבחי' א"ס, הי' צ"ל צמצום ומק"פ שהו"ע סילוק והעלם האור לגמרי. והגם שגם בבחי' א"ס שלפני הצמצום הי' ג"כ כלול כל פרטי השתל' אבי"ע, שהרי גם לפני הצמצום שיעור בעצמו בכח כל מה שעתיד להיות כפועל אח"כ אחר הצמצום. אך כמו שהיו כלולים שם הוא באופן ומהות אחר לגמרי, ואינו שייך להיות אף מקור למקור כו', שה"ה לפני הצמצום עדיין, ומצד אוא"ס כמו שהי' ממלא מקום החללי

88 ראה מאמרי אדה"ז ואוה"ת שבהערה 86. לקרית מסעי צה, א ואילך.

89 ראה אוה"ת שם ע' פו ואילך. המשך תרס"ו ע' קסא.

90 ראה המשך הנ"ל ע' רד.

91 ראה אוה"ת שם ע' שכ ואילך.

92 ראה גם המשך תער"ב ח"א ע' יט. המשך תרס"ו ע' תפא. וראה שם ע' רו. סה"מ עת"ר ע' לא. תרפ"ט ע' 255. היש"ת ע' 63.

93 פרק ד (בעץ חיים דפוס שקלאוו).

94 ראה אוה"ת שם ע' פד ואילך. וראה גם סה"מ להצ"צ מצוות האמנת אלקות פ"א (נח, א ואילך).

95 כן אמר רבינו הגדול נ"ע בשם הרב המגיד דמעזריטש נ"ע שהי' מרגלא בפומי' דבחינת א"ק

הוא אור כללי וכן מצאתי גם בפירושו לתלמיד ר' ישראל סרוג תלמיד האריוז"ל — אוה"ת שם. וראה גם

סה"מ להצ"צ שם (נח, ב). סה"מ עת"ר ס"ע כו. היש"ת ע' 60.

96 ראה מקדש מלך לזח"א טו, א. שער היחוד לאדמ"ר האמצעי פ"י ואילך. המשך תרס"ו ע' קצט ואילך.

97 בעץ חיים שער א (דרוש עגולים ויושר) ענף ב: ממלא כל המציאות. אבל כ"ה בכ"מ — ראה

לא הי' אפ"ל מציאות העולם כמו שהם עכשיו וכמבו' במ"א (ע' בד"ה להבין ע' מצות מצה ס"ג¹⁰¹), כ"א אחר הצמצום נתהווה בחי' א"ק מחה"ק ששם שייך לומר כלי' ע"ד שם המושאל כו', אך הם בטלים במציאותם לגמרי ומוכלעים ומיוחדים בתכלית היחוד בבחי' האין הוא בחי' אוא"ס מקור המהוה כו'.

ומכל הנ"ל מובן שהנבראים כמו שנתהוו בבחי' מחה"ק הם שלא בערך ודוגמא כלל לגבי הנבראים דעכשיו שהם נראים ליש ודבר נפרד, הגם שבאמת אינם נפרדי' שאין לך דבר שחוצ' ממנו מ"מ נרא' ליש ודבר נפרד, וזהו ע"י שנפרטו בהט' מאמרות ויאמר אלקי' יהי אור כו' שזהו ע"י שם אלקי' בחי' עולם הדיבור. אבל כמו שהם בבחי' מחה"ק ה"ה בטלים ומיוחדים בתכלית בבחי' א"ס עצומ"ה ואינם במציאות יש כלל כנ"ל. ולכן גם הנשמות דעלדאת"כ שירדו למטה ונתלבשו בגופי' וכמו נשמת משה דכתיי' מן המים משיתיהו שהוא מבחי' עלדאת"כ בחי' חכ' הקדומה, אף כמו שירד למטה ונתלבש בגוף שמצד הגוף צריך לאכילה ושתי' הגשמיות שמקבל חיותו מן הארץ ואפשר להיות נפרד מן הארץ, וגם כל עיקר חיותו אינו ע"ד להיות מובלע, מ"מ שרש נפשו גם בהיותו בגוף הוא מובלע בבחי' האין המהוהו כו'. והי"ה נברא שיש בו ביטל יותר מהנבראי' דעלדאת"ג כו'. ולכן הי' משה כבד פה וכן[ד] לשון¹⁰², שלא הי' יכול להשפיל עצמו בתושב"כ ותושבע¹⁰³ פיי¹⁰⁴, ואמר ע"ע ונחנו מ"ה¹⁰⁵, שהי' תמיד בבחי' מ"ה כו'.

וז'הו והלא במאמר א' יוכל להבראות אלא כדי להפרע כו' וליתן שכ"ט לצדיקי' שמקיימים כו', פי' מאמר א' הוא מה שעלה ברצונו בבחי' מחה"ק שיהי' ובמאמר א' יוכל להבראות, שהרי תיכף כשעלה במח' מיד נתהווה ולמה נפרט בע"מ כדי להפרע כו', דעיקר המכוון הי' שיהי' מציאות היש דוקא שיהי' שכר ועונש, פי' שיהי' הבחירה חפשי' ויוכל לבחור ברע ח"ו, ומ"מ יהי' ביטל היש שיבחר בטוב. זה הי' עיקר כוונת הבורא. ואם היו נשארו העולמות כמו שנבראו בבחי' מחה"ק הי' בטלים בתכלית ולא הי' בעל בחירה כלל (ומה שמשה הי' בע"ניסו י"ל¹⁰⁶ שזהו מפני שגם נשמתו נפרטה כו' אלקי' נשמה כו' טהורה כו' אתה בראת כו'¹⁰⁷. וי"ל החילוק

לקרית הוספות לויקרא נב, ג. מאמרי אדה"ז תקס"ב ח"א ע' רפב. ועוד. וראה ד"ה בחודש השלישי תשל"ג (סה"מ תשל"ג ע' 343).

98) סה"מ תרמ"ג ע' קיב ואילך.

99) שמות ב, י.

100) שם ד, י.

101) ראה זח"ג כח, רע"א. סה"מ תרכ"ז ע' צב. תרנ"ח ס"ע פה ואילך. וראה ספר השיחות תשנ"ב

ח"א ע' 285.

102) בשלח טז, ז"ח.

103) = בעל בחירה.

104) ראה בארוכה סד"ה כל אשר חפץ הנ"ל הערה ו.

105) לשון ברכת, אלקי' נשמה.

בנשמות זרע אדם וזרע בהמה כו"ט) ולכן נפרטו בט' מאמרות כדי שיהי' שכר ועונש. והוה כדי להפרע כו' וליתן שכ"ט לצדיק' שמקיימים את העולם שנברא בע"מ, פי' שממשיכי' בחי' מאמר א' בעולם, שגם בנבראי' דעלדאת"ג יהי' הכיטל כמו בנבראי' דעלמזאת"כ כו' (ומ"מ לא יתבטל מציאותם, ע"ד המבואר במ"א"י שאינו מתבטל העולם מהמשכת הקו כו').

והנה סדר המשכת התהוות העולמות מבחי' מחה"ק דא"ק, תחילה נמשך בבחי' חכ' ובינה, והיינו שע"פ החכ' יהי' המדידה כיצד יהי' התהוות העולמו' שיהי' באופן זה דוקא ולא באופן אחר, וע"י הבינה נמדד פרטי כל בחי' ההשתל' איך שיומשכו מהעלם אל הגילוי, וכמו עדי"מ כשעלה במח' לבנות בית, אף שהי' כלול שם כל ציור הבית, אך כ"ז בד"כ עדיין, אך אח"כ בא הרצון בבחי' חו"ב שמחשב בפרטי איכות וכמות ציור איך שיהי'. וכמו"כ יובן למעלה שלאחר שהי' העולמות כלולי' בבחי' מחה"ק, נמשך בבחי' חו"ב להיות המדידה בד"פ. וביאור הענין יובן ע"פ מ"ש במד"ר פ"א"י ע"פ"י ואהי' אצלו אמון אומן, התורה אומרת אני הייתי כלי אומנתו של הקב"ה, בנוהג מלך שבונה פלטרין כו' והאומן אינו בונה מדעת עצמו אלא דיפתראות ופנקסאות יש לו לדעת איך הוא עושה חדריו כו', כך הי' הקב"ה מביט בתורה ובורא העולם. וכן אי' בזהר"י אסתכל באורייתא וברא עלמא. ונק' התורה לוח שמשם נברא העולם, וכמו עדי"מ מי שעלה ברצונו לבנות איזה בית, הנה אח"כ כשבא הרצון לבוא לידי גילוי טרם שבונה את הבנין בפועל, ה"ה עושה תחילה לוח, היינו שמצייר בתחילה ציור הבית בגוון שחור או אדום על הלוח כמה שיהי' ארכו ורחבו ואופן ציור חדריו כמה יהיו במספר וכמה יהי' גדלם, שחדר זה יהי' ארכו ורחבו כך וזה כך. והנה ידוע שכל הציורים עושים רק על שטח לבן דוקא, כי גוון לבן הוא משונה מכל הגוונים, שכל הגוונים כמו אדום וירוק הגם שהם ב' גוונים מ"מ הם קרובים זל"ז, ועומק ירוק (טונקל בלא) נראה בו כעין אדמומית. ולכן מציירים רק על גוון לבן שהוא מרוחק בתכלית הריחוק ובו ניכר שינוי הגוונים שעושין עליו כו', לכן עליו מציירים איך שיהי' הבנין. וכ"ז עדיין טרם שבא לידי גילוי, היינו בנין כפר"מ. וגם ידועי' שהלוח הרי קו אחד קצר כולל בתוכו כמה אמות שיהיו אח"כ כשיוצא המח' לידי פועל מהעלם אל הגילוי כו'.

(106) ראה תרי"א ר"פ משפטים.

(107) ראה עץ חיים שער א (דרוש עגולים ויושר) ענף ג. המשך תרס"ו ע' ד. המשך תער"ב ח"ב

ע' תתקכו. ובכ"מ.

(108) פיסקא א.

(109) משלי ת, ל.

(110) ח"ב קסא, סע"א ואילך.

(111) ראה שער היחוד לאדמ"ר האמצעי ספ"ב (ק"ט, א). סה"מ תרמ"ז ע' נא. וראה אגרות קודש

כ"ק אדמ"ר שליט"א ח"ב ע' שצה ואילך.

וככל המשל הזה יובן כנמשל למעלה ג"כ, כחי' לבן למעלה הוא בחי' חכ' שהוא היסוד אשר עליו יצטיירו כל הציורים הנעשים ועליו יוכר היטיב כל הדברי' הנעשים מפני שהוא עצמו מרוחק מכל הגוונים הנעשים עליו, כי אינם בערכו כלל. והיינו כי החכ' הוא כח מ"ה ביטל בעצם שא"א לדמות כלל לביטל דבחי' חכ'. ולכן נמשל בחי' חכ' לגוון לבן, דגוון לבן חלוק מכל הגוונים בעוד פרט א' (ובאמת הא כהא תליא) דכל הגוונים הם דבר נוסף על העצם, וגוון לבן הוא שהעצם הוא כך וכמו פשתן הלבן שהוא בעצם לבן, ואינו דומה גם לגוון לבן שיש בגוונים, וכמו שאנו רואין שהגוון הלבן שיש בגוונים אין לבנוניתו בערך ובדוגמא כלל ללבן בעצם וכמו פשתן הלבן. וכמו"כ יובן למעלה דבחי' חכ' הוא ביטל במציאות ביטל בעצם ואינו דבר נוסף על עצמותו כלל. וגם דפנימיות אבא פנימיות עתיק¹¹¹ ולא ידעתי הטעם¹¹¹, פיי¹¹¹ הטעם הוא בבחי' לא ידעתי שלמעלה מהשגה ולמעלה מטו"ד כלל כו'. ואינו שייך לומר ע"ז רק מ"ה, שאינו נתפס בשום דבר, וגם תי' מהו אינו שייך לומר על בחי' חכ', דתי' מהו שייך לומר שרואי' המהות רק א"י מהו, אבל תי' מה פ"י שאינו נתפס המהות ג"כ. ולכן גוון לבן הוא היותר טוב לצייר עליו ציורים מפני היותו מרוחק מכל הגוונים. וזהו שנק' התורה לוח, דאורייתא מחכמה נפקת¹¹¹ והוא הלוח שבה נצטיירו כל העולמות באיזה אופן יהיו. ולכן התורה נכתבה באש שחורה ע"ג אש לבנה¹¹¹. וזהו"ע המדידה דח"ב איך שיהי' התהוות העולמות שנצטיירו בבחי' חכ'. והבינה הוא מודד מוחין לז"א, וכמ"ש¹¹¹ מי מדד בשעלו מים, מים הוא בחי' בינה וכמ"ש בזהר ח"ב דקע"ה ב' דמים הוא בחי' בינה והוא בחי' מים שמעל השמים (ע' בד"ה מי מדד בשעלו מים בס' תרטי"ו קו ציפורי¹¹¹) והיינו מיי"י בחי' בינה מודד מדידת המוחין לז"א. וידוע דהבינה נק' אם הבנים¹¹¹, שרש ומקור בחי' המדות (וכידוע¹¹¹ דעצם המדות שרשם למעלה מבחי' מוחין, דז"א בעתיקא אחיד ותליא¹¹¹, והם בחי' טורא חשוכא¹¹¹ מדות דכתר. ורק לידת המדות מן המוחין דח"ב. ומבואר

-
- 112) ראה פרי עץ חיים שער הק"ש פט"ו. רמ"ז לוח"ג רעו. ב. לקרית נצבים מט. ד. סה"מ ה"ש"ת ע' 49 ואילך בהערה. אגרות-קודש אדמירר מהור"י"צ ח"ג ע' שלה ואילך בהערה.
- 113) ראה פרי עץ חיים שם. סה"מ תרצ"ו ע' 9 בהערה. אגרות-קודש שם ע' שסה בהערה.
- 114) ראה אוה"ת נשא ע' רנז. קרח ע' תרצט. סה"מ תרכ"ז ע' קמד. תרכ"ח ע' ה. תרל"ב ח"א ע' רפו. תרל"ג ח"א ע' קפה ואילך. המשך תער"ב ח"ב ע' תתקסב. תרצ"ו שם. אגרות-קודש שם.
- 115) זהר ח"ב סב, א. א. פה, א. א. ככא, א. ח"ג פא, א. א. קפכ, א. א. רסא, א.
- 116) תנחומא ר"פ בראשית. פרשי' ברכה לג, ב. ובכ"מ.
- 117) ישע"י מ, יב.
- 118) אוה"ת נ"ך ח"ג ס"ע א"רסז ואילך.
- 119) אוצ"ל: מים.
- 120) לשון הכתוב – תהלים קיג, ט. וראה זהר ח"א ריט, א. ח"ב פד, א. א. פה, ב. פרדס שער כג (שער ערכי הכינויים) ערך אם הבנים. לקרית שמע"צ פח, ד. ובכ"מ.
- 121) ראה תרי"א יתרו עג, א. סה"מ תרל"ב ח"א ע' יג. תרל"ה ח"ב ע' תב. המשך מים רבים תרל"ו פקט"ו ואילך. סה"מ תרניה ע' קמת ואילך. תרפי"ט ע' 46. תרצ"ו ע' 181. תש"ד ע' 172.
- 122) זח"ג (אד"ו) רצב, א.
- 123) ראה זח"ג רמט, ב. לקרית נשא כג, א. בהעלותך לו, א. שה"ש טו, ג. המשך תער"כ ח"ג ע' אירלה.

במ"א¹²¹ ענין זה שפעולת המוחין בהמדות שפועל חלישות המדה שלפי שכלו יהולל איש¹²⁴, שהיה הנהגת המדות עפ"י המוחין דוקא, ומצד השכל והסכרא אפשר להפך המידה מדין לחסד ושיהי' התכללות המדות זב"ז, היינו שלא יהי' תוקף מדת החסד כ"כ רק יהי' בזה קצת גבורה וצמצום ג"כ, וכן שלא יהי' צמצום מדת הגבורה כ"כ לצמצם ההשפעה ביותר, כ"א יהי' בזה חסד ג"כ, וכ"ז מפעולת המוחין. וי"ל שזה"ע מוחין דמדות, כמו מוחין דמדות החסד הוא שמבין בשכלו מצד הטעם והסכרא שאצלו שצריכי' להתחסד עליו וכמה יהי' מדת החסד אם רב אם מעט עפ"י השכל והסכרא. ולפי"ז י"ל שז"ע מ"ש שבחי' בינה מודד המוחין לז"א, וד"ל). וזה"ע המדידה שמוודד כמה יהי' המשכת המדות, עד פה תבוא מדת החסד ואח"כ יהי' מדת הגבו' כו'.

ועפ"י כל הנ"ל יובן מה שהתורה נק' לוח, דאורייתא מחכ' נפקת, ושם הציור והמדידה של כל העולמות (וע' בד"ה בראשית ל"ז). וכ"ז עדיין טרם שבא לידי גילוי, וכמו משל הלוח שעושין קודם שבא הבנין בפועל שבונה את הבית, וכמו"כ למעלה שהתורה נק' לוח הוא בהעלם עצמותו עדיין. וז"ש ואהי' אצל"ו אמון, אצלו ממש עדיין, שעשועים יום יום, בחי' חו"ב. ולפי"ז מובן שבחי' חו"ב הוא בכלל בחי' מאמר אחד עדיין שהוא עדיין בחי' הכלל טרם שבא לידי גילוי, שזהו ע"י שנפרט בע"מ כו'.

ועפ"י כל הנ"ל יובן מ"ש כל אשר חפץ הוי' עשה, חפץ ה' הוא בחי' מחה"ק הנ"ל בחי' מאמר אחד, וכל אשר חפץ ה' עשה, שכל הבחי' ומדרגי' שנבראו למטה, אף גם בבחי' עשי' הגשמי', הכל אשר לכל עלו בתחילה במח', וכמ"ש בע"ח¹²⁵ כשעלה ברצונו הפשוט כו' שהוא בחי' מחה"ק. וגם נת"ל שתיכף כשעלו במח' כל פרטי הנבראי' מיד נבראו שם, אך הי' שם באו"א ומהות אחר לגמרי שלא במעין ודוגמא כלל כמו הנבראים דעלמדת"ג, ולכן נפרטו אח"כ בע"מ כדי שיהיו נבראי' שנראים ליש ודבר נפרד כו'.

ובאמת פי' מ"ש כל אשר חפץ ה' עשה, שגם העשי' הגשמי' היינו הנבראים כמו שהם עכשיו, הוא מבחי' חפץ ורצון ה', וכידוע ומבואר בכ"ד שכדי שיהי' התהוות היש הגשמי הוא מבחי' א"ס הסוכ"ע דוקא¹²⁶, רק שנפרט בע"מ בחי' דבר הוי'. וע' בתו"א בהביאור הב' לד"ה יביאו לבוש מל'¹²⁷ (וע' מ"ש בד"ה להבין מצות אכילת מצה¹²⁷).

(124) משלי יב, ח.

(125) ראה לעיל הערה 71 ובשוה"ג שם.

(126) ראה תניא פמ"ח (סח, ב). חו"א מג"א צ, ב ואילך. ובכ"מ.

(127) ראה סה"מ תרמ"ג ע' קיג ואילך. וראה גם ד"ה ויגש שנה זו (סה"מ תרמ"ד ע' רי).

בס"ד. חג הפסח רמ"ד, רנ"א.

ועברתי באמ"צ כו' והכיתי כל בכור באמ"צ ובכל אלקי מצרי' אעשה שפטי' אני הוי', ודרשו רז"ל ועברתי כו' אני ולא מלאך, והכיתי כו' אני ולא שרף ובכל כו' אעשה אני ולא השליח אני הוי' אני הוא ולא אחר. ורש"י ז"ל פי' ועברתי כמלך העובר ממקום למקום בהעברה אחת וברגע אחת לקה כולם עכ"ל, והוא מהמכילתא והובא בילקוט במקומו (ופי' שם הזית רענן הגם שיש לו הרבה שלוחי' עו"ר מ"מ עבר בכבודו ובעצמו כו'). ולכאוי' צ"ל מה שייך העברה ממקום למקום למעלה והלא כתי' את השמים ואת הארץ אני מלא ולית אתר פנוי מיני', ורק באדם שייך העברה ממקום למקום דכשהי' תחילה במקום זה לא הי' במ"א כלל שה"ה מוגבל ולכן שייך שעובר ואינו במקום שהי' תחילה וכו' לכאן, משא"כ למעלה דלית אתר פנוי מיני' ונמצא למטה כמו למעלה ממש (וכמ"ש בשו"ע בהל' השכמת הבוקר כשיתבונן אשר השי"ת ממה"מ הקב"ה עומד עליו תמיד ורואה במעשיו כו', הרי שבחי' מלך מה"מ שהוא בחי' א"ס עצומ"ה שמשם מקור גאולת מצרי' עומד עליו תמיד כו' ונמצא למטה כו' דלית אתר פנוי מיני' ממש) וא"כ מה שייך העברה כו' כנ"ל. וגם צ"ל מ"ש רש"י ובהעברה אחת מהו העברה אחת, ומהו ברגע אחת ואיך מרומז זה בפסוק ועברתי שהי' ברגע אחת כו'.

אך הענין הוא דהנה ידוע אשר גאולת מצרי' נק' בשם דילוג, וכמ"ש קול דודי הנה זה בא מדלג על ההרים שקאי על גאולת מצרי', והיינו מפני שכדי שיהי' גאולת

(*) מאמר זה הגיע לאחרונה, ונדפס בקונטרס בפ"ע. ההערות למאמר זה נערכו ע"י הרה"ת ר' אלי' שי' מטוסוב והרה"ת גבריאל שי' שפירא. התחלת המאמר נדפס לעיל ע' רכד. ועברתי באמ"צ: מאמר זה מיוסד על ד"ה ועברתי ד"ה ולקחתם אגודת אוזב – בסה"מ תרל"ב ע' קכה. ולכללות עניני המאמר ראה ד"ה ועבר ה' לנגוה: בסה"מ תקס"ז ע' קי ואילך [ונוסחא אחרינא נד' שם ע' קיד והיא הנחת הר"מ בן אדה"ו ומתחיל בפסוק: משא מצרים הנה ה' רוכב על עב קל]. תריח שמות כקג, א ואילך. אודות בא כרך ז' ע' ב'תרלג ואילך. כרך ח' ע' ב'תתקמד ואילך. סה"מ תרמ"ז ע' ז ואילך. תרנ"ח ע' זה ואילך. תרע"ח ע' רלט ואילך. סה"מ תשי"ה ע' 136 ואילך [ד"ה ועברתי באמ"צ והמשכו שם]. תשי"ז ע' 69 ואילך. סה"מ תשי"ז ע' 144 ואילך [ד"ה ויהי בחצי הלילה]. וראה בהנסמן עוד להלן בתחילת פי".

ועברתי באמ"צ . . ודרשו רז"ל ועברתי כו' אני ולא מלאך: בא יב, יב. ספרי תבוא כו, ח. הגש"פ פייסקא ויוציאנו [ומקורו מספרי תבוא כו, ח. אולם בספרי שם ליתא סיוס הדרש, „אני הוא ולא אחר” – ראה המצויין ע"ז בהגש"פ עם לקוטי טעמים ומנהגים ע' כה. וראה להלן בהמאמר פרק ה']. לקה כולם: אוצ"ל: הלקה כולם. וברש"י לפנינו: כולן לוקין. עורר: עושי רצונו.

אח השנויים . . ולית אתר פנוי מיני': ירמ"י כג, כד. תקוני זהר תיקון ג"ז (צא, ב). תיקון ע' (קכב, ב). וראה לקרית יוקרא נב, ג שמביא גם משמיר פ"ב: שאין מקום פנוי בלא שכניה כו'. ידוע אשר גאולת מצרים נק' בשם דילוג וכמ"ש קול דודי: שהי' ב, ח [ובשה"ש עה"פ מפרש דקאי על גאולת מצרים]. וראה בארוכה בתרא נ, ד ואילך. לקרית שהי' יד, ג ואילך. מאמרי אדהאמיצ יוקרא ח"א ע' רמו. דברים ח"א ע' צ [ובה"מ שם].

מצרי' הוא ע"י שהאיר מבחי' אוא"ס שלמעלה מסדר השתל' וכמ"ש אנכי הוי' אלקיך אשר הוצאתיך מאמ"צ, שיצ"מ נמשך מבחי' אנכי מי שאנכי שלמעלה מסדר השתל', שעפ"י סדר השתל' לא הי' אפ"ל יצ"מ כלל, דבסדר השתל' יש חו"ג והגבורה הוא שיהי' עפ"י דין ומשפט דוקא, דידוע דכלליות ענין סדר השתל' שהספ"י הם בערך זה לזה, שכל ומדות, שהמדות בערך השכל שהרי מהשכל נולד המדה וכשמבין בשכלו שטוב לו הדבר הזה ה"ה רוצה בה, וכשנולד המדה ויוצא מהעלם לידי גילוי להיות מדה שבלב הרי השכל מלובש בתוך המדה (וע' בתו"א פ' וארא בד"ה לכן אמר שמהות שכל נהפך להיות מהות מדה כו') ולכן כאשר אור עליון מתלבש בסדר השתל' אינו נמשך כ"א למקום הראוי לפי המדידה אם ראוי לכך כו', ולכן יש חו"ג חסד למי שראוי כו'. והנה ישראל כשהי' במצרי' הי' משוקעים במ"ט שערי' מהיפך ואם הי' נמשך ע"י סדר השתל' לא הי' הגאולה כלל ח"ו, וכמו שקיטרוג מדה"ד בעת קרי"ס הללו כו' והללו כו', ולכן נמשך האור מבחי' אוא"ס שלמעלה מסדר השתל' בבחי' דילוג שלא ע"י סדר השתל', ודילוג האור מבחי' אוא"ס שלמעלה כו' עד למטה בעוה"ז שלא ע"י השתל' ע"ס דאצי' כו' כנ"ל. וזהו ועברתי כמלך כו' וכמו עד"מ אדם שעובר ממקום למקום הלא עיקר המכוון שיבוא למקום חפצו ויהי' שם, ומה שעובר בהמקום אשר מפסיק בין מקומו הראשון שהי' שם להמקום שרצונו להיות כעת זהו נק' העברה בעלמא שאינו מתעכב שם כלל רק עובר דרך שם עד שבא למקומו. כמ"כ יובן למעלה שנמשך בחי' אוא"ס שלמעלה מסדר השתל' לירד ככיכול למטה בעוה"ז וזה הוא עיקר המכוון, ונמשך בבחי' דילוג שדלג על בחי' סדר השתל' ונמשך למטה, וזהו ועברתי שעבר ממקום למקום היינו שנמשך למטה בעוה"ז, ושאר המדר' דסדר השתל' עבר רק בדרך מעבר בעלמא.

ב) והענין הוא דהנה ידוע ההפרש בין מעבר להתלבשות, דהתלבשות הוא אשר אור העליון מתלבש בהתחתון ונשתנה אור העליון למהות אור

אנכי הוי' אלקיך . . . אנכי מי שאנכי: יתרו כ, א. ראה לקו"ת להאריז"ל תולדות כו, יט. תניא מהדר"ק ספמ"ט (ע' תו). והוא ע"פ זח"א קסו, ב. וזח"ג יא, א.
 בתו"א פ' וארא בדי"ה לכן אמר: דף נח, ב. וראה גם סה"מ תרמ"ז ע' קנב.
 הי' משוקעים במ"ט שערי' מהיפך: [מהיפך הקדושה]. ראה זהר חדש יתרו לא, א. פרדס שער י"ג פ"א ופ"ג. וראה בהנסמן באורך בהמילואים להמ"מ בסר"ס מאמרי אדהאמ"צ במדבר ח"א ע' דש.
 שקיטרוג . . . הללו כו' והללו כו': [אוצ"ל: שהי' קיטרוג. או שקיטרוג וכיר"ב] והוא ע"פ זח"ב קע, ב: בזמנא דישאל אעברו לגבי מיא כו' ובעא דינא מקמי קביה כו' אליון פלחי כר"ס אליון פלחי כר"ס אליון בגי'ע אליון בגי'ע אליון אושדי דמין אליון אושדי דמין כו'. ועד"ז בילקוט ראובני בשלח יד, כח: שרו של מצרים בא והי' תובע כו' אלו עע"ז ואלו עע"ז כו'. [וראה מדרש תהלים טו, ה: לעת"ל באין אוה"ע לקטרג כו' רבש"ע הללו עוע"ז והללו עוע"ז. וע"ש בהציונים בהוצאת באב"ער].
 דהנה ידוע ההפרש בין מעבר להתלבשות: ראה בארוכה: כס' מאמרי אדהאמ"צ קונטרסים ע' תקלג ואילך. אוה"ת שמיני כרך ב' ע' תסב ואילך [הוא ד"ה יין ושכר אל תשת — המוכא להלן בפנים. וראה באוה"ת שם שבכמה כתי' נזשם בתחילתו: „ביאור ענין מעבר והתלבשות“]. וראה גם לקו"ת מסעי פט, ב. אוה"ת ויצא קעח, ב. אוה"ת בא כרך ז' ע' בתרלח (שם בנדוד"ד: חזו ועבר הוי' לנגוף כו' פ"י

התחתון. וכמו הלבנה ידוע אשר היא עצם חשוך רק שמקבל אור השמש וזהו האור שמאירה הוא אור השמש, ומ"מ אנו רואין שאור הלבנה אינו בערך ובדוגמא לאור השמש כלל הגם שהוא אור השמש עצמו, אך זהו מפני שאור השמש מתלבשת בהלבנה, והלבנה משנה האור למהותה עד שהוא אור אחר לגמרי. וכמו"כ יובן זאת עד"מ בנפש האדם וכמשנת"ל בענין שכל ומדות דלידת המדות הוא מהשכל דכשמבין בשכלו שטוב לו הדבר אזי נולד המדה בלבו להיות לו אהבה להדבר ההוא. והנה זאת מובן דגם קודם שבא המדה בלב הי' כלולה תחילה בשכל, דמיד שהבין בשכלו שטוב לו הדבר מיד נעשה נטי' במוחו לאהוב את הדבר הזה, אך שם בשכלו לא הי' המדה כ"כ מורגשת, ואח"כ כשנמשך ההתבוננות בטיב הדבר ההוא מהמוח ללב הרי נהפוך מהות המוחין למהות מדה, שמההתבוננות שנמשך ממוח ללב נעשה אצלו אהבה וחמדה להדבר ההוא. והענין הוא דהנה ידוע אשר כל מדה נחלקת לג' מדרי' חב"ד חג"ת נה"י, וכמו מדת החסד הנה יש בו שכל המחייב להתחסד עם זה, וזהו הנק' אהבה שהוא השכל המחייב את מדת החסד שמפני שיש לו אהבה להאדם ההוא לכן ה"ה מתחסד עליו, והחסד עצמו זהו עצם ההשפעה שמשפיע לו, והנצח וההוד זהו איך להשפיע וכמבואר במ"א (ואינו נוגע לכאן). (ובמ"א מבואר שהחסד הוא שההשפעה שמשפיע אינו מצד הטו"ד שמחייב שיש לו אליו כ"א מצד עצם מדת טובו, והנצח הוא שמשפיע לו רק מצד הניצוח לא מצד עצם טובו ג"כ ואכמ"ל בזה).

והנה בחי' האהבה הגם שהוא נחשב בחי' שכל שבמדות אך באמת הי' מדה שהוא אהבה מורגשת לאיזה דבר שבכלל מדה יחשב, וזהו מה שמהות השכלנהפך להיות מהות מדה, דכשהי' השכל במקומו במוח הגם שהי' שם ג"כ מדה כנ"ל מ"מ לא הי' מורגשת כלל והעיקר הוא המוחין. והענין דהנה המוח עיקרו יסוד המים שהוא קר ולח, וענין הקרירות הוא אשר כל דבר הוא בלתי התפעלות מורגשת ממש, והלחות מורה שנמשך אל דבר אך רק בקרירות בלי הרגש, ובלב עיקרו יסוד האש שהוא חם ויבש ומורה על ההתפעלות במורגש דוקא. וזהו ההפרש בין מוחין למדות

ועבר שעבר מלמעלמ"ט בבחי' דילוג גדול (ר"ל שנמשך דרך מעבר ולא דרך התלבשות). ע"ש. סה"מ תר"ל ע' סג. סה"מ תרמ"ז ע' ט (בנדר"ד). תרנ"ב ע' כח. תרע"ח ע' ש וע' שנוב. עטר"ת ע' עא. פרי"ת ע' קפד. סה"מ תרצ"ז ע' 113. תרצ"ז ע' קיח. סה"מ מלוקט מכ"ק אדמרר ז"ע ח"ה ע' קמב. [וראה בהנסמן ברשימה, בענין מעבר והתלבשות" מאת הרה"ח הרא"י ריבלין ז"ל, קובץ יגדיל תורה (ג.י) חוברת מ"א ע' רטו ואילך].

והענין הוא דהנה ידוע: להבא להלן בפסקא זו, ראה גם תר"א וארא נח, כ"ג [ומקבילותיו, כמצויין להלן בהמ"מ לתחילת פ"ן].

והנצח וההוד זהו איך להשפיע וכמבואר במ"א: ראה אגה"ק סט"ז (קכב, א"ב). לקרית שה"ש כז, ג"ד. ובכ"מ.

ובמ"א מבואר שהחסד . . עצם מדת טובו: לקרית מסעי' צ, ג"ד. ומקבילותיו בסה"מ תקס"ח ח"א ע' שסג ואילך ובסה"מ הנחות הר"פ ע' קיז"ח.

והענין דהנה המוח: מכאן (עד סוף הפסקא) נוסף בנוכח"כ בצידי הגליון, בשנת תרנ"א.

דבמוח אף ההתפעלות דשם הוא התפעלות שכלי. ובהתפעלות שכלי יש ג"כ שני אופנים, הא' מה שמתפעל בשכלו על הדבר שמשכיל, וכמו כשמשכיל בשכלו בהתבוננות גדולת הא"ס ומתפעל מאד על גדולת ורוממות הא"ס, והיינו שנתפעל על הדבר ההוא (בל"א אוף דער זאך) ושם ודאי אינו שייך הרגש, דעיקר ההרגש הוא שמרגיש א"ע (מה שטוב לו בזה) ושם ה"ה טרוד לגמרי בהדבר שמשכיל בלתי הרגש עצמותו לגמרי והוא עוצם ההתפעלות על הדבר ההוא, ואפי' בהמדות שבשכל והוא שמיד שמשכיל בשכלו בגדולת הא"ס איך שהוא טוב בעצם ונולד מיד ההטי' בשכלו לאהבה את ה' להימשך אליו, והוא ההתפעלות להדבר ההוא (בל"א צו דער זאך), מ"מ הוא ג"כ בלתי הרגש מפני שהעיקר הם המוחין וההתבוננו', והמדות הם בהעלם וזהו שהוא קר ולח בלתי הרגש (וי"ל כי גם המדה דשם הוא שצריך לאהוב, ובאמת אהבה ממש אינו שייך שם עדיין מאחר שא"א שיפרד כלל מזה מפני שמאיר כאור שכלו בטיב הדבר מצד עצמו כו'), משא"כ במדות שגם המוחין שבהם דהיינו האהבה עד"מ הוא במורגש ממש שכבר נתעלם עצם השכל בעצם הדבר כ"א הבכח כו' כמ"ש במ"א ובאה במורגש כו'. ונמצא דבמוחין גם המדות שבו הם במהות המוחין, ובמדות גם המוחין שבהם הם במהות המדות כו'.

ובעבודה כנפש האדם נק' זה בשם חו"ג מכוסים שהגם שיש לו אהוי"ר, אך הם מכוסים ונעלמי' בהתבוננות, והעיקר הוא ההתבוננות (ועמ"ש מזה במ"א בד"ה אלה תולדות נח), אך אח"כ כשנמשך ההתבוננות מהמוח ללב ונולד מזה בלב האהבה והחמדה ה"ו מדה ממש, הגם שלגבי עצם המדה (היינו חג"ת שבמדה כנ"ל) נק' האהבה שכל שבמדה כנ"ל שמפני האהבה שיש לו אליו לכן הוא משפיע לו, אך לגבי המוחין ה"ו מהות מדה ממש ונשתנה המוחין למדה ממש ע"י התלבשותם בהמדות שבלב כו' (ע' בתו"א בהביאור דלכן אמר, וע' בד"ה יין ושכר אל תשת). וכמו"כ יובן למעלה ג"כ שהרי ידוע דבחי' בינה נק' אם הבנים דהמדות העליונות בחי' ז"א דאצ"י קודם שיצאו לידי גילוי היו תחילה בבחי' עיבור בבטן דאימא ואח"כ יצאו ונולדו מהעלם לידי גילוי, וכשנמשך אור הבינה בבחי' ז"א נהפוך ונשתנה האור. וזהו דאי' בכתהאריז"ל דיסוד אימא מסתיים בחזה דז"א, והיינו

משא"כ במדות . . . נתעלם עצם השכל בעצם הדבר כ"א הבכח כו' כמ"ש במ"א: ראה תר"ח נח מו, א ואילך. ס' מאמרי אדאמ"צ — קונטרסים ע' פט. וראה סה"מ תרניג ע' קנת. תרס"ה ע' מג וע' רמז ואילך. תרס"ו ע' קעד. עת"ר ע' קנת. וראה לקוטי שיחות חכ"ה ע' 426.

במ"א בד"ה אלה תולדות נח: ראה סה"מ תקס"ג ח"א ע' ד. תר"ח נח שם מו, א ואילך. אוה"ת נח (כרך ג') תקצו, א ואילך.

בחז"א בהביאור דלכן אמר: שם נח, ב.

בד"ה יין ושכר אל תשת: אוה"ת שמיני (כרך ב') ע' תסח ואילך.

ידוע דבחי' בינה נק' אם הבנים: ראה זח"א ריט, א. ובהסמך בהערות כ"ק אדמו"ר ז"ע בסה"מ

תשי"ט ע' 112.

דאי' בכתהאריז"ל דיסוד אימא מסתיים בחזה דז"א . . . (ע' בד"ה לכן אמר): ע"ח שער לידת המוחין

(שכ"א) פ"ג. שער הנסירה (שכ"ט) פ"ה. שער פרצופי זר"ן (שלי"א) פ"ג. שער לאה ורחל (שלי"ח) פ"ב. ונת'

כנ"ל שהמדות נחלקי' לג' מדרי' והם ג' שלישי' והשליש הא' שהוא בחי' חב"ד נחשב עד החזה שהוא בחי' ת"ת ויסוד אימא מסתיים בחזה דו"א דבחי' שלישי העליון שבמדות הוא בחי' אור הבינה רק שנהפוך להיות מדה כו' וכנ"ל כנפש האדם (ע' בד"ה לכן אמר).

והנה כ"ז הוא בחי' התלבשות שהאור העליון מתלבש בהתחתון ומשתנה למהות התחתון, אך בחי' מעבר הוא שאין האור משתנה בעברתו. וכמו עד"מ כשכותב איזה שכל באצבעות היד שאינו שייך כלל לומר שהשכל מתלבש ביד בהלבשה גמורה שהרי היד אינו משיג כלל את השכל, וה"ה מגלה את השכל כמו שהוא בלי שום שינוי בגוף השכל, וה"ו ממש כמו שאילו השכל הי' כותב בעצמו שהרי אין היד משיג את השכל ואינו משנה אותו. ומה שמבואר במ"א שא"א לגלות השכל כמו שהוא גבי עצמו אפי' בדיבור וכ"ש בכתב וראי' מסנהדרין וכמ"ש במ"א, זה אינו שייך ליד שנא' שהיד מעכב את השכל ואינו מגלה אותו כמו שהוא אצלו, אלא מפני שכל השפעה וגילוי א"א שיתגלה כמו שהוא אצל המשפיע וא"י לגלות כ"א הארה מכמו שהוא עצמו, וא"ז שייך להיד. והשכל שעובר דרך היד הוא רק בדרך מעבר בעלמא. וכמ"כ יובן למעלה בחי' מעבר כאשר אור העליון עובר ע"י התחתון רק בדרך מעבר בעלמא וכמשי"ל א"ה.

העולה מכל הנ"ל דהתלבשות כאשר העליון מתלבש בהתחתון וה"ה נתפס בו ונשתנה האור ממהות למהות אחר לגמרי כנ"ל בשכל ומדות, וזה שייך בסדר השתל' כפרצופי' דאצי' שייך התלבשות זב"ז וכידוע ומבואר במ"א בענין התלבשות הפרצופי' זב"ז, אך בבחי' אוא"ס שלמעלה מסדר השתל' אינו שייך התלבשות כלל כו'. ועפ"ז יובן מה שיצי"מ הי' בהעברה, שאם הי' האור בבחי' התלבשות בסדר השתל' ושיומשך בבחי' חכ' שהוא ראשית ההשתל' לא הי' אפשר להיות יצי"מ דמאחר שהאור מתלבש ונתפס ומשתנה שם, ובהמדות יש חו"ג ויוכל להתעכב ההשפעה מצד הקיטרוג כנ"ל, וכדי שיהי' יצי"מ נמשך האור מבחי' אוא"ס שלמעלה מסדר השתל' וכמ"ש עד שנגלה עליהם מה"מ הקב"ה וגאלם,

כ"ז בד"ה לכן אמר: בתו"א וארא נת, ג [ומקבילותיו כמצויין להלן בתחילת פ"ן]. וראה גם סידור ד"ה מזמור שיר ליהו"ש (קפו. ד). ומקבילו בפירושו המילות אדהאמיצ (מג. ב ואילך).

ומה שמבואר במ"א שא"א לגלות השכל . . . וראי' מסנהדרין וכמ"ש במ"א: ראה לקרית אחרי כה, ד: מענין מארז"ל בסנהדרין דף ל"ה הטעם שאין דנין בע"ש וגומרין באחד בשבת משום דמינשי טעמייהו, ואע"ג דשני סופרי הדיינים עומדים לפנייהם וכותבין דברי המזכין ודברי המחייבין, פירשי' דמ"מ לבא דאינשי לא כתבי כו' ונשכח מלכו ישובו לטעמו כו', והיינו לפי שפנימית הסברא אינו מתגלה כלל מתוך האותיות כ"א מוסתר ונעלם כו'. ע"כ. ועד"ז בסה"מ תקסי"ט ע' קכה.ו. ס' מאמרי אדהאמיצ ויקרא ח"ב ע' תפו וע' תקכ. סה"מ תרנ"ז ע' מו. סה"מ תשי"ח ע' 175.

וכידוע ומבואר במ"א בענין התלבשות הפרצופי' זב"ז: אהו"ת ענינים ע' רמ ואילך [ובהנסמך

בהמ"מ שם].

וכמ"ש נד שנגלה עליהם: נוסח ההגדה (פיסקא מצה זו). וראה לקרית שה"ש יד, ג ואילך.

מלכים הם יהודה ויוסף וכמ"ש הנה המלכים נועדו והם בחי' זר"נ ומלכי הם חר"ב ומלך מה"מ הוא בחי' כתר ומשם נמשך הגאולה וכמ"ש ובמורא גדול זו גילוי שכינה בחי' מל' דא"ס, והגם שצריך אור העליון לעבור דרך עולמות אבי"ע, אך הי' רק בדרך מעבר דרך סדר השתל' ולא נתעכב בו. וזהו שפירש"י ז"ל ובהעברה אחת פי' שלא נתעכב בסדר השתל' כ"א בהעברה אחת וכנ"ל במשל העובר ממקום למקום, והגם דאת השר"א אני מלא ולית אתר פנוי מיני', האמת כ"ה, אך הוא בהעלם ואינו מאיר ומתגלה, וביצי"מ הי' הדילוג דבחי' אוא"ס אשר יושב בסתר עליון ושם חביון עוזו שבהעלם ואינו מאיר ומתגלה בשום עולם העליונים והתחתונים האיר למטה בעוה"ז הגשמי דוקא, וזהו ועברתי בארץ מצרי' דבעוה"ז הגשמי האיר בחי' אוא"ס עצומ"ה כו'.

קיצור מאות א' וב'. מהו"ע העברה למעלה והלא לית אפ"מ. יצי"מ בבחי' דילוג מבחי' אוא"ס שלמעלה מסדר השתל', דבהשתל' יש חר"ג, וכדי שיהי' הגאולה עד שנגלה כו' ממה"מ ובדרך מעבר בסדר השתל'. ענין מעבר והתלבשות, התלבשות שנתפס האור ונשתנה ויוכל להתעכב כו', אך מעבר הוא דבחי' אוא"ס שלמעלה מהשתל' מאיר דרך מעבר שאינו נתפס ואינו מתעכב ונמשך למטה כמו שהוא למעלה בעצמ"ה כניכול. וע' בלק"ת פ' קרח ד"ה והנה פרח מטה אהרן כו', ובסידור ח"ב ד"ה יום ליום יביע אומר ובפה"מ ד"ה הנ"ל.

ג) **והנה** במדר' פ' בא פי"ח אי' ע"פ ועבר ה' לנגוף את מצרי' משל למלך שהלך בנו לברכרייא וקבלו אותו כו' אמר מה כבוד אני עושה לברכריים כו' אלא אני קורא שם אותה המדינה כשם בני, חזרו אחרי ימים וקללו בנו כו' אמר המ' אני עובר על מה שכיבדתי אותם, כך ירד יוסף למצרי' וקיבלו אותו כו' כבודו את יעקב שנא' ויבכו אותו מצרי' אמר הקב"ה מה כבוד אני עושה להם הריני קורא אותם בשמה של ג"ע שנא' כגן ה' כארץ מצרי', כשחזרו ושיעבדו בהם א' הקב"ה ועברתי בארץ מצרי' חזור אני מאותו הכבוד ואעשה אותה שממה כו'. ונמצא מפרש ועברתי ל' חזור שעובר וכמ"ש אמר הקב"ה ועברתי חזור אני מאותה שאמרתי כו', ולפי"ז צ"ל דמ"ש ל' ועברתי היינו שעבר על מדותיו, שמדותיו הם רחמי' וכמ"ש כמה א"א לפניו שמאריך אף לרשעים ג"כ. וזהו שאנו מבקשי' ברחמיך הרבי' רחם עלינו היינו ברחמיך המרובי' דוקא וכמבואר במ"א שהבקשה שיומשך מבחי' ר"ר

מלכים הם יהודה ויוסף וכמ"ש הנה המלכים נועדו: תהלים מת, ה. זח"א רו, א. וראה ביאורו להצ"צ ח"ב ע' תשכד.

ובמורא גדול זו גילוי שכינה: ע"פ תבוא כו, ח ובספרי שם. נוסח ההגדה (פיסקא ויציאנו). בלק"ת פ' קרח. . . ובסידור ח"ב ד"ה יום ליום. . . ובפה"מ ד"ה הנ"ל: לק"ת נה, ג ואילך. סידור קפ, ד. פירוש המלות יד, ד ואילך.

וכמבואר במ"א שהבקשה שיומשך מבחי' ר"ר: לק"ת בהעלותך דף לו, ב.

וע' בלק"ת בהביאור לד"ה מסעי: דף צג, ג.

בנים אחס. . . בני בכורי ישראל: פ' ראה יד, א. שמות ד, כב. ראה תניא ריש פ"ב.

שלמעלה מסדר השתל', וז"ש הטוב כי לא כלו רחמיק (וע' בלק"ת בהביאור לד"ה מסעי דהטוב הוא מקור יג"מ יע"ש). אך במצרי' עבר על מדותיו ועשה דין למצרי', והכל מפני אהבתו לישראל. וכמשל האב שיש לו בן יחיד מפני אהבתו שרוצה לעשות חסד עם בנו ה"ה כובש חסדו וכועס על אחרי' המצער' את בנו, ואם יש לאל ידו ה"ה דן אותם מדוע יעשו ככה לבנו יחידו האהוב וחביב עליו ככתב עינו ממש. וכמו"כ יובן דנש"י נק' בנים למקום וכמ"ש בנים אתם לה' אלקיכם, כמו שהבן נמשך ממוח האב כמו"כ נש"י שרשן מבחי' חכמתו ית', וכתב' בני בכורי ישראל ששרשם מפנימיות החכ' אשר פנימיות אבא פנימיו' עתיק ולא ידעתי הטעם ומבוא' במ"א הפי' שהטעם הוא למעלה מטו"ד שהוא למעלה מסדר השתל', ומשם שרש נש"י. וזהו ישראל עלו במח', מח' הוא כחי' חכ' וכמ"ש בזהר מח' ויובלא לא אתפרש לעלמי, יובלא בינה ומח' חכ', ועלו במח' היינו הבחי' היותר עליונה במח'. ולכן כאשר המצריים שיעבדו בהם עבר על מידותיו ועשה בהם דין, וז"ש ביד חזקה הוציאך ה' ממצרי', וכ"מ שנא' יד הוא יד ימין וכמארז"ל (מנחות ד"א), אך במצרי' העביר על מידותיו ועשה אותם שממה, וזהו ביד חזקה שיד ימין היתה כבושה לדון את מצרי'. והוציאך ה' ממצרי', ידוע דהוי' בכ"מ הוא מדה"ר, והיינו שבעת שהי' דין למצרי' הי' רחמי' לישראל להוציאם מאמ"צ, והוא כמ"ש ונגוף ה' את מצרי' נגוף ורפוא ופי' בזהר נגוף למצרי' ורפוא לישראל ברגע אחד ממש שנמשכו ב' המדרי'

פנימיות אבא . . . ולא ידעתי הטעם ומבואר במ"א: ראה פעי"ח שער הקיש פט"ו [שם הלשון: ,ואין אני מבין טעם זה". והובא בהערת כ"ק אדמ"ר זי"ע בקונטרס לימוד החסידות ע' 28 ע"ש]. ובארוכה כסה"מ תקס"ה ח"ב ע' תתסה. ועד"ז סידור עם דא"ח רנא, כ. ביארה"ז צט, ג. ובאוה"ת נשא ע' רנו [שם: בעי"ח אמר ששמע מהארז"ל שפנימיות אבא הוא פנימיות ע"י ואינו זוכר הטעם ופי' רבינו ז"ל שהענין שהוא אינו מושג הטעם כלל כו' כן אמר כמה פעמים כו']. אוה"ת קרח ע' תרצט. סה"מ תרכ"ו (הוצאת תשמ"ט) ע' קמד. תרכ"ח ע' ח. תרל"ג ח"א ע' קפה וע' רכב. סה"מ תרצ"ו ע' 9 [וראה גם הלשון בפלח הרמון בראשית עת, ד: כחי' פנימיות אבא שהוא פנימיות עתיק כו' ועל כחי' זאת נאמר בפעי"ח ולא ידעתי הטעם ואמר אדמ"ר הוקן נ"ע שאין כונתו שלא ידע הטעם רק שבחי' זאת הוא למעלה מגדר דעת כו'].

ישראל עלו במח': ראה ב"ר פי"א, ד. זח"א כד, א. חק"ז תיקון ו' (כג, א. ובהנסמן בניצוצי זהר שם). וראה גם בהמ"מ בס' מאמרי אדהמ"צ ויקרא ח"א ע' קיא (נסמן שם לכמה מאמרי דא"ח ע"ז). מח': הוא כחי' חכ' וכמ"ש בזהר מח' ויובלא לא אתפרש לעלמין: זח"א קכג, א. וראה הערת כ"ק

אדמ"ר זי"ע בקונטרס לימוד החסידות ע' 5.

ביד חזקה הוציאך ה' ממצרי': בא יג, ט. וראה כנדו"ד בתרי"א ס, ד: וזהו למען תהי' תורת ה' כפיך כי ביד חזקה הוציאך כו' פי' דכ"מ שנאמר יד אינו אלא ימין שהוא רחמים ונאמר ועכרתי בארץ מצרים פי' שהעביר על מדותיו שעשה דינים במצרים אע"פ שמדותיו לרחם ולהטיב לברואיו והכל מחמת אהבתו לישראל כמשל האב בעבור אהבתו שרוצה לעשות חסד עם בנו כובש חסדו וכועס על אחרים המצערים את בנו כו'.

ונגוף ה' . . . ופי' בזהר נגוף למצרי' ורפוא לישראל: ישעי' יט, כב. זח"ב לו, א: נגוף למצרים ורפוא לישראל כו' באותה שעה שנגפו מצרי' באותה שעה נתרפאו ישראל. וראה בארוכה כד"ה ועבר ה' לנגוף: בסה"מ תקס"ז ע' קי ואילך וע' קיד ואילך. תו"ח בא קכג, א. אוה"ת בא כרך ז' ע' בתרלג. כרך ח' ע' כיתתקמד [ובשאר המאמרים שנשמנו לעיל בתחילת המאמר]. וראה גם סה"מ תקע"א ע' ה וע' קג. ס' מאמרי אדהמ"צ ויקרא ע' רצ. אמרי בינה ח"ג קכב, ד.

ח"ג יחד ברגע אחת ממש כו'. וזהו מ"ש משא מצרי' הנה ה' רוכב על ע"ב קל, ע"ב בגימ' חס"ד וקל הוא בחי' גבורה, דק"ל בגימ' ה"פ הוי' שנמשכי' מה"ג וכמ"ש בסה"ק, ומשם נמשך להיות נגוף למצרי' ורפוא לישראל כו'.

קיצור. במדרש מפרש ועברתי שעבר ממדה"ר למדה"ד לדון את מצרי' ועבר על מידותיו, וזהו ביד חזקה הוציאך ה', שיד ימין כבוש לדון את מצרי', והוי' מדה"ר להוציא בני', נגוף ורפוא כו', ברגע א' ממש כו', ע"ב ק"ל.

ד) **ולהבין** ביאור הענין איך הוי' נגוף למצרי' ורפוא לישראל ברגע א', הענין הוא דהנה כתי' ויהי בחצי הלילה וה' הכה כל בכור באמ"צ, דמכ"ב הוי' בחצות דוקא. והענין דהנה לילה הוא בחי' גבורה ויום בחי' חסד, ובד"פ הלילה נחלקת לחו"ג דעד חצי הלילה הוא בחי' דין וחשך, ומחצי הלילה והילך נוטה ליום והוא בחי' חסד. והנה בהרגע דחצות הלילה אז מתחלקי' הב' חצאין דחו"ג שבלילה, וגם מחברם יחד, דעד חצי הלילה בכיוון ממש שייך לחצי הראשונה שמקבלת מהגבורה, ומתחצות בכיוון הוא חצי השני' שמקבלת מהחסד, ומי הוא המחלקם ומחברם יחד הב' בחי' דחו"ג הוא הרגע דחצות, והגם דחו"ג הם ב' הפכים מ"מ הרגע דחצות מחברם, וההכרח לומר שהוא גבוה משניהם, ולכן לא ירדה למטה להתלבש בבחי' זמן כלל, שהרי עד חצי הלילה בכיוון מקבלת מהגבורה, ומחצי הלילה ממש מקבלת מהחסד, והחצות אינו זמן בפ"ע כלל, וא"כ בהכרח לומר שהוא למעלה מהזמן שהוא מבחי' אוא"ס שלמעלה מסדר השתל' ולא נתלבש בזמן ורק שבא לחבר ב' הבחי' דחו"ג, והיינו ביטל המדות חו"ג לבחי' אוא"ס שלמעלה מסדר השתל' ע"כ הם מתכללים ומתחברין יחד.

ושרש הענין דהנה אנת הוא חד ולא כחושבן דא"ס עצומה אינו בחושבן י"ס כלל, וכידוע שאין הכתר נמנה במנין ע"ס והיינו פנימיות הכתר וכמ"ש במ"א, ולא מכא"מ איהו כלל, דהנה ידוע דפעמי' הכתר נמנה במנין ופעמים אינו נמנה, והיינו בחי' חיצוניות הכתר נמנה, אך פנימיותו אינו נמנה, והענין דהנה ידוע

ומתחצות: בצידי הגליון נרשם בגוכ"ק: צ"ע.

משא מצרי' . . . ע"ב בגימ' חסד וקל הוא בחי' גבורה . . . וכמ"ש בסה"ק: ישעי' יט, א. ע"ח שער הצלם (שכ"ו) פ"ג [וראה בהמאמרים שנשמנו לעיל בסמוך. ובאוה"ת נ"ך כרך א' ע' קצג"ה].
 ויהי בחצי הלילה . . . הלילה נחלקת לחו"ג: בא יב, כט. ראה וחי"ב לו, א: בשעתא דאתפלג ליליא וכתרא קדישא אתער לגבה דכורא מאן דכורא חסד עלאה כו'. ושם לו, ב: כחד שעתא חזור לישראל ואוכם לעעכו"ם ובעוד דהאי ליליא לא אתפלג לא עבד נימוסוי כו'. ובוח"א צב, ב: חצות כו' כדינא וחסד ודאי פלגותא קמייא דינא כו' פלגותא אתרא נהירו אנפאה בסטרא דחסד. והובא כ"ז בארוכה באוה"ת בא כרך ח' ע' ב'תתקמה ואילך וע' ב'תתקנ ואילך [ובהקומות שנשמנו לעיל בהערה ד"ה ונגוף].
 דהנה ידוע דפעמי' הכתר נמנה . . . ידוע דהכתר הוא ממוצע: ראה ע"ח שער דרושי אבי"ע (שמ"ב)

דהכתר הוא ממוצע בין המאציל לנאצלים והממוצע צ"ל כלול מב' הבחי', והיינו שיש בו מבחי' תחתונה שבמאציל (בחי' מל' דא"ס) והוא הנק' עתיק יומין, וראש ומקור לנאצלים והוא בחי' א"א, והנה בחי' א"א שהוא בחי' חיצוניות שבכתר בכלל בחי' מחצה התחתון שבכתר נמנה עם ע"ס דאצ', אך בחי' פנימיות הכתר היינו מחצה העליון דכתר אינו נמנה הע"ס לעולם ולכן נק' עתיק יומין שהוא מועתק ונבדל מבחי' יומין עילאין אפי' מבחי' יומין דא"א שאינו בגדר ע"ס כלל שה"ה בחי' אחרונה שבא"ס, ה"ה א"ס ואינו בגדר ע"ס כלל, וזהו חד ולא בחושבן דבחי' פנימיות בחי' ע"י אינו בחושבן י"ס ולא יש שם התחלקות מדות חר"ג דלית שמאלא כו', (ומ"ש במ"ח דמה שאין הכתר נמנה עם הע"ס היינו בחי' חיצוניות הכתר, ומה שנמנה לפעמי' היינו פנימיות הכתר, איז סותר למה שנת"ל, דשם הכונה בחי' פנימיות וחיצוניות היינו בחי' מו"ס וגולגלתא, דמו"ס הוא פנימיות והוא בחי' חכמה שבכתר, וידוע דהחכ' הוא פנימיות, והוא נמנה לפעמי' במנין ע"ס, וכמ"ש בשם הרמ"ז דמח"ס נחשב בחי' האצ', אך בחי' גולגלתא נק' חיצוניות, שהרי הגולגלתא הוא מקיף על המוח, והוא בחי' הרצון שלמעלה מהתלבשות בפנימיות, ונמצא מה שנק' חיצוניות הוא למעליותא שהוא בבחי' מקיף ואינו נמשך בפנימי, אך באמת מה שנק' בשם חיצוניות לא שהוא חיצוניות לגבי ח"ס, ח"ו לומר כן, שהרי גולגלתא הוא בחי' כתר שבכתר, וח"ס הוא בחי' חכ' שבכתר ואיך נא' שהכתר גרוע מהחכ', וכמ"ש בע"ח שגם תינוק בן יומו לא יאמר כן כו', אלא הכוונה שנק' חיצוניות לגבי בחי' העליונה ממנו והיינו בחי' עתיק בחי' תחתונה שבמאציל והוא הנק' פנימי העליון האמיתי ולגבי בחי' זו נק' גולגלתא חיצוניות באמת, וגם הוא מקיף בחי' מו"ס ג"כ והוא למעלה ממנו (ו"ל לגבי' נק' עיקר השם מקיף ולא חיצוניות) ופנימי דמו"ס הוא למטה מבחי' גולגלתא (ומו"ס נק' פנימי התחתון, וע"י נק' פנימי העליון, ועמ"ש מזה באריכות בהביאור לד"ה יביאו למ"ל שכתור"א בס' ת"ר) נמצא העולה

פ"א. ובהנסמן בארוכה בהערת כ"ק אדמרר ז"ע כסה"מ היש"ת ע' 38 ובסה"מ תשי"ח ס"ע 242. וראה גם: ד"ה להבין מ"ש בע"ח דהכתר הוא ממוצע, בס' מאמרי אדה"ז ענינים ע' קצא [ובהמ"מ בסוף הס' שם]. ביאורו לאדהאמ"צ נד, ב"ג. ולהצ"צ ח"א ע' ערה. דרמ"צ סח, ב. אוה"ת מג"א (הוצאת תשי"ג) ע' צו. ד"ה פקודא ליתן מחצה"ש – תשכ"ג (נדפס בקונט' בפ"ע, קה"ת תשנ"ז). [וראה עוד בהמ"מ בס' מאמרי אדהאמ"צ ויקרא חי"ב ע' תס וע' תתיד].

הע"ס: אוצ"ל: עם הע"ס.

ומ"ש במ"ח דמה שאין הכתר נמנה: מס' בריאת איק פ"א אות ג'. וראה בכ"ו בארוכה באוה"ת מג"א שם [ושאר מקומות שנסמנו לעיל]. ובתור"א מג"א צא, ג-ד. לקרית שלח מט, ג ואילך.

וכמ"ש בשם הרמ"ז: לוח"ג דף פ"ח.

בע"ח שגם תינוק בן יומו לא יאמר כן: שער מוחין דצלם (שכ"ג) פ"א, ח"ל שם: ואם כך הוא נמצא שהכתר גרוע בתכלית הגרועון כי הוא נעשה חיצוניות ולבוש אל המוחין כו' ודבר זה לא יעלה על דעת תינוק בן יומו כי הרי כתר גדול לאין קץ על החכמה.

והוא: בגוכי"ק נרשם כאן בין השיטין תיבת: מסדר.

בהביאור לד"ה יביאו לבוש מל' שכתור"א בס' ת"ר: נדפס באוה"ת מג"א (הוצאת תשי"ג) ע' צו ואילך. [ס' ת"ר הוא גוכי"ק אדמרר הצי"צ מס' 1136]. וראה בהנסמן לעיל.

מהנ"ל שבחי' גולגלתא דא"א ג"כ למעלה ממנין י"ס, וכ"ש בחי' ע"י שהוא פנימי, ושרש הרגע דחצות הוא שברגע זו מאיר בחי' אוא"ס דלאו מכא"מ, ולכן מתבטלי' המדות דחוג ומתכללי' יחד, ועפ"ז יובן מה שבמצרי' הי' נגוף ורפוא כא' מפני שהי' בחצי הלילה ממש שהאיר מבחי' אוא"ס שלמעלה מסדר השתל' ונעשה התכללות דחוג ולכן באותו רגע ממש שהי' נגוף למצרי' הי' רפוא לישראל מבחי' מדה"ר כנ"ל, וזהו ביד חזקה הוציאך ה' ממצרי' שהי' חוג יחד דין למצרי' ורחמים לישראל, וזהו שפי' רש"י ז"ל ע"פ ועברתי כמלך שעובר כו' וברגע אחת, שכוונתו לתרץ שהרי באותו זמן ממש שהי' מכות בכורות שהוא דין למצרי', הי' יצ"מ או מה שניצולו בכורי ישראל וכמאמרז"ל שהוא חסד לישראל, ואיך ישכנו חוג ב' מדות הפכי' יחד, לזאת פי' ברגע אחד מפני שהי' ברגע דחצות שאו מתכללי' ב' מדות חוג יחד, לכן הי' דין למצרי' וחסד לישראל ברגע אחת כו'.

קיצור איך הי' נגוף ורפוא יחד, והענין דמכ"ב הי' בחצות והרגע דחצות שרשה מבחי' אוא"ס שלמעלה מסדר השתל', גולגלתא או ע"י, וכשמאיר בסדר השתל' עי"ז נעשה התכללות חוג, ולכן ברגע הי' נגוף למצרי' ורפוא לישראל יחד, וזהו כוונת רש"י ז"ל שפי' וברגע אחת כו'.

ה) **אך** לפי הנ"ל דעיקר מה שהי' נגוף למצרי' הוא מפני שהאיר מבחי' אוא"ס שלמעלה מסדר השתל' וזהו שרש ענין יצ"מ וכמ"ש אנכי כו' אשר הוצאתיך מאמ"צ עד שנגלה עליהם מלך מה"מ הקב"ה וגאלם ובמורא זו גילוי שכינה וכו"ל באריכות ולכאן צ"ל הלא בבחי' אוא"ס עצומה כתי' אם צדקת מה תתן לו ורבו פשעיו מה תעשה לו אם חטאת מה תפעול בו ומה מידך יקח שאינו נוגע לשם מעשה תחתונה וכחשיכה כאורה כתי' בב' כפי"ן כתי' דלא לבד דהחשך שוה לאור אלא שגם האור שוה לחשך, ואיך יומשך משם דוקא שיהי' נגוף למצרי'. ועוד יותר אינו מובן שהרי נת"ל דבבחי' אוא"ס שלמעלה מסדר השתל' לא יש התחלקות חוג ולכן משם נמשך ההתכללות דחוג, ואיך יומשך משם דוקא ההתחלקות שיהי' נגוף למצרי' ורפוא לישראל, וזהו פלא לכאן אשר מאוא"ס עצומה אשר שם כחשיכה כאורה ולא יש שם התחלקות כלל יומשך ההתחלקות דחוג שיהי' נגוף למצרי' ורפוא לישראל והוא היפך ממה שמבואר בכ"ד אשר בא"ס שלמעלה מסדר השתל' כחשיכה כאורה שוים ממש, וכידוע אשר יניקת החיצוני'

אם צדקת . . ומה מידך יקח: איוב לה, ו"ז (בשינוי). וראה סה"מ תשי"ח ע' 272 הערה ה.
 וכחשיכה כאורה כתי' בב' כפי"ן: תהלים קלט, יב. וראה לקרית צו יב, א: ודקדוק הלשון כחשכה כאורה בשני כפי"ן והל"ל חשכה כאורה אלא משום דחשכה כאורה בלבד לא סגי אלא לומר שגם החשך לא יחשיך כו' אבל כחשכה כאורה בשני כפי"ן משמע דלא זו שגם החשך לא יחשיך והחשך שוה לאור אלא אף האור שוה לחשך דכל נהורין מתחשכאן קמי' כו'. ע"כ [וראה גם אוה"ת ויקרא (כ"ג ג) ע' תשלג. ובהמ"מ בלקרית שם הוצאת תשנ"ו].

וכידוע אשר יניקת החיצוני' הוא בב' אופני': ראה ת"א וישלח כו, ב. ויחי קב, ב. אוה"ת שמות כ"ד ע' י' ב'תצו ואילך [ד"ה ויאמר גו' למילדות העבריות].

הוא כב' אופני' או מריבוי צמצומי' מאחורי העור בין נקב לנקב בין צירוף לצירוף, או שמגביהים א"ע לקבל מבחי' שלמעלה מסדר השתל', וזה כמה א"א אפי' לפניו שמבחי' רב חסד אפ"ל שיומשך גם למקום שאינו ראוי, ודוקא כשנמשך בסדר השתל' נמשך למקום הראוי וכמ"ש אם תגביהו משם אוריךך נאום הוי' פי' שמגביהים א"ע לקבל מבחי' שלמעלה מסדר השתל' וכמו דרך בשמים, אשר שמים לרום, ומ"מ משם אוריךך נאום הוי' דכאשר נמשך האור בשם הוי', דהוי' בחכ' ממילא אינו נמשך כ"א למקום הראוי דוקא, וזהו ג"כ ענין יצי"מ אי' בכתהארז"ל ע"פ ויוציאנו הוי' אלקינו אר"א שהלבישו לזרועות דא"א ע"י ה' יצי"מ, וא"כ צ"ל איך נתל' היפך לגמרי מכל הנ"ל דדוקא מפני שנמשך גילוי אוא"ס שלמעלה מסדר השתל' ע"י ה' נגוף למצרי' ורפוא לישראל והוא פלא כו'.

ולהבין זה צלה"ק תחילה להבין דרש רז"ל ע"פ ועברתי באמ"צ כו' אני ולא מלאך ולא שרף ולא שליח אני הוי' אני הוא ולא אחר, ולכא"ו צ"ל אומרו אח"כ אני הוא ולא אחר הלא חשבי מתחילה אני ולא מלאך ולא שרף ולא שליח והם נגד ג' עולמות בי"ע מלאך* בעשי' וכידוע דבחי' מל' נק' מלאך הגואל ובחי' מל' בעשי', ושרף ביצי' ושליח בבריאה (ועו"ל שרף עולם הבריאה וכידוע שהשרפים מעמדם בבריאה, שליח הוא מט"ט (עי' בקי"י) וי"ל מט"ט ביצי' ומלאך י"ל בעשי') ובד"כ ג'.

כמה א"א אפי' לפניו: (כ"ה בגוכי"ק). אבות פ"ה מ"ב.

אם תגביהו: ע"פ עובדי' א, ד. וראה בהנסמן בארוכה ע"פ זה בהמ"מ כס' מאמרי אדהאמיצ בראשית ס"ע תסט.

דרך בשמים: משלי ל, יט: דרך הנשר בשמים דרך נחש עלי צור גו'.

אשר שמים לרום: ע"פ משלי כה, ג: שמים לרום וארץ לעומק.

בכתהארז"ל ע"פ ויוציאנו הוי' אלקינו: ראה פ"ח שער חגהמיצ בהגש"פ (אך שם מבאר ג' החלוקות מלאך שרף ושליח באופן אחר). ע"ח שער אריא (שיד' פ"א. משנת חסידים סדר ליל פסח פ"ז מ"ב. וראה סידור עם דא"ח רצג, ג ואילך.

מלאך בעשי' . . . ושרף ביצי' ושליח בבריאה: שורה זו ניתוספה בגוכי"ק בין השיטין בשנת תרנ"א. כאופן הא' כאן, שרף ביצי' ושליח בבריאה נת' ג"כ בסידור עם דא"ח רצט, א. סה"מ תקס"ה ח"א ע' תמב. סה"מ תשי"ע ע' 150. ועד"ו בלקו"ת צו יב, ג. וכאופן הב', שרף בבריאה נמצא בסידור הארז"ל (קול יעקב) והוא בלקוטי שיחות חל"ב ע' 43.

וב"רשימות" (יומן) מבי"ק אדמיר זי"ע, חוברת ל"ח (ע' 10), כותב אודות כ"ק אדמיר מוהרש"ב נ"ע שדיבר פעם בחגה"פ ע"פ ועברתי בארץ מצרים משך ב' שעות ויותר, וכיאר מלאך שרף שליח — יצירה בריאה אצילות, ועוד למעלה יותר אחר הצמצום וקודם הצמצום כו'. ע"ש. [וראה סידור קול יעקב שם].

וכידוע שהשרפים מעמדם בבריאה: ראה תקר"ו תיקון ו'. ע"ח שער פנימיות וחיצוניות (ש"מ) דרוש יג. לקרית האיזו עד, ב ואילך. עז, ב. ובכ"מ.

ע"י בקי": בקהלת יעקב ערך מט"ט ז"ל: ומט"ט הוא מלאך שליח. ואח"כ שם בפיסקא גוספת כותב: מט"ט גם בלשון שליח שכן בלשון יון קורין לשליח מנטטור כו' והוא שליח הא"ל כמ"ש הבחי' פרשת בשלח.

ובד"כ נ' בחי': שורות אלו (מכאן, עד תיבות: מבחי' גילוי אוא"ס שמאר בסדר השתל' כו') ניתוספו כאן בגוכי"ק בצדי הגליון בשנת תרנ"א. וראה ג"כ לקרית צו יב, ג וסידור עם דא"ח שם (רצט, א).

בחי' מלאך שרף ושליח כוללים כללית סדר השתל' העולמות והפרצופים, וכידוע דכל עולם כלול מאבי"ע בעולם האצי' נה"י שבו הוא בחי' עשי' שבאצי' וחג"ת יצי' שבאצי' ובינה בריאה שבאצי' (וגם בחי' חכ' נק' ברי' וכמ"ש בורא קדושים חו"ב) וכן הוא בכל עולם עד רום המעלות כלול מג' בחי' ביי"ע וכמ"ש במ"א בדה"ה דבר כו' וישבו כו', וכשאומר לא ע"י מלאך ושרף ושליח ממעט כללות סדר ההשתל' מסוכ"ד עד רכ"ד והיינו שענין יצי"מ א"ז מבחי' גילוי אוא"ס שמאיר בסדר השתל' כו', ומהו אומרו אח"כ עוד אני הוי' אני ולא אחר, אלא עכצ"ל דמ"ש ולא אחר הכוונה על סט"א וכמוי' שנק' בל' הכתוב בשם אחר, אל אחר, אלקים אחרים, וצ"ל ואיך יעלה על הדעת שגאולת מצרי' ומכ"ב הי' ע"י אחר ח"ו אלא צ"ל דיש כוונה עמוקה בהדרש דאני הוא ולא אחר וכללותי המכוון הוא בהדרש הזה לתרץ הקושי' הנ"ל בפ"ה דאחר שממעט כללות סדר ההשתל' במ"ש לא ע"י מלאך כו', וא"כ הי' גאולת מצרים מבחי' אוא"ס שלמעלה מסדר השתל' וא"כ יקשה הלא שם כחשיכה כאורה ואיך הי' נגוף למצרים כו' וע"ז אני הוא ולא אחר דאף שהי' מבחי' שלמעלה מסדר השתל' מ"מ אינו נמשך בסט"א וזהו ולא אחר שלא נמשך בבחי' אחר ואדרכה הי' נגוף למצרים כו' והיינו מפני שאני הוא דגאולת מצרים הי' מבחי' הוא ולזאת נמשך רק לנש"י דוקא וכמשי"ת.

קיצור איך מאוא"ס שלמעלה מסדר השתל' ולא יש שם התחלקות חו"ג כלל, איך יומשך משם ההתחלקות שיהי' נגוף למצרי' ורפוא לישראל, וצלה"ק להבין דרז"ל אני ולא מלאך כו' אני הוא, מלאך כו' נגד ג' עולמות ביי"ע וכוללי' כללות סדר השתל' ומהו אומרו אני הוא ולא אחר וכי תעלה על הדעת שגאו' מצרי' הי' ע"י אחר ח"ו כו', והכוונה כללית במ"ש אני הוא ולא אחר הוא דאף שממעט סדר השתל' ונמשכה הגאולה מלמעלה מסדר השתל' מ"מ לא אחר שאינו נמשך לסט"א, מפני דרש שהמשכה הוא מבחי' הוא כו'.

ואי' ולהבין זה צ"ל תחילה ענין גלות מצרי', דהנה ידוע דהגלות נק' בשם עיבור, והיינו כשז"א דאצי' הוא בבחי' עיבור בבטן דאימא, והנה

וכמ"ש במ"א בדה"ה דבר כו' וישבו: סה"מ תקס"ג ח"א ע' שט ואילך. אוה"ת בשלח ע' שפט ואילך. וכמו . . אלקים אחרים: ניתוסף כאן בגוכי"ק בשנת תרנ"א. וכללות המכוון: מכאן עד סיום הפיסקא, נוסף בגוכי"ק בצידי הגליון בשנת תרנ"א (כהגה"ה לסיום פ"ה).

וע"ז: כ"ה בגוכי"ק. ואוצ"ל: וע"ז אומר. וכולל כללות סדר השתל': ניתוסף כאן בגוכי"ק בשנת תרנ"א. והכוונה כללית: מכאן עד סוף הקיצור, נוסף בגוכי"ק בצידי הגליון, בשנת תרנ"א. ולהבין זה צ"ל תחילה ענין גלות מצרים: בהבא לקמן (פ"ו ופ"ז) ראה גם תרא אורא נז, ב ואילך. נת, ב ואילך. ומקבילותיו: הנחת אדהאמיצ בתרי"ח שמות קא, א. הנחת הרי"מ בן אדה"ו בסה"מ תקס"ג ח"א ע' קו. ובארוכה בס' מאמרי אדהאמיצ שמות ע' מו. ובאוה"ת וארא ע' קעד. ידוע דהגלות נק' בשם עיבור: ראה כנדר"ד בפע"ח שער חגהמ"צ פ"א ואילך (הוכא גם בתרא נת,

כשז"א הוא בבחי' עיבור בבינה הוא בתכלית הקטנות תלת כלילן גו תלת כו' וכמו העובר בבטן אמו הוא מקופל ראשו בין ברכיו וכמארז"ל בנדה, וכמו"כ בחי' ז"א כשהוא בעיבור בבחי' המקיפי' דבינה אז הוא בקטנות מאד ואז אפ"ל 'ניקת החיצונים כבי' האופני' שנת"ל שיוכלו לקבל או מריבוי צמצומי', או מהאר"מ מפני שאין לו כלי, והנה כשז"א הוא בבחי' עיבור יכולי' לקבל מב' האופנים הנ"ל שיכולים לינק משערות דז"א היינו מבחי' הקטנות דאר"פ דז"א, וגם כהיות ז"א בבחי' עיבור הוא בחי' הסתלקות אל המקיף דבינה, ויכולים לינק מהמקיף ג"כ כו' (וי"ל דכשז"א בבחי' עיבור לא יש יחוד המקיף עם הפנימי, ולכן יכולים לינק מהמקיף ג"כ), וזהו"ע ג' מצרי' שפרעה מלך מצרי' שמקבל מעורף דא"א הוא מונע ומעכב שלא יהי' לידת והתגלות המדות ואז לא יוכל לקבל מב' האופני' וכמ"ש במ"א.

ובעבודה נפש האדם ע' גלות מצרי' הוא, דהנה נת"ל לדידת המדות הוא מהמות, אך לפעמי' אנו רואין שהגם שמתבונן בשכלו בגדולת הא"ס ומתישבת רוממות הוי' במוחו ושכלו, ומ"מ אינו מתפעל מזה באהוי"ר בהתגלות לבו כ"א שנשאר ההתפעלות במוחו ואינו יוצא לידי גילוי בלב, וממילא א"ז פועל מאומה, והסיבה לזה הוא מפני שהמדות כשיוצאים לגילוי ממוח ללב צריך לעבור דרך הגרון שהוא מקום היותר צר שבגוף, ושם מתעכבי' המדות, וזהו"ע גלות מצרי' שמעכבי' המדות בהגרון שלא יומשך ללב וזהו פרעה אותיות העורף, והיינו רצונות זרות ותאוות זרות ותענוגי עוה"ז שהם מעלימים ומסתירי' ומעכבי' שלא יומשכו המדות בלב בהתגלות, וזהו"ע ג' שרי פרעה קנה וושט ורידיו, קנה וושט הם ריבוי תאוות אכר"ש וורידיו הם רתיחות הדמי' בהבלי עולם ותענוגי עוה"ז ומזה נעשה טמטום הלב, דריבוי תענוגי עוה"ז העיקר הם גורמי' טמטום הלב, וכמארז"ל חמרא דפרגותא ומיא דיומסס קיפחו עשרת השבטי' ר"א בן ערך איקלע להתם בעי למיקרי בספרא החדש הזה לכם וקרא חרש הוי' לכם, וטעה והחליף בת"י אילו דוקא, והיינו להורות שע"י ריבוי התענוגי' בעניני עוה"ז נעשה לבו אטום כלב האבן שהגם שמתבונן בשכלו בגדולת ורוממות הא"ס, מ"מ אינו מתפעל מזה כלל באהוי"ר בהתגלות לבו, ובאמת כשנמשך הרבה בזה גורם טמטום המוח

ד. ואוה"ת שה"ש כרך ג' ע' א.ג. וראה תרי"א נה, א (ובהמ"מ שם). ס' מאמרי אדה"ז עה"ת ח"ב ע' תקיא (ובהמ"מ שם). ס' מאמרי אדה"ז ענינים ע' קנה (ובהמ"מ שם). ס' מאמרי אדהמ"צ דברים ח"א ע' לב (ובהמ"מ שם).

תלת כלילן גו תלת כו': ע"פ זח"ב נ, א.

ראשו בין ברכיו וכמארז"ל בנדה: דף ל, ב. וראה תרי"א נה, א (ובהמ"מ שם).

וזהו"ע גלות מצרים שפרעה . . מעורף דאי"א: ראה פע"ח שער תגהמ"צ פ"ז. סידור עם דאי"ח רצג,

ג. ובהערות כ"ק אדמור"ר ז"ע בסה"מ הישית ס"ע 57.

וזהו"ע ג' שרי פרעה קנה וושט וורידיו: ראה לעיל ע' סח. רנב. וראה גם תרי"א קב, ג ואילך

[ובהנסמן בהמ"מ לשם]. ומקבילו כ"ס מאמרי אדהמ"צ בראשית ע' תעא ואילך.

וכמארז"ל חמרא דפרגותא: שבת קמז, ב. ונת' בארוכה בסה"מ תרכ"ו ע' ל ואילך. וכסה"מ תרל"ד

ע' קסד ואילך [וע"י בהמ"מ בתחילת המאמרים שם].

ג"כ היינו שאינו מתבונן כלל, וגם כשמתבונן אינו מוליד אהוי"ר שכלים ג"כ והיינו מפני שההתבוננות בלא דעת והתקשרות כלל כ"א כמתבונן באיזה דבר שאינו נוגע לו כלל וכלל, ולכן אינו נעשה מזה שום נטי' אפי' במוחו ג"כ, ובאמת ע"י שהוא משוקע מאד בריבוי תענוגי עוה"ז אפי' בתאוות היתר הרי הקליפות והסט"א נאחזי' בו ר"ל עד שאינם מניחי' אותו להתבונן כלל, ואפי' כשהוא רוצה להתבונן בגדולת' אינם מניחים ומבלבלי' אותו וכמ"ש בזהר חייבי מבלבלין אותו כו' והם הם המח"ז הטורדות ומבלבלות עד מאד וא"א להתבונן כלל, וכ"ז מפני שנשתקע מאד בריבוי תאוות עוה"ז שהם ג' שרי פרעה הנ"ל ונתגשם ונתגסה עד שנעשה כאבן ממש ואינו כלי לקבל שום דבר שבקדושה, וכידוע דכלי מלא אינו מחזיק ומפני שהוא מלא מתענוגי עוה"ז ממילא אינו כלי לקבלה לקבל אור הקדושה כו', וז"ש על צוארינו נרדפנו, מצרי' נתנו יד, מצרים הוא מיצר הגרון והם ג' שרי פרעה שעומדים בצוואר ומונעים ומעכבי' שלא יומשכו המדות מהמוח ללב שגורמי' טמטום הלב כנ"ל ועי"ז נעשה מגרון חרון ל' ניחר גרוני שאין הקול מאיר בדיבור וממילא אינו נשמע הדיבר ג"כ, וכמ"כ יובן למעלה שמפני שאינו מאיר בחי' הקול נעשה העלם והסתר למטה וכמ"ש אלביש שמים קדרות ושק אשים כסות', אותותינו לא ראינו כו', וזהו שגם הדיבור אינו נשמע דידוע דהתהוות העולם הוא מבחי' דיבור העליון וכמ"ש בדבר הוי' שמים נעשו בעי"מ נברא העולם, והנה ידוע דהדיבור למעלה הוא בטל במציאות לגבי אאו"ם וכמ"ש בשש"ב ח"ב (ועמ"ש מזה בד"ה חיי שרה מ"ג) והנה כשהדיבור הוא מאיר בגילוי אז נראה ונגלה איך שהעולם בטל לאלקות, אך כשאין הקול מאיר נעשה העלם והסתר למטה בעולם שמסתיר לגמרי על אור האלקי' (וי"ל דכשאין הקול מאיר, נמשך ההנהגה מהכלי' דאצי' שהם גבול ובריבוי ההשתל' כשנמשך למטה נעשה העלם והסתר לגמרי), ועי"ל מ"ש על צוארינו נרדפנו, צואר קאי על בהמק"ד וכמ"ש כמגדל דוד צווארך, והיינו מפני שבו וע"י נמשך השפע בעולם, אך ע"י ג' שרי פרעה שעומדים בצוואר עי"ז נעשה הגלות שאינו מאיר בחי' הקול כו' כנ"ל, וזהו ושבור כו' מעל צווארינו שיומשך מלמעלה לשבור כל הקליפוי' והסט"א וממילא יהי' גילוי המדות מהמוח בלב, וזהו ענין הגאולה כו'.

בגדולת: אוצי"ל: בגדולת ה'.

וכמ"ש בזהר חייבי מבלבלין אותו כו': ראה זח"ג כה, אי"ב, ובהנסמן עוד כסה"מ תרצ"ז ע' 269.

וכידוע דכלי מלא אינו מחזיק: ע"פ ברכות מ, א.

על צוארינו נרדפנו: איכה ה, ה. וראה אה"ת וארא ע' קעד.

ועי"ז נעשה מגרון חרון: ע"פ לקי"ת להאריז"ל ר"פ ויצא. ראה ת"א כא, ג.

אלביש שמים קדרות: . . . אותותינו לא ראינו: ישעי' ג, ג. תהלים עד, ט.

בדבר הוי' . . . בעי"מ נברא העולם: תהלים לג, ו. אבות פ"ה מ"א.

וכמ"ש בשש"ב ח"ב . . . בד"ה חיי שרה מ"ג: שעהיחיה"א פ"ג ופי"א. לעיל ע' יז ואילך.

כמגדל דוד צווארך: שה"ש ד, ד. וראה להלן פ"ו. ראה לעיל ע' סח. רמט.

וזהו ושבור כו' מעל צווארינו: ראה גם אה"ת וארא ע' קעד שם. ואה"ת על סידור ע' קסד.

קיצור. ע' הגלות עיבור ז"א בבטן הבינה תלת גו תלת, ופרעה מונע ומעכב שלא יהי' גילוי המדות, ובעבודה הר"ע טמטום הלב שאין התכוננות שבמוח נמשך להיות מדה שכלב, והוא מפני ג' שרי פרעה שעומדי' במיצר הגרון, (אשר דרך שם נמשכים המדות מהמוח הלב, וזהו על צווארינו נרדפנו כו' ועו"ל צואר קאי על בהמק"ד, וזהו שאנו מבקשים ושבור כו' מעל צווארינו כו'.

זיינ) וזהו שאמרז"ל בכל דור ודור חייב אדם לראות עצמו כאילו הוא יצא ממצרי' והיינו לצאת מהמצרי' שבנפש והוא מיצר הגרון המונע ומעכב המדות שלא יצאו מהעלם אל הגילוי כלב והם הג' שרי פרעה העומדים במיצר הגרון ומונעים ומעכבי' יציאת המדות מהעלם אל הגילוי, ומה נעשה טמטום הלב וטמטום המוח כנ"ל וצריכי' לצאת ממצרי', והיינו ע"י תורה. דהנה אמרז"ל אם פגע בך מגוול זה משכהו לבהמ"ד אפי' אם אבן הוא נמוח פי' אפי' לבו אטום כלב האבן שהר"ע טמטום הלב שלבו אטום מלקבל דבר חכ' שבמוח כנ"ל מ"מ ע"י התורה הוא נימוח להתורה נק' מים וכמ"ש הוי כל צמא לכו למים וכמו עד"מ כששופכין מים הרבה טיף טיף על האבן הוא נימוח מעט מעט כמורכ ע"י ריבוי התורה נימוח הטמטום שכלב. והענין דהנה כמו שנת"ל ענין מיצר הגרון בלעו"ז כמורכ יש גרון בקדושה, וכידוע שהבהמק"ד נק' צואר וכמ"ש כמגדל דוד צווארך והיינו מפני שבו וע"י נמשך גילוי אלקות בנהא"ד וכמ"ש ושאתם מים בששון שמשם היו שואבים רוה"ק, ומשחרב בהמק"ד אין להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה, והיינו שיש בתורה ג"כ בחי' זו שבה וע"י נמשך גילוי אלקות בנהא"ד, ולכן יש בתורה ג"כ ג' פרטים דקנה וושט ורידין, דהנה מצינו שהתורה נק' לחם וכמ"ש לכו לחמו בלחמי שקאי על התורה וז"ע ושט שדרך בו נכנס כל האכילה, וכשאוכל מלחמה של תורה היינו מלחמתה של תורה אז עיי"ז כובש את יצרו בתאוות אכילה, וגם התורה נק' מים וכמ"ש הוי כל צמא לכו למים, וכשם שהריאה תלוי' בקנה שואבת כל מיני משקה כן

הלב: אוצ"ל: אל הלב.

ככל דור ודור: פסחים קטז, ב.

אם פגע בך מגוול זה . . הוי כל צמא: סוכה נב, ב. ישעי' נה, א.

טמטום הלב שלבו אטום מלקבל דבר חכ': ע"פ רש"י יומא לט, א: עבירה מטמטמת, אוטמת

וסותמת מכל חכמה.

וכידוע שהבהמק"ד נק' צואר וכמ"ש כמגדל דוד צווארך: ע"פ שה"ש ד, ד. ברכות ל, א (וחדא"ג מהרש"א שם). וראה אה"ת וראא ע' רמ (ד"ה לכן אמור ריש ס"ג). שה"ש (כרך ב') ס"ע תו ואילך (ד"ה כמגדל דוד). סה"מ תר"ל ע' כו (ד"ה כמגדל דוד). תרל"ד ע' קסה ואילך (שם מקביל להמבואר כאן עד סוף הפרק).

ושאתם מים בששון שמשם היו שואבים רוה"ק: ישעי' יב, ג. ירושלמי סוכה פ"ה ה"א.

ומשחרב בהמק"ד . . ד"א של הלכה: ברכות ח, א.

לכו לחמו בלחמי: משלי ט, ה. וראה חגיגה יד, א. תרא קד, ג (בנדר"ד) ובהנסמם בהמ"מ בלקוטי

שיחות חיד ע' 1038.

מלחמתה של תורה: ע"פ מגילה טו, ב. חגיגה שם (ואיש מלחמה כו' במלחמתה של תורה).

הוי כל צמא לכו למים: ע"פ ישעי' נה, א. כ"ק יז, א.

המים ברוחניות הוא בחי' תורה כו' וכנ"ל, וגם נק' דם וכמ"ש זאת התורה אדם א' דם, ועי"ז נעשה יצ"מ היינו ממיצר הגרון הנ"ל.

קיצור כדי לצאת ממיצר הגרון ששם הג' שרי פרעה הוא ע"י התורה שהוא ג"כ בחי' גרון, ויש בתורה ג' בחי' קנה וושט ורידין כו'.

ח) **ולהבין** בתוס' ביאור שרש ענין יצ"מ צ"ל תחילה דכשם שיש מצרי' בלעו"ז כמ"כ יש מצרי' בקדושה ג"כ דכלליות העולמות נק' בשם מצרי', דמצרי' הוא ל' מיצר וגבול, וכל העולמות מרכיז עד סוף הם בע"ג וכמארז"ל מן הארץ לרקיע מהלך ת"ק שנה בין כל רקיע מהלך ת"ק שנה כו' שזהו גבול ממש והיינו בג' עולמות ב"ע שהם נבראי' בע"ג ונבראו בדרך בריאה יש מאין שהם מציאות יש ודבר בפ"ע וכמ"ש ומשם יפרד, ואפי' בעולמות עליונים יותר כמו בעולם האצ"י הרי הכלי' דאצ"י הם גבול, וי"ל שהרי (אוא"ס) האור המאיר בתוך הכלי' ה"ה א"ס ממש שא"ס להתפשטותו, והכלי הוא מגביל את האור שיומשך בבחי' גבול דוקא. ועו"ל דאף אם נא' דבזה אין הכלי מגביל את האור בהתפשטותו שגם לאחר שנמשך בהכלי א"ס להתפשטותו ממש, אך בזה הם מגבילים שהאור הוא אור החסד ולא אור הגבורה, דהאור מצ"ע הוא אור פשוט ואינו שייך לומר עליו שהוא חסד ולא גבורה, אך הכלי מגבילו שיהי' חסד דוקא כו', ועם היות שהאור יוכל להתפשט בלי גבול ממש, מ"מ כמה שיתפשט ה"ה חסד ולא גבורה, וזהו שכ' בעה"ק א"ס כשם שיש לו כח בע"ג כמ"כ יש לו כח בגבול שא"ת שיש לו כח בכלתי בע"ג ואין לו כח בגבול הרי אתה מחסר שלימותו, וא"ס הוא שלימותא דכולא, אלא שיש לו כח בגבול ג"כ, והגבול הנמצא ממנו תחילה הם כלי' דע"ס באצ"י, הרי שהכלים דע"ס דאצ"י הם גבול ולא שהם גבול ממש שה"ה הגבול שבא"ס וא"כ אינו שייך לומר שהם גבול ממש כמו גבול הנברא ח"ו, אלא שבאמת מאחר שהוא כח הגבול שבא"ס בהכרח לומר שיש בגבול זה כח הא"ס ג"כ והיינו שא"ס להתפשטותו, ומ"מ הונח עליו שם גבול מפני שבזה הוא מגביל שהוא חסד ולא גבורה כנ"ל, וזהו שארז"ל בפרקי היכלות שיעור קומה של יוצר בראשית רל"ו

ואת התורה אדם א' דם: חוקת יט, יד. ראה של"ה כא, ב. אור תורה להה"מ סקל"ד וסשע"ד. ובהמ"מ בס' מאמרי אדהאמיצ ויקרא ח"ב ע' תנא.

מן הארץ לרקיע: חגיגה יג, א.

ומשם יפרד: בראשית ב, י.

בעה"ק א"ס כשם שיש לו כח בבע"ג: ענוה"ק להר"מ בן גבאי שי"א ריש פ"ח. וראה ג"כ בספרו דרך אמונה פ"ב. ראה אהי"ת ענינים ע' קנו. קסו.

בפרקי היכלות שיעור קומה של יוצר בראשית: ראה "שיעור קומה" [נדפס עם ס' היכלות בס' מרכבה שלמה ירושלים תרפ"ד - דף ל, א], פרדס שער עצמות וכלים ריש פ"א. מק"מ לוח"ב נו, א (הובא באוה"ת וארא ע' קצו). ע"ח שמ"ב פ"ב ושער מ"ד פ"ו. של"ה שכה, ב ואילך. [בפרדס ובמק"מ שם - הוא בשם ס' היכלות. ובע"ח שמ"ב שם ובלקרית ויקרא נד, ב. שלח נ, ג - הוא בשם פרקי היכלות. סהמ"צ לצ"צ קסט, א. וראה בהנסמן עוד בכ"ז בהמ"מ בס' מאמרי אדהאמיצ במדבר ח"א ע' ד. דברים ח"ג ע' תתיט].

אלפי וריכוי רבנות פרסאות, והגם שהמספר הוא מספר עצום וגם הפרסאות הם פרסאות של מעלה, מ"מ ה"ז גבול ומספר אלא שהוא מספר גדול, ולכן נק' בשם ספי' שהוא ל' מספר וכמ"ש במ"א והיינו ג"כ כנ"ל שהם בגדר גבול חסד ולא גבו' כו' (ועי' בלקי"ת בהביאור לד"ה וירד הגבול בב' האופני' שאפ"ל שהכל' דאצי' הם גבול יעו"ש, והיינו כנ"ל).

וביאור הענין דהנה ידוע שכל הנבראי' שבעוה"ז יש להם שרש ומקור למעלה עד מדרי' היותר עליונות למעלה, ויוכח ממשארז"ל כד קרא תרנגולתא מברך הנותן לשכוי ולכאו' מה שייד תרנגול הגשמי לבניה, אך הענין הוא דהנה שרש התרנגול למעלה הוא ממלאך גבריאל ולכוי שכוי ע"ה בגימ' מלאך גבריאל, ולכן התרנגול למטה מעורר את האדם ע"י קריאתו ואי' בזהר דתרין שלהובין דנורא מוקדין ל' תחות גדפאי וקורא שלא בטובתו והיינו בזמן ההתעוררות למעלה בחצות הלילה וכדאי' בזהר דבפלות לילא קוב"ה אתא לאשתעשאה עם צדיקיא בגינתא דעדן, ואז מלאך גבריאל מעורר את הנשמות, ולכן התרנגול מפני ששרשו מבחי' מלאך גבריאל ה"ה קורא ומעורר את האדם לעבודת ה', ונק' ג"כ גבר ע"ש שרשו מגבריאל, ושרש שרשו למעלה יותר הוא מה"ג דאימא, דהנה כתי' ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה, טרף בגימ' רפי"ח ע"ה והיינו שבחי' מל' יורדת בני"ע לברר בירורי' ובחצות לילה היא עולה באצי', ונמשך מבחי' ה"ג דאימא לעורר את בחי' מל' שתעלה מירידתה, ומשם נמשך שרש התרנגול וכן יוכח בשארי נבראי', כמו הארי' שלמטה שרשו מבחי' פני ארי' שבמרכבה, ושרשו באצי' הוא מבחי' חסד שהוא בחי' פני ארי' אל הימין במרכ"ע דאצי', ועוד למעלה יותר החכ' נק' ארי' כמ"ש וירא ראשית לו וירא אותיות ארי', ועוד למעלה מזה בחי'

ולכן נק' בשם ספי' שהוא ל' מספר וכמ"ש במ"א: ראה אוה"ת חיי"ש קו, א. וראה המשך תער"ב ח"א ע' קנט ואילך.

ועי' בלקי"ת בהביאור לד"ה וירד הגבול: מסעי צד, א ואילך.

ממשארז"ל כד קרא תרנגולתא: ברכות ס, ב. וראה סה"מ תקס"ב ח"ב ע' שצד [ובהמ"מ שם בע' תרלב]. אוה"ת מסעי ע' אשצד. סה"מ תרל"ד ע' קעב.

ולכן שכוי ע"ה [=עם הכולל] בגימ' מלאך גבריאל: תיבות אלו ניתוספו בגוכי"ק בין השיטין, בשנת תרנ"א. והוא ע"פ מקי"מ לוח"ג כג, א.

ואי' בזהר דתרין שלהובין דנורא: ראה זח"ג כב, ב. כג, א. קו, ב. קעא, ב. ובפי' הרמ"ז ומקי"מ שם.

בזהר דבפלות ליליא קוב"ה אחא: זח"א צב, א. זח"ב מו, א. זח"ג דכ"ב שם. ועוד. וראה ס' מאמרי אדהיו על מארז"ל ע' רל. ביאוריו להצ"צ ח"א ע' קצו.

ותקם בעוד לילה. . . טרף בגימ' רפי"ח ע"ה: [=עם הכולל] משלי לא, טו. רמ"ז לוח"ב סז, ב ולוח"ג ס, א. וראה בהגמ"ן עוד בהמילואים להמ"מ בסרס מאמרי אדהאמ"צ במדבר ח"א ע' שג.

פני ארי' אל הימין במרכ"ע: [=במרכבה עילאה] יחזקאל א, ירד.

וירא ראשית לו וירא אותיות ארי': ברכה לג, כא. וראה זח"ג רלד, א. תקוני זהר ת"ע קכב, א.

תקוני זהר חדש צט, א"ב. וראה גי"כ (בנדר"ד) בסה"מ תרכ"ז ע' פח. תרכ"ח ע' קמו.

כתר נק' ארי' וכמ"ש ארי' שאג מי לא ירא ה' אלקי' דיבר כו' ומפרשי' שהוא הדיבור דאנכי בחי' כתר, דהנה ארי' בגימ' רי"ו שהוא בחי' גבורה דעתיק, והגם שאין ערוך כלל תרנגול שלמטה למלאך גבריאל וכ"ש לה"ג דאימא, וכן ארי' הגשמי לגבי שרשו עד בחי' גבורה דעתיק, מ"מ ה"ה שרשם שמשם נשתלשל להיות נכראי' אילו, והגם שהוא ע"י ריבוי רבבות השתל' מאד, מ"מ ה"ה בחי' מקור למקור להנכראי' שלמטה שהם נכראי' בע"ג ממש, וא"כ בהכרח לומר שהספי' העליונות הם כח הגבול, ואפי' הפרצופי' היותר עליונים שאחר הצמצום בחי' פרצוף דא"ק ה"ה נק' ג"כ אדם דבריאה שנברא מאין ליש וזהו שנק' בשם אדם דשם זה מורה שהוא נברא ומחודש וכמ"ש ויברא אלקי' את האדם בצלמו, כמ"כ בחי' א"ק מאחר שנק' בשם אדם ה"ה מחודש וקדמו ההעדר, ומה שנק' בשם קדמון ג"כ אין הכוונה שהוא קדמון ח"ו ולא קדמו ההעדר ח"ו מלאמר כן ישתקע הדבר ולא יאמר שבאמת הוא נברא ומחודש, ורק הא"ס לבד הוא קדמון לכל הקדומים שהוא בחי' קדמון האמיתי, ומה שנק' בחי' א"ק בשם קדמון, הנה לכאוי' באמת השם מורכב מב' תיבות הפכים, דשם אדם מורה שהוא מחודש כנ"ל, ושם קדמון הוא שלילה שאיננו מחודש, אך הענין הוא דהנה כשעלה ברצונו הפשוט שיהי' התהוות העולמות ויהי' בחי' ציור אדם, הנה תר"מ שעלה ברצונו שיהי' אדם מיד נתהווה בחי' אדם וזהו בחי' פרצוף דא"ק שזהו ציור אדם כללי מכל העולמות אבי"ע דכך עלה ברצונו וכמח' להאציל ולכרוא כו' עולמות וכולם עלו במח' וזהו"ע אדם דבריאה דכלליות שכולל בתוכו כל העולמות והפרצופי' מרכ"ד עד סכ"ד, ואצל מי עלה זאת במח' הנה זהו בבחי' אוא"ס עצומה שהוא קדמון לכל

ומה שנק' בחי' א"ק בשם קדמון: בשולי הגליון נרשם בגוכתי"ק: מ"ש בעה"ק אורי' קדמון כקדמותו צ"ל אם הוא בחי' א"ק, וע' במק"מ פני' הזהר בריש הורמנתא כו' דאורי' קדמון הוא בחי' טה"ע מקום החלל, וא"ק טה"ת. וי"ל כמ"כ הכוונה בעה"ק שהרי כ' שם קודם שנאצל שרשי' האצילות וי"ל שכוונתו עוד בעומק יותר וד"ל. אך כ' עוד שם בשם ת' הרמב"ן הכתר קדמון כקדמון הא"ס. וי"ל שהכוונה כמ"ש כאן.

ארי' שאג . . . ומפרשי' שהוא הדיבור דאנכי: עמוס ג, ת. ובשמיר פכ"ט, ט: אנכי היא ההי"ד ארי' שאג מי לא יירא. וראה אהי"ת דרושי תגה"ש ע' רכא. ר"ה ע' א'תכת. נ"ך ע' תמו (עה"פ). סה"מ תרכ"ט ע' צה. תרל"ד ע' קעא.

בחי' פרצוף דא"ק היה נק' ג"כ אדם דבריאה: ראה ע"ח שער סדר האצילות (ש"ג) פ"ג. ס' מאמרי אדה"ז ענינים ע' א [ובהמ"מ לשם]. אהי"ת ענינים ע' עז. סה"מ תרכ"ח ע' צה וע' קסו. תרל"ג ח"ב ע' תקי. ובכ"מ.

ויברא אלקי' את האדם בצלמו: בראשית א, כז.

מרכ"ד עד סכ"ד: = מריש כל דרגין עד סוף כל דרגין.

מ"ש בעה"ק אורי' קדמון: שער היחוד פ"ב. באה"ת יתרו ע' תתלט מביא לשונו עם הגהות.

ת' הרמב"ן: = תלמידי הרמב"ן. באה"ת שם, וכן

הקדומי' ולכן נק' א"ק, דהנה כתי' ויברא את האדם בצלמו בצלם אלקי' כו' שהאדם שלמטה נברא בצלם אלקי', וא"כ כ"ש בכחי' אדם דבריאה דכללות שנברא בצלם בחי' אוא"ס הקדמון לכל הקדומים אשר שם עלה במח' בחי' אדם זה, והיינו שנברא בצלם אלקי' שחשב מח' זו, ולכן נק' אדם קדמון, ואינו שייך לקרותו אדם סתם שבאמת לא קדמו אדם שיהי' בצלמו כ"א מה שקדמו הוא הוא בחי' אוא"ס עצומ"ה שהוא קדמון באמת, וכמ"ש אני ראשון ואני אחרון ומלא כה"כ, ולכן נק' בשם אדם קדמון, אבל באמת ה"ה נברא ומחודש מאין ליש וקדמו ההעדר כנ"ל, וא"כ ה"ה ג"כ בחי' מיצר וגבול כו'.

וצריך להיות יצ"מ והיינו היציאה מהמצרי' והגבולי' הנ"ל, וענין היציאה הוא כמ"ש וכל קומה לפניך תשתחוה שקאי על בחי' ציור קומה דא"ק שהוא ג"כ בבחי' ציור קומה בציור אדם כנ"ל, ובחי' ציור קומה דא"ק יהי' לפניך תשתחוה, פי' לפניך הוא בחי' אוא"ס המכונה בשם מל' דא"ס לפי שא"א לכנות בשם אחר כ"א בחי' מל', וכללות ציור קומה דא"ק ישתחוה לפניך וכידוע שענין ההשתחוואה הוא בפישוט ידים ורגלים והיינו הביטל במציאות שהוא הביטל מכל וכל לצאת מהגבלה (מה שיקרא שם גבול כנ"ל) וזהו"ע יצ"מ, וכדי שיהי' בחי' יצ"מ זהו ע"י גילוי בחי' אני ולא אחר כו' וכמשי"ל.

קיצור שכל העולמות נק' מצרי' שהם גבול מן הארץ לרקיע כו', ואפי' כלים דע"ס דאצי' ג"כ כח הגבול שמגבילי' להיות חסד ולא גבורה, ומאחר שהם מקור על גבול של מטה בהכרח הם כח הגבול, ואפי' פרצוף א"ק נק' ג"כ אדם דבריאה יש מאין ציור אדם, ומה שנק' קדמון מפני שעלה במח' בבחי' אוא"ס ונעשה בצלם אלקי', וענין יצ"מ הוא כמ"ש וכל (כללות) קומה דא"ק לפניך בחי' מל' דא"ס תשתחוה בחי' ביטול במציאות וזהו ע"י גילוי בחי' אני הוא כו'.

אני ראשון ואני אחרון: ישע"י מד, ו.

וכל קומה לפניך תשתחוה . . קומה דא"ק: ראה ג"כ תריח בראשית ל, א. ס' מאמרי אדהאמיצ' במדבר ח"ג ע' אצו [ובהמ"מ שם]. חיד ע' איתקלד. סה"מ תרל"ד ע' קעז. ובכי"מ. וכידוע שענין ההשתחוואה הוא בפישוט ידים ורגלים: ראה אור"ת תרומה א'תכ"ז. וש"נ.

ויאמר ה' אל משה מה תצעק אלי כו' ופרש"י ז"ל למדנו שהי' משה עומד ומתפלל, א"ל הקב"ה לא עת עתה להאריך בתפלה כו', ד"א עלי הדבר תלוי ולא עליך. ומובן מזה דקרי"ס הי' באתעדל"ע מצ"ע ולכן א"ל לא ע"ע להאריך בתפלה ועלי הדבר תלוי כו' וכן כתי' קודם ה' ילחם לכם ואתם תחרישון לא תתערו מיד. והענין הוא כידוע מ"ש בזהר ע"פ מה תצעק אלי בעתיקא תליא מילתא וכמ"ש ויולך ה' את הים ברוח קדים מבחי' קדמונו ש"ע כו' והי' בדרך דילוג דוקא דע"פ סדר השתל' לא הי' אפ"ל קרי"ס וכמו שטענה מדה"ד הללו כו' והללו כו' כ"א הי' בדרך דילוג מבחי' אוא"ס שלמעלה מסדר השתל' וכמו כללות ענין יצ"מ כתי' קול דודי הנה זה מדלג על ההרים כו' שהי' בבחי' דילוג דוקא ופסח ה' על הפתח כו' כמשנ"ת, כמ"כ קרי"ס הי' בבחי' דילוג מלמעלה מסדר השתל', ולכן כמו ביצ"מ הי' נגוף ורפוא ברגע א' ונת"ל דזהו מלמעלה מהשתל' דבסדר השתל' א"א להיות שני הפכים בנושא אחד, כ"א מלמע' מס' השתל'. וכמ"כ בקרי"ס כתי' ויהי' הענן והחשך ויאר את הלילה שהי' ענן וחשך למצרים ואור לישראל ומפורש ההבדלה במ"ש ויבא בין מחנה מצרים ובין מחנה ישראל כו' ושיהיו שני הפכי' בנושא א' הוא מפני שהאיר בחי' אוא"ס שלמעל' מסדר השתל'.

אך נת"ל פ"ה הקושי איך נמשך להיות נגוף למצרים מבחי' אוא"ס שלמעלה מהשתל' אשר שם כחשיכה כאורה כו' ומה גם שבמקום שלא יש התחלקות יומשך משם עיקר ההתחלקו' והוא ההבדלה בין מצרים לישראל להיות נגוף למצרים

ויאמר ה': מאמר זה הוא המשך לד"ה ועברתי בארץ מצרים דלעיל. והוא מיוסד על ד"ה ועברתי בארץ מצרים ודיה ולקחתם אגודת אוזב תרל"ב. חלק מהמאמר (פרקים ט"א וחלק מפ"ב) נמצא בשינויים והגהות בתוך ד"ה צאינה וראינה בסה"מ תרנ"ד ע' רחצ ואילך. וחלק (פ"ב) בשינויים בד"ה ושמרתם מצותי בסה"מ תרפ"ו ע' רע"ג [וראה בהנסמן עוד להלן בהמ"מ לריש פ"ב]. תוכן המאמר בקיצור ובשינויים (מהנחות השומעים) נמצא בד"ה הנה הוי' רוכב בסה"מ תרנ"א בהוספות ע' רכט ואילך [שם בכותרת: מחג השבועות, תרנ"א. הנחה". וב"רשימות מאמרי אדמ"ר מהר"ש בעריכת כ"ק אדמ"ר ז"ע כותב ע"י: וכנראה שזהו טעות המעתיק, כי המאמר מתחיל בעניני פסח].

ויאמר ה' . . . מה תצעק אלי: בשלח יד, טו.

ה' ילחם לכם ואתם תחרישון לא תתערו מיד: בשלח שם יד. זח"ב מז, ב.

בזהר ע"פ מה תצעק אלי בעתיקא תליא מילתא: זח"ב מח, א. נב, ב. וראה ת"א בשלח סד, ג.

ויולך ה' את הים ברוח קדים מבחי' קדמונו ש"ע: בשלח יד, כא. וראה ב"ר פליח, ז. זח"א פד, א. ס' מאמרי אדהאמ"צ ויקרא ח"א ע' עכ. במדבר ח"א ע' צג. ח"ג ע' אישכ. א'תנה. שם דרשי חתונה ח"א ע' צז.

שטענה מדה"ד הללו כו' והללו כו': זח"ב קע, ב. ועוד. וראה לעיל במאמר ועברתי בארץ מצרים ושי"נ.

קול דודי הנה זה מדלג . . . ופסח ה' על הפתח: שה"ש ב, ח (הנה זה בא). בא יב, כג. וראה לעיל במאמר ועברתי בארץ מצרים.

ויהי' הענן . . . ואור לישראל . . . ויבא בין מחנה: בשלח יד, כ. וראה גם סה"מ תקס"ח ע' קפ. ס' מאמרי אדהאמ"צ ויקרא ח"א ע' קל וע' קפו. סה"מ תרכ"ו ע' סג.

ורפוא לישראל כו' ונת' שם זהוה שא' בעל ההגדה אני הוא ולא אחר דהכוונה שגאולת מצרים הי' מבחי' הריא ולזאת ולא אחר דמשם נמשך לנש"י דוקא.

(ט) וביאור הענין דהנה אי' בפר"א עד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו בלבד (צ"ע דבפר"א פ"ב אי' הל' עד שלא נבה"ע הי' הקב"ה ושמו הגדול בלבד, אך בכ"מ בדא"ח הובא הל' הי' הריא ושמו בלבד, ועמ"ש בד"ה רפאיני בס' תקס"ח), ואי' בעה"ק חלק היחוד פ"ב דכמ"כ עד שלא נאצל אצי' העליון כו'. והנה מ"ש עד שלא נבה"ע ועד שלא נאצל אצי' העליון הכוונה על בחי' הבריאה ואצי' דכללית כידוע דפרצוף אי'ק נק' בריאה דכללית, ואצי' דכללית הוא בחי' ראשית גילוי הקו שלמעלה מבחי' אי'ק כמ"ש במ"א. והענין דהנה בריאה שהוא מורה על התהוות חדשה שייך על מציאות הכלים שהם בריאה יש מאין, ולכן בחי' אי'ק אחר שנק' בשם פרצוף ובשם אדם הרי יש בו ע"ס, והגם דהכלים דשם הם רק שרש נשמות דגופות כמ"ש בע"ח שער דרושי אבי"ע פ"ד, מ"מ הרי לגבי אוא"ס נק' בשם כלים, ולכן שייך ע"ו שם בריאה. אמנם על בחי' אור אינו שייך ענין הבריאה יש מאין כי"א אצי' שהו"ע גילויי העולם כו' וכמ"ש במ"א, ולזאת בחי' גילויי הקו נק' אצי' ועז"א עד שלא נבה"ע ועד שלא נאצל אצי' העליון היינו גם בכללות, ולפי"ז י"ל דבמה שאמר עד שלא נברא העולם נכלל ממילא ג"כ שלא נאצל אצי' כו', דהנה ענין בריאת העולם היינו מציאות הכלים הי' ע"י הצמצום וכידוע דהצמצום הוא בחי' שרש הדין שממנו מקור מציאות ישות העולם (ועמ"ש בע"ח שער עיגולים ויושר ענף ב' בהג"ה המתחלת ונלע"ד כו') ומהקו נמשך כל בחי' האורות כו' וידוע דהצמצום קדם להקו כמ"ש בע"ח שם, וכמארז"ל ברישא חשוכא בחי' הצמצום והדר נהורא בחי' גילויי הקו כו'.

בכ"מ בדא"ח הובא הל' הי' הריא ושמו בלבד: בד"ה צארי' כסה"מ תרני"ד שם נוסף: כן הובא הל' בפרד"ס ובשליה, ועמ"ש בשליה ד"ד ע"א, וכ"ה הל' בכה"מ (=בכל המקומות) בלקרית ובשאי"ד, וע' בתרי"א פ' ורא ד"ה פתח אל"ו ובד"ה רפאיני תקס"ח ובד"ה ועברתי באמ"צ רל"ב. ע"כ. ראה לשון זה בתרי"א וירא יד, א. בשלח סג, רע"ב. ויקהל פו, ב. לקרית וקרא נב, רע"א. פינחס עז, ג. מסעי צה, א. ואתחנן ב, ג. שה"ש א, ב, ח, א, יד, רע"ג. אה"ת יתרו תתלו ואילך בארוכה. דרושים לחה"פ (כרך ד) ע' תתקצ. דרמ"צ לה, ב. סה"מ תרכ"ט ע' קלה. ד"ה כי עמך מקור חיים תרל"ב (נדפס בקוני' בפ"ע – קה"ת, תשכ"ה). סה"מ תשי"ח ע' 153 [ונהערה שם, יש שם כמה גירסות, אבל כבר נתבאר בהקדמת השליה בתחלתה דיוק גירסא זו דוקא]. וראה תרי"א משפטים עט, ב: "הי' הקב"ה ושמו בלבד". ובלקרית בהר מא, ג: "הי' הקב"ה ושמו הגדול בלבד".

בד"ה רפאיני בס' תקס"ח: סה"מ תקס"ח ע' רטו.

בעה"ק חלק היחוד פ"ב: ראה אה"ת יתרו ע' תתלט.

ואצי' דכללית הוא בחי' ראשית גילויי הקו שלמעלה מבחי' אי'ק כמ"ש במ"א: בנוי"ק נוסף כאן: בלקרית פ' מסעי בהביאור דמוציאיהם למסעיהם בתחלתר, ואחי"כ העביר ע"ו הקולמוס [להלן בפרק זה מצייני: ולפמ"ש בלקרית שם בהביאור דמוציאיהם בסוף הענין הנ"ל]. וראה לקרית מסעי שם צה, א: הבריאה דכללות שהוא אי'ק כו' המשכת והתגלות הקו מאוא"ס זהו אצילות. וכמארז"ל ברישא חשוכא. . . וכמ"ש במ"א: ראה תרי"א שמות סח, ב. אה"ת וראר כרך ח ע' כ"תתפח"ט. קרח ע' תשכד. סה"מ תרכ"ז ע' שכ. תרכ"ח ע' סח ואילך. עז ואילך. תרכ"ט ע' מב ואילך. תרי"ט ע' קצו. המשך תעריב ח"ב ע' א"ב ואילך. סה"מ תשי"ד ע' 229 ואילך.

וכמ"ש במ"א (וגם בנין החומר קדום לבנין הצורה כו' כמ"ש במ"א) וא"כ כשאמר בפדר"א עד שלא נבה"ע ממילא הוא עד שלא נאצל אצ"י העליון כו' (ולפמ"ש בלקו"ת שם בהביאור דמוצאיהם בסוף הענין הנ"ל צ"ע. אך זאת ודאי נראה לומר דמ"ש בפדר"א ובעה"ק היינו על אצ"י ובריאה הכללית, אמנם לפמ"ש בלקו"ת שם בסוף הענין צ"ל דמה שאמר בעה"ק קודם שנאצל אצ"י העליון קאי על בחי' מל' דאצ"י דכללית שנעשה עתיק לבחי' בריאה דכללית דזהו שאמר כדוגמת עתיק לעילא מגולגלתא דא"ק כו', והיינו לאחר הצמצום כו'. ומ"ש בלקו"ת שם דאצ"י ממש הוא בחי' סוכ"ע שלמעלה מהקו, אפשר דזהו בחי' ההשערה בכח כו' שיתבאר לקמו, ועמ"ש בהביאור הב' דשחורה אני ונאווה פ"ב) והיוצא מכ"ז דמה שאמר בפדר"א ע"ד שלא נבה"ע היינו לפני הצמצום והי' הוא ושמו בלבד כו'.

ולכא'ו צ"ל קודם שנבה"ע מי קראו בשם ששייך לומר שם בחי' שמוי. אך הענין דהנה כתי' ויקרא הוי' הוי' שיש ב' שמות הוי' הא' שם הוי' שבסדר השתל"י שנק' הוי' ל' מהווה והגם שההתהוות הוא בדרך מאליו וממילא, מ"מ ה"ה מקור ההתהוות וכמ"ש במ"א, הב' הוא בחי' שם הוי' שלמעלה מסדר השתל' והוא בחי' שם הוי' כמו שהוא כלול בעצמותו כו' (דגם לאחר שנבה"ע הוא ושמו לבד

בחי' שמו: בשולי הגליון נרשם כאן הג"ה בגוכ"ק: וגם צ"ל דהלא ידוע דכללות ענין השם שייך רק לזולתו וא"כ מה שייך ענין השם קודם שנבה"ע כו'. (ואח"כ נרשם ע"ז: אצל [=אין צריך להעתיק]).

שם הוי' שבסדר השתל': בשולי הגליון נרשם בגוכ"ק: הקוש"י דשם הוי' דלתתא הוא בחי' כתר היינו בחי' כתר דחכ'. ולקח' ל"ב.

בנין החומר קדום לבנין הצורה כו' כמ"ש במ"א: ראה תרי"ח בראשית י, ד. נח נג, ג. סו, ג. חיי שרה כג, סע"א.ב. תרי"ח שמות תר, ב. מאמרי אדהאמ"צ ויקרא ח"ב ע' תתנט. קונטרסים ח"ב ע' רז. וש"נ. דרושי חתונה ח"א ע' קפג. וע' רחצ. שם ח"ב ע' שפח. וש"נ. המשך תער"ב ח"ב ר"ע אי"ב [שם: ידוע שיש דעה שבנין החומר קדום לבנין הצורה]. ח"ג ע' א'רסז ואילך. סה"מ עטרית ע' שנג. ולפמ"ש בלקו"ת שם בהביאור דמוצאיהם: לקו"ת מסעי שם צה, סע"ב [וראה לעיל הערה ד"ה: ואצ"י דכללית] וז"ל שם: כי בחי' הקו עם היותו הארת אי"ס ממש שנק' אצילות [דכללות], אך לפי שנמשך ע"י צמצום ומקום פנוי בתחלה זהו כענין בחי' אצ"י שנעשה עתיק לבריאה כו' אמנם בחי' סוכ"ע דהיינו גילוי אוא"ס שלמע' מבחי' קו זהו בחי' אצילות העליון ממש גילוי ההעלם שלמע' מהצמצום.

בהביאור הב' דשחורה אני ונאווה פ"ב: לקו"ת שה"ש ת, ב. ויקרא הוי' הוי' שיש ב' שמות הוי': ראה תרי"א בשלח סא, ד. תצוה פג, ג. פד, א. לקו"ת חוקת נו, ג. דרושים לר"ה נט, א. סה"מ תקס"ו ע' קמג. ובארוכה תרי"ח שמות תקנו, א ואילך [ובהנסמן בהע' שלאחז'].

ולקח' ל"ב: ד"ה ולקחתם אגודת אוזב תרל"ב כסה"מ תרל"ב, שהוא חלק מדי'ה ועברתי באמ"צ כשינויים, שם נת' שהקוצו של יריד הוא בחי' כתר. והגם שההתהוות הוא בדרך מאליו: ראה תרי"א בשלח וסה"מ תקס"ו שם.

וד"ל) והוא הכח ויכולת שיש בא"ס להוות עלמות ונבראי' עד אין קץ ועד א"ס ממש, והגם שנק' ג"כ הוי' ל' מהווה, מ"מ אינו שייך שם כלל לומר שהוא מקור להתהוות, שאינו בערך כלל וכלל להיות מקור למקור לעולמות ונבראי' כמו שנבראו (כ"א לאחר הצמצום נבראו העולמות כו' וכמ"ש במ"א, וע' מ"ש בד"ה וירד הוי' על ה"ס מ"ג) והוא רק הכח והיכולת כו' כנ"ל ונק' בחי' שמו הגדול. והענין דהנה בבחי' השם יש ב' מדרי', השם כמו שהוא לגבי עצמו וכמו שהוא לגבי זולתו, והענין דהנה כללות ענין השם הוא רק הארה בעלמא שאינו נוגע לעצמותו כלל, ומ"מ יש בזה חילוק דלגבי זולתו הרי השם אינו נוגע כלל, והגם שע"י שקוראו בשמו הרי עצמותו נפנה אליו, הרי גם הפני' שפונה אליו הן בעצם הפני' שפונה אליו והן במה שממלא מבוקשו הוא ג"כ רק הארה מועטת ואינו בחי' הארת עצמותו כמו שהוא גבי עצמו, וכידוע שכל השפעה שנשפע מהמשפיע אל המקבל הוא רק חלק עשירי, והחלק העשירי הוא רק במספר ולא שהחלק העשירי דומה להט' חלקי' שנשארו בהמשפיע והוא רק הארה מועטת, משא"כ השם לגבי עצמו הגם שהוא רק הארה, מ"מ ה"ה עיקר החיות שמחי' אותו, שהשם הוא מפני שאותיות אלו מחיים אותו וכידוע בענין אדה"ר שקרא שמות לכל הבהמות, ואי' בס' שידע סוד מרכבה העליונה, ולזאת אמר לזה נאה לקרות שור מפני שאותיות שור מחיים אותו ולזה נאה לקרות חמור כו' הרי אותיות השם מחיים אותו, וכמ"כ יוכן במין האדם בפרט שהאותיות של השם שקוראי' אותו הוא הוא החיות שלו, וכמו ראובן ע"ש כי ראה ה' בחי' חכ', ושמעון ע"ש כי שמע ה' בחי' בינה כו', נמצא שיש בשם ב' בחי', השם כמו שהוא לגבי עצמו וכמו שהוא לגבי זולתו, וכמ"כ יוכן למעלה ג"כ שיש ב' בחי' אלו בשם כמו שהוא לזולתו וכמו שהוא לגבי עצמו כו'. והגם שלמעלה אינו שייך לומר ח"ו שהשם מחי' ח"ו, ואדרבה דכל ענין השם הוא רק התגלות מאתו ית' וכידוע ומבואר במ"א באורך, מ"מ יש לחלק בבחי'

הארה מועטת: בשולי הגליון נרשם כאן הגיה' בגוכ"ק: וכמו שכל ודיבור, שהדיבור אינו בערך השכל כלל אף שהתחלתו הוא השכל ונק' חלק העשירי כו' מ"מ רחוק ערכו מאד (ואח"כ נרשם ע"ז: אצ"ל [=איז צריך להעתיק]).

וע' מ"ש בד"ה וירד ה' על ה"ס מ"ג: לעיל ע' פא.

וכידוע שכל השפעה . . . הוא רק חלק עשירי: ראה תראי יתרו ע"א, ד. לקרת ברכה צג, ב. מאמרי אדה"ר תקס"ח ח"א ע' תלה. תקכו. אה"ת בחוקותי (כרך ג) ע' תתקנ. דרושים לשכת שוכה ע' א'תקלא ואילך. סה"מ תרכ"ז ע' רט. תרכ"ט ע' רלו. תרע"ח ר"ע שלט. תש"ח ע' 155.

וכידוע בענין אדה"ר שקרא שמות . . . ואי' בס' שידע סוד מרכבה העליונה: של"ה בהקדמה דף י"ד ע"א. — הובא ונת' באה"ת בראשית (כרך ג) תקמ"א, ב. סה"מ תרכ"ט ע' קלו. וראה גם לקרת נשא כו, ב. כו, א. סה"מ תרל"ז ע' ע"ח. המשך מים רבים תרל"ז ע' כט. תרס"ה ע' קנב. ובארוכה לקו"ש חט"ו ע' 13 ואילך. [ועד"ו במקומות שנשמנו להלן בסמוך].

השם הוא רק התגלות . . . ומבואר במ"א באורך: לקרת בהר מא, ג ואילך. אה"ת בהר (כרך ג) ע' תתקא ואילך. סה"מ תרכ"ט ס"ע קלה ואילך [ובהמ"מ שם]. תרל"ז ע' סו ואילך. תרס"ה ע' קנא ואילך.

השם הנמשך מעצמותו מה שהוא בחי' אור השייך לעולמות וכמו שהוא לעצמותו שאינו שייך לעולמות כלל, ועז"א עד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו בלבד כו', וזהו בד"כ. ובד"פ י"ל שגם בבחי' שמו הגדול הכלול בעצמותו יש ב' בחי' שם הנ"ל וכמשי"ת.

קיצור. עד שנברה"ע ועד שלא נאצל אצי' העליון בריאה ואצי' דכללית, הי' הוא ושמו לבד, ב' שמות, שם הוי' דלתתא ל' מהווה, ושם הוי' דלעילא הכלול בעצמותו, והוא הכח והיכולת כו', והנה בשם יש ב' בחי' כמו שהוא לגבי עצמו וכמו שהוא לגבי זולתו כו'.

יריד וביאור ענין ב' בחי' השם הנ"ל צ"ל תחילה ההפרש בין קדש לקדוש בוא"ו, וענין ג"פ קדוש. והענין הוא דהנה קדש הוא בחי' ומדרי' שקדוש ומובדל לגמרי וכדאי' בזהר קדש מילי' בגרמי' שאינו שייך לעולמות כלל, ובחי' קדוש הוא המשכה שנמשך בעולמות להחיותם, וזהר"ע הוא"ו שהוא המשכה בצמצום עד שיכול להיות מקור לעולמות, ובד"כ המשכה דוא"ו הוא המשכה ע"י שערות וכמשי"ת א"ה. והענין הוא כמו עד"מ השערות הגם שיש בהם חיות וכידוע שהשערות הם חלולים ובתוך החלל נמשך החיות, מ"מ הרי החיות הוא חיות מצומצם מאד ולכן כשגוזזי' השערות אינו מרגיש כאב כלל, והוא מפני שהחיות הנמשך בהשערות הוא לאחר שבוקע את הגולגלת שחופה לגמרי על המוח ואחר שבוקע את הגולגלת נמשך ומתלבש בהשערה והוא חיות מועט ומצומצם מאד, וזהר"ע קדוש וא"ו הוא הארה מועטת שנמשך מבחי' קדש ונמשך בדרך המשכה

ומצומצם מאד: בשולי הגליון נרשם כאן הג"ה בגוכי"ק: וכידוע דהשערות הן בחי' צומח שבחי' והצומח הוא ממהות הדומם ולא ממהות החי כלל וכמ"ש במ"א ועמ"ש מזה בבה"ז פ' נשא בענין מו"ס דהשערות שבו בחי' יגת"ד נק' דורדיי' והוא בחי' המקור להפרצופים שלמטה הכלולים במו"ס שמשם נמשכים וכמא' או"א במזלא אתכלילו כו' נק' דורדיי' פסולת לגבי עצם בחי' ח"ס (בחי' מ"ה שבו קדש כו') וזהו בחי' צומח ושערות שהחיות אינו בערך העצמות כלל (ואח"כ נרשם ע"ז: אצל [= אין צריך להעתיק]).

תריס"ח ס"ע פא ואילך. תריס"ט ס"ע כ ואילך. המשך תער"ב ח"א ע' תרכג ואילך. סה"מ עטר"ת ס"ע קצט ואילך. פרי"ת ע' קצח ואילך.

וכדאי' בזהר קדש מילי' בגרמי': זחי"ג צד, ב. וראה לקרית מסעי צג, א.

הצומח הוא ממהות הדומם ולא ממהות החי כלל וכמ"ש במ"א . . . בבה"ז פ' נשא: ביאורה"ז

לאדהאמ"צ פט, ג. ולהצ"צ ח"ב ע' תתקעו.

וכמא' או"א במזלא אתכלילו: זחי"ג רצב, א. ראה תרי"א יתרו עג, א. לקרית שמיני יט, כ. במדבר יט,

ב. חוקת נח, ב. מאמרי אדה"ז תקס"ז ע' שסד. תקס"ח ח"א ע' א. וע' ד ואילך. ענינים ע' תיח ואילך.

סה"מ תרכ"ז ע' צז. המשך תער"ב ח"א ע' תקי ואילך. סה"מ עזרת ע' קא.

בהוא"ו להיות מקור להתהוות העולמות, וזהו"ע ציור הוא"ו שראשו יו"ד, דהיו"ד מורה על הצמצום שלא יומשך רק נקודה חדא, והוא"ו הוא המשכה בדרך קר"ח וכמשל השערות הנ"ל, וענין ג"פ קדוש הוא נגד ג' עולמות ב"י"ע, דכדי שיהי' התהוות ג' עולמות ב"י"ע מבחי' אצ"י זהו ע"י ג' מיני צמצומי, ועולם האצ"י עצמו נק' קדש לגבי עולמות ב"י"ע וכידוע דבאצ"י איהו וחיוהי חד איהו וגרמוהי חד והוא גילוי ההעלם מאלקות, משא"כ ב"י"ע הם נברא"י נפרדי, וכדי שיהי' התהוות ב"י"ע מאצ"י זהו ע"י ג"פ קדוש שזהו ענין ג' מיני צמצומי. וכמו"כ יובן באצ"י גופא יש ג"כ ג' בחי' קדושי ובחי' קדש, דהנה באצ"י יש ג"כ ב"י"ע דאר"א נק' בריאה דאצ"י, וחג"ת נק' יצ"י שבאצ"י, ונה"י עש"י שבאצ"י, והו"ע ג"פ קדוש, ובחי' קדש הוא בחי' עת"י שהוא קדש ומובדל גם מעולם האצ"י וכמ"ש המתנשא מימות עולם כו'. וכמו"כ יובן ג' בחי' קדוש בבחי' ג' עולמות ב"י"ע דכללות דא"ק נק' אדם דבריאה דכללות, ועת"י וא"א יצ"י דכללות, ואצ"י בחי' אדם דעש"י דכללות, וכדי שיומשך מא"ס להיות ג' בחי' אדם אלו זהו ע"י ג' צמצומי שהם ג"פ קדוש.

והענין הוא דהנה ידוע דבחי' אוא"ס עצומה"ה הוא אחדות פשוטה פשוט בתכלית הפשיטות, ואיך יוכל להיות מבחי' אוא"ס הסתעפות המשכות אורות עליונים בבחי' השתל' עו"ע שאינם ערוך איליו כלל וכלל מנ' טעמים הא' מפני שהם אורות מוגבלים בערך לגבי בחי' אוא"ס בעצמו שהוא בלתי בע"ג בעצם, והב' שהם באים בבחי' התחלקות וריבוי, ואיך יסתעף בחי' התחלקו' וריבוי מבחי' אחדות פשוטה, (י"ל ע"ד משנתל' סעי' ח' יעו"ש), וא"א להיות המשכה מבחי' עצמיות אוא"ס להיות אף מקור למקור להשתל' אם לא ע"י צמצום ומקו"פ והיינו שנתעלם אור עצמותו לגמרי וכמ"ש בע"ח שצ"מ צ"ע כביכול וסילק אורו (עצמותו) הגדול על הצד שנכלל בעצמות לגמרי, ונשאר חלל ומקו"פ ואחי"כ נמשך הקו"ח שנמשך

באצ"י גופא יש ג"כ ג' בחי' קדושי: בשולי הגליון נרשם בנוכחי: בד"ה ביום ההוא בס' תרט"ב סעי' ב' בפנים י"ל הכוונה ב"י"ע דאצ"י כמו שהם מקורי' לבי"ע ממש ובהג"ה הא' שם המתחלת וע' בלק"ת הכוונה באצ"י עצמו יעו"ש היטיב.

ואיך יסתעף בחי' התחלקו' וריבוי מבחי' אחדות פשוטה: ראה לעיל ע' צג. וראה גם מאמרי אדה"ז פרשיות ח"א ע' קו. סידור עם דא"ח קמב, ג. מאמרי אדהאמ"צ דברים ח"ב ע' תרל. ושינ. אה"ת וירא (כרך ד) תשלו, א. דרשים לחה"ש ע' קיג. דרמ"צ ה, ב. מג, סעי"א, מז, ב ואילך. נו, סעי"ב, פכ, א. ככה, סעי"א ואילך. המשך תער"ב ח"ב ע' חתקמ. וככ"מ.
וכמ"ש בע"ח שצ"מ צ"ע כביכול: ע"ח דרוש עגולים ויושר (שי"א) ענף ב'.

בדה ביום ההוא בס' תרט"ב סעי' ב' . . . ובהג"ה הא' . . . יעו"ש היטיב: [ס' תרט"ב הוא גוכי"ק אדמירר הצ"צ מס' 1065 קצ, א], נדפס באה"ת נ"ך כרך ב' ע' תשסו ואילך. ושם בע' תשעא סעיף ג' (ואולי כן צ"ל כאן): יש ג' מיני צמצומים בבחי' האצ"י עד שמתהווה עולם הנפרד יש מאין והן ג"כ ג"פ קדוש. ע"כ. ובהג"ה הא' שם: אוא"א נק' בריאה שבאצ"י וחג"ת נק' יצירה שבאצ"י ונה"י נק' עש"י שבאצ"י כו' והוא המשכה מעת"י להיות ב"י"ע דאצילות.

אור מצומצם מאד וכמו ציור אות וא"ו שהוא מצומצם מאד וכלא ממש חשיבא לגבי בחי' אור העצמיות ממש שלפני הצמצום, וזהו שכ' בזהר נשא קל"ד א' האי חוטא יקרא קדישא דכל שערי דדיקנא בי' תליין אקרי מזל כו' ותאנא הכל תלוי במזל דאיהו חוטא יקרא דכל שערי תליין בי', והענין דכמו שנת"ל בענין השערות שהם יונקי' ממותרי מוחין והחיות הנמשך בהם הוא מצומצם מאד, שנמשך לאחר שבוקע את עצם הגולגלת שחופה ומעלים ומסתיר לגמרי על המוחין, וכמו"כ יובן למעלה שתחלה הי' הצמצום שהו"ע ההתעלמות שנתעלם ונסתלק האוא"ס לגמרי ולא נשאר כ"א רשימה והו"ע האותיות (עמ"ש מכ"ז באריכות בלק"ת בד"ה להבין מ"ש באוצ"ח, ובהביאור לד"ה את שבתותי, ועי' בד"ה ג"ן מ"ם, ועי' בד"ה וירד כו' מ"ג) ואח"כ ע"י שבקע בחי' הו"ד דשם ס"ג בבחי' טה"ע נמשך הק"ו שהוא בחי' קו מצומצם מאד, וזהו מ"ש אז יבקע כשחר אורך שהו"ע בקיעת הק"ו שנמשך בדרך בקיעה כמשל השערות שבוקעים ויוצאים כו', וזהו"ע קדוש וא"ו שהו"ע המשכות הקו מבחי' אוא"ס, דעצם אוא"ס שלפני הצמצום נק' קדש שהוא בחי' קדושתו העצמיות שקדוש ומוכדל לגמרי ואינו שייך להיות אפי' מקור למקור להשתל' העולמות והוא בחי' אחדות פשוטה שפשוט בתה"פ, אך שבוקע הארה מבחי' עצמיות קדושתו ונמשך המשכה בדרך קו מצומצם, וזהו"ע קדוש הא', להיות התהוות בחי' א"ק אדם דבריאה דכללות מבחי' אוא"ס, וקדוש הב' הוא הצמצום הב' שיתהווה מבחי' מל' דא"ק בחי' ע"י וא"א שג"כ אינם בערך בחי' א"ק וכמ"ש בדרוש ג' מיני אדם שהי' מרגלא בפומי' דהה"מ ממעזריטש ז"ל דא"ק הוא אור כללי שמקיף לכל העולמות בשוה וכמ"ש ומתחת זרועות עולם וכמ"ש במ"א, וע"י וא"א הוא בחי' כתר הפרטי כתר דאצי', וכדי שיתהווה בחי' כתר מבחי' מל' דא"ק צ"ל ע"י צמצום וזהו קדוש הב', וקדוש הג' הוא כאשר צ"ל המשכה מהמאציל אל הנאצלים להאציל אורות דחו"ב דאצי' צ"ל עוד צמצום ג' כו', ובחי' קדש הנ"ל שהוא בחי' אוא"ס שלפני הצמצום הוא בחי' שמו הגדול שכלול בעצמותו והוא בחי' השם כמו שהוא לעצמו מפני שהוא קדש לגמרי שאינו בגדר מקור למקור לעולמות כו'.

בלק"ת בד"ה להבין מ"ש באוצ"ח, ובהביאור לד"ה את שבתותי: ס' ויקרא נא, סעי"ב ואילך. בהר מג, סעי"ב ואילך.

בד"ה ג"ן מ"ם: המשך מצה זו תר"מ (שהוא ד"ה גן נעול בתוס' התחלה) פ"ו ע' ט.

ועי' בד"ה וירד כו' מ"ג: לעיל ע' עט ואילך.

אז יבקע כשחר אורך: ישע"י נח, ח. וראה סידור עם דא"ח רנז, ד ואילך.

וכמ"ש בדרוש ג' מיני אדם שהי' מרגלא בפומי' דהה"מ: אוה"ת ענינים ר"ע פד. ועד"ז באוה"ת בלק

ע' תתקסח, והובא גם בדרמ"צ נח, ב. וראה בשם הה"מ ע"פ קורא הדורות מראש בלקו"ת מסעי צה, ב.

ביאוה"ז להצ"צ ע' רנט.

ומתחת זרועות עולם וכמ"ש במ"א: לקו"ת שה"ש יח, ד. אוה"ת ברכה ע' איתתעט. וראה גם לקו"ת

שה"ש מא, א.

בניח כשעלה ברצונו הפשוט . . . בניח דבתחלה הי' אוא"ס ממלא מקום החלל: ע"ח דרוש עגולים

ויורש (ש"א) ענף ב'.

קיצור. ענין קדש מילי בגרמי, וקדוש וא"ו מקור להתהוות העולמות, וג"פ קדוש נגד ג' עולמות ביי"ע וכמו"כ יש ביי"ע באצי, וכמו"כ יובן ביי"ע דכללות, קדוש הא' הוא בחי' ראשית גילוי הקו מאוא"ס ב"ה שהוא המשכות הארה מצומצמת מבחי' או"ס עצומה שלפני הצמצום, שנמשך לאחר סילוק והתעלמות האור לגמרי ואח"כ המשכה בדרך קו, וקדוש הב' צמצום מל' דא"ק להיות התהוות בחי' עיי' וא"א, וקדוש הג' הצמצום להאציל אורות חריב דאצי' כו', ובחי' או"ס שלפני הצמצום הוא בחי' קדש וזהו השם שלעצמו בחי' שמו הגדול כו'.

יא) והנה כמו שנת"ל ב' בחי' קדש וקדוש, קדוש בוא"ו הו"ע המשכת הקו, וקדש הוא בחי' או"ס שלפני הצמצום, וזהו נד"כ דבחי' קדש הוא לפני הצמצום, וקדוש לאחר הצמצו', אמנם כמו"כ י"ל שיש ב' בחי' אלו דקדש וקדוש בבחי' או"ס שלפני הצמצום ג"כ. והענין דהנה ידוע מ"ש בע"ח כשעלה ברצונו הפשוט לברוא העולם והוא מה שעלה ברצונו הפשוט לפני הצמצום כשהי' או"ס ממלא כל מקום החלל, עלה ברצונו הפשוט כל השתל' העולמות כאו"א בפרט איך שנתהווה לאחר הצמצום, וראי' לזה שהרי הרצון הפשוט הזה הי' סיבת הצמצום וכמ"ש בע"ח דבתחלה הי' או"ס ממלא מקום החלל ולא הי' לא בחי' ראש ולא בחי' סוף וכשעלה ברצונו הפשוט לברוא כו' להוציא פעולתיו כו' צמצם א"ס א"ע כו', ומובן הענין דמפני שעלה ברצוה"פ להיות עולמות כמו שהן עתה, ולא הי' אפשר להיות זאת מבחי' או"ס שלפני הצמצום מפני שלא הי' בו ראש וסוף כו' ולזאת צמצם א"ע כו', וא"כ מה שעלה ברצוה"פ הוא כל ההשתל' כמו שהוא לאחר הצמצום כו', ולזאת זה שעלה ברצונו הפשוט שיהי' התהוות העולמות הרי הרצון הזה שייך לגילוי לזולתו, הגם שמבחי' רצון זה כמו שהוא אינו שייך כלל שיהי' התהוות העולמות כ"א לאחר הצמצום שהו"ע סילוק האור הגדול עה"צ שהוא שנתעלם האור לגמרי ואח"כ עיי' המשכות הקיי' שהוא המשכה בצמצום ע"ד המשכה דשערות אז הי' יכול להיות התהוות העולמות וכנ"ל בסעי' שלפני זה, אך בחי' או"ס שלפני הצמצום אינו שייך להיות אפי' מקור למקור להתהוות העולמות והוא בחי' קדש כו' כנ"ל. אמנם האמת שאינו שייך לעולמות כלל שהוא בעצמותו עדיין ואינו שייך לגילוי לזולתו, והיינו שמהאור הזה יתהוו העולמות כמו שנתהוו עתה זה אינו שייך כלל, אך בעצמותו גופא כביכול הי' ההשערה אכל פרט ופרט איך שיהי' בגילוי לאחר הצמצום וכמ"ש הל' בע"ח כשעלה ברצונו הפשוט לברוא את העולם, והוא הנק' בכ"ק (כ"ק אדמיר' האמצעי זצלה"ה) מה ששיעור בעצמו בכח כל מה שיהי' בפועל לאחר הצמצום, והנה בחי' רצון זה מאחר שהוא בחי' הגילוי בעצמותו מה

הנק' בכ"ק [=בכתבי קודש] (כ"ק אדמיר' האמצעי זצלה"ה) מה ששיעור בעצמו בכח: ראה שער היחוד לאדהאמ"צ (נדפס בס' נר מצוה ותור"א) ט, ב הנזכר לקמן ע' שנג. שערי אורה סו, א. שערי חשונה כו, ב. קי, א. קמו, ב. תרח בראשית ח, ב. יז, סע"ד. מה, א. נח סז, א. לך לך פו, א. מאמרי אדהאמ"צ בראשית ע' טו. ויקרא ח"ב ע' תרסט. תשצ. במדבר ח"ב ע' שזה. דברים ח"א ע' כה. קלב. שיד. שנד. ח"ב ע' תרלד. ח"ג ע' תתיח. ג"ך ע' קל. דרושי תהנה ח"ב ע' תט. תרמג. קונטרסים ס"ע רא ואילך. וראה גם סה"מ תקס"ח ח"א ע' שכד ואילך.

ששייך לזולתו כנ"ל א"כ היז בחי' אחרונה שבאוא"ס, והוא בחי' מל' דא"ס כמו שהוא לפני הצמצום, ומוכרח לומר שיש סיבה לזה שנתעורר בהרצון הפשוט הנ"ל שיהי' התהוות העולמות בגילוי, והוא מפני שהי' תחילה ההתעוררות כללי בעצמות אוא"ס כביכול בהעלם עצמותו מה שאינו שייך לגילוי והוא למעלה הרבה עד אין קץ גם מבחי' הרצון הפשוט הנ"ל, ושם נתעורר כביכול בהרצון בעצמותו גופא שיהי' רצון להתהוות העולמות ומחמתו וסיבתו הי' אח"כ (י"ל ע"י ריבוי רבבות השתל"י בעצמותו כביכול) הרצון הפשוט לכללות ההשתל' מרוכ"ד עד סוכ"ד להיות מקור למקור להשתל' דקו"ח לאחר הצמצום כו' כנ"ל (ובמ"א מבואר שזהו בחי' הרצון דאנא אמלוד שנתעורר בעצמותו ברצון על מלוכה ומפני שאין מלך בלא עם הי' אח"כ הרצון על התהוות העולמות, ונמצא הרצון דאנא אמלוד בעצם אינו שייך לעולמות כלל, רק שהוא סיבה להרצון הפשוט הנ"ל, ועמ"ש לקמן בפרק שאח"ז), וב' בחי' אלו י"ל שנק' טה"ע וטה"ת והכל בבחי' אוא"ס שלפני הצמצום, טה"ת הוא בחי' הרצוה"פ הנ"ל מה ששיער בעצמו בכח כל מה שעתיד להיות בפועל היינו כלליות המשכות הקרוח והשתל' העולמות מרכ"ד עד סוכ"ד שיהי' לאחר הצמצום והתפשטות אוא"ס שלמעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית דהיינו בחי' הצמצום והקו כו' הכל אשר לכל הי' כלול בהרצון הפשוט הנ"ל (ע' בשה"ת ד"ה אחרי) והוא הנק' טה"ת, ובחי' טה"ע הוא כביכול ההתעוררות בעצמותו בהעלם העצמי מה שאינו שייך להיות בגדר גילוי, ואינו שייך לומר שהוא מקיף כללות העולמות והתפשטות אוא"ס כו' כנ"ל כי"א שהוא בחי' מקיף למקיף הכללי דטה"ת שנק' בשם מקיף הכללי והיינו הידיעה כללית בכל המדרי' והעליות והירידות שלמעלה עד אין קץ כו' כנ"ל, ובחי' טה"ע הוא בחי' מקיף למקיף הכללי, וז"ש באורך נראה אור, פי' באורך העצמי שהוא בחי' אור עצמותו שאינו שייך לומר עליו שהוא בחי' מקיף הכללי ג"כ כנ"ל וממנו נראה אור דטה"ת שהוא בחי' מקיף הכללי, דבבחי' אוא"ס עצמו"ה בחי' טה"ע אינו שייך לומר ידיעה כללית ג"כ, אך ממנו נראה אור דטה"ת שהוא בחי' מקיף הכללי כנ"ל, ונק' בחי' זו מקיף למקיף הכללי היינו כביכול ירידת והשפלות עצמו לידע מה שברצונו ובהידיעה הכללית מראש לסוף כו' וד"ל.

קיצור. י"ל גם באוא"ס שלפני הצמצום ב' בחי' קדש וקדוש, קדוש הוא בחי' מה ששיער בעצמו בכח מה שעתיד להיות בפועל, וקדש בחי' ההתעוררות

(י"ל ע"י ריבוי רבבות השתל': בשולי הגליון נרשם בגוכי"ק: י"ל כתר ומל' וע' בשעהיחו' (מ"ש ריבוי כו' השתל' כו', י"ל מכתר עד מל').

ובמ"א מבואר שזהו בחי' הרצון דאנא אמלוד: שערי אורה פ, ב ואילך. ראה גם לקראת נשא כא, ד (ובהמ"מ שם). ס' מאמרי אדהאמ"צ במדבר ח"א ע' קעה.
ע' בשה"ת ד"ה אחרי: שעית לאדהאמ"צ שער התפלה כו, ג.
וע"י בשנהיחו': שער היחוד מאדמור' האמצעי שם ט, ב: יש ראש וסוף כתר ומל' גם בבחי' עצמיות אוא"ס.

בעצמו להיות רצון פשוט כו', והם ב' בחי' טה"ת וטה"ע, מקיף כללי ומקיף למקיף כללי, וזהו באורך נראה אור כו', וי"ל שהוא בחי' הרצון דאנא אמלוך כו'.

י"ב) והנה כ"ז הוא בחי' שמו בכלל ונק' בחי' שמו הגדול, וזהו ענין ושמד קדוש שבבחי' שמך העצמי בחי' שמו הגדול יש ב' הבחי', בחי'קדוש ובחי' קדש וכמ"ש ושמד אחד שהוא בחי' אח"פ ממש. והנה בד"פ י"ל גם שם ג' מדרי' זו למעלה מזו. והענין דהנה בכל מדה מתחלת הווייתה עד שהיא מוכנת להתגלות טרם שנתגלה ממש יש ג' מדרי', והוא עצם היולי דהמדה היא שאינו בבחי' גילוי כלל, ואח"כ הגילוי כללי, ואח"כ כמו שבאה בפרט איך להתגלות, וכמו עד"מ במדת החסד הרי יש בחי' כח ההיולי שנק' חפץ חסד והיינו עצם מדת הטוב שנטוע ומורש בעצם נפשו אשר כל מיני טוב נמשך משם, אך עצם הכח היולי הנ"ל אינו בערך ההטבה כמו שבאה אח"כ ולא זו לבד שאינו שייך שם הטבה פרטיות, אלא שלא יש שם שום התעוררות הטבה באופן שבא אח"כ, וכידוע דכל היולי הוא מושלל מכל גילוי ומכל ציור, דכל גילוי וציור בהכרח שיהי' באיזה הגבלה שיהי' כו' וההיולי בהכרח שיהי' פשוט בלי שום הגבלה ולזאת יוכל להיות מקור על כל מיני פרטים שנמצאים ממנו כו' וכמ"ש במ"א (ואופן מציאותם ממנו הוא בדרך ממילא כו' וכמ"ש במ"א). וגם שהרי הכח היולי דמדת החסד הוא דבוק בעצם הנפש והוא כהעצם ממש שאינו נבדל ממנו כלל, וכמו שעצם נפש אינו שייך בו מהות ההטבה והפרטים שבאים אח"כ כמ"כ הכח העצם שדבוק בהעצם אינו מהסוג הגילויים שבאים ממנו, ולכן אנו רואין שיוכל להיות שלא יבוא שום גילוי לעולם מהכח ההיולי שבעצם הנפש, דהרי נפש שלם ויש בו כל הכוחות כמו כח השכל ההיולי וכח החסד ההיולי וכן כח הגבו' כו' ומ"מ יוכל להיות שלא יבוא שום גילוי מהכח הגבו' ההיולית שבו וכמו איש הטוב בעצם שכל גילוי הכל במדת החסד לבד אף שבודאי יש בו גם כח הגבו', או כמו בשוטה שלא יתגלה בו כח החכ' הכלולה בהעלם בעצם נפשו, ואם הי' הכח ההיולי איזה כח גלוי בהכרח שיבוא בגלוי לפועל כידוע וכמ"ש במ"א. ומאחר שאין הפעולה בגילוי הכרחי מובן דעצם הכח אינו שייך לגילוי כלל

והענין דהנה בכל מדה מתחלת הווייתה . . . יש ג' מדרי': ראה שער היחוד לאדהאמיצ' שם י' סע"א ואילך. סה"מ תרנ"א ע' סט ואילך. תרנ"ז ע' רט ואילך. תרס"ג ע' צו ואילך. המשך תרס"ז ע' תקיא ואילך. סה"מ עטר"ת ע' ד. סה"מ קונטרסים ח"ב שכו, א.

וכידוע דכל היולי הוא מושלל מכל גילוי . . . וכמ"ש במ"א: ראה אמרי בינה שער הקיש' כג, ג"ד. שערי אורה שער הפורים פד, ב. שער היחוד שם י', א ואילך. פירוש המלות לאדהאמיצ' ס, ד. תריח ויגש צב, א. מאמרי אדהאמיצ' דברים ח"ב ע' תרלז ואילך. סה"מ תר"ז ע' שס ואילך. תרנ"ז ע' רה ואילך. תרס"ה ס"ע צו ואילך. המשך תרס"ז ע' פ ואילך. אעתי"ר ע' ה ואילך. תרפ"ז ע' קצו ואילך. תרפ"ט ע' 64 ואילך. תרצ"ז ע' 170 ואילך. תש"ז ע' 42 ואילך. קונטרסים ח"ג ע' סז ואילך.

(ואופן מציאותם ממנו הוא בדרך ממילא כו' וכמ"ש במ"א): ראה סה"מ תר"ז שם ע' שסב. תרנ"ז שם ע' רט. תרס"ז ס"ע פג. ועוד.

ואם הי' הכח ההיולי איזה כח גלוי בהכרח שיבוא בגלוי לפועל כידוע וכמ"ש במ"א: ראה סה"מ תרנ"ז שם ע' רח. ובהנסמך בהערות הקדומות.

כו', ואח"כ כאשר נתעורר באיזה הטבה פרטיות היינו להיטיב עם זולתו אך לא נדע עדיין איך ומה תהי' ההטבה הזאת וכיצד יביאה לידי פועל, ומ"מ מאחר שכבר נתעורר באיזה הטבה הרי יש שם גילוי הטוב ויבוא לידי פועל, והגם שאינו ניכר שם פרטי ההטבה כלל ואינה מצומצמת כלל לפ"ע המקבל וכשישפיע לו מצד עצם ההטבה כמו שהוא אצלו יוכל להיות שיבוא בדבר שאינו טוב כלל לפ"ע מצב שפלות המקבל וכמ"ש במ"א ויהי' בריבוי שאינו לפי ערכו כלל, והוא מפני שבהתעוררות הזאת אין בה כלל מפרטי ההטבה כמו שתבוא לידי פועל כ"א הטבה כללית, ומ"מ ה"ז גילוי אור הטבה בעצמו ועתיד לבוא לידי גילוי, והוא שאחר שנתעורר בההטבה הכללית יבוא אח"כ לשער בעצמותו באיזה אופן תהי' ההטבה בפרט, והיינו שמשער מהות המקבל ואת הטוב לפניו ובאיזה אופן ישפיע לו, הכל בד"פ ישנו בהשערה הנ"ל וכבר מוכנת להתגלות ותבוא לידי פועל בסדר נכון כפי ההשערה בעצמותו כו'.

והנמשל מזה יובן למעלה בבחי' עצמיות אוא"ס שלפני הצמצום שיש ג' מדרי' מתחילת הרצון עד ההשערה בכח הנ"ל, והוא בחי' חפץ חסד העצמי ההיולי דאי' בע"ח בתחלת שער הכללים כשעלה ברצונו ית' שמו לברוא העולם כדי להיטיב לברואיו כו' ובחי' רצון להיטיב הנ"ל הוא התעוררות כללי על התהוות

לחטיב לברואיו כו': הוספה משנת תרנ"א בגוכ"ק נוסף כאן הג"ה: (בע"ח בשער עיגולים ויושר ענף א' בהחקירה הראשונה בסיבת בריאת העולמות כ' שהוא להוציא שלימותו ית' כו' יעו"ש. וכ"ה בשער ההקדמות הקדמה ג', והסיבה בהבריאה בכדי להיטיב לברואיו כו' זה בענין התהוות עולם העקודים וכן בשער הקדמות כ' זה (בד' ירושלים דל"ג ע"א) ג"כ לענין עולם העקודים, ואפשר י"ל ע"פ מ"ש באוצ"ח בדרוש ענו"ב (ד"ה ע"ב) בטעם קריאת שם עקודים ע"ש אברהם (שהוא בעל העקידה) וכ' שם ז"ל שאז בעקודים התחיל להתגלות בחי' כלי כדי שיוכלו העולמות לקבל הארת הא"ס ולידע שהוא רחום וחנן וזה עלה ברצון העליון מצד רחמיו שלו ומאחר שעולם העקודי' התחיל להתגלות שהוא בעל הרחמים ולכן נק' ע"ש אברהם שגימ' רחם כו' יעו"ש, ולפי"ז י"ל דמעולם העקודים התחיל להתגלות מדת רחמיו וטובו וקודם לזה לא הי' ניכר מדת טובו ית' מריבוי אור (י"ל כי הטוב צ"ל להיות מה שאצל המקבל טוב כו' כנ"ל וזה במציאות הכלים דוקא כו') וכמ"ש בענין בן ג' שנים דוקא הכיר אברהם את בוראו כו'. אמנם גם בסיבת הבריאה בתחילה הי' מצד מדת הטוב כו' די"ל דבע"ח מדבר בהכח שעומד בהתגלות, ולזאת כשמדבר בהתהוות עולם העקודים שיש שם מציאות כלי והרי ישנו בהתגלות מדת הטוב כנ"ל

וכשישפיע לו מצד עצם ההטבה . . בדבר שאינו טוב . . וכמ"ש במ"א: ראה גם סה"מ תרנ"ז שם ס"ע ריא ואילך. תרס"ג שם ר"ע צו. תרס"ז שם ר"ע תקד.
צ"ל להיות: כ"ה בגוכ"ק.
יקונו המים: ע"פ בראשית א. ט.

העולמות, וקדם לזה בחי' חפץ חסד העצמי ההיולי בבחי' פנימיות ועצמות אוא"ס טרם שנתעורר כביכול בעצמותו בהרצון להיטיב דהוה שכבר בא בגילוי הטבה כללית אלא שאינו ניכר שם עדיין איך ומה יהי' אופן ההטבה וממילא ה"ז רחוק מאד גם ממקור למקור להשתל' שלאחר הצמצום כו' אחר שהאור בעצם אינו בערך המקבלים וגם לא הי' שם עדיין אף ההשערה בכח א"כ אינו בערך המקבלים כלל וכלל, מ"מ בעצמותו ה"ז גילוי ואין ערוך לגבי כח ההיולי העצמי שכלול בעצמותו שאינו בגדר גילוי כלל אף לעצמו ואין שם התעוררת הטבה כלל, והוא בחי' כח העצמי שמיוחד עם העצם ממש וכמו שהעצם אינו שייך לשום גילוי כלל כמו כן הכח העצמי אינו בגדר גילוי כלל, ואף שכל הגילויים באים ממנו מ"מ הוא בעצמו אינו בגדר גילוי כו' וכמ"ש במ"א. והרצון להיטיב הוא בדרך כלל, ובא בבחי' רצון לשער בעצמותו בכח איך ומה יהי' אופן ההשתל' כו', וכמ"כ יובן ברצון על מלוכה (שזהו סיבת הבריאה כו') שיש כח ההתנשאות העצמי שכלול בעצמות אוא"ס מה שאינו שייך לגילוי המלוכה כלל כו' ומה שעלה ברצונו כביכול אנא אמלוך ה"ז התעוררות כללי כו'. ומדרי' הג' הוא מה שאין מלך בלא עם והוא מה ששיער

אומר בכדי להיטיב כו' משא"כ קודם הבריאה (היינו כסיבת הרצון הפשוט כו') שאינו שייך שם התגלות מדת הטוב אחר שאינו בערך המקבלים כלל כו' כנ"ל לא אמר שם בכדי להיטיב כ"א בכדי להוציא שלימותו ית' כו' דשייך לומר דכח זה נתגלה שם בעצמותו כו', אמנם באמת גם מדת ההטבה היתה כלולה שם וגם זה הי' סיבת הבריאה כו' כן י"ל. ועמ"ש במ"ח בעולם קטן פ"א וז"ל ורצה להראות שלימותו ולהנאות בנ"א מטובו כו' עכ"ל (ונ"ל דמ"ש בקעה מליאה מים היינו מה שהי' אוא"ס ממלא מקום החלל, ומ"מ יקו המים אל מקום אחד ותראה היבשה הוא מה שצמצם א"ע וסילק אורו כו', ובהג"ה שם בע"ח דהנקודה האמצעית היא שרש הדין ונתגלה כו' וכמ"ש במבוי"ש ש"א פ"א, וכ"ה במ"ח לקמן) ובפנים במס' צמצם א"א פ"א מ"א כ' ג"כ להראות שלימותו ולהיטיב בו כו', ובס' מעין החכמה כ' ג"כ כשעלה ברצוה"פ להיטיב כו', ובס' שבר יוסף כ' לברוא העולמות שיכירו גדולתו להיטיב לברואיו כו' וכ"כ בעמה"מ בתחלת שער שעה"מ בעצמותו, ואפשר דענין להוציא לאור שלימות פעולתו כו' שכ' בע"ח נכלל בכלל ענין הרצון על מלוכה כו' (ועמ"ש בד"ה ביום השמע"צ, ג"א) וע' בעק"מ בפי' מאה"ז, בריש הורמנותא ח"א דטו"א כ' דשיעור בחי' המל' בכוח שבתוכה יהי' מקום לעולמות נק' הורמנותא דמלכא ובפי' הקצר כ' כשעלה ברצונו להמציא העולמות כפי שיתנהגו בממשלתו ומלכותו כו' יער"ש. ובאמת בכאן אין נפ"מ בהחילוקי שמות והעיקר שקודם שבא ההשערה בפרט קדם לזה התעוררות כללי שזאת הסיבה לההשערה פרטיות כו' וד"ל).

ועמ"ש בד"ה ביום השמע"צ ג"א: סה"מ תרנ"א ע' סז ואילך.

מ"מ הוא בעצמו אינו בגדר גילוי כו' וכמ"ש במ"א: ראה בהנסמן לעיל הערה ד"ה: וכידוע דכל היולי הוא מושלל.

ועמ"ש בד"ה ביום השמע"צ הנ"ל: סה"מ תרנ"א שם ע' סט.

בעצמו אופן ההשתל' דזהו ההתנשאות על עם כו' (ועמ"ש בד"ה ביום השמע"צ הנ"ל) ועמ"ש במק"מ פפי' מאה"ז בריש הורמנותא דמלכא דזה מה ששיער שיעור המל' בכח וגלוי' גליפו הוא מה ששיער בכחי' המל' בכח מקום לעמידת העולמות כו'. ויובן זה ג"כ ע"פ מ"ש במ"א בג' מדרי' ברצון הא' רצון המוחלט בעצמותו ואף שהוא בחי' רצון מ"מ אינו שייך לגילוי כלל והיינו שאין שם שום התעוררות לפועל כלל עד שיוכל להיות שלא יבוא לידי פועל לעולם, ומה שנתעורר ברצון כללי להפרט ההוא אף שמציאותו הוא מהרצון המוחלט מ"מ הוא כעין הוי' חדשה לגמרי כו', והב' הוא מה שנתעורר ברצון להפרט ההוא כמו הבנין או למר"מ והיינו הרצון בד"כ עדיין ואינו ניכרים שם הפרטים, מ"מ עתיד לבוא לידי פועל אחרי שכבר נתעורר ברצון גלוי בעצמו, ומ"מ עצם הרצון ההוא אין לו שייכות לפועל ממש ונק' רצון הקדום הכללי, והוא הסבה להתעוררות הרצון אח"כ לשער פרטי הדברים בכח באופן שיבוא אח"כ בפועל, ולמעלה נק' זה בחי' הרצון הפשוט כו' וד"ל.

והנה עוי"ל שיש גם מדרי' ד' בבחי' עצמות אוא"ס שלפני הצמצום, והוא בחי' תוה"ק שבעצמותו שעלי' נא' ואהי' אצלו שעשועים שעשועי המלך בעצמותו (ולפמ"ש בס' שבר יוסף ובעה"מ נר' שזהו לאחר שעלה ברצוה"פ, אך מענין במי נמלך מובן שזהו קודם ההשערה בכח כו'. (י"ל דזהו בחי' פנימיות וחיצוניות שבתורה) וכמ"ש בד"ה בשעה שהקדימו כו' גבורי כח הגדול יעו"ש) והוא בחי' התורה הקדומה שהיא הממוצע בין עצמות האוא"ס בחי' הרצון המוחלט שיבוא לבחי' רצון להתהוות, וכמא' בי מלכים ימלוכו והיינו שבכדי שמבחי' ההתנשאות העצמי שכלול בעצמות שאינו שייך לגילוי כלל יבוא לבחי' רצון גלוי בעצמותו על מלוכה (וצ"ל גם לבחי' הרצון דאנא אמלוך הנ"ל וענין ההמלכה דבמי נמלך כו' ר"ל שהתו' היא הסיבה כו') הוא ע"י התורה שהיא הממוצע כו'.

והנה כ"ז הוא בחי' שמו הגדול שיש בזה ב' מדרי' מה שיש לו איזה שייכות לעולמות ומה שהוא לעצמו לבד ואינו שייך לעולם כלל כו' כנ"ל, אך ממ"ש בפר"א עד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו לבד הרי שיש מדרי' שלמעלה מכללות בחי' שמו והוא בחי' אוא"ס עצומ"ה טרם שירד להיות בחי' מקיף למקיף הכללי ג"כ, והוא בחי' העלם עצמותו ממש שאינו שייך לומר עליו אפי' בחי' מקיף למקיף, דבחי' טה"ע בחי' מקיף למקיף הוא רק בחי' שם והארה בעלמא לגבי עצמיות אוא"ס. וי"ל

ע"פ מ"ש במ"א בג' מדרי' ברצון: עטרת ראש ה' ב ואילך. שער היחוד לאדהאמ"צ טו, א ואילך. מאמרי אדהאמ"צ במדבר ח"ב (המובא לקמו) ע' תקפו ואילך. סה"מ תר"ן ע' שטז ואילך. תרנ"ז ע' שע ואילך. תרס"ג ע' צו ואילך. תרס"ה ע' א ואילך. המשך תרס"ז ע' קצו ואילך. תעריב ח"א ע' קכ ואילך. תרפ"ח ע' ז ואילך. תשי"א ע' ז ואילך. תשי"ג ע' 6 ואילך.

ואהי' אצלו שעשועים: ע"פ משלי ח, ל.

בד"ה בשעה שהקדימו כו' גבורי כח הגדול: מאמרי אדהאמ"צ במדבר ח"ב ע' תקעז"ח וע' תקצג ואילך.

בי מלכים ימלוכו: משלי ח, טו.

דז"ש ישת חשך סתרו שהוא בחי' העלם עצמיו' או"ס אשר בחי' טה"ע אין ערוך כלל לגבי בחי' זו, ובחי' זו נק' הוא שעז"א אני הו"א כו', דתי' הוא מורה על העלם, והיינו בחי' העלם שאינו שייך לגילוי כלל, וזהו אמיתית ענין הוא דגם בחי' התעוררות הרצון בעצמותו שנתל' בחי' מקיף למקיף ה"ה בחי' גילוי אור, ואף שהוא לעצמו עדיין ואינו שייך כלל לעולמות אף בדרך מקור למקור כו' כנ"ל מ"מ י"ל בעצמותו גופא כביכול ה"ז גילוי אור שהרי כבר יש שם איזה רצון כללי (וגם בחי' רצון המוחלט ה"ה איזה כח וגילוי בעצמותו כו') וז"ש באורך נראה אור הרי גם בחי' טה"ע נק' אור, וא"כ אמיתית בחי' ההעלם לגמרי הוא בחי' פנימיות עצומ"ה שלמעלה גם מבחי' טה"ע (וגם בחי' הרצון המוחלט כו'). (וי"ל דבחי' זו הוא למעלה גם מבחי' חפץ חסד שהוא בחי' יחיד שלמעלה מאחד וקדמון וכמבו' בשער היחוד, אך בחי' הוא עוד למעלה יותר והוא בחי' הפנימיות ועצמיות דבחי' יחיד כו', (ועי' בעט"ר ד"ה להבין ענין ר"ה פ"א ופי"ב), וזהו במי נמלך שיהי' בחי' חפץ חסד להתהוות העולמות בנשמותיהן של צדיקי', הרי שנש"י עלו בבחי' פנימיות ועצמיות דבחי' יחיד כו').

והנה שרש דנש"י י"ל שהוא בבחי' הוא שלמעלה גם מבחי' טה"ע, וראי' לזה ממשארז"ל במי נמלך בנשמותיהם של צדיקי' (וכלליות נש"י נק' צדיקי' וכמ"ש ועמך כולם צדיקים). והנה ענין ההמלכה אף שהיא לאחר שכבר נתעורר באיזה רצון על איזה דבר מה, דאל"כ אינו שייך המלכה, מ"מ ענינה הוא שמבטל כל רצונו בהמלכה זו, וכמו עד"מ אחד שממליך עצמו עם זולתו ושואל עצתו באיזה רצון, אם הוא עומד בתוקף על החלטת רצונו, אינו שייך ההמלכה כלל, אלא ענינה הוא שמבטל החלטת רצונו לגמרי להאישי שמתיישב אתו, ואם יאמר לו הן יביא את הרצון לפועל, ואם יאמר לאו נתבטל כל החלטת הרצון כאילו לא עלה ברצונו מעולם, ונמצא כל רצון האישי הממליך א"ע תלוי בהנמלך כו'. וכמו"כ יובן בדוגמא דדוגמא למעלה מה שאמרו במי נמלך בנשמותיהן של צדיקים הרי ענין ההמלכה הוא כביכול שנמלך על החלטת רצונו על כללות סדר ההשתל' בנשמותיהן של צדיקים, והיינו שעלה לפניו ההעלאת מ"ן של צדיקים בקיום התומ"צ, ועי"ז הוחלט אצלו כביכול הרצון על סדר השתל', ונמצא בהמלכה זו תלוי כל בחי' הרצון אף בחי' הרצון המוחלט, ונמצא מובן דנש"י ותו"מ הם למעלה גם מבחי' הרצון המוחלט (ולכן באו התו"מ אח"כ בבחי' ממוצע כו' כנ"ל) והיינו דשרשן מבחי' הפנימיות והעצמיות והיינו בחי' הרי"א כו'. וי"ל דזהו מ"ש מח' ש"י קדמה לכל דבר, פי' דבר

ישת חושך סתרו: תהלים יח, יב.

באורך נראה אור: שם לו, י.

וכמבו' בשער היחוד: שעה"י לאדהאמי"צ שם ט, ב ואילך.

בעט"ר ד"ה להבין ענין ר"ה פ"א ופי"ב: דף יב, א ואילך.

במי נמלך . . ועמך כולם צדיקים: ב"ר פ"ח, ז. ישעי"ס, ס, כא.

מח' ש"י [=של ישראל] קדמה לכל דבר: ב"ר פ"א, ד: האבות וישראל כו' עלו כמחשבה להבראות

כו' מחשבתן של ישראל קדמה לכל דבר.

הוא הצמצום כמ"ש בד"ה יונתי ר"מ (בהרישומים דשובה) וי"ל מפני שדבר הוא בחי' מל' והצמצום הי' בבחי' מל' דא"ס כו', ומח' ש"י קדמה לכל דבר לכל הבחי' שהם שרש ומקור למקור לבחי' דבר הנ"ל דשרשן מבחי' פנימיות אוא"ס שלפני הצמצום, וי"ל דו"ש ישראל עלו במח' תחילה פי' שעלו תחילה לפני בחי' מחה"ק כו'.

קיצור. ש"ל ד' מדרי' בבחי' שמו הגדול שלפני הצמצום רצון המוחלט, תוה"ק, רצון הקדום או רצון הכללי, ורצון הפשוט, ובחי' העצמות למעלה מזה, וזהו בחי' הוא, העלם העצמי שלמעלה גם מבחי' טה"ע ישת חשך סתרו כו' ושם שרש נשמות ישראל במי נמלך כו' מח' ש"י קדמה לכ"ד, נש"יעלו במח' תחילה כו'.

י"ג) ועפ"ז יובן מ"ש ונגוף ה' את מצרי' נגוף ורפוא פי' נגוף למצרי' ורפוא לישאל, ונת"ל הקושי' איך נמשך מבחי' אוא"ס שלמעלה מהשתל' שיהי' נגוף למצרי' ורפוא לישאל דוקא הלא כתי' אם צדקת כו' וכחשיכה כאורה כו', אך הענין דהנה מה שכת'י אם צדקת והחשך לאור שוה ממש, ולכן יכולים לקבל כו' כ"ז בבחי' חיצוניות משם יכולים לקבל אפי' עוברי רצונו ג"כ, ואפי' מבחי' חיצוניות דא"ק נמשך להיות חיצוניות העולמות כולם בהשוואה אחת ולכן רגלי א"ק מסתיים בעשי', דתחתית דעקב דא"ק הוא ראש העשי', וכ"ז בבחי' חיצוניות, אך בפנימיות העיקר הם ישראל דוקא ואין העוברי רצונו יכולים לקבל משם וכידוע דבאמת יעקב הוא הבכור כמשל השפופרת כו' (וע' בתו"ח בד"ה ויקח מן הבא ישראל ועכו"ם שניהם עלו במח' אך זה בפנימיות וזה בחיצוניות, קו"ח (ששרשו מבחי' פנימיות וכמ"ש במ"א) ורשימה שנשאר במקר"פ יעו"ש) והיינו בבחי' אוא"ס שלמעלה מתהו ותיקון שם יעקב למעלה מעשו, וז"ש והו"א עבר לפניהם פי' בחי' הוא, שהוא בחי' פנימיות אוא"ס שלפני הצמצום עבר לפניהם למעלה מיעקב ועשו תהו ותיקון, ושם העיקר הוא יעקב דוקא (ולכן נענש על מה שהשתחוה לפני עשו

בד"ה יונתי ר"מ (בהרישומים דשובה): המשך יונתי תר"מ ע' מה. [וע"ש שהוא, רוש"ס מד"ה כנשר יעיר מש"פ האזינו תרמ"א].

ישראל עלו במח' תחילה: ראה גם זח"ב קח, ב: במחשבה בקדמיא. וראה אמרי בינה שער הק"ש פ"מ"א.

ונגוף ה' את מצרי' . . . נגוף למצרי': ישע"י יט, כב. ראה לעיל בד"ה ועברתי באמיצ.

אם צדקת כו': איוב לה, ז.

וכידוע דבאמת יעקב הוא הבכור כמשל השפופרת: ראה ב"ר פס"ח, ח. רש"י תולדות כה, כו. תו"ח וישלח קפט, ב. קצא, ב. ועד"ז שם קסא, ב. קפה, א [ונהנסמן בהמימ בסוף הספר שם – הוצאת קה"ת תשנ"ג]. אוה"ת וישלח רל, ב ואילך. סה"מ תרכ"ו ע' רלא. ובכ"מ.

בתו"ח בד"ה ויקח מן הבא ישראל ועכו"ם שניהם עלו במח': תו"ח בראשית קפט, א. וראה גם שם ודף עו, א [ונהמימ בסוף הספר שם]. קפה, א.

ששרשו מבחי' פנימיות וכמ"ש במ"א: ראה שערי אורה עז, א. ובכ"מ. והו"א עבר לפניהם: וישלח לג, ג.

ולכן נענש על מה שהשתחוה לפני עשו כו' וכמ"ש במ"א: ראה אוה"ת וישב (כרך ו) תתצת, ב. סה"מ תרל"ג ח"א ע' טב [ונהנסמן בתחלת המאמר].

כו' וכמ"ש במ"א). וזהו מ"ש הלא אח עשו ליעקב ואוהב את יעקב כו' ואין זה קאי על בחי' סדר השתל' דאיך שייך לקרותם שם אחים ל' התאחדות שה"ה רחוקים ומ"ז בתכלית כו', אלא קאי על בחי' עצמות אוא"ס שלפני הצמצום שהם שם בהתאחדות ממש ומ"מ מבחי' פנימיות עצמותו ואוהב את יעקב דוקא כו' וכמ"ש מזה במ"א בד"ה לסדר ויהפך ה' אלקיך לך את הקללה לברכה (בביכל קטן) באריכות. וזהו שאמר אני הוא ולא אחר לתרץ הקושי' איך ה' נגוף למצרים ורפוא לישראל בהתחלקות דוקא, וע"ז תירץ מפני שהאיר בחי' הוא בחי' פנימיות ועצמיות אוא"ס אשר שם דוקא ישראל העיקר לכן ה' נגוף למצרים ורפוא לישראל.

וזהו ועברתי באמ"צ כו' אני הוי' אני הוא ולא אחר, דכדי שיהי' יצי"מ מרכ"ד עד סוכ"ד הוא דוקא ע"י גילוי בחי' הוא, דבבחי' חיצונית הרי כחשיכה כאורה, אך ע"י שנמשך מבחי' הוא בחי' פנימיות עי"ז ה' יצי"מ דוקא ישראל ולא אחר י"ל שהאחר הוא סטי"א אינם יכולים לקבל משם. וזהו ג"כ מה שבקרי"ס ה' ב' הפכים בנושא א' חושך למצרים ואור לישראל מפני שנמשך מבחי' העלם העצמי ממש בחי' הרי"א דשם נש"י עיקר, ועי"ז נעשה ההבדלה בין פנימיות לחיצונית בכללות הגילויים כו', וזהו מה תצעק אלי לא עת להאריך בתפלה ועלי הדבר תלוי ולא עליך, והיינו שהי' בחי' אתעדל"ע מצ"ע בבחי' דילוג כו', והענין דהנה אתעדל"ת שייך במקום ששייך גילוי אור וא"כ יש לו איזה שייכות לעולמות ולכן תופס מקום שם מעשה התחתונים ושייך העלאת מ"ן, אמנם בבחי' העצמות שאין לו שייכות לעולמות כלל וכלל כנ"ל א"כ אינו שייך שם אתעדל"ת, וזהו ואתם תחרישון לא תתערו מיד מה תצעק אלי כו' דכאן הוא התעוררות בחי' העצמות בלי אתעדל"ת, רק מפני שנש"י ותרי"מ נטועים ומושרשים בעלם עצמותו, והיא הנותנת דמפני שנמשך מבחי' העלם עצמותו ממש לכן ה' ענו וחושך למצרים ואור לישראל כו'. ובעבודה ענין יצי"מ הוא, דכשהיו במצרים היו משוקעים במ"ט דהיפך וכמ"ש זכרנו את הדגה כו' חנם בלא מצות וכמ"ש במ"א, אך ע"י שהאיר בחי' הוא (בחי' קירוב המאור אל הניצוץ) עי"ז נעשה התעוררות בלבם למאוס ברע ולצאת מהקליפות והסטי"א, וזהו כי ברח העם שברחו מהרע, והגם שהרע ה' בשלימות עדיין וכמ"ש במ"א אך ברחו מהרע שמאסו בהרע ואינם רוצים להיות משוקע עוד ח"ו וזהו ענין

הלא אח עשו ליעקב: מלאכי א, ב.

במ"א בד"ה לסדר ויהפך ה' אלקיך . . (בביכל קטן) באריכות: מאמר זה נזכר ג"כ בסה"מ תרנ"א ע' קעו [ועמ"ש בביכל פערטל בד"ה ויהפך היא לר"]. ה"ביכל קטן נזכר גם בסה"מ תרמ"ז-נ"ן ע' כט, קסה ועוד, והוא כת"י מאמרים מלוקטים מביק אדמרר מוהרש"ב נ"ע, ושם נרשם ד"ה ויהפוך היא לך בדף כ, א. [לע"ע נמצא תחי' רק דף המפתח של גוכי"ק זה].

זכרנו את הדגה כו' חנם בלא מצות וכמ"ש במ"א: ע"פ ספרי בהעלותך יא, ה. זחי"ג קה, א. תרי"א משפטים ע, א. ג. [ומקבילו בסה"מ תקס"ה ח"א ע' רנט. רפה. רצג]. ס' מאמרי אדהאמי"צ שמות ח"א ס"ע קלד. ויקרא ח"א ע' קצט. במדבר ח"א ע' רנט. דברים ע' אשדס.

כי ברח העם . . והגם שהרע ה' בשלימות עדיין וכמ"ש במ"א: בשלח יד, ה. וראה תניא פל"א, ובהמובא בליקוט פירושים ומ"מ (חיסריק) לשם ע' תקצ"ב וע' תרא.

יצי"מ. וכמו"כ י"ל עכשיו בכדי להיות יצי"מ הנ"ל הוא ע"י עבודה דתומ"צ, וכמ"ש ומי כעמד ישראל גוי אחד בארץ שע"י שעושין אחד גם בארץ היינו לקשר כל הדברים הגשמיים לאלקות עי"ז ממשיכים בחי' אחד הוא בחי' א"ס אחדות פשוטה כו'.

קיצור. ועפ"ז יובן מה שהי' נגוף למצרים ורפוא לישראל דוקא, הגם דכחשיכה כאורה הענין דזה בחיצוניות, אך בפנימיות יאר פניו איתנו דוקא, ובשרש בכחי' הוא יעקב הבכור ולכן ע"י שהאיר בחי' אני הו"א הי' רפוא לישראל דוקא ולא אחר, והי' יצי"מ והוא מה שברחו מהרע, ועכשיו בעבודה גוי אחד בארץ שע"י שעושין אחד בארץ ג"כ עי"ז ממשיכים בחי' אחד אח"פ בחי' הו"א כו'.

ויהיו • חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים שני חיי שרה כו'.
 בזהר חיי שרה פי' שמאה שנה הוא רוא דמאה ברכאן שחייב אדם
 לברך מאה ברכות בכל יום, וכמו שלמדו רז"ל מפסוק ועתה מה ה' אלקיך
 שואל מעמך אית מה אלא מאה, שחייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום כו'.
 והנה יש להבין איך לומדים זה מפסוק זה שהרי לא נא' בפירוש מאה, ומניין
 להם לומר אית מה אלא מאה כו'. אך הענין הוא דהנה מתחילה י"ל החילוק
 שבין ברכה להודאה, דהנה כתי' (דה"א כ"ט י"ב) מודים אנחנו לך, שמשמע
 מזה שהודאה היא לעצמותו ומהותו ממש, וברכה היא רק לשמך דכתי' (נחמי'
 ט' ה') ויברכו שם כבודך, ולכאורה אינו מובן שהרי כתי' ג"כ בכל יום
 אברכך ואהללה שמך לע"ו שמשמע מדכתי' אברכך שברכה היא ג"כ לעצמותו
 ממש רק הילול הוא לשמך. והענין הוא דהנה בנוסח הברכה יש לשון
 נוכח ולשון נסתר ברוך אתה הוי' הוא לשון נוכח אשר קדשנו במצותיו
 וצונו הוא לשון נסתר. הענין הוא דנוכח ונסתר הוא כנגד בחי' ממכ"ע
 וסוכ"ע, כי לשון נוכח הוא כנגד בחי' ממכ"ע, וזהו אתה הוי', כי אתה הוא
 אותיות שמא' ועד תי"ו וה' מוצאו' הפה שנבראו בהם שמים וארץ שהם
 מתלבשים בתוך העולמות ממש בבחי' כח הפועל בנפעל כו'. ויש שני בחי'
 אותיות, אותי' הדבור ואותי' המחשב', שמאותיות הדבור נתהווה עלמין
 דאתגליין ומאותיות המח' נתהווה עלמין סתימין דלא אתגליין וכמא' במח'
 א' נבה"ע, וכל זה הוא בחי' ממכ"ע, והנה שורש ענין ברכה היא המשכה
 מבחי' מקור ממכ"ע בבחי' אותי' אלו דהיינו מבחי' כח המחשבה באותיות
 המחשבה, שיש ג"כ כח המח' כמו שאנו רואים בנפש האדם שיש בו ב' מיני
 לבושים, ע' בת"א בפ' וירא בד"ה פתח אלי', וע' ג"כ בלק"ת פ' ויקרא בביאור
 ע"פ ולא תשבית מלח, והיינו שהשכל ומדות הם לבושי' עצמי' לנפש ע"ד
 גופין, ומח' דבור ומעשה הם ג"כ לבושים לנפש, רק שהם לבושי' נפרדי'.
 וכמו שיש בלבושי' עצמי' דהיינו בשכל גילוי השכל וכח המשכיל, כך גם
 בלבושי' של מחדומ"ע יש ג"כ גילוי המח' וכח המחשבה והנה גילוי המח'
 שנתהווה ממנו עולמות הוא בטל בתכלית לגבי כח המח' כביטול מח' אחת
 לגבי כח המח' וכמא' במח' אחת נבה"ע כו'. וזהו ענין הברכה להמשיך ברכה
 והמשכה מבחי' כח המח' באותי' המח', וסדר המשכה הוא בבחי' הוי' אלקינו
 דהיינו בבחי' נש"י, ע' בד"ה את ה' האמרת (ל"א), כי נש"י עלו במח'.
 משא"כ המלאכים נתהוו מבחי' דבור עליון וכמ"ש בדבר ה' שמים נעשו כו'

ויהיו : ד"ה זה הוא משנת תרל"א, ונדפס כאן, כי סיום ד"ה ויהיו חיי שרה
 תרמ"ג, שהוא ד"ה זה עם הגהות לא נמצא תחי'.

וע"כ תחלה נמשך בנש"י ואח"כ מלך העולם שנמשך הגילוי גם בבחי' עולם שהוא מבחי' דבור כו'. וזהו ג"כ מ"ש שמע ישראל הוי' אלקינו, שמתחלה נמשך בנש"י ואח"כ ה' אחד שנמשך הגילוי גם בעולמות כי אחד הוא ז' רקיעים וארץ וד' רוחות העולם. וזהו מלך העולם, היינו שיהי' בחי' מלוכה בעולם. כי הנה כתי' וממשלתך בכל דור ודור. והחילוק בין מלוכה לממשלה הוא כי ממשלה הוא בע"כ, משא"כ מלוכה הוא ברצון כו', להיות ה' מלך שבבחי' מלוכה מאיר גילוי שם הוי', וע"י הברכה ממשיכי' שיהי' גילוי בחי' מלוכה כו' וזהו ענין לשון נוכח שהוא המשכה ממקור בחי' דממכ"ע באותי' המח' ואותי' הדבור כו'. ואח"כ אומרים לשון נסתר דהיינו שממשיכי' ג"כ מבחי' סוכ"ע שהוא בחי' נסתר והיינו לפי שאינו מושג כלל. אך אי"א להמשיך מבחי' סוכ"ע כ"א שיומשך תחלה מבחי' ממכ"ע ואח"כ יכולים להמשיך גם מבחי' סוכ"ע כו'. וזהו ענין הברכה שהוא המשכה מבחי' ממכ"ע וסוכ"ע. והנה הברכה היא על המצות דוקא לפי שמצות שרשן גבוה מאד, כי תרי"ג מצות דאורי' וז' דרבנן הוא תר"ך עמודי אור שהוא בחי' כתר סוכ"ע. ועוד לפי שעיקר המצות הוא בחי' ביטול, כי המצות נחלקי' לג' קוין וכמשארז"ל על שלשה דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמ"ח. והנה ג' קוין אלו הוא בחי' ביטול כמו עבודה הוא להקריב את נפש הבהמה ע"ג המזבח ונכללת באש שלמעלה, וכן תפלה שבמקום קרבנות זהו ג"כ להקריב נפש הבהמית ברשפי אש האהבה כו' וכן תורה כל האומר אין לי אלא תורה אפי' תורה אין לו. וגמ"ח הוא ג"כ בבחי' ביטול שצריך ליתן מחיי נפשו גם לחבירו שזהו אי"א כ"א ע"י ביטול. והנה בנפש יש ג"כ בחי' ביטול וכמ"ש ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך דהיינו מה שיש בנפש האדם, כי יש בנפש האדם בחי' ביטול וכמ"ש אדם אתם אתם קרוים אדם כי אדם בגימ' מ"ה, ועיקר ההמשכ' הוא ע"י בחי' ביטול דוקא וכמשארז"ל א"ת מ"ה אלא מאה, דהיינו לפי שע"י מה דוקא יכולים להמשיך מבחי' מאה שהוא בחי' כתר. וזהו מ"ש בת"ז שם מ"ה מלגאו דאיהו אורח כל אצי' ואיהו שקיו דאילנא שכל ההמשכות הוא ע"י שם מ"ה דוקא לפי שהוא בחי' ביטול כו'.

ועתה י"ל מה שברכה הוא רק לשמך והודאה הוא לעצמותו. והענין הוא דהנה ידוע שחכ' היא ראשית ההשתלשלו', והנה ענין ההשתל' הוא שיש להם ערך שאפי' עולמות בי"ע שהם בבחי' בריאה מאין ליש יש להם ערך עכ"פ לעולם האצי' כמ"ש מזה בדי' פתח אלי' הנ"ל. וכידוע שבאצי' יש ג"כ ד' בחי' אבי"ע והם חו"ב ומדות ודבור, שחכ' היא עולם אצי' ובינה היא בחי' עולם הבריאה כי בינה מקננא בכורסיא, וז"א בחי' יצי' ודבור בעולם עשי'. שהם כנגד ד' אותיות של שם הוי' יו"ד באצי' ה' בבריאה ו' ביצי' ה' אחרונה בעשי' כו'. נמצא שיש להם ערך כמו שבאצי' יש ערך לחו"ב ומדות ודבור, כמור"כ יש ג"כ ערך לעולמות בי"ע עם אצי'. ואפי' לעולם עשי' עם עולם אצי' יש ג"כ ערך כמו שאנו רואים שהדבור אעפ"י שהוא רחוק מבחי' שכל מ"מ יש להם ערך שהרי השכל נתלבש בדבור כו'. משא"כ

התהוות חכ' מאא"ס אינו בערך השתל' עו"ע לפי שאין ערוך אלי' כלל וכמ"ש
 אנת הוא חד ולא בחושבן שאינו בערך כלל. אלא מאין ליש ממש וכמ"ש והחכ'
 מאין כו' בדרך מציאה כו'. כולם בחכ' עשית. שהחכ' נחשבת כעשי' לגבי
 א"ס ב"ה. והנה בזה יובן החילוק שבין ברכה להודאה. דהנה ברכה הוא המשכה
 מהעלם אל הגילוי וכמ"ש ברוך ה' אלקי ישראל מן העולם ועד העולם.
 דהיינו מעלמא דאתכסי' לעלמא דאתגלי' שהיא המשכה בבחי' גילוי. וע"כ אינו
 שייך לומר בחי' ברכה כ"א בבחי' חכ' שהוא ראשית ההשתל' שיכולים
 להמשיך ברכה וגילוי מבחי' חכ' שהוא מקור בחי' עלמא דאתכסי' כו'.
 וזהו שחכמים תיקנו הברכות. והיינו לפי שחכמים הם עיני העדה בבחי' ראי'
 וע"כ הם תיקנו הברכות שהוא המשכה בבחי' גילוי וראי' כו'. ובנפש ענין
 הברכה הוא ג"כ להמשיך בחי' ראי'. כי יש אמונה וברכה. אמונה היא רק
 בבחי' מקיף. וע"כ יכול לעשות ג"כ ההיפוך. וכמשארז"ל גבא אפוס מחתרת'
 רחמנא קרי'. וע' מזה בד"ה ואהבת את (למ"ד) בסופו. וענין הברכה הוא
 להמשיך כח וחיות באמונה וכמ"ש וצדיק באמונתו יחי'. דהיינו שע"י צדיק
 שהוא בחי' ק' ברכות וצ' אמנים ויורד קדישים וד' קדושות עי"ז ממשיכים
 חיות באמונה. וענין החיות באמונה הוא שיהי' בחי' ראי' ודעת וכמ"ש
 וידעת היום שהוא בחי' הכרה והרגשה באלקות. ויהי' נתאמת בעיניו כאלו
 הוא רואה ממש. והנה כ"ז שייך בחי' שמך דהיינו בבחי' שם הוי' שהוא בחי'
 חכ' לפי שהוא ראשית ההשתל' ויכולים להמשיך בבחי' גילוי. משא"כ
 מבחי' עצמות אא"ס אי"א להמשיך בבחי' ברכה וגילוי לפי שלמתב"כ שאפי'
 בחי' ח"ע ג"כ אינו משיג מהות של אא"ס. וע"כ אינו שייך שם רק בחי'
 הודאה. כי הודאה אינה בבחי' השגה כלל רק שאע"פ שאינו משיג בשכלו
 מודה שכן הוא האמת. וזהו מודים אנחנו לך. שלעצמותו ומהותו אנו מודים
 לבד בבחי' הודאה לפי שא"א להמשיך מבחי' אא"ס בבחי' ברכה וגילוי.
 ויברכו שם כבודך שבבחי' שמך שייך לומר גם בחי' ברכה.

ועתה י"ל מ"ש בכל יום אברכך שמשמע ששייך ברכה גם למהו"ע. ובכדי
 להבין זה י"ל קצת הענין מהו שבריאת העולמות מתחיל בבית בראשית
 ברא כו' וכ"ז דורות הי' הא' קורא תגר עד מ"ת שפתח הקב"ה בא' אנכי כו'.
 ופי' בזהר פ' ויגש דף ר"ה ע"ב הטעם למה לא פתח בריאת העולמות בא'
 לפי שא' הוא ר"ת ארור ובית הוא ברכה. ולכא"ו אינו מובן שהרי אלף
 הוא אות ראשון שהוא בחי' פלא וגם א' מורה על בחי' אני ראשון ואני
 אחרון. ואיך ע"י שא' הוא ר"ת ארור עי"ז לא הי' יכול להיות ברה"ע. אך
 הענין הוא. דהנה עיקר ענין תו"מ הוא רק בחי' צמצום שנתצמצם בבחי'
 תו"מ וכמ"ש תען לשוני אמרתיך כי כל מצותיך צדק. דהיינו כי המצות
 הוא רק בחי' צדקה כמו מי שעושה צדקה לעני שמצמצם א"ע כך ענין
 תומ"צ הוא רק צמצום שנתצמצם ברצון של תו"מ. כי מצד עצמותו אם חטאת
 מה תפעל בו ורכו פשעיך מה תעשה לו אם צדקת מה תתן לו או מה מידך
 יקח (באיוב סי' ל"ה ו"ז) וזהו שארז"ל אנכי ולא יהי' לך מפי הגבורה

שמענו דהיינו שזה גופא שיהי' בחי' אנכי שהיא מקור לרמ"ח מ"ע ולא יהי' לך שהוא מקור לשס"ה ל"ת מפי הגבורה שהוא בחי' צמצום שנתצמצם בזה כו'. וזהו רצון אותיות צנור, וזהו מ"ש הלא אח עשו ליעקב ואוהב את יעקב כו'. והיינו שמצד עצמותו שוין לפניו ממש כי כחשיכה כאורה שוין לפניו, רק שיהי' ואוהב את יעקב זהו ע"י צמצום כו'. וזהו שלא נברא העולם בא' כי אם הי' נבה"ע בא' שהוא בחי' אני ראשון ואני אחרון אשר שם כחשיכה כאורה שוים לפניו ויכולים הכל לקבל והי' יניקת החיצוני' יותר מדאי. וזהו ע"ד מ"ש זכרנו את הדגה אשר גאכל במצרים חנם, שגם כשנברא העולם בבי"ת הי' מתחלה השפעת חיצוניות חנם בלא מצות, כי דגה הוא השפעה למטה, והי' מתחלה ההשפעה בלא מצות לפי ששם כחשיכה כאורה שוין כו' וממילא לא הי' גילוי אלקות למטה, ועיקר המכוון הי' כדי שיהי' גילוי אלקות למטה כי נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים כו'. וזהו מ"ש בזהר שא' היא ארור דהיינו שמא' יכול לקבל גם י"א ארורים שבקליפה ארור כנען, רק באליעזר כתי' בא ברוך ה' שלבן הוציאו מכלל ארור לכלל ברוך, וע"כ נבה"ע בבית כי ב' הוא בחי' חכ' בחכ' יבנה בית בראשית ברא ות"י בחוכמתא ברא. והיינו שכיון שנתצמצם האור בבחי' חכ' הנה בחכ' יש שם דדוק שזה כשר וזה פסול כו'. והיינו שעפ"י חכ' אינו נמשך האור כ"א דוקא במי שהוא בטל אליו כו', וע"כ לא יוכל להיות יניקת החיצוני' כיון שהם בבחי' פירוד ויש ודבר כו'. וזהו בראשית בשביל התורה שנק' ראשית ובשביל ישראל שנק' ראשית לפי שמבחי' חכ' לא יוכלו לקבל כו' כ"א רק נש"י. והנה מ"ת מתחיל בא', והיינו שהגם שמא' יכול להיות יניקת החיצוני' היינו מא' עצמו, אך אח"כ כשנבה"ע בבית ונמשך האור ע"י חכ' לא יוכל לקבל גם מבחי' א'. וזהו אנכי הוי' שנמשך אנכי בבחי' שם הוי', וזהו ענין כ"ו דורות שקרא הא' תגרי, כי כ"ו הוא כנגד שם הוי' ועד שנמשך האור בבחי' הוי' לא הי' יכול להתחיל בא' כדי שלא יהי' יניקת החיצוני'. אך אח"כ כשנמשך בבחי' שם הוי' שהוא בחי' חכ' אזי לא יוכלו לקבל וכמ"ש אם תגביהי כנשר משם אורידך נאום הוי', ע' בדי"ה והי' הנשאר בציון (ל"א) ס"ג.

והנה בזה יובן מה שלמדו רז"ל מפ' ועתה ישראל מה הוי' אלקיך שואל מעמך א"ת מה אלא מאה. והיינו כי החילוק שבין מה למאה הוא שמאה הוא בא', והיינו שע"י מה שהוא בחי' ביטול דחכ' עי"ז ממשיכי' מבחי' א' בבחי' חכ', ואעפ"כ לא יהי' יניקת החיצוני' כיון שנמשך בבחי' חכ'. וזהו ג"כ מ"ש בכל יום אברכך שמשמע מהו"ע, והיינו כי סתם ברכה הוא בחי' חכ' כי ברוך הוא יסוד אבא איהו ברוך ואיהי ברכה, איהי ברכה הוא בחי' מל' שמקבלת הברכה מבחי' יסוד אבא, או אפ"ל איהי ברכה היא בחי' יסוד אימא, אך עי"ז שמברכי' מאה ברכות בכ"י עי"ז ממשיכי' מבחי' מאה שהוא בחי' כתר ששם הוא בחי' מאה שהוא בחי' התכללות מיוד ויוד מיר"ד כו'. וזהו בכל יום אברכך שע"י מאה ברכות ממשיכי' מהו"ע שמאיר בבחי' כתר בחי' א' כו' בבחי' מה שהיא בחי' חכמה. וזהו ענין ויהיו חיי

שרה מאה שנה ועשרים שנה. והיינו כי שרה הוא לשון שררה שר ה' בחי' שרית עם אלקי' שהוא בחי' מל'. והנה חיי שרה היינו שהמל' מקבל מבחי' מאה שנה שהוא בחי' כתר, ועשרים שנה היינו שההמשכה שנמשך מבחי' מאה שנה צריך להתלבש בבחי' עשרים שנה שהוא בחי' חו"ב, כי חו"ב נק' עשרים שנה שהם תרדל"מ, וזהו ענין יו"ד שהמלוי שלו הוא בחי' ו"ד שעולה ג"כ עשרה. והיינו כי המילוי הוא בחי' גילוי שהרי כשכותבין יוד או כשמחשב במחשבתו אות יו"ד יכול לצייר הנקודה של היו"ד בעצמו לבד ואינו צריך להמילוי רק כשמדבר יוד בהכרח להוציא ג"כ ו"ד. והיינו שהגילוי של חכ' הוא בחי' בינה שהם בחי' אין ויש. וזהו ביו"ד נברא עוה"ב, כי עוה"ב הוא בחי' גילוי צדיקי' יושבין ונהנין בהשגה כו' שהוא בחי' בינה, ונבראת ביו"ד חכ'. וחיי שרה הוא בחי' מאה ועשרים שנה שמקבלת מבחי' מאה שהוא בחי' כתר רק שנמשך בבחי' עשרים שהוא בחי' חו"ב כדי שלא יהי' יניקת החיצוני' כו'. וזהו ג"כ שמשה הי' חי מאה ועשרים שנה, והיינו לפי שמשה קיבל את התורה. והגם שאורייתא מח"ע נפקת, נפקת דוקא אבל שורש התורה היא מבחי' כתר וכמ"ש ואהי' שעשועי' כו' בחי' שעשועי המלך כו' ולכן כתי' לא ידע אנוש ערכה כו' אלקי' הבין דרכה, וזהו שנענש דוד על שקרא ד"ת בשם זמירות כמ"ש במ"א. רק שנתלבשה בבחי' ח"ע כו'. ושבע שנים היינו שכדי שיומשך למטה בעלמא דאתגליי' צריך שיומשך גם בבחי' מדות כו', כי אם לא הי' נמשך במדות הי' רק בגילוי למעלה בעלמין סתימין, וכדי שיומשך למטה בעלמא דאתגליא צריך שיקבל גם מבחי' ז' מדות כנ"ל. והנה בזה יובן מ"ש ברבות אר"ע מה זכתה אסתר למלוך על שבע ועשרים ומאה מדינה אלא תבוא אסתר בת בתה של שרה שחיתה מאה ועשרים ושבע שנים ותמלוך על מאה ועשרים ושבע מדינה כו'. ולכאורה אין לזה הבנה כלל. אך הענין הוא דהנה מתחלה כתי' המולך מהודו ועד כוש, פי' הודו זהו ע"ד מ"ש הוד והדר לבשת שאמרו"ל שבשעת ברה"ע נתלבש בלבוש הוד והדר לפי שבעת בריאת העולמות הי' גילוי אלקות, כי הגם שברה"ע הי' בביית מ"מ נתלבש גם בלבוש הוד והדר ולכן אור שנברא ביום ראשון הי' אדם מביט בו מסוף העולם ועד סופו כו', רק אח"כ אחר חטא עה"ד נחסר האור כו'. ופי' כוש הוא ל' שחרות בחי' אלביש שמים קדרות ושק אשים כסותם שנעשה חשך והעלם והסתר כו'. ואעפ"כ כתי' המולך מהודו ועד כוש, דהיינו שאעפ"כ יכולים להמשיך גם עתה בחי' הוד והדר, אך כדי שיומשך מבחי' הוד והדר צריך שיהי' מאה ועשרים ושבע כו', דהיינו שמתחלה יתלבש בחי' מאה שהוא בחי' כתר שהוא בחי' לבוש של הוד והדר לבושי' כתלג חיור בבחי' עשרים שהוא בחי' חו"ב כדי שלא יהי' יניקת החיצוני', וגם כדי שיומשך למטה זהו ע"י התלבשות בשבע שנים שהוא בחי' ז' מדות שנעשים מקור לעולמות כו'. וזהו ענין השייכות של שבע ועשרים ומאה מדינה לשני חיי שרה שהי' מאה ועשרים ושבע שנים כו' וד"ל.

ליקוט שיחות מכ"ק אדמו"ר (מהוריי"צ) נ"ע

בורבול אשר בצרפת — וישאר שם עד אחרי חה"ס.

מצב בריאותו מכריחו להיות במדינות החממת ועל חוף הים.¹

• • •

... איך האב געהערט פון ר' יחיאל האלפערן שוד"ר, וועלכער איז געווען אין יאר תרמ"ג, דער יאר פון הסתלקות הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק מהר"ש, אין ליובאוויטש, אז הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק פלעגט זיך פירען בימי אבולו במשך השנה צו לערנען יעדען טאג עטלעכע משניות ברבים און אויך א דף גמרא. בכלל האט הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק יענעם יאר — שנת האבלות — דורכגעלערנט און מסיים געווען גאנץ משניות און אויך גאנץ ש"ס. דער לימוד המשניות איז געווען עפ"י הלכה און דעם תוכן פנימי לפעמים ובמקום שעמד בו.

הוד כק אאמו"ר הרה"ק פלעגט אין יענעם יאר פון אבלות עולה לתורה זיין יעדען מאָנטאָג און דאָנערשטאָג, שבת צו מפטיר און אויך שבת צו מנחה. ביז יענעם יאר פלעגט ער עולה לתורה זיין שבת צו מפטיר איין מאָל אין דריי וואָכען, ווייל אזוי איז געווען דער סדר איינגעטיילט: אחיו הרז"א, הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק און אחיו רמ"מ. אין יאר פון אבלות איז געווען דריי מינינים. הוד כ"ק אאמו"ר

תרמ"ג. הסתלקות כ"ק אביו עשתה עליו רושם עז למאד.

הי' מתפלל בחדר כ"ק אביו — יורד לסני התיבה — ומיכף אחר התפלה הי' ר' חנוך הענדיל מצוה לכל הנאספים לצאת, וכ"ק אדמו"ר הי' סוגר הדלת, ונשאר בחדר זה כל היום. שם אכל ושם הי' ישן, ויעסוק בתורה ועבודה.

מאמר הראשון אשר אמרו ברבים: ביום ב' דחה"ס ומתחיל כתר יתנו לך. המאמר דשבת חנוכה שנה זו — ת"ר נ"ח — מתפרסם במאות העתקות ומתקבל בחיבה יתרה.¹

משך שנת האבלות בהיותו בליובאוויטש לא קיבל פני איש ולא ענה על שאלות עצות, וכל עתותיו נתונות לתורה ותפלה. בסוף חדש שבט חלה ויסע לפטרבורג לשאול בעצת רופאים מומחים ויהי שם בג שבועות. בחדש תמוז נסע לאדעס לרחוץ במי הלימאן במשך שני חדשים, ובבואו מנסיעותיו אלו שב לחדרו לתורתו ועבודתו.

תרמ"ד. מאמר הראשון בהמשכים — וד' פקד את שרה תרמ"ד, ולא ניתן להעתיק.

בחורף תרמ"ד נסע לפאריז. לי"ג ניסן — הילולא של זקנו אדמו"ר הצ"צ — בא לליובאוויטש. ואחר חה"פ חזר לפאריז. התעכב שם עד אחרי חה"ש ויסע למעיינות הרפואה —

(2) נדפסה בחנוך לגער" ע' 11.

(1) נדפס בקובץ "התמים" חוברת ג'.

דער טאטע געענטפערט. אלע יאָר ווען איך פלעג דאָווען מיטן טאטן אין איין סידור איז געווען גרינג. אָבער הייַיאָהר האָב איך בעדאַרפֿט גיין זוכן וואו דער טאטע איז, און דאָס נעמט צייט.⁴

• • •

...איך האָב שוין אַמאָהל דערציילט אַז זייענדיק אַ בן שלש ושלשה חדשים — ערב סוכות תרמ"ד — האָט הוד כ"ק אאמור"הרה"ק מיך גענומען אין סוכה — באַ כבוד אמו הרבנית — צו זיין בשעת איגוד הלולב ומיניו, און האָט מיר געגעבען די ערבות צו טראַגען אין סוכה. קומענדיק אין סוכה האָט מיך הוד כ"ק אאמור"הרה"ק אַוועקגעזעצט אויפן טיש און מיר גע- לערנט ווי צו האַלטען דעם לולב — וועלכער איז געלעגן אויפן טיש — בשעת סידור ההדסים והערבות און דעם איגוד.

הוד כ"ק אאמור"הרה"ק האָט אייט- געקליבען דריי הדסים גלייכע און לאַנגע, אַוועקגעלייגט זיי אויפן טיש. אויף זיי אַוועקגעלייגט דעם לולב און מיר באַוויזען ווי צו האַלטען דעם לולב מיט ביידע הענט ער זאָל זיך ניט אַוועקרוקען. האָט גענומען צוויי ערבות צוגעלייגט צו ביידע זייטען פון לולב און צוגעלייגט צו דריי הדסים צו יעדע ערבה. און דאָן אַוועקגעלייגט די דריי הדסים אויפן רוקען פון לולב און שטאַרק פאַרבונדען מיט דריי לולב קשרים.⁵

הרה"ק האָט געדאָווענט אין חדר פון הוד כ"ק אאמור"הרה"ק מוהר"ש, רז"א האָט געדאָווענט אין ביהמ"ד און רמ"מ אין חדר שני פון ביהמ"ד.

אַז איך בין געקומען גלייך נאָך די הסתלקות פון כבוד אמי זקנתי הרבנית רבקה נ"ע אין מענטאן צו הוד כ"ק אאמור"הרה"ק — וועלכער איז דעמאָלט דאָרטען געווען לרגלי בריאותו — האָט ער מיר געזאָגט, אַז ר' נתן אדלער פלעגט זיך נוהג זיין עולה לתורה זיין שבת אין דער פרי צוויי מאָל, צו כהן און צו מפטיר. דער טאטע — הוד כ"ק אאמור"הרה"ק מוהר"ש — פלעגט דאָס טאָן צייטענ- וויי, אָבער איך קען דאָס זיך ניט פאַרגינען.

רז"א און רמ"מ זיינען געווען בעלי קורא אָבער הוד כ"ק אאמור"הרה"ק האָט מורא געהאַט, מען דאַרף דאָן מדייק זיין אין די קריאה און לייענען מתוך הכתב, אָבער אין יאָר פון אבלות — תרמ"ג — האָט ער יאָ געלייענט אין די תורה, ר' יחיאל פלעגט אים דאָן פאַרהערען פריער די טעמי הנגינה. צוויי מאָל פלעגט ער לייענען אין חומש און איין מאָל אין תיקון.⁶

• • •

...החסיד ר' חנוך הענדל' האָט דערציילט, אַז מוצאי יוהכ"פ תרמ"ד האָט רז"א געפערעגט דעם טאטן, וואָס איז די מעשה וואָס ער האָט אַזוי מאַריך געווען אין דאָווען, האָט אים

(3) גרפסה בטה"ש תשי"ד ע' 160.

(5) גרפסה בטה"ש תשי"א ע' 28.

(4) זע וועגן עם ס' השיחות קיץ ה'ש"ת

(6) גרפסה בטה"מ תשי"ח ע' 127.

ע' מג, פה ועוד.

מפתח ענינים*

ע"י

כ"ק אדמו"ר זי"ע

o

(מפתח זה הוא רק לד"ה ת"ר גר חנוכה וד"ה וירד ה' תרמ"ג)

- אני הוי' לא שניתני: ג"ח (מצד אלקות, מצד העולמות).
מ"ת ולע"ל: וירד ה' (מלמעלה למטה).
מלמטלמ"ע. פסקה זהמתן במ"ת. אפ"ל ע"ד הרע בבינונים).
עולם. מציאותו, בטולו: ג"ח (מ. בטולו).
צדקה: ג"ח (משפט וצ.).
צמצום: וירד ה' (צ. נגע בו הצ. מקומם). עי"ע רשימו.
רשימו: וירד ה' (לא נגע בו הצמצום). עי"ע צמצום).
- בטול: ג"ח (העולמות, גוף, נה"ב).
בריאה: ג"ח (התחדשות גמורה, יש מאין).
רעת: וירד ה' (בידיעת עצמו יודע).
חנוכה: ג"ח (שמן, ר"ה. חצר. תרמו"דאי שמאל).
חשך: ג"ח (ר"ת חמור שור כלב).
הוי' ושאר שמות: וירד ה'.
הוי': וירד ה' (שם העצם).

הערה על שש"ב

פ"י. בני עלי': ג"ח (ב' מדרי' בבני עלי').

*) נחק מפתח ענינים למארי ורושי כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) ג"ע, שנדפס בספר המפתחות לספרי ומארי חסידות חב"ד"ע (ברוקלין, תשכ"ו).

תיאור כתה"י

המאמרים נרשמו בגוכי"ק, בעפרון, על גליונות בודדים, רובם — על גליונות בגודל 12x18.5 ס"מ לערך, שלאח"ז נאגדו בתיק מיוחד, שעל גבו מדבקה שנכתב עלי' בגוכי"ק כ"ק אדמו"ר (מהורי"צ) נ"ע "תר"מ[גיד]", ואחדים על גליונות בגודל 21.5x27.5 ס"מ לערך או פחות, ומסומנים עתה במס. 1109.

בנפרד הגיעה לידינו רשימת המאמרים בגוכי"ק כ"ק אדמו"ר (מהורי"צ) נ"ע, ובראשה כותרת "רשימת מאמרי תרמגיד פארמאט קטן וגדול".

מאמרים אחדים לא הגיעו לידינו אלא בצילום גוכי"ק, ונסמנו במס.

939.

• • •

חלק מהמאמרים נכתבו בתחלה בגוכי"ק, וחלקן נכתבו כהגהות למאמרי אביו כ"ק אדמו"ר (מוהר"ש) נ"ע (בפרטיות ראה במפתח המאמרים).

כמה מהמאמרים נעתקו ע"י הר"ש סופר על גליונות בגודל הנ"ל, ומאוגדות יחד בתיק הנ"ל. בכ"מ ניתוספו עליהם הגהות בגוכי"ק.

בכ"מ באים בשוה"ג ציונים קצרים (שעליהם מיוסד הענין שבפנים).

כמה מאמרים שהגיעו לידינו, א"א לברר את תאריך אמירתם (או כתיבתם), אך מצורת הכתיבה וכו' נראה שנכתבו בשנים אלו לערך.

מפתח ענינים

א

אבא

מג כז (אבא יונק ממזלא). קבט (מוחין דאבא הוא למעלה מסדר השתלשלות. ההפרש בין מוחין שבמדות לעצם המוחין).

מד קמג (פנימית אבא פנימיות עתיק). רלו (אור אבא שלמעלה מסדר השתלשלות).

אמא

מג קיט (יסוד אימא מסתיים בחזה דז"א).

מד קפד (אימא מקננא בכורסי). רנא.

אבות

מג ט (האבות הן הן המרכבה . . חג"ת דאצ"י). ל (ההפרש בין אברהם ליצחק).

אבות הן הן המרכבה

מג ט (בחי" מרכבתא עילאה).

אברהם

מג ד (המשיך המשכות אלקות בעולם). ט (אמרה מדת החסד לפני הקב"ה. מרכבה לבחי' חסד דז"א). יד (חסד דאברהם הוא בחי' חסד דאריך. בקר דאברהם. בקר דאברהם בקר דיוסף). כו (אברהם הוליד את יצחק.

עבודתו היה בחי' גמ"ח והכנסת אורחים. המשיך שם ה' בעולם. אחד היה אברהם). כח (מכניס אורחים ולומד עמם חכמת אלקות). לא (אברהם בגימט' רמ"ח). רטז (ואברהם זקן בא בימים).

מד קפז (אמרה מדת החסד לפני הקב"ה. מרכבה לבחי' חסד דז"א. אברהם יצא ממנו ישמעאל). קפח (לו ישמעאל יחי' לפניך).

אברהם ויצחק

מד קסז (לאור דא אברהם ולחשך דא יצחק. עבודה בנפש האדם).

אדון הנפלאות

מד ריח (ששרש כל הפלאות הוא רק מבחי' אדון).

אדם

מג כג (אדם בגימט' מ"ה). קג (ג' שותפים באדם).

מד ריז (מפני מה בבריאה נאמר ויפח באפיו בכח דוקא).

אדם דקליפה

מד רח (אדם דקליפה נק' אדם בליעל. ויש בו ע"ס אורות וכלים. כתר דקליפה).

אדם הראשון

מד קנ (דו פרצופים נבראו). ריט (אדה"ר כלול כל הנשמות). שמח (ידע סוד מרכבה העליונה).

אדם קדמון

מג ס (אדם דבריאה דכללות). **מד** שכ (א"ק אדם דבריאה). שמג (א"ק נק' אדם דבריאה ה"ה מחודש וקדמו ההעדר. נק' קדמון). שיח (איך היה הכלל). שנט (רגלי א"ק מסתיים בעשי').

אהבה

מד קנט (אהבה מרחוק יראה מקרוב). קעז (ואהבת לרעך כמוך בכ"ף הדמיון).

אהבה אור

מד קסב (א. ב"פ אור).

אהרן, זקן אהרן

מד רח (י"ג ת"ד דכהנא רבא).

אויר קדמון

מד שמג (לפי פי' המק"מ הוא בחי'

- טהירה עליאה מקום החלל, וא"ק**
טה"ת).
- אור שם ומל'**
מד רו. רמד (אור ושם ענין א').
- אור**
מג צג (אור פשוט בתכלית הפשטות.
אפילו אורות דמדות).
- אור אין סוף**
מג עט (כח הגבול שבא"ס). רפח (ב'
בחי' ממכ"ע וסוכ"ע).
- מד** שמא (כשם שיש לו כח בבע"ג). קמג
(בכתר וחכמה מאיר בקירוב מקום,
בבינה בריחוק מקום, ומבינה לז"א
מאיר בדרך חלון, ומז"א למל' מאיר
רק דרך נקב). שמג (קדמון
האמיתי).
- אוא"ס שלפני הצמצום**
מד שנה (ג' מדרי' מתחלת הרצון עד
ההשערה בכח, הרצון להטיב . . אין
מלך בלא עם).
- אור דיום ראשון**
מג נג (אור שנברא ביום ראשון. פי'
מביט בכל העולם).
- אור וכלי**
מג עא (הכלים בערך האור). עה (אור
הוא פשוט. ומה שנק' אור החסד
וכו' הוא בהכלים). עט (שרש ומקור
הכלים הוא הרשימו).
- מד** קפט. שמא (כלים דע"ס דאצי' -
עא).
- אור מים רקיע**
מד קצו (משל ע"ז רוחניות הטיפה
וגשם הטיפה והתפשטות מהטיפה,
אור מקור החכמה מים חכמה רקיע
בחי' יש בינה). קצו (ביאור אמ"ר,
כח השכל, ברק המבריק, השגה
והבנה).
- אור שבעת הימים**
מג כט (שהיה האדם מביט מסוף
העולם ועד סופו). קלז. רפו. (הם
ג"ר דעתיק).
- מד** קנו (הם ג"ר דעתיק).
- אור** ז (אותיות התפילה ואותיות התורה.
אתוון נוקבין ואתוון דוכרין). טו
(אותיות הדבור ואותיות המחשבה).
טז (אותיות המחשבה הם לבושים
לאור השכל). נא (אותיות גילוי
ההעלם. נפש מליאה אותיות). פא
(הם גבול, וגם מעלימים על עצם
אור השכלה. איך שייך לומר אותיות
בא"ס שלפני הצמצום). קכו (א.
מלשון ואתא מרובות קודש. א. ענין
גילוי).
- מד** קעח (אותיות חקיקה הם מהות אחד
ואינו דבר נוסף). רנב (א. נק'
אבנים).
- אותיות אות א**
מד ר (תמונת אות א' ב' יודי"ן וקו
באמצע).
- אותיות אות ב**
מג קיד (סי' ברכה).
- אותיות אות ו**
מג לג (אות ו' המשכה).
- מד** רנח (ו' הוא המשכה גבוה. ונתתם
לי אות דא אות ו').
- אותיות אות י**
מד רנד (ע"פ הקבלה י' רבתי הוא בחי'
ח"ס שבכתר). שנ (י' מורה על
צמצום, נקודה חדא).
- אזרח**
מד רמב (אזרח ב' פי' א' לשון כגר
כאזרח. לשון זריחה).
- אחאב**
מג ח (דרור של אחאב היו עובדי ע"ז).
- אחליפו דוכתייה**
מג עא. קי (להדיעה דלא ס"ל ענין
אחליפו דוכתייה).
- אחת היא יונתי**
מג ד.

אחת ושבע
ע"ע כתר.

איהו וחיהויה חד
מד קפט. רנו.

אימתי גדול כשהוא בעיר אלקינו
מד רנא.

אין

מד רמז (ב' בחי' איו, הא' כמו שנמשך מבחי' יש האמיתי והב' מה שנעשה מקור ליש המוגבל).

איתן

מג יג.

מד רמב (איתן ל' קשה. נמשך מבחי' משכיל).

אל (שם)

מד רצא (שם אל הוא בחי' או"א"ס שנגע בו הצמצום).

אלקים

מג נו (יש בו ק"כ צירופים. מ"ח צירופים אחרונים נמשך גם בחי' אדמת בני חם). קכ (בגימט' הטבע).

מד שטו (א. עולם הדיבור).

אלול (חודש)

מג קלט (בחודש אלול מאירים יגמה"ר).

אליהו

מג לד (לא נענה אלא בתפלת מנחה, אמרו ה' הוא האלקים). סג (לא נענה אלא בתפלת המנחה).

אלכסון

מג קיז. קנח (י"ב גבולי אלכסון. התכללות המדות זב"ז).

אמונה

מג קח (א. למעלה מהדעת). קכא (מצות אמונה הוא מפסוק אנכי ה'. א. בבחי' סוכ"ע אבל בבחי' ממכ"ע אינו שייך אמונה).

אמונה וברכה

מג כד (אמונה הוא רק בחי' מקיף. וענין הברכה הוא להמשיך כח וחיות באמונה).

אמן

מג יד (אמן מתחיל באלף היינו שאף מבחי' אלף בחי' פלא עליון יומשך ג"כ).

אמת

מג יד (תתן אמת ליעקב).

אני ה' לא שניתי

מג לו (איך אומרים לא שניתי הרי יש ריבוי התחלקות בהגילוי אורות. וכן מצד העולמות יתכן שקדום לא ה' עולמות ואח"כ נבראו עולמות).

אני ולא מלאך

מד שלו.

אנכי ה' אלקיך

מד ריח (ידוע הקושיא למה לא נאמר אשר בראתי שמים וארץ).

אנפי רברבין ואנפי זוטרי

מד רנ.

אצילות

מג כג (באצי' יש ג"כ אבי"ע והם חר"ב ומדות ודבור). נב (ל' ויאצל מן הרוח, ול' אצלו וסמוך ממש). עא. (כלים דע"ס דאצי'). קט (החיות המתפשט מאו"א"ס הוא אור פשוט ואח"כ מתחלק לחב"ד חג"ת נה"י. ובד"כ הם ג' בחי' פנימי אמצעי חיצוני). קיח (לדעת האריז"ל כלים דאצי' הם גבול). קלד (מל' דאצי' נק' ג"כ סוכ"ע).

מד קפ (נק' צלם). רצג (ההפרש בין אצי' כמו שהוא מלוכש בבי"ע וכמו שהוא באצי' ממש). שכא (אצילות דכללות). שמא (כלים דע"ס דאצי'). רג. שמא (אצי' הוא אלקות. הספי' הם מציאות מוגבל).

אצילות דכללות

מג ס (ראשית המשכת הקו מאו"א"ס. הוא מה שנמשך מהעלם אל הגילוי).
מג שכא.

אצילות ובי"ע

מג לא (ההפרש בין אצ"י לבי"ע).

ארבין

מד קעו (ארבין הם המלאכים, ובמק"מ איתא שארבין הן הנשמות).

ארבע חיות שבמרכבה

מג קג (הם מקורים לכל הבהמות ויחיות והעופות).

ארי'

מד שמג (ארי' בגימט' רי"ו).

אריז"ל

ע"ע יצחק, אריז"ל.

ארץ החיים

מג נא (היא בינה).

אתה קדוש ושמן קדוש

מג סא (הול"ל אתה ושמן קדוש. ההפרש ביניהם).

אתכפיא

מג מו (רק מה שצריכים בהכרח ואף זה רק לש"ש, שופט את עצמו כב' דברים א' ששופט א"ע מהדברים המתורים, ושופט שיתן המתורות לצדקה לענין). נה (לכבוש יצרו).

אתערותא דלתתא

מד רמב (איך יש ביכולת אתעדל"ת לעורר את אתעדל"ע).

ב

בהבראם

מד ריו (בה' בראם אתא קלילא דלית ביי' ממשא).

בי"ע

מד קעא (בעולם הבריאה מאיר גילוי אוא"ס יותר מעולם היצירה. נקרא עלמדתא"כ. עולם היצירה נק' עלדאת"ג).

ביטול

מד רלג (ביטול היש וביטול האמיתי).

ביטול העולמות

מג צה ואילך. (ב' ענינים בביטול העולמות).

מג צז ואילך. (כל הנבראים בטלים במציאות, וכל מציאותם הוא א"ס הסוכ"ע רק שנראה לעינינו ליש).

בינה

מג כז (שער הנו"ן דבינה שהוא למעלה מהשגה). לא (בינה כולא רחמים. וצ"ע דבינה הוא מקו השמאל בג"ה). נא (נק' חיים).

מד קפד (אימא מקנא בכורסיי). רסח (אם הבנים שמחה). שכד (מים בחי' בינה. מודד מוחין לז"א).

בית דינו של הקב"ה

מג רפג (ב"ד הוא בחי' דין, שם הוי' המאיר בשם אלקים ושם אד').

בית המקדש

מג סח (צואר זה ביהמ"ק). פז (האומנם ישב אלקים. השראת השכינה בביהמ"ק). ק (בביהמ"ק היה הגילוי מעין דלע"ל). קג (שייכות שלם לבנין בית המקדש). קה (במקדש קורין את השם ככתבו). ר (מקום הארון אינו מן המדה).

מד רט (נק' מקום). קע. רכב. רצח (בביהמ"ק היה גילוי אוא"ס הסוכ"ע. ההפרש בין זמן הבית לגלות בבל. ההפרש בין ביהמ"ק לכלליות העולם). רמט. שי (לא הי' ברזל). שלט.

בית המקדש ומשכן

מד ריג (ההפרש ביניהם משכן מצמוח דוקא. ביהמ"ק מאכנים ועפר).

בית השואבה

מד רסו (ניסוך המים נאמר רק ברמז).

בכל מכל כל

מד רט.

בני חיי ומזונא

מג רפז.

בקעה

מד רסה (בקעה מצא וגדר בה גדר).

בראשית, ספר

מד ריב (ספר בראשית הוא למעלה משאר ספרים שנק' ספר הישר).

ברוך

מג קיד (ב' פי', לשון מקבל שנתברך מאחרים, והב' ל' ברכה שמשפיע).

מד רמד (לשון ברכה והמשכה ל' בריכה).

בריאה

מד שיט (מורה שהוא דבר חידוש. יש מאין). שמה (סיבת בריאת העולם).

בריאה

מג לט (אינן לך יש מאין גדול מזה). נב (עולם הבריאה נק' עולם הנשמות).

מד קעו ואילך (עולם הב' הקרא חושך. קרוב להאין המהווה אותו. יש הראשון מהאין). ריא (יש מאין).

תכלית הבריאה ביטול היש לאין).

בריאת העולם

מג לח (עיקר המכוון שיהי' עוה"ז הגשמי דוקא). נט (התהוות. העולמות רק מבחי' שם והארה. מה שייך שם קודם שנבה"ע). צג (ריבוי הנבראים מצירופים וחילופים ותמורות מעשרה מאמרות). צז (אם דבר ה' מסתלק כרגע היה נעשה אין ואפס ממש). קמ (עיקר כוונת ברה"ע הוא בשביל התורה ובשביל ישראל).

מד ריח (שבחי' היותר פלא הוא בחי' בריאת שמים וארץ). רכא (פעם כתיב בז' מדות ברא הקב"ה את העולם ופעם כתיב ב"י מלבושים נתלבש הקדב"ה וברא את העולם).

רעא (עיקר בריאת העולמות כדי שיתגלה מידותיו). שטו (עולם חסד יבנה, ב' פירושים). שטז (בע"מ נברא העולם).

מג קיז (גדוד לשון אסיפה וקיבוץ מהרבה ביחד).

בריאה ויצירה

מד קעא (ריחוק הערך בין בריאה ויצירה). קעו (יוצר אור ובורא חושך).

בריאה יש מאין

ע"ע בריאה, בריאת העולם, יש מאין.

ברכה

מג יג (ההעלאה והצמיחה בברכה וריבוי). טו (חייב אדם לברך מאה ברכות. מבאר נוסח הברכה נוכח ונסתר. ברוך אתה נוכח, ה' אלקינו (בע' טז) מלך העולם (בע' יז). כא ואילך (ברכה לשון נוכח המשכה המשכה ממקור, להמשיך מה שיש בשרש ומקור). כג (ברכה היא על מצות דוקא). (ברכה בנפש הוא להמשיך בחי' גילוי וראיה). קיד (איהו ברוך ואיהי ברכה). רפו (ברכת הטוב והמטיב).

ברכה הודאה

מג טו (ההפרש בין ברכה להודאה. ברכה שייך לדבר המושג, והודאה הוא דוקא בדבר שאינו מושג).

מד רמח (ההפרש בין ברכה להודאה. ברכה שייך לדבר המושג, והודאה הוא דוקא בדבר שאינו מושג).

ברכה ותפלה

מד רמה (ההפרש ביניהם).

ג

גאווה

מד קסב (מ"ש בסש"ב גאווה מיסוד האש).

גאולת מצרים

מד רכו (גאולת מצרים נק' בשם דילוג).

גבול ובלי גבול

מג צג (כח הגבול בא"ס).

גדוד

מג קיז (גדוד לשון אסיפה וקיבוץ מהרבה ביחד).

מד קפה (ישן רק ס' נשימות). רלג (דוד)
עבדי הוא בחי' מל'. ביטול (היש').
רמט (כמגדל דוד).

דוד ומשה

מד רלג (ההפרש בין דוד עבדי ומשה
עבדי).

דומם צומח חי ומדבר

מג קיב (ריבוי נבראים ובכל אחד כמה
וכמה ריבוי). קמד (מדבר למעלה
מכולם, למה האדם מקבל חיותו
מהלחם).

דור הפלגה

מג ד (חטאם שאמרו דברים חדים).

דניאל

מד רלד (ההפרש בין דניאל וחכיריו).

דעת

מד שח (מקשר המוחין במדות).

דעת עליון דעת תחתון

מג קכא (דעת עליון וד"ת. פנימיות
המדות. התפעלות המדות).

מד רה (ד"ע הוא איך שכולא קמי' כלא
חשיב. וד"ת הוא שלמטה הוא היש
ולמעלה נק' אין מפני שאינו מושג).
רמז (ד"ע סוכ"ע. ד"ת ממכ"ע).

ה

הדיוט

מג קא

הוד

מד רמח (חכמה שבהוד).

הודאה

מג כד (מודים אנחנו לך. הודאה הוא
שאינו מושג. הודאה ואמונה הם
ענין אחד).

מד רמח (בהודאה גופא יש ב' מדרי').

היכל

מד רח (ה"א כל).

היכל הזכות

מג רפח

גוון לבן

מג עו.

מד שכג (לבן נק' גוון עצמי).

גוף

מד רלט (ג. מתחלק לג' חלקים ראש
גוף ורגל).

גימטריאות

מד רו (ז"פ הוי' גימט' יעקב. ח"פ הוי'
גימט' יצחק).

גלגלים

מד רלט (גלגלים הם עגולים. אופן
בתוך אופן).

גלות

מד רצח (גלות בבל נמשל ללילה). ש
(אין השם שלום). שלז (גלות נק'
בשם עיבור).

גן עדן

מד ריא (נשמות בלא גופים). רלח
(ההפרש בין ג"ע וכללות
העולמות). רמ (מושג מהות אלקות.
מאיר כחב"ד דמל'. מאיר פנימי'
המל').

גרון

מד שלח-שמ (מיצר הגרון בלעו"ז
ובקדושה).

גשם

מג רפט (גשם הוא מבחי' שבעתים
כאור ז' הימים).

גשמיות

מד רמא (שהגשמיות נק' מות).

ד

דגים

מד קעה (כל מציאותם מים. אינו
טעונים שחיטה. אינם חוצצים.
לענין עירוב מקואות ושפופרת
הגוד). שכ (דגים ניתרים באסיפה).

דוד המלך

מג קלז (זמירות היו לי חוקיד וע"ז
נענש).

הכנסת אורחים

מג כו גדולה הכנסת אורחים מקבלת פני השכינה).

העלם וגילוי

מד שנד ג' דרגות מתחלת הוייתה עד שהיא מוכנת להתגלות).

הקדוש ב"ה

מג צא (מה הנשמה ממלא את כל הגוף כך הקב"ה).

השגחה פרטית

מג טז (על כל פרט ופרט. אוה"ע כופרים בהשגחה פרטית). יז (בדצ"ח יש ג"כ השגחה). קכד (קושיית הפילוסופים על ענין ההשגחה).

השתלשלות

מג לז (ריבוי ההשתלשלות העולמות). קיא ב' מיני השתלשלות). מד רד (כמשל השלשלת שטבעת העליון מתלבש ממש בטבעת התחתון). ריג (השתלשלות ולמעלה מהשתלשלות). רכה (שהספי"הם בערך זה לזה. אור עליון מתלבש אינו נמשך כ"א למקום הראוי לפי המדידה).

התבוננות

מג קיב (לפ"ע ההתבוננות שמתבונן בגדולת א"ס כך נולד אצלו אהבה ויראה).

התהוות

ע"ע בריאה.

התכללות

מג קי (התכללות הוא בהאברים דוקא). מד קנח (התכללות הוא ע"י גילוי אוא"ס שלמעלה מהם. פרטי ההתכללות כמדות דנה"א). רסא (עיקר הוא בעולם התיקון).

התעוררות

מג יג (תעוררות בלב האדם).

התפעלות

מג נב (שבעת השריפה המתעלים גם בנ"א שאינו נוגע להם כלל).

ו

ואהבת

מג כח (שיהי' שם שמים מתאהב ע"י).

ואהבת את ה' אלקיך

מג כו. (איך שייך לשון ציווי על אהבה). מד קסו (כנ"ל).

וה' פקד את שרה

מג רפג.

ואהבת לרעך כמוך

מד קעז (בכף הדמיון).

וייצר

מד רס (בשני יוד"יז).

ויקרא ה' ה'

מד שמוז (ב' שמות ה'. שם ה' דלתתא ל' מהוה, ושם ה' דלעילא הכלול בעצמותו).

ונהר יוצא מעדן

מד קצא (עדן הוא בחי' חכמה ונהר בחי' בינה).

וקרבתנו מלכינו לשמך הגדול

מג קמג.

ז

ז"א

מד קפה.

ז"א ומלכות

מד קנז (יחוד שמשא וסיהרא).

זהב

מד קפח (זהב בכלל הוא בחי' קו השמאל).

זמן

מג קכח (סדר זמנים. זה חסד וזה גבורה).

מד ריט (ז. נברא ומחודש. מקור הזמן מ"ז"ת דע"י).

זרובבל

מד רמב (נק' נש"י שנזרעו בבבל).

חכמה חיצונית

מד רח (מטמא חכ' דקדושה).

חכמה כח מ"ה

מד קסג (חכ' כח מ"ה).

ח

חומר וצורה

מג כא.

מד רט.

חכמה נקודה

מד קסג (חכמה נק' נקודה. בחי' י').

חכמה סתימאה

מד קצח (הוא מבחי' אין שלמעלה

מגדר השגה). רלה (ח"ס בחי' מקיף

הפרטי).

חותם

מד רח (חותם בכ"מ הוא בחי' יסוד).

רלג (חותם שוקע וחותם בולט).

חכמה תתאה

מד קצט (ח"ת חכ' שבדבור).

חכמי המחקר

מד רד (שהתהוות הגשמיות מהרוחניות

אין לר בריאה יש מאין גדול מזה).

חיות המרכבה

מג סו (ד' חיות המרכבה הם שרש כל

דבר גשמי שלמטה).

חיות הנרגש

מג קיד (י"ל בדרך אפשר שגם החיות

הנרגש הוא מבחי' סוכ"ע רק

שנמשך ומאיר בממכ"ע).

חלב

מד שג (שמגדל את הולד).

חכם

מג פב (איזו חכם הרואה את הנולד).

חלום

מד קפו (בחלום יוכל להתחבר שני

דברים הפכים. יש חלומות שהם

דברי נביאות).

חכמה

מג לא (בחכמה יש דין). מח (חכ'

דקדושה חכ' דקליפה). נא (נק'

חיה). קיח (מחכמה ולמטה נק' סדר

השתלשלות והחכמה בכלל

השתלשלות).

חנוכה

מג לה (נר חנוכה על פתח ביתו).

מד רב (שרש ענין חנוכה). רו (גרות

דחנוכה).

חסד

מג י (אית חסד ואית חסד. חסד זוטא,

חסד דא"א. בחי' רב חסד). יד (חסד

אתגלי בפומא דאימא).

מד קנח (נק' גדולה). קפז (אמרה מדת

החסד כל ימי היות אברהם בארץ).

חסד גבורה

מד קנח (מדת החסד הוא להשפיע טוב.

בחי' הגבורה הוא היפך מדת

החסד).

חסד נצח

מד רכו (חסד ההשפעה שמשפיע אינו

מצד הטעם ודעת כ"א מצד עצם

מדת טובו. והנצח הוא שמשפיע רק

מצד הנצח לא מצד עצם טובו ג"כ).

מד כח (שאפילו החכמה אינו בערך

הא"ס). קסג (חכ' הוא בחי' י'.

והחכמה מאין תמצא). ריג (חכ'

מאין דכתר). רכא (שייד גם לעצמו,

חסד רק לזולת). רלא (האין דכתר

תמיד בחכמה. כח מה). רלד (אם אין

חכמה אין יראה. ב' דרגות ביראה

וב' דרגות בחכמה). רלה (אור אבא

טמיר ונעלם). רלו (נק' ח'. ב' בחי'

כח ומ"ה דחכ'). רצג (אבא מקונא

באצ''). שכד (דפנימיות אבא

פנימיות עתיק ולא ידעתי הטעם).

חכמה ודיבור

מג קיח (מהחכמה נמשך ההתחלקות

בדבור).

חסד רב חסד

מד קפח (רב חסד דא"א שהוא בלי גבול).

חצר

מג מט (בגימ' בינה גבורה הוד).

חצר הכבוד

מג קב (חצר הכבוד המפסיק בין איברי הנשימה לאברי המזון).

חשך

מג מט (חשך ר"ת חמור שור כלב).

חשמל

מג עה (חשמל שמקיף לזו"ג).

ט**טבע**

מג קכ (שיתהפך טבע העולם הוא מבחי' סוכ"ע. אלקים בגימט' הטבע).

טהירה עילאה וטהירה תתאה

מד שנג (טה"ע מקיף למקיף הכללי, וטה"ת מקיף הכללי).

טוב

מג קמו (טוב הוא יסוד).

טל

מד רא (טל נק' אור. טלא דנטיף מעתיקא).

טל ומטר

מג קלה (ההפרש בין טל ומטר).

טרף

מד שמב (ט. בגימט' רפ"ח עם הכולל).

י**יד**

מד רכט (כל מקום שנאמר יד הוא יד ימין).

ידיעה ובחירה

מג קכג (שאין הידיעה מכריח הבחירה).

יהא שמי' רבא

מד רמד.

יהודה יוסף

מג נו (יהודא הוא בחי' נודאה, יח"ת. יוסף יח"ע).

הוי'

מג נו (שם הוי' הוא למעלה מבחי' מקור ליש ודבר נפרד. שם ה' ושם אלקים). עה (שם הוי' מתיחד עם כל השמות. שם העצם). עט (אני הוי' הוא שמי י"ל בדרך אפשר שהוא שם ה' שבכלי הת"ת). צד (דשם הוי' בחשבון המרובע עולה קפ"ו).

מד רכט (בכ"מ הוא מדה"ר). רכג (ציור שם הוי' בנפש האדם). רנד (שלא נזכר שם הוי' במעשה בראשית).

הוי' אלקים

מד רנה (שרש ההפרש בין ה' ואלקים, ה' הוא האין של היש האמיתי, ואלקים הוא האין של היש הנברא).

הוי' אלקינו

מג טז (ה' אלקינו מרמז על ההמשכה בנש"י. אלקינו כחנו וחיותנו. חיבור ב' הפי').

הוי' (שם)

מד רב (ב' שמות ה').

הוי' (שם)

מד רה (ב' שמות דשם הוי', שם ה' שבסדר ההשתלשלות

הוי' דלעילא (שם)

מד רו (הארה מבחי' יש האמיתי).

יולי

מד שנד (היולי הוא מושלל מכל גילוי ומכל ציור).

יום

מד רל (יום עם הכולל בגימ' אל הוי').

יום ולילה

מג קמ (כ"ד צירופי בכל יום, חיות חדש).

מד רכט (יום חסד לילה גבורה).

ימי עולם מד ריט (ימי עולם וימי קדם).	יום טוב מג ככה (ישראל אינון דקדשיניי
יסוד מג קח (נקודה תחת היסוד).	לזמנא. מקדש ישראל והומנים).
יסודות הד' מג עח (הד"י. יש כח המרכיב הד"י	יון מד רח (חכ' דקליפה. טמאו כל השמנים
שאינו בכלל הד"י).	שבהיכל).
יעקב מג ט (מרכבה למדת הת"ת). יד (בריח	יוסף מג יד (בקר דיוסף הוא בחי' יסוד). נז
התיכון. תתן אמת ליעקב. מרכבה	(בן פורת אותיות תופר).
למדת הת"ת). קז (ע' נפש יוצאי ירך	מד רט (גש"י נק' עתה ע"ש יוסף ולע"ל
יעקב).	ע"ש יהודה).
מד קצ (מטתו שלמה, מרכבה למדת	יוסף ויהודה מד רט ואילך
הת"ת, ויקח לו מקל לזו). רו (ז"פ	יוצר אור ובורא חושך מד קעו.
הוי' בגימט' יעקב). רעא (י. י"ד	ע"ע תפילין.
עקב). רצא (יעקב נק' אל. יבקע	יוצר בראשית מג צג (יוצר בראשית הוא מקור
אותיות יעקב). שו (יעקב י' עקב).	המהווה העולמות).
יעקב ועשו מד שנט (שרשם למעלה).	יחז"ע ויחז"ת מג ד (ה' אחד יחז"ע וב"ש יחז"ת).
יצחק מג ט (מרכבה למדת הגבורה). יג (קו	יחוד שמשא וסיהרא מד קנו (ענין ז"א ומל').
השמאל. שרשו מקו המדה בוצינא	יחודה עילאה יחודה תתאה מג ד (יחז"ע ה' אחד ויחז"ת ברוך שם).
דקרדונתא). כו (עבודתו ענין	יחידה מג פא (יחידה שביחידה אינו שייך שום
חפירות בארות). לד (לע"ל יאמרו	התחלקות. כמ"ש בע"ח הוא ניצוץ
ליצחק כי אתה אבינו). מט (גימט' ח"פ	נברא).
ח"פ הוי').	מד רלו (מקיף הכללי).
מד קפז (יצא ממנו עשו). רו (גימט' ח"פ	יין מד קצא (יין בחי' בינה. יין המשכר ויין
הוי').	המשמח). רסח (פעולתו שמוציא
יצחק, האריז"ל מד שכ (בפי' א"ק נק' אדם דבריאה.	ים ויבשה מד שיט (כל מה שיש בים יש ביבשה).
שהשגת גילוי הנשמה שלו עצמו	ימות המשיח ע"ע משיח.
זהו גדול יותר מרוח הקודש וגילוי	
אלי').	
יציאת מצרים מג קטז ואילך (ההפרש בין בריאת	
שמים וארץ ליציאת מצרים).	
מד ריח (היה הכנה למתן תורה). שלו	
(אני ולא מלאך).	
יצר הרע מד קנג (נק' חולי).	

לו (תכלית בריאת יש מאין המכוון שיהי' ביטול היש לאין). לט (ההפרש בין עילה ועלול ליש מאין). לט ואילך (בריאה אין לך יש מאין גדול מזה, ומאחר שמציאות היש הוא דבר חדש לכן מוכרח להיות האין תמיד בהיש). צט (גשמיות מרוחניות אין לך בריאה יש מאין גדול מזה). רג (מלמעלה למטה היש האמיתי ולמטה האין הוא אין אפס ואינו תופס מקום כלל. ומצד המטה פי' אין שאינו מושג).

מד רה (התהות הוא בדרך בריאה יש מאין שהמהווה מוסתר מהדבר המתהווה).

יש מאין

מג קכו (עיקר התהוות עוה"ז הגשמי הוא מבחי' דיבור).

ישעי' ויחזקאל

מג רצ (ההפרש בין בן כרך לבן כפר).

ישראל

מג י (נק' גוי גדול. שם הוי' בכאו"א). כט (רחמנים בני רחמנים).

מד קסו (ישראל מונין ללבנה). רסב (שישים רסוי נש"י הם תמיד בהשוואה). רסד (י. ערבים זה לזה).

ישראל עלו במחשבה

מג נב (ששרשן מגילוי המחשבה, העלי' היא בבחי' א"ס שמתלבש בהכלים שהוא בחי' חייה). ע (היינו מדרי' היותר גבוה במחשבה).

מד רכט (ישראל עלו במחשבה, היותר עליונה במחשבה).

ישראל בעש"ט

מג סה (שהראה לתלמידו שור בכובע של שבת).

מד קעב (שהכיר בהכלי שהאומן היה סומא בעין אחת). קפד (מקום שרצון האדם שם הוא).

יראה

מד קנט (יראה עילאה יראת כושת). רלא (יראה עילאה ויראה תתאה. יראת הרוממות. ביטול במציאות). רלב (יראה בשת). רלו (יראה שלמעלה מהחכמה).

יראה וחרדה

מד רלד (ההפרש בין יראה לחרדה, יראה כשמתלבש בפנימיות, חרדה היא כשהיראה אינה מתלבשת בפנימיות כלל ואבריו החיצונים נרתעים מפני היראה).

יראה עילאה ויראה תתאה

מד רלא. רלד (ירי'ת בחי' ביטול היש ויראה זו נמשכת ע"י ההתבוננות בהתהוות העולם. יראה ביטול היש. יר"ע נמשכת מהתבוננות בעצמות אוא"ס).

ירושלים

מג ה (עיר אלקינו הוא בחי' ירושלים. בונה ירושלים שיומשך ממל' דא"ס במל' דאצי').

ירך

מג נח (ירך מקור התאוה ורומז לפגם הברית).

יש אין יש

מד רב (האין הממוצע בין ב' בחי' יש, גם האין נחלק לב' בחי' אין. יש האמיתי ויש הנברא. יש הראשון מצד המשפיע. היש הב' הוא היש הנברא. והאין הממוצע המחברם).

מד רה (אין הממוצע, יש ב' בחי' אין. יש האמיתי יש הנברא).

יש האמיתי

מד רמז (בכדי להמשיך מבחי' יש האמיתי להיות יש נברא או יש נאצל).

יש ואין

מג יז (שיהיה מציאות היש ושיהי' היש בטל לאין שלא יהי' ח"ו דבר נפרד).

כ

כהן גדול

מד רח (בחי' א"א שנק' כהנא רבא).

כהנים לויים

מד ער (עבודת כהנים בחשאי, עבודת הלויים בשיר).

כותל

מד שי (ב' בחי' כותל, כותל דקדושה, בחי' קיר בלערו"ז).

כינור

מד רו (כ"ו נר, כ"ו הוא מספר שם ה' רמ"ח ותרין דרועיו).

כלב

מג מט (חמור ושור ומבנייהו נפיק כלבא. עמלק נק' כלב).

כלי ריקן מחזיק כלי מלא אינו

מחזיק

מד קפ (כלי מלא היינו שהוא מציאת דבר בפני עצמו אינו כלי לקבלה).

כלים

מד רצב (כלים יש להם שרש בפ"ע).

כנור

מג מט (כנור לעתיד לבוא של ח' נימין. כ. כ"ו נר).

כס

מג נב (כס א', א' הוא אדם בחי' מדות. כס א' כיסוי לבחי' א').

כתר

מג ד (אחת ושבע אית כתר יומשך עד שבע היינו גם בבחי' מל' דאצי"). ה (שנער בגימ' כתר). כב. קטו (ההפרש בין מ"ש דמל' שרשה מרדל"א ומ"ש השתלשלות הכתרים זה מזה ומ"ש במ"א דדיבור שרשו מבחי' מדבר, מהו ההפרש בין ג' לשונות אלו).

מד רח. (כתר הוא ממוצע בין המאציל לנאצלים). שיד (פלא עליון). שטו (ב' מדרי' פנימיות וחיצוניות). שלג (ב' מדרי' פנימיות וחיצוניות. שאין

הכתר נמנה במנין ע"ס, ולפעמים נמנע). שלד (כנ"ל ע' רח).

כתר חכמה

מד קמג (כתר וחכמה מאיר אוא"ס בקירוב מקום, ובכינה בריחוק מקום). קסה (משפיע ומקבל).

ל

לב

מג סה (חיצוניות ופנימיות הלב). מד שז (ממוצע בין המוח להאברים). שלח (טמטום הלב).

לבונה זכה

מד קפט (שנק' זכה שהוא זך ורוחני).

לבושים

מג טו (שכל ומדות לבושים עצמיים לנפש. מחשבה דבור ומעשה לבושים נפרדים).

לבן (גוון)

מד קצב. שכג (גוון עצמי. מעלת הגוון לבן לגבי שארי הגוונים).

לבנה

מג רפו (אור הלבנה הוא שם אד' או שם אלקים. והיה אור הלבנה).

מד קסו (ישראל מונין ללבנה). רכו (הוא עצם חשוך רק שמקבל אור השמש משנה האור למהותה עד שהוא אור אחר לגמרי). שכח (כנ"ל).

לוי

מג נט (לשון התקשרות והתחברות).

לויתן

מג נט (לויתן זה יצרת לשחק בו לשון התקשרות והתחברות. ע"י ההתחברות נעשה השחוק).

לחם

מד רעד (שם כולל לכל מיני חיות). מד רנו (לחם קאי על תורה. איך שייך לומר לחם למעלה).

לילה

מג קכט (מעלת חצות לילה עת רצון. מעלת העוסקים בתורה בחצות לילה).

מזון לבוש ובית

מד רז.

מזל

מג קנה. רפז (אין מזל לישראל).
מד קנה (לאו בזכותא תליא).

מד רכט. רצח. שלג (חצות לילה).

מחשבה

מג טו. נא (אותיות המח'). טז (מחשבה הוא בחי' חכמה). נא (ב' דרגות גילוי המח' וכח המחשבה). נב (מח' הוא לבוש. המדה מתלבש במח'). נב (מח' הוא עולם הבריאה). קכו (מ. נק' נהר. כח נעלה יותר מדיבור. לבוש הפנימי). קלא (מ. לבוש הפנימי. לצורך עצמו).

לך ה' הגדולה והגבורה
מד קפו (שמדות הגדולה והגבורה יהי' לך. לך גימט' חמישים).

לעולם ה' דברך נצב בשמים

מג יח

לעתידי לבוא

מג רפו

מד רלז (הגילוי דלע"ל יהי' בגוף גשמי. הגילוי דשכר מצוה).

מד קעז (לבוש הראשון). ריב (סוף מעשה עבמח"ת).

מ

מחשבה דיבור ומעשה

מג קלא.

מד שיח. ג' (לבושים דנפש האדם. מחשבה רק לעצמו. דבור זולת. פעולת המעשה שפועל בדבר גשמי שנפרד ממנו).

מ"ה וב"ן
מג נה (שם ב"ן הוא שנפל בשבירה, ושם מ"ה מברר ב"ן. ואח"כ כשמתברר שם ב"ן עולה בבחי' ס"ג שלמעלה ממ"ה).

מדות

מג צג (מדות דוקא כשיש זולת).

מחשבה הקדומה
מג קיב (מחה"ק הוא ממוצע בין עצמיות אוא"ס ובין הנאצלים).

מד קפז (ז' מדות בקדושה כנגד ז' מדות רעות). רכו. שנד (כל מדה מתחילת הווייתה עד שהיא מוכנת להתגלות טרם שנתגלה ממש יש ג' מדר"י).

מחשבה ודבור

מג ע (מעלת מחשבה לגבי דיבור).

מד שיז (כלל ופרט. דבר מלך שלטון).

מדות טובות

מג מט (מדות טובות הוא מצד הביטול).

מט"ט
מג נו (מט"ט שרו של עולם. ממנו נמשך החיות גם לבחי' הרע).

מד רה (נק' נער). רטו (קושר כתרם לקונו).

מה רבו מעשיך
מד שיג (ריבוי הנבראין עד אין קץ).

מילה

מג נא, נה (מצות מילה נק' צדיק. מצות מילה הוא העברת הערלה החופה על עטרת היסוד. פריעה הוא נגד ק"נ).

מוחא לבא וכבדא

מג קט

מוחין ומדות

מד רכו (ההפרש בין מוחין למדות באופן ההתפעלות).

מד רו (עד שיעבור עליו שבת אחת. יסוד דא"ק).

מזוזה וחנוכה

מד רז (שניהם על פתח ביתו, ההפרש).

מרדל"א). רפג (מל' נאצלה בסוד
שרש רק נקודה חדא. בנין המל'
הוא מהט' ספי' שלמעלה).

מד קנז (מל' נאצלה בסוד שרש רק
נקודה חדא). קנז (בנין המל'. סוד
תוס'. בנין המל' בר"ה). קסכ (כנ"ל).

ממכ"ע וסוכ"ע

מג טו (ל' נוכח ול' נסתר). עב. קט (הם
בחי' או"פ ואו"מ).

מד קע.

מנורה

מד קפז (הדלקת נרות המנורה
שבבהק"ד. ובהעלות אהרן את
הנרות).

מסירת נפש

מג לב (מס"נ הוא בכל האברים אפילו
שאין בהם השגה כמו הידים
והרגלים).
מד רלט (למעלה מהשכל).

מספרים

מג כו (בתורה יש ה' מספרים יחידות
עשירית מאה אלף רבבה והם נגז
ד' עולמות אבי"ע).

מספרים שלש

מג קה (ענין מספר שלשה).

מספרים ח

מד רז (מלך השמיני הדר. מילה
בשמיני. נרות חנוכה).

מספרים ת"ק שנה

מג ל (מספר ת"ק הוא כנגד ה' מדות
עיקרם חג"ת נר"ה).

מד קפד (מהלך ת"ק שנה נגד ה' מדות
חג"ת נר"ה שם מדות העצמים וכ"א
כלול ממאה).

מעבר והתלבשות

מד רכו (ההפרש בין מעבר והתלבשות).
שכו (כנ"ל).

מעין

מד רלה (שרש המעיין מן התהום).

מילוי

קצט (מילוי של יר"ד הוא ג"כ יר"ד).

מים

מד קצא (הם פשוטים בלי ציור גוון).
רמט (באדם מים מקור המים
והלחלוחי' הרוחני'. מים עליונים
ומים תחתונים). שכד (מ. בחי'
בינה).

מלאכים

מג יא (מלאכים שכלים נבדלים). טז
(נתהוו מבחי' דיבור). פו (נק'
עומדים. תמיד בכיטול. שרפים הם
מלאכים היותר גבוהים. שרפים נק'
אשים. מהו המזון של מלאכים). צב
(מלאך בשליש העולם עומד ב'
פירושים א' שהמלאך שלישי
מהעולם. הב' שהעולם שלישי
מהמלאך). קה (מלאכים הם
נבראים. גופם מב' יסודות אש
ורוח. יש להם דין ועונש).

מד קעה (שקוראין א"ע הוי"). רצה
(מלאך נק' שליח. בעת שליחותו נק'
בשם ה'). שלו (מלאל שרף ושליח).

מלאכים ונשמות

מג ע (ההפרש בין מלאכים ונשמות).

מלאכים שרפים

ע"ע שרפים.

מלוכה

מד שנח (אין מלך בלא עם).

מלוכה וממשלה

מג יז (ההפרש בין מלוכה וממשלה).

מלחמה ומנוחה

מג מח (ב' אופני ביטול. ב' אופנים
בעבודה).

מלך

מד רנז (מלך. חיי המלך).

מלכות

מג ה (נק' עולם הדיבור). קיד (נק'
ברכה). קטו (ב' מדרי' ע"ס דמל'
וכתר מל'. שרש המל' הוא

מפתח ענינים

שפה

מראות	מעשה
מג פט (מראות גדולות ומראות קטנות).	מד רצב (לפי מעשי אני נק').
מרגלים	מצה
מד קפט (טענת המרגלים ותשובת כלב).	מג קח (ענין אכילת מצה ומהו פעולתה בנפש האדם. ענין חיזוק האמונה).
משה	מצוה
מד קעה (נשמה מעלדאת"כ. בטל לגמרי לגבי אור האלקי השפוע בו. ואנחנו מ"ה). רלג (ביטול במציאות). רלד (ההפרש בין נבואת משה לשאר הנביאים). רנא (כבד פה וכבד לשון).	מג כג (מצות תר"ך עמודי אור. מצות הוא בחי' ביטול). כט (כל מצוה דהאדם עושה הוא נגד רצון הנה"ב מצד עצמו. כל המצות נק' בשם צדקה). לא (ע"י מצות מעשיות נעשו מוחו ולבו זכים אלף פעמים ככה). לב (מעלת מצות מעשיות). מג (ע"י מעשה המצות נעשה מקושר לאלקות בתכלית). עג (מעשי המצות למטה בעוה"ז דוקא. בירור רפ"ח ניצוצים). סט (מצות בעוה"ז דוקא). קמא (מ. הם רצון העליון. כתר).
משה ודוד	מד ר (שלא ניתנו המצות אלא לצרף את הבריות). רטז (מצות לבושים. חסר יומא. מ"ע ומל"ת, ולא באל"ף ולו בו"ו. השייכות מצות לימים). ריט (תלויים בזמן. אני הוא בחי' מצות. שרשן מבחי' אנכי. מצות המלך). רכא (השייכות תרי"ג מצות לז' ימי בראשית).
מד רלג (ההפרש בין משה עבדי ודוד עבדי).	מצרים
משיח	מג קיח (מצרים דקליפה ומצרים דקדושה).
מג לד (ההפרש בין משה למשיח).	מד שמא (מ. לשון מיצר וגבול).
משיח	מקום
מג לד (ההפרש בין משרע"ה למשיח).	מג צא (בחי' ממכ"ע). צד (פי' מקום). ק (מקום הארון אינו מן המדה).
מד ריט (שנאמר במשיח ירום ונשא וגבה מאד. משיח יהי' במדרי' אדה"ר כמו שהי' קודם החטא). רלו (גילוי דיהמ"ש יהי' גילוי כתר דכתר).	מקיף
משכן	מד רלו (מקיף הכללי והפרטי).
מד ריב (דירת עראי).	מקרא משנה תלמוד
משכן ובהמ"ק	מג לא (מקרא בעולם העשי'. משנה ביצירה, תלמוד בבריאה).
מד ריב (ההפרש שבין משכן לבהמ"ק).	
משכן שילה	
מד ריב (היה בחלקו של יוסף).	
משל	
מד קצט (משל מסתיר).	
מת	
מד רלח (שכ"ז שלא נקבר ה"ה שומע. ענין בקשת מחילה. שהצפרנים והשערות גדלים עד הרקבון).	
מתן תורה	
מג קלג (ההפרש בין מ"ת לג"ע).	

מתן תורה ועולם הבא

מג לב (ההפרש בין מ"ת לעוה"ב).

נפלאותיך ומחשבותיך אלינו

מג כז.

נפש

מג עז (הנפש מחיה ולא מהווה). קמח (כחות הנפש כמו שהם בעצם הנפש. כחות הנפש המלוכשים בגוף לא ישנו את תפקידם מ"מ יש בהם התכללות). קנ (הראש כולל כל כחות הנפש וממנו נמשך לכל כח לאבר הראוי לו).

מד קפט (הנפש מתלבש בדם ביחוד גמור). רכג (ציור שם הוי'). רלח (הגם שהנפש נפרד מן הגוף עכ"ז יש לה התקרבות).

נפש הבהמית

מג נג (שרשו מעולם התהו).

נפש החיונית

מד רד (נפש המחיה את הגוף אין אנו יודעים ומשיגים מהות הנפש מהו. רק ידיעת המציאות ולא השגת המהות).

נפש רוח ונשמה

מג קט (נשמה במוח ורוח בלב ונפש בכבד).

מד קע (נשמה במוח שכראש ורוח בלב ונפש בדם).

נפש רוח נשמה ח"י

מג קיז (נפש הוא בחי' אותיות מח' ודבור, ורוח הוא הבל הלב נשמה בכינה). רפז.

נר

מג לו (ב' פ"י בנר).

נשימה

מד קפה (הוא ענין רצוא ושוב. דפיקא דליבא. בעת השינה הנשימה חזקה ביותר).

נשמה

מג יב (שרשה מעולם האציה). טז (נשי' עלו במחשבה. שהם עיקר המכוון ברה"ע). לא (ב' מדרי' בנשמה זרע

נ

נבואה

מג פז (הנבואה הוא רק זיו והארה ולא עצמות. נבואה מנצח והוד). פח (ההפרש בין נבואת משה לשאר הנביאים).

נבוכדנצר

מד רח (כתר דקליפה).

נביא

מג קח (נקרא משוגע).

נבראים

מג ה (ריבוי הנבראים). יא (ריבוי דצח"מ). לט ואילך (מה שהנבאים נראים ליש אין האמת כן, כל מציאותם הוא הזיו, ובעומק יותר שהזיו בטל במקורו, ורק למטה שייך עליו קריאת שם זיו בפ"ע). צב (ריבוי הנבראים, מה רבו מעשיך, ומה גדלו מעשיך).

מד קעד (ההפרש בין בוראים שבים לברואים שביבשה). שיג (ריבוי הנבראים). שמב (שכל הנבראים שבעוה"ז יש להם שרש ומקור למעלה עד מדרי' היותר עליונות למעלה).

נהר

מג צו (נהרות המכזבים).

נהר דינור

מד קפט (נהר דינור יוצא שהוא דין).

נוני ימא

מד קעו.

נטילת ידים

מד קצ.

נסיון

מד קסט.

נסכים

מד רסו (ניסוך היין והמים).

ס

ס"ג

מג נה (שם ס"ג הוא בכינה).

סב חוט וחייט

מג נו.

סובב כל עלמין וממכ"ע

מג קמא.

סובב כל עלמין

מג צח (אין פי' שסובב ומקוף

מלמעלה). קמג (נק' סוכ"ע ה"ה

בערך העלמין).

סיטרא אחרא

מג מב (לכן נק' סט"א מאחר שיש לו

רצון אחר).

סנהדרין

מג רפט (מופלא שבסנהדרין).

סעדיה, גאון

מג קנ.

ספירות

מג פכ. צ (ע"ס הגנוזות). קיח (כפי' תי'

ספירה).

מד קפח (ע"ס דקדושה כמו"כ יש ע"ס

בלערי"ז י"א כתרין דמסאבותא). רל

(מל' מספר. ספירות ובהירות). רצב

(נק' ע"ש הפעולה). שמא ואילך

(שהספי' העליונות הם כח הגבול).

ספירת העומר

מד רל (ספה"ע הם מגד ז' מדות וכ"א

כלול מז').

ספר סופר וסיפור

מד קנו.

מד רעא (בס"י בספר ספר וסיפור

וברז"ל בחכמה בתבונה ובדעת).

ע

עבודה

מד רסח

עד שלא נברא העולם היה הוא

ושמו בלבד

מג ד (שהשם היא כלול בעצמותו).

אדם וזרע בהמה). נד (הנשמה

עצמה אינה צריכה תיקון היינו

שא"צ בירור מתערובות הרע שאין

בו תערובות רע כלל). עב (שכל

נשמה שרשה מעולם אצי'. נק'

כנין). צב (נשמה מחי' את הגוף ולא

מהווה). קמא (מה הנשמה שממלא

את הגוף). רפז (שלא כל הנשמה

מתלבשת בגוף. נשמה שנתתי בי

טהורה היא).

מד קנו (מקור נש"י מנוצר ונקה מ"ג

ת"ד). קע (מה הנשמה ממלא את

הגוף. מחיה ע"י ממכ"ע. נשמה הוא

השכל). קפה (השראת הנשמה הוא

במוח שבראש ומשם מתפשטת

החיות כל האברים). ריב (ירידת

הנשמה למטה ירידה צורך עלי').

ריט (נשמה למעלה מבחי' עולמות.

למה ירדה הנשמה למטה). רמג (ב'

בחי' נשמות יעקב וישראל). רצג

(נשמות דאצי' נק' אחים ורעים. בחי'

ביטול דנשמות דאצי'). רצט (היכן

הנשמה שרוי' אם בלב או במוח).

נשמה דאצילות

מג לא (יש לנש דעת חזק והתקשרות

באלקות).

מד רצב (נשמות דאצי' הם כבר נפרדו).

נשמה וגוף

מג סט (חיבור הנשמה עם הגוף).

נשמות ומלאכים

מג טז (נש"י עלו במחשבה, מלאכים

נתהוו מבחי' דיבור העליון). קכח

(שרש המלאכים מדיבור ושרש

הנשמות ממחשבה).

נשמות ישראל

מד רכט (נש"י נק' בנינים למקום. שרש

נש"י). רמא (נש"י נק' נר). שנח (במי

נמלך בנשמותיהם של צדיקים.

מחשבתן של ישראל קדמה לכל

(דבר).

נט (שהיה האור כלול בעצמותו).
צ.

מד רי (ולא כתיב ברא). רמד (דשם
ואור הוא ענין א'. שמו בלבד הוא
בחי' האור כמו שהוא כלול
בהמאור). שמו (ההפרש בין עד
שלא נברא לעד שלא נאצל).

עולם הבא

מד רט (אין הכוונה על עולם התחיה
אלא על ימות המשיח). קצה (אין בו
אכילה ולא שתי').

עולם הזה

מג מג (אין לך דבר בתענוגי עוה"ז
שאינו לו שרש ומקור בהיכלות
דסט"א). קמו (עשיית המצות
כעוה"ז דוקא).

עולם התחי'

מד ריא (עולם התחיה נשמות בגופים
דוקא).

עולם חסד יבנה

מד רסז (ב' פי' הא' שבנין העולם הוא
ע"י מדת החסד. והב' שהצורך
בנין העולם צריכים לבנות מדת
החסד).

עולמות

מג לח (העולמות אינן מציאות יש
ודבר נפרד ח"ו, ובאמת הם בטלים
לאלקות ואינן מציאות יש כלל).

עופות

מד קעה (נבראו מן הרקק. מותרים
בשחיטה בסימן אחד).

עיגול הגדול

מג עט (שהצמצום היה בעגול ולא
בריבוע. רק נגע בו הצמצום).

עיגולים ויושר

מג קמז (משל הכוחות בעצם הנפש.
כמשל הכחות כמו שהם כלולים
בראש. הוא בחי' תהו). קמח.

עיגולים דתהו

מד סג

עילה ועלול

מג לט. צז. קיב (שהעלול בערך עילתו
והיה כלול תחלה בהעילה, כמו
שכל ומדות).

מד רד (שהעלול שלמטה מלביש ז"ת
של העילה הקדומה לו. העלול
משיג את עילתו). רי (ההפרש בין
עילה ועלול לבריאה יש מאין).

עין

מד קצח (עין לא ראתה אלקי' זולתך).

עיר ומגדל

מג ה (עיר הוא בחי' מל' שבמל' ומגדל
יסוד דנוקבא).

עלמא דאתגליא עלמא דאתכסיא

מד קמה (בעבודה ב' מדרי' אלו הוא
בחי' יחוד' בחי' ביטול במציאות
ובחי' יחוד' ביטול היש לאין). שיט
(עלדאת"כ ועלמדאת"ג ההפרש
ביניהם).

עמלק

מג מט (עמלק נק' כלב).
מד שה (ההפרש בין קליפת עמלק לז'
עממיו, כעבודה בנפש האדם).

עץ הדעת

מג נו (תאנה היתה).

עץ החיים

מג ח (היא מדרגה שלמעלה
מהשבירה). קב (שלא יש בהם
תערובות הרע).

עץ החיים ועץ הדעת

מד קפד (הם בחי' ז"א ומל').

עצם

מג טו (עצם בלי מתחלק). לז (עצם אינו
מסתיר על העצם).

עצם והתפשטות

מד קסד.

עקודים

מג נד (עקודים בכלי אחד).

מד שנה (טעם קריאת שם עקודים).

עקודים נקודים

מד קמו ואילך (השבירה היה בעקודים).

עקידה

מג לב (מס"נ בפועל והכיטול בכל אברי הגוף).

עשו

עשה קפח (רישא דעשו).

עשרה מאמרות

מג טו (כמאמר א').

מד רי (כמאמר א'). שטז (בע"מ נברא העולם והלא במאמר אחד. להיפרע מהרשעים).

עתיקא סתימאה

מג קיג (ע"ס הוא בחי' הרצון הראשון ברצון הכללי).

צדיק

מג ד (צדיקים שמם קודם להם. דומים לבוראם). כד (צדיק ק' ברכות צ' אמנים י' קדישים וד' קדושות). מא (נק' ע"ש ההתדבקות לאלקות, מפני מצות מילה).

מד רנד (גדולים מעשה צדיקים).

צדקה

מג כט (מצות צדקה עומד לאדם בזה ובבא. להחיות רוח שפלים). מג (חיי נפשו).

צואר

מד רמט (צואר זה ביהמ"ק). רנב (צואר אותיות רצוא). ע"ע בית המקדש.

צלם ודמות

מד קעח (צלם הוא שנחקק הצורה בעצם הדבר החומר. צלם נק' עולם האצי').

צמצום

מג כז (צמצום דשערות. כדי שיהיה המשכה צ"ל צמצום). לו (הצמצום הוא רק לגבינו). ס (כדי שיהי' מציאות התחתונים. צמצום הוא בהאור). עו (העלם וגילוי לא מקום פנוי לגמרי). עט (צמצום ונגע בו הצמצום). צח (שנתעלם האור ונכלל במאור, עצמותו ומהותו שהוא בחי' מאור נמצא במקום החלל לאחזה"צ כמו קודם הצמצום). קטו (צמצום ומקום פנוי).

מד קסד (שהר"ע הסתלקות האור). קסז (צ. ונשאר רשימו). רג. ריג (להיות גבול מבלי גבול הוצרך להיות צמצום, זהו י' של שם ה'). רמד (לצורך התהוות העולמות). שמו (שרש הדין שממנו מקור מציאות ישות העולם. צמצום קדם להקו). שנ (צמצום ומקום פנוי). שנב (כשעלה ברצונו הפשוט כו' צמצם א"ע).

פ

פלישתים

מג לג (פלישתים ליצינים היו).

פרסא

מג פז (פרסא בין אצי' לבריאה כמו שאומרים על איזה דבר שא"א להבינו. אור של תולדה). קמג (פ. בין אצי' לבריאה).

מד קפד (פרסא המפסקת בין כל עולם ועולם). ר (כמו שיש פרסא בין אצילות לבריאה כן יש בחי' פרסא באצי' עצמו).

פרעה

מג סח. קכ (ג' שרי פרעה קנה ושט ורידיו).

מד רנב. שלח (ג' שרי פרעה קנה ושט ורידיו). שלח (פ. אותיות העורף).

פרצופים

מד שמג (פרצופים היות עליונים ש' אחר הצמצום נק' ג"כ אדם דבריאה).

צ

צבאות

מג עה (צבאות שם דבריאה).

צפרנים

מד קצא (יניקה לחיצונים. מה על הבשר הוא קדושה מה שיוצא חוץ לבשר משם יניקה לחיצונים).

קטרת

מג מו (מדומם. ריח שהנשמה נהנה ולא הגוף).

קליפה

מד קפט (ולעלוקה שתי בנות).

מד קפט (יניקת החיצונים מבחי' מקיף).
שלו (יניקת החיצונים הוא בבי' אופנים).

קנה ושט ורידין

מג סח. קכ (ג' שרי פרעה).

מד רכב (ג' שרי פרעה). שלח (כנ"ל).

קרבן תמיד

מג סד (זמן תמיד של שחר ושל הערבים).

קרבנות

מג סה (ההפרש בין קרבנות לקטורת. קרבנות הם השרפים. קרבנות מגיעים לבחי' שמך קדוש. וקטרת לבחי' אתה קדוש). סו (קרבנות הם לחם לאשי'). סט (למה דוקא עיי' מצות הקרבנות עיי' ממשיכים המשכת אלקות למטה יותר משארי המצות). פו (ק. נק' לחם. קרבנות שלמעלה וקרבנות שלמטה. מהו ענין הקרבנות למטה). קג (קרבנות נק' לחם). קה (שלהקרבת הקרבנות הי' צריכים להיות ג' כהנים ליום וישראלים). קו (קרבן לשון קירוב).

מד שא (ההפרש בין קטרת לקרבנות). שב (בעבודת האדם הוא הקרבת נה"ב).

קריאת שמע

מד קסז (פסוק ראשון). ריג (בפרשה ראשונה ושנתם ואח"כ וקשרתם). שא (בי' בחי' מס"נ א' הוא למס"נ באחד, והבי' בחי' בכל נפשך).

קריאת שמע ותפלה

מד רנו (ק"ש הוא בחי' רצוא. תפלה בחי' טוב).

ק

קדוש

מג סה. ג"פ קדוש).

מד קנט (ק. הוא מובדל). שמת (ההפרש בין קדש לקדוש. ג' פעמים קדוש).

קדוש ב"ה

מג צא (נק' מקום). קיד (כינוי הבורא עולם בשם הקב"ה).

קדש

מד שמת (ההפרש בין קדש לקדוש בו"ו. קדש שקדוש ומובדל לגמרי. קדוש הוא ההמשכה שנמשך בעולמות החיותם). שנ (קדש הוא לפני הצמצום, וקדוש הוא לאחר הצמצום).

קו

מג ס (ראשית גילוי הקו נק' אצילות). סב (הקו שמאוא"ס הוא בכל העו-למות בשוה). פב (קו לאחר הצמצום האור הוא מלפני הצמצום. קו עצמו הוא צמצום). פג (שרש הקו הוא מתפארת הנעלם). קכח (קו המדה שמודד כל המידות האורות בכלים). קלד (שרש הקו המדה הוא קו וחוט). מד ריג (המשכת הקו). רצא (הקו מבחי' אוא"ס שלא נגע בו הצמצום). שנ (ראשית גילוי הקו מבחי' אוא"ס שלפני הצמצום שנמשך לאחר סילוק והתעלמות האור לגמרי).

קו וחוט

מד קסז (הקו הוא מת"ת הנעלם. שרשו מעיגול הגדול שלפני הקו ונמשך עיי' הרשימה).

קול ודיבור

מג סח (שהקול מאיר בדבור).

עומד שם). קי (מושל ושולט על כל כחות הגוף, והוא נמצא בכל האברים בשוה). קיב (ב' בחי' רצון הפשוט ורצון הכללי). קיג (עתיקא סתימאה הוא בחי' הרצון הראשון שברצון הכללי שכולל כולם קודם שנמשכו הרצונות הפרטים היינו הרצון להאציל).

קד ריט (רצון אותיות צנור). רמד (רצון על מלוכה קודם הצמצום). רעח (עיקר גילוי הרצון הוא בהעדר הכלי). שנג (רצון דאנא אמלוך בעצם אינו שייך לעולמות כלל. ששיער בעצמו בכח כל מה שיהי' כפועל לאחר הצמצום. רצון זה למעלה מרצון הפשוט). שנו (ג' מדרגות ברצון).

רצון הקדום

מג קיב.

מד שנב (רצון לרצון).

רקיע ומים

מד רמט (הבדלה שהיתה ברקיע בין מים למים).

רשימו

מג עט (שרש ומקור הכלים). פ (אותיות הרשימה צ"ל שלא נגע בהם הצמצום כלל). פב (כח הגבול שבא"ס).

ש

שבירת הכלים

מג נג (סיבת שבירת הכלים. במ"א מבואר שהיה מצד עוצם הביטול שהיה להם לאלקות, ובכ"ד מבואר שהוא מצד ישות האורות. השבירה היה בעולם עקודים. ולפי הביאור שהשבירה הי' מצד הביטול אז השבירה היה בעולם הנקודים, והניח בצ"ע). קה (שה"כ הי' בשם "ס"ג). קמד (סיבת שבירת הכלים).

קריעת ים סוף

מד שמה (קרי"ס באתעדל"ע).

קשת

מד רמב (קשת הוא כחי' תפלה).

ר

ראיה ושמיעה

מג צב (ראיה בחכמה שמיעה בכינה).

ראש

מג קנ (הראש כולל כחות הנפש).

ראש השנה

מד קנו (בנין המל').

ראש וראשית

מד קסה

רב ותלמיד

מד קפ (כלי ריקן שהוא הביטול לצורך הקבלה).

רדל"א

מג קטו (רדל"א הוא מדרי' היותר העליונה שבבחי' הכתר).

מד רא (שהוא הראש הראשון מג' שרשיו לראשיו).

רוח רעש אש

מג עב (הם ג' עולמות ב"ע).

רועה

מג קמ (יש ב' פירושים הא' שהוא רועה ומפרנס את אחרים, והב' שהוא עצמו רועה).

רחמים

מג יג (כל המרחם על הבריות מרחמים עליו מן השמים).

מד קפז (עיקר הרחמנות מצד המוחין).

רע

מג מד (רע אין הכוונה על תאוות איסור אלא אפילו תאוות היתר).

רעותא דליבא

מד רלט (רעו"ד בלב. לבא לזה א"א כ"א ע"י השכלת השכל).

רצון

מג סה (במקום שרצונו שם כאלו הוא

הראשון כו'. שעיקר שכונה למטה).
קע (שכינה היא בחי' מל').

שכל ומדות

מג טו (שכל ומדות הם לבושים עצמים
לנפש, אינם עצם להנפש). טז (עצם
הנפש שורה בה). לט (מציאות
המדה היה קודם בשכל ג"כ אלא
שלא היתה נרגשת כ"כ). קיב
(מוכרח לומר שהמדות היו כלולים
תחלה בהשכל, מדות שבשכל). קטו
(לידת המדות מהשכל. החכמה
מחליש המדות).

מד רכה. שכח (שהמדות בערך השכל.
שמהות שכל נהפך להיות מהות
מדות). רעד. שכה (שכל שבמדות).

שכר ועונש

מג צט (אם עיקר מציאות העולם הוא
אי"ס הסוכ"ע איך שייך ענין שכר
ועונש. אלא שכך הוא רצון הבורא
הרי שייך שכר ועונש). ככג (שכר
ועונש נמשך מהדעת שמתפשט
במדות).

שלום

מד רמז (שלום מחבר שני הפכים).

שלמה

מד ר (משלי שלמה).

שם

מג כח (שם שמים). ל (הקב"ה שמו
קודם לו ושמי הוי"). ס (שם החיות
של כא"י בפרט). עה (ז' שמות
שאינו נמחקים).

מד רי (הארה ולא התלבשות כח הפועל
בנפעל). שמח (שם רק הארה
בעלמא שאינו נוגע לעצמותו כלל.
ב' בחי' בשם כמו שהוא לגבי עצמו
וכמו שהוא לגבי זולתו).

שם אדני

מד שסח (מילוי יו"ד יו"ד).

שם מ"ב

מג לד (ז' פעמים ו').

מד קצא (השבירה רק בז"ת. שבירה
בשם ס"ג). רו (ז' מלכין קדמין דתהו
נפלו בשבה"כ).

שבת

מג מח (המהלך בדרך ואינו יודע
אימתי שבת). סג (מותר להתענות
תענית חלום מצד עונג). ככה (עיקר
שבת הוא מצות עשה אף שבשבת
יש מל"ת. שבת נק' ע"ש השביתה).
קכו (ש. הוא עליות העולמות). קל
(ב' בחי' בשבת הא' השביתה שבת
תתאה, והב' שבת עילאה שבתא
דיומא).

מד רנד (בשבת הוא התגלות שם ה'). רו
(שבת הוא אתעדל"ע, מוחיז דאבא.
עבודת הבירורים דשית ימי החול).

שטות

מג קח (שטות שלמטה מן הדעת ויש
שטות שלמעלה מן הדעת).

שילוב

מג יט (שילוב ה' באד' ושילוב אד' בה').
לב (כנ"ל). פה (כנ"ל).
מד רסד (כנ"ל). רפד (כנ"ל).

שינה

מד קפה (שבעת השינה מסתלקין
המוחיז, ולכן יוכל להיות יניקת
החיצונים). רלח (בשינה נשאר
קיטטא דחיותא. שינה היא א' מס'
ממיתה).

שיר וזמרה

מג קלז

שיש

מד ר (ב' פעמים יש).

שכוי

מד שמב (שכוי עם הכולל בגימ' מלאך
גבריאל).

שכינה

מג כט (היא בחי' מלכות). פז (השראת
השכינה בביהמ"ק).

מד רצז (נסתלקה השכינה לרקיע

מד קפב. שלו (שרפים בכריאה והחיות והאופנים ביצירה ועשי').
שרפים עומדים ממעל לו
 מג סה.
מד קפב. (ממעל לשם אד').
ששת ימי בראשית
 מג קכז (הם ששה מדות עליונות).

ת

תאנה
 מג נו (עץ הדעת תאנה היתה, פטורה מן פאה. תושבע"פ).
תבונה
 מג עח (ת. בן ובת).
תהו
 מד רסג (עיוגולים דתהו).

תהו ותיקון
 מג נג (ההפרש דבתהו ה' ריבוי האורות ומיעוט הכלים, ובתיקון מיעוט האורות וריבוי הכלים. וענין ריבוי שבערך אחר לגמרי). קה (סתירת תהו לא היה במקרה ח"ו). קמד (בתהו האורות מרובים). קמו (ההפרש ביניהם).
 ע"ע תיקון.

תורה

מג קו (תורה נק' עוז ותושי'). קכט (תורה שלמטה שנתלכשה בדברים גשמיים, תורה שלומדים בג"ע כל היום וכל הלילה). קלב (עמלים לתורה). קלה (נק' חיי עולם. ב' בחי' טל ומטר). קלו (סתים וגליא. שיר וזמרה). קלז (זמירות היו לי חוקיד). קמא (ת. נמשלה ללחם).
מד ר (נק' אור). ריח (ע"י התורה התגלות אורא"ס למעלה מגדר גבול). רנז (לחם קאי על תורה. נק' זאת). רנח (תורת חסד. תורה לשמה). רסד (טל תורה). שכד (נק' לוח. אש שחור רה ע"ג אש לבנה). שמ (נק' מים).

שמו הגדול
 מג קמב (שמו הגדול).
מד רמד. שזו (ד' מדרי' בבחי' שמו הגדול שלפני הצמצום).
שמחה
 מג לד (ההפרש בין שמחה ורננא). מה (עבודה בשמיה דוקא. בג' העמודים תורה עבודה וגמ"ח).
מד רסח (ש. בבינה). רסט (ב' אופנים בשמחה. כשהוא מכוסה ונעלם, ושמחה בגילוי. שמחה בעבודה).

שמים

מג פט (בדרך כלל שמים עולם האצי').
מד רט (נטל אש ומים ופתרן וזה החומר של שמים).

שמן

מג קיב (בכל דבר אפילו מאבנים מוציאים שמן).
מד רח (שמון הוא חכמה).
שמעון בר יוחאי, רשב"י
מד קעו (היה ניצוץ נשמת משה רבינו).
רצב (מאן פני אדון ה' דא רשב"י).
רצג (אנא סימנא בעלמא).

שמש

מג יח (זיו השמש בשמש).

שמש וירח

מד קנז (יחוד שמשא וסיהרא).

שערות

מג קל (ש. אותיות תשב).
מד שמט (שערות הם חלולים, חיות שלהם מצומצם. צומח שחבי).

שרה

מג רפח (שרה הקפידה מצות ומעשים טובים).

שרפים

מג פו (שרפים הם מלאכים היותר גבוהים. נק' אישים).
מד רמ (ישע"י שראה שרפים).

שרפים ואופנים

מג לד (ההפרש בין שרפים ואופנים).

תורה ומצות

מג כ (כשעוסק בתורה ומצות מיוחדים בעצמות ממש). קלג (ההפרש בין תורה לתפלה). קמ ואילך (ע"י תומ"צ מחברים חיות אלקי עם העולם). קמא (תומ"צ ממשיכים מסוכ"ע לממכ"ע).

תורה עבודה וגמ"ח

מג כג (ג' קוין אלו הם בחי' ביטול).

תורה שבעל פה

מד רנח (נק' מים).

תיקון

מג לח (שגם לע"ל יהי' עולם התיקון).

מד רסב (עיקר עולם התיקון הוא מפני

שהאור בעצם יש בו ממנגדו).

תיקוני זיקנא

מד רח ("ג ת"ד נק' ת"ד דכהנא רבא).

תכלת

מג נח (דאכיל ושצי).

תלמוד

מד ריג (תלמוד גדול או מעשה גדול.

נמנו וגמרו תלמוד גדול שמביא

לידי מעשה).

תלמוד תורה

מג כ (כשלומד תורה חב"ד שבנפשו

מקושר בחב"ד שבתורה). קכח

(עיקר זמן עסק התורה הוא בחצות

לילה).

תלמיד

מד רנא (ומתלמידי יותר מכולם).

תלמיד לפני רבו

מד קפ (צ"ל ביטול לגמרי. איידי דטריד

למבלע לא פליט).

תענוג

מג לד (תענוג הוא מדבר חדש דוקא).

תפילין

מד קעו (בכתבי האריז"ל כ' שכשואמר

יוצר אור ימשמש בתפילין של יד

ובבורא חושך ימשמש בתפילין של

ראש).

תפלה

מג כז ואילך (אלקיננו ואלקי אבותינו – אלקיננו שהוא צמצום ואח"כ ואלקי בוא"ו). ל (למען שמו באהבה. וינוחו בו ישראל מקדשי שמך). מח (שעת צלותא שעת קרבא). קלה (מאותיות התפלה מט"ט עושה כתר).

מד רט (תפלות כנגד תמידין תקנו.

וינוחו בו ישראל מקדשי שמך). רטו

(תפלה כמו התופל כלי חרס. לשון

התחברות). ריח (אדון הנפלאות).

רנג (לכוין תפלתו כנגד קדה"ק).

רנה (ת. לשון התחברות. נק' סולם.

רוממות. ת. כנגד תמידין תקנו). שו

(ביגיעת נפש ויגיעת בשר). שלא

(ברחמיך הרבים רחם עלינו). שמד

(וכל קומה לפניך תשתחוה).

תפלה ותורה

מד רנו (תפלה בחי' ראי', תורה נתפס

בפנימיות בשכל והשגה מקיף

ומוקף).

תפלת דשבת ותפלה דחול

מג מח (תפלה דחול שעת צלותא שית

קרבא. בשבת נמשך אור רב עד

שבת מתבטלים ממילא).

תפלת מנחה

מג לד (לעולם יהי' אדם זהיר בתפלת

מ"ה). סג (מעלת תפלת המנחה).

סז (הפלוגתא זמן תפלת מנחה עד

הערב או עד פלג המנחה. דעת ר'

יוסי בירושלמי דתפ"מ הוא נגד

הקטרת. ב' מדריגות תמיד של בין

הערבים וקטרת).

תרנגול

מד שמב (מה שייך תרנגול לבניה.

תרנגול למעלה הוא מלאך גבריאל).

תשובה

מג קלד (ת. היא צעקת פנימיות בקול

פשוט).

מפתח מספרי דא"ח

— רשימה חלקית —

תניא

גאווה מיסוד האש: מד קסב. שה.	פרק א
מד שה. שו.	פרק ב
מג לא. מד קנט. שו.	פרק ג
מג מג. מד קנט. שה. שח.	פרק ד
מג מג. רנו.	פרק ה
מג מב. מג. מד שב.	פרק ו
מג כה.	פרק ז
מג מח. חכמה חיצונית: מד רי.	פרק ח
מד רעא. שה.	פרק ט
מג מד.	פרק י
מג מד.	פרק יד
מד רכב.	פרק יח יט
מג מט.	פרק יט
מג מב.	פרק כ
קדש עצמוך במותר לך: מג מו.	פרק כט
כי ברח העם: מג קלג.	פרק לא
מג מט. מד רלב.	פרק לה בהג"ה
מד רלב.	פרק מג
ואיהו ממכ"ע וסוכ"ע: מג יז. הניח הקב"ה כל העולמות:	פרק מו
מג כט. עג.	
מג קט.	פרק נא
השראת הנשמה: מד קפה.	סוף ח"א
מג קלג.	חינוך
מד קסח. קעז. רלג. רלג. שלט.	ח"ב
מג קל.	ח"ב פ"ב
מג כא.	ח"ב פ"ה

אגה"ק

מג י. יב. עב. מד רכג.	סיי
מג לא.	סיי טו
מד ריד.	סיי יז
מג עז. קיט. קמד.	סיי כ

מד רצא.

סיי כ

מד רצה.

סיי כה

תו"א

ד"ה השמים כסאי: מג לא. מד רלט.	א, א
ד"ה פתח אלי': מג טו. כג. לז. ס. סו. עז. פח. מד רמו.	יג, ג
ד"ה ארדה נא: מג ככד. קלד.	יד, ד
ד"ה אלה תולדות יצחק ובהגהות לשם: מג יג.	יז, א
ד"ה מים רבים: מג לב. נד.	יז, ד
ביאור לד"ה ושכתי בשלום: מג כז.	כא, א
ד"ה וישלח: מג לח. קמו.	כד, א
ד"ה ויקח מן הבא בידו: מג קלג.	כה, ב
ד"ה מאלמים אלומים: מד רטו.	כז, ג
ד"ה בכ"ה בכסלו: מג מח.	כט, א
ד"ה מזוזה מימין: מג קכ. קלה. מד רי.	מא, ד
מד קצג.	מז, א חכלילי
ד"ה להבין כי טובים דודיך: מד רסז.	נב, ד
ד"ה להבין כו' ערבים עלי: מג קלב.	נג, ב
ד"ה מי שם פה: מג קמו.	נה, א
ד"ה לכן אמר: מג קיט. מד רכה.	נז, ב
ד"ה ביאור דלכן אמר: מד רכז.	נח, א
בד"ה לכן אמור: מד שכז.	
ד"ה בעצם היום הזה: מג סן.	ס, א
ד"ה בחודש השלישי: מד רלט.	סו, ג
ד"ה להבין ענין לחם משנה: מג כה.	
ד"ה האבות הן המרכבה: מג כ.	עב, ד
ד"ה ואלה המשפטים: מג קח.	עד, ג
ד"ה ואתה תצוה: מד רכב.	פא, א
ד"ה זה יתנו: מג צה.	פו, ג
מג לז. קטו. קכג. מד רי.	צב, ב
ד"ה יביאו לכוש מלכות: מג קיד.	
ביאור הב' לד"ה יביאו לכוש מלכות: מג קלד.	

לקו"ת

ויקרא

פ' ויקרא ד"ה ביאור ולא תשבת: מג טו.	ד, ב
ד"ה קא מיפלגי במתיבתא דרקיע: מד קצט.	כב, ב

ד"ה ונקדשתי: מג קמד.	לג, ב
מד רל.	לה, ב
בביאור דהכבשים: תרנג קמד.	לט, ג
ד"ה את שבתותי: מג קכח. מד רלט. רסה.	מא, א
ביאור לד"ה את שבתותי: מד שנא.	מג, ב
ביאור לד"ה את שבתותי: מג עט.	
ד"ה להבין מ"ש באוצרות חיים: מד-קצד.	נא, ב
הוספות: מג עט.	
ד"ה להבין מ"ש באוצ"ח: מד שנא.	
מג רפד.	שמיני
	במדבר
בהביאור הב' לד"ה וספרתם: מג קלט.	יב, א
ד"ה כה תברכו: מג יג.	כו, א
ד"ה זאת חנוכתת המזבח: מג סה.	כח, ב
ד"ה אני ה': מג קמב.	
ד"ה ועתה יגדל נא.	מ, ג
מג קלד.	ד"ה אני ה'
ד"ה אני ה' כו' הוצאתי הב': מג קכ.	מו, ג שלח
ד"ה ויקח קרח: מג קלד. רסו.	נב, א קרח
מג קלד.	נה, ג קרח
ד"ה והנה פרח מטה אהרן: מד רכח.	
ד"ה זאת חרת התורה: מג מט.	נו, א חקת
ד"ה והנה פרח מטה אהרן: מד של.	נח, ג קרח
ד"ה אלה מסעי: מד קנט.	סח, ג מסעי
בד"ה את קרבני לחמי הא': מד רכב.	ע, א
ביאור לד"ה ראשי המטות: מג קמד.	פב, ג מטות
בהביאור לד"ה מסעי: מד רכט.	פט, ב מסעי
ד"ה מסעי: מד-שלא.	צג, ג מסעי
בהביאור לד"ה מוצאיהם למעסיהם: מג ס.	צה, א מסעי
ביאור דמוצאיהם: מד שמו.	צה, ב
בדרושי שבועות: מד רל.	שבועות
מד קצד.	בביאור מסעי
	דברים
ד"ה וידעת: מג לב.	ד, א ואתחנן
ד"ה וידעת הג': מד קנט.	ז, ד ואתחנן
ד"ה ואכלת ושבעת: מג כה.	יד, כ עקב
ד"ה ולא אבה: מד רכג.	לט, א תצא

מפתח ספרים

שצח

נהביאור לד"ה כי כארץ: מג נב .	נ, ב נצבים
ד"ה תקעו הא': מג קלד .	נג, ד
ד"ה תקעו: מג קמא .	נג, ד
שבת שובה: מד רסד .	סד, ב
ד"ה לבאר ענין יוה"כ: מג קלב .	סח, א יוהכ"פ
פ' ברכה ד"ה ואתא מרכבות: מג כז .	צג, א האזינו
ד"ה ואתה מרכבות: מג קבו .	
ד"ה והי' מדי חדש: מד רטו .	צו, ד ברכה
	שה"ש
מג סא .	יד, ב
ד"ה קול דודי: מד רמד .	
ד"ה להבין הטעם: מג קלב .	כב, ב
ביאור ד"ה לבכתני: מד רמו .	כט, ב
מג קכג .	כט, ד
נהביאור לד"ה לבכתני: מד רכב .	
ביאור לד"ה לבכתני: מד רכז ???	
ד"ה מה יפו פעמך בנעלים: מג קלה .	מג, ב
שימני: מד רלג .	מה, א

תקס"ב

מדרושי רבינו ז"ל בתחלת לאדי ערך תקסב: **מד רלח**.

לערך

תקס"ג

ביאור לד"ה המגיד מראשית: **מג קמו**.
 אולי הכוונה להנדפס באוה"ת פ' משפטים ע' א"ש
 ואילך.

ד"ה להבין ענין מל' מכ"ע: **מד קנז**.

נשא את ראש: **מד קע**.

מד רעח.

ע' רעז

ע' תקיב

ע' תקיח נשא

תקס"ו

ד"ה שאו את ראש: **מד רסה**.

ע' קצ

תקס"ז

ביאור מי כה' אלקינו נדפס בתו"א לט, א: **מד רח**.
 להבין ענין אוא"ס בבוך תקס"ז כ"ק אאזמור"ר האמצעי
 בוך גוכתי"ק כ"ק אדה"א חסרים הרבה דפים הן

כתחילת הספר והן בסופו, המאמר נמצא שם בדף עגב, הגוכתי"ק כ"ק אדה"א. אבל כתי"ק הצ"צ חסר שם. מג כח.

ד"ה ונתתי שלום. ד"ה זה לא נמצא ברשימת המאמרים: מד רמז.

ד"ה להבין ענין אוא"ס: מג כח
(כ"ק): מד רמו.

ע"י כב
ע"י רעא

תקס"ח

ד"ה כד אנת תסתלק, ד"ה זה משנת תקס"ח נמצא ברשימת המאמרים דבוך גוכתי"ק כ"ק אדה"א „להבין המאמר אי אנת תסתלק מנייהו" הדפים חסרים: מג כח.

ד"ה רפאיני: מד שמו.

ע"י רסז

סידור

ד"ה כבוד מלכותך יאמרו: מג כז. סח.
ד"ה אל תבטחו בנדיבים: מד קפט.
שער הת"ת: מג נד. קמז.
שער ברכת המזון: מד קצא.
ברכת המזון: מג קמב.
שער ברכת המזון: מג קמד.
הערה לתיקון חצות: מד רלג.
מג קלד.
ד"ה יום ליום יביע אומר: מד רכת.
ד"ה אדני שפתי תפתח: מד קנז.
ששת ימים: מד רנב.
ד"ה אתה הצבת: מד רמח.
ד"ה עד הגל: מד רמח.

נב, ג
נו, ד
צז, ג
ק, ג
קא, ג
קז, א
קנב, א
קפ, ב
רלו, ג
רפד, א
שג, ג
שד, ב

אמרי בינה

פ' קמב ואילך: מד רלה.
מג קיז. מד קצג.

ביאורי הזהר

אתתא דההוא נער: מג לא.
לא טוב היות האדם לבדו: מג קלד.

א, ד בראשית

יב, ב חיי שרה
 כב, א תזריע
 קמו, ב בלק
 קוב"ה דאתכליל: **מג קיח**.
מד רנו.
מג פז.
מד רמו.

עטרת ראש

יב, א
 שער היחוד
 שער היחוד פיי"ב ואילך **מד קסד**.
 שער היחוד פכ"ב
מד פא.
מד רסא.
 ד"ה להבין ענין ר"ה פיי"א פיי"ב: **מד שנח**.

פירוש המילות

ד"ה יום ליום יביע
 שערי אורה
 שערי תשובה כו, ג
מד רכח. שלא.
 כמדומה ד"א: **מד רסד**.
מד שנג.

תורת חיים

בראשית ז, א ואילך
 בראשית י, א ואילך
 בראשית יח, ד ואילך
 נח מו, א ואילך
 נח סג, ג ואילך
 חיי שרה קלז, ד
מג נד.
מד רסו.
 ד"ה וייצר: **מד רה**.
 ד"ה אלה תולדות נח: **מד רנו**.
 ד"ה ויהי כל הארץ שפה אחת: **מג קמו**.
 ד"ה והאיש משתאה: **מג קכ**. קנ.

כ"ק אדה"א

ישראל עלו במחשבה הקדומה שהרי סוף מעשה עלה
 במחשבה תחלה ותכלית הבריאה שיהי' דירה בתחתונים
 בבני"ע דוקא הנפרדים כו' והיינו עיי' תומ"צ עכ"ל: **מג**
 יז.

ד"ה להבין ע' ספי' הגדול: **מד רעח**.
 בס' בראשית ברא שית: **מד רעה**.

אור התורה

בראשית

תשעט, ב חיי שרה
 כרך ב רס, א
 בס' בראשית ב' ד"ה ויטע: **מד רמא**.
 ד"ה ואברהם זקן: **מד רכ**.
 בס' בראשית ח"ב הגהות לד"ה וישב יעקב: **מד רצא**.

מפתח ספרים

תא

בס' בראשית א' ד"ה ויטע פ"ז: מד רמ.	כרך ג תקכט, ב
ד"ה הקבצו: מד קצג.	כרד"ב ח"ב
הגהה לד"ה בעצם היום הזה: מג פד.	כרד"ד
בס' חורף תרט"ז כי ידעתי .. סעי' ח: מג קלג.	פט, א
במפתח המאמרים באוה"ת שם מציין שהמאמר נדפס	
מבוך תרט"ז, אבל סעי' ח לא נמצא באוה"ת.	
ד"ה ויחי הב' בס' בראשית ב': מד רכב.	שנג, ב ויחי
בס' בראשית א' ד"ה ויטע. אולי הכוונה חאוה"ת	תקכט, ב
בראשית תקכט,ב: מד רמא.	
הגהות לד"ה וישב יעקב: מד קצד.	ספר בראשית ב' ח"ב
	שמות
ע' תצד. ע' תקא בשלח מג פט.	
כרד"ז ע' ביתצא ואילך ד"ה מילדות אולי הכוונה למאמר כ"ק אדה"ז: מג קמו.	
תרומה: מד רכב.	ע' איתכח
ד"ה ועשו לי מקדש וכד"ה ביאור על פי הרמב"ן ראה	
שם גם ע' איתלו.	
ענין ב' ירידות למצרים: מד רצג.	ע' לח
בביאור ע' משה ידבר: מד רצב.	
ד"ה בביאור ע"פ משה ידבר: מד קצד. רצב.	
ד"ה ברמב"ן ר"פ תרומה: מג פט.	תרומה
ד"ה ויקחו לי תרומה בספר שמות שלי: מד קצג.	
ד"ה ועשו לי מקדש: מג פט.	תרומה
	ויקרא
ד"ה יין ושכר אל תשת: מד רכו. שכט.	כרך ב ע' תסה
	במדבר
בס' במדבר ד"ה ושמו שמי: מד רמו.	נשא ע' רעז
ס' במדבר: מד רמה.	והיית נשא ע' ער
ד"ה ראה נתתי: מג קמו.	נצבים ע' אירלח
הגהות לד"ה תקעו שבלקות: מד ריג.	ר"ה ע' אישסג ואילך
אולי הכוונה להנדפס באוה"ת ר"ה ע' אישסג ואילך.	
ד"ה תחת אשר לא עבדת בס' דברים: מד רסו. רסח.	
רעא.	
בס' חמ"ג ד"ה אני ישנה: מד רעח.	
אוה"ת יחזקאל שרפים עומדים: מד קצב.	
מג י.	נ"ך
נדפס באוה"ת נ"ך כרך א ע' ד: מג י.	בוך יהושע ישע"י
מד קפט.	נ"ך איכה בלע אדי

ני"ך ח"ג עי ארטז
 ני"ך עי תשסז
 ענינים עי עז ואילך
 ענינים עי הנח ואילך
 ענינים עי שכ

מד שכד.
 ד"ה ביום ההוא: **מד שנ.**
 ג' בחי' אדם: **מג פב.**
 שיטת הר"מ מרקנטי: **מג עא. עט.**
 להבין ענין הפרצופים: **מד שכא.**

ביאה"ז להצ"צ

בלק דקצ"א ע"פ ברכו ה' כל מלאכיו: **מד קסה.**
 בלק דקצ"א שחורה אני פ"ג: **מד קסד.**
 וביאה"ז לצ"צ שם: **מד קעו.**
 ע"פ והוא מסבות מתהפך: **מג קלד.**
 הזהר ת"ח ירושלים כד אתכפך: **מד רל.**

ספר המצות דרך מצותיך

מצות פרו ורבו: **מג קלד.**
 מצוה שלא לאכול גיד הנשה: **מד קפח.**

יב, א

יהל אור

מד קצד.
 אל אלקים הוי': **מד רצא.**
 יהל אור פלגי מים: **מד קצג.**
 בד"ה ושאתם בס' תר"ך תרכ"א: **מד רסח.**

מאמרי הצ"צ

מג עט.
 ד"ה הבאים ישרש יעקב: **מד רצח.**
 ד"ה ועשו לי מקדש: **מד רצח.**
 ד"ה אז תשמח: **מד רעח.**
 ד"ה אם כסף ס"ב: **מד רסז.**
 ד"ה להבין שרש ענין יחוי"ע: **מד רסו.**
 ד"ה הבאים ישרש יעקב בס' הש"ו: **מד רכב.**
 בס' ר"מ דקנ"ג ע"א בהקיצור מהדרוש שובה: **מג קלה.**
 ת"ר הגהות ד"ה אשירה אוה"ת בשלח ע' תלא: **מד קעה.**
 ת"ר ועתה אלקינו מודים אנחנו: **מד קעב.**
 מאי מברך.. בס' ת"ר: **מד רז.**
מד שד.

בוך פערטיל
 בס' בש"ו
 בס' שמות ח"יב
 בס' ת"ר

תריט חג השבועות

מאמרי כ"ק אדמו"ר מהר"ש

ד"ה מי כמוך: מג מא.	תרכו?
ד"ה בחוקתי בהביאור: מג קמו.	תרכו עי צג
ד"ה ואהבת: מד רטו.	תרכו עי קסב
ד"ה אלי' הוי שכיח: מד ריד.	תרכט
מי כמוכה: מד רג.	תרכט עי קנה
ד"ה כל כהן שמברך: מד ריד.	תרכט?
בד"ה ויטע אשל: מד ד.	תרל עי יד
ד"ה ויחי: מד ריז.	תרל עי נב
כ"ק אדמו"ר זצ"ל בס' למ"ד ד"ה ויחי העביר הקולמוס בכ"מ שנא' בכח על הנשמה, ולא זכיתי להבין כוונתו הק': מד ריז.	
ד"ה וילך איש מבית לוי: מג סב.	תרל עי נז
ד"ה שתי ידות לקרש: מג סו.	תרל עי צא
ד"ה ואהבת את: מג כד.	תרל עי רמא
ד"ה את ה' האמרת: מג טז. כא.	תרל עי רצא
יום טוב של ר"ה: מג נד.	תרלא
ד"ה ויגש: מג לח.	תרלג עי פח
ד"ה באתי לגני: מד רכב.	תרלג עי קא
ד"ה ויצוום: מג קמז.	תרלג עי קיד
כי עמך הסליחה: מד קסו.	תרלד
ד"ה פסל לך: מד רעח.	תרלד
ד"ה אלה תולדות: מד רעח.	תרלד
ד"ה העושה סוכתו: מד קפט. רעח.	תרלד
ד"ה ויעתק [סה"מ ע' סג]: מג כא.	תרלד עי סג
ד"ה החודש הזה לכם: מג ל.	תרלד עי קט
ד"ה זכור אשר עשה לך: מד רלו.	תרלד עי קלז
מג פט.	תרלד עי רלט
ואולם חי אני: מד קפ. רמז. רסא.	
ד"ה כי עמך הסליחה: מד קסו.	תרלד עי שכד
ד"ה ויצוום: מד רמא.	תרלד?
לגזור ים סוף: מד קעד.	תרלה עי רנו
העושה סוכה: מד רסו.	תרלה
לגזור ים סוף לגזרים: מד קעו.	תרלה עי רנו
בס' רל"ה בענין הדביקות: מד רסא.	תרלה עי רצט
מג כא. עז. מד רכג. קצג.	תרלו מים רבים
מג יז.	תרלו מים רבים פי מב

תרלו עי רלט	מזמור שיר ליום השבת: מד קצב .
תרלו עי שטז	אחרי: מד רסא .
תרלז	ד"ה ויצוום: מג רפה .
תרלז	ד"ה ויצוום: מג עא. עט .
תרלז אלה תולדות נח	מג כו. מא. סו. קכה .
תרלז בראשית	מד שכה .
תרלז וככה	מג קכה. מד רלא. רלב. רסא .
תרלז וככה פי כד	מד רלו .
תרלז וככה פי מב	מד רלו .
תרלז וככה פי עא	מד קצג .
תרלז וככה פי עב	מד קעו .
תרלז וככה פי עו—עט	מד רמ .
תרלז תולדות	מג-כו. לא .
תרלז?	ד"ה תולדות נח: מד קצג .
תרלח	ד"ה חייב אדם לברך: מד קצג .
תרלח עי ט	ד"ה ויצוום: מג קלג. מד רמא .
תרלח עי ריד	ראה במ"מ לשם בדרוש השמים כסאי: מג קלט .
	מג כב. לא .
תרלח עי רלב	ד"ה ואשא, השמים: מד ער .
תרלט	ד"ה ומקנה רב: מג לא .
	בד"ה בהעלותך: מד רמג .
	וככה תאכלו: מג רפד .
תרמ	ד"ה חנוך לנער: מד רצג .
	מד רצח .
תרמ	ד"ה יונתי פי"א: מג פב .
	ד"ה ביום השמיני עצרת בנייר פערטיל השייך לס' מ"ם:
	מג קמו .
תרמ	ד"ה זאת חנוכת המזבח: מג סה .
תרמ גן נעול פי"ז	מד קסד .
תרמ גן נעול	מד שנא .
תרמ גן נעול פי"כ	מד רכג .
תרמ גן נעול פי"ט	מד רעא .
תרמ גן נעול פמ"ז	מד קצב .
תרמ גן נעול פנ"ב	מד קעג .
תרמ ד"ה אז ישיר	מד קסה .
תרמ ד"ה כנשר	רישום דברים: מד קצב .
תרמ יונתי	מד שנט .

מפתח ספרים

תה

- הדרושים השייכים לד"ה יונתי על נייר פערטיל: **מג מו**.
הוא בד"ה יונתי: **מג נב**.
מד קעד.
ד"ה קדש ישראל: **מד רכב**.
להבין ענין אפרה של יצחק והוא שייך ליונתי מ"ם: **מג נג**.
ד"ה כי תבואו: **מד רמה**.
ד"ה ביום השמיני עצרת באמר ד"ה יונתי תר"מ: **מד רמט**.
קדש ישראל לה': **מד רצח**.
ד"ה ושאתם: **מג סב**.
ד"ה פזר נתן לאביונים: **מג לב**. **מד רט**.
ד"ה ויאמר לו יהונתן: **מד קסח**.
מי יתנך כאח פט"ז: **מד קעב**.
כך אמר כ"ק אאמו"ר וצללה"ה בש"ק ויגש תר"מ ואני
לא שמעתי הדברי': **מג סה**.
שמעתי מכ"ק אאמו"ר וצללה"ה סוכות ט"ל ... דבעת
השריפה ר"ך מתעלים שם בנ"א שאינו נוגע להם כלל
והטעם ... כך נרשם בזכרוני ואיני זוכר בבירור: **מג נב**.
ד"ה מי כמו' בוך פערטיל קאלירא': **מג צה**.
תרמ בד"ה שובה
תרמ מצה זו!! פנ"ב
תרמא
תרמב
כ"ק מהר"ש
מאמרי כ"ק מהר"ש

ת"ר נר חנוכה . תרמ"ג

המאמר בתב ידו אל ר' אמואל בותב, וההגבות
בי"ך הוד כ"ך אאמ"ז הר"ך זכוקלל"ה נבג"מ ז"ע .

מאמר זה קבלתיניצמתנה חנוכה תר"ג ולמדו עמי
אלצה פעמים .

גוכתי"ק כ"ק מוהרי"צ נ"ע